

ଦେବଜାନୁ ମୁଗ୍ଧ

କେତେମାତ୍ର
ଉତ୍ତରର ଓ
ମାନବଜାତି
ଭବିଷ୍ୟତ

ଚେତନାର ଉତ୍ତରଣ ଓ ମାନବ ଜାତିର ଭବିଷ୍ୟତ

ଦେବକାନ୍ତ ମିଶ୍ର

ପଦାର୍ଥ ବିଜ୍ଞାନ ବିଭାଗ

ରେଭେନ୍ସା ମହାବିଦ୍ୟାଳୟ, କଟକ

ଜଗନ୍ନାଥ ରଥ

ପୁସ୍ତକ ପ୍ରକାଶକ ଓ ବିକ୍ରେତା

ବିନୋଦ ବିହାରୀ, କଟକ-୨

ଚେତନାର ଉତ୍ତରଣ ଓ ମାନବ ଜାତିର ଭବିଷ୍ୟତ

ଲେଖକ :

ଅଧ୍ୟାପକ ଦେବକାନ୍ତ ମିଶ୍ର

ପ୍ରକାଶକ :

ଜଗନ୍ନାଥ ରଥ, ବିନୋଦବିହାରୀ, କଟକ-

ପ୍ରଥମ ପ୍ରକାଶ :

ରକ ସଂହାରୀ, ୧୯୭୭

ମୂଲ୍ୟ :

ହିଁ ଟଙ୍କା ଧରୁଣ ପଇସା ମାତ୍ର

ମୁଦ୍ରାକର :

ଆଲୋକପ୍ରଭା ପ୍ରିଣ୍ଟର୍ସ, ଖଟବିନ୍ ସାହି, କଟକ-

CHETANARA UTTARANA O' MANABA JATIRA BHABISYATA

[Ascent of Human Consciousness and
Future of Man]

A Book on Social Science & Futurology

By :

Prof. Debakanta Mishra

Published by :

Jagannath Ratha

Binode Behari, Cuttack-2

First Edition : June, 1976

Price : Rs. 6-50

Printed by :

Alokprabha Printers

Khatbin Sahi, Cuttack-8

ଯେଉଁ ଶୁଭକାଞ୍ଚୀ, ସୁସାହିତ୍ୟିକ ତଥା ପ୍ରବାଣ ପ୍ରକାଶକଙ୍କ
ଆନ୍ତରିକ ଉଦ୍ୟମ ଓ ଉତ୍ସାହ ବଳରେ ମୁଁ ଏ ଯାବତ୍ ପ୍ରାୟ
କୋଡ଼ିଏଟି ପୁସ୍ତକ ଲେଖିପାରିଛି, ସେହି ଅଗ୍ରଜ ପ୍ରତିମ ବନ୍ଧୁ ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ
ଜଗନ୍ନାଥ ରଥଙ୍କ କରକମଳରେ ଏ ପୁସ୍ତକଟିକୁ ଛାଆ ଉପହାର
ରୂପେ ଅର୍ପଣ କରୁଛି ।

ଦେବକାନ୍ତ

ଜୁନ୍ ୧୦, ୧୯୭୭

ସୂଚନା

ଆମ ଦେଶ ପରି ଗୋଟିଏ ବିକାଶଶୀଳ ରାଷ୍ଟ୍ରରେ ଲୋକପ୍ରିୟ ବିଜ୍ଞାନ ସାହିତ୍ୟର ଆବଶ୍ୟକତା ସମ୍ଭବେ ଅନୁମେୟ । ଯେଉଁ ମୁଣ୍ଡିମେୟ ସୁସାହିତ୍ୟ ଓଡ଼ିଆ ଭାଷାରେ ବିଜ୍ଞାନ ସାହିତ୍ୟ ପୃଷ୍ଠା କରିବାକୁ ସହଜ ହୋଇଛନ୍ତି, ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଅଧ୍ୟାପକ ଦେବକାନ୍ତ ମିଶ୍ର ଅଗ୍ରଗଣ୍ୟ ।

ବିଜ୍ଞାନର ଜଟିଳ ତତ୍ତ୍ୱ ତଥା ପ୍ରଯୁକ୍ତି ବିଦ୍ୟାର ସୁନ୍ଦରପ୍ରସାସ ଉପଯୋଗ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ବୋଧଗମ୍ୟ ଭାଷାରେ ଅନେକଗୁଡ଼ିଏ ପୁସ୍ତକ ରଚନା କରି ସେ ଓଡ଼ିଆ ସାହିତ୍ୟକୁ ସମୃଦ୍ଧ କରିଛନ୍ତି । ସମାଜ ଓ ବିଜ୍ଞାନକୁ କେନ୍ଦ୍ର କରି ଦାଶନିକ ପୃଷ୍ଠଭୂମିରେ ଉଚ୍ଚକୋଟୀର ପ୍ରବନ୍ଧ ରଚନା କରିବା ତାଙ୍କ ବଳିଷ୍ଠ ଲେଖନୀୟ ଅନ୍ୟତମ ବିଶେଷତ୍ତ୍ୱ । ଏ ପୁସ୍ତକରେ ସେ ସାଂପ୍ରତିକ ସଭ୍ୟତା ଓ ସଂସ୍କୃତିର ରୂପରେଖ ତଥା ମନୁଷ୍ୟ ଜାତିର ଶୁଭକ୍ଷଣ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ବହୁଦିଗରୁ ଆଲୋଚନା ଚଳାଇଛନ୍ତି । ପୁସ୍ତକଟିର ତଥ୍ୟ ଉପସ୍ଥାପନା କରିବାର ଉଚ୍ଚା, ଭାଷା ଓ ଶୈଳୀ ହୃଦୟଗ୍ରାସୀ ହୋଇଛି । ବିଜ୍ଞାନ ସଚେତନ ସଂସ୍କୃତିପ୍ରେମୀ ପାଠକଙ୍କ ସାଧାରଣ ଜ୍ଞାନର ପରିସର ବଢ଼ାଇଦେବା ପାଇଁ ଏହା ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ । ଓଡ଼ିଆ ଭାଷାରେ ଏପରି ପୁସ୍ତକ ଏ ଯାବତ୍ ପ୍ରକାଶିତ ହୋଇ ନାହିଁ । ଆମେ ଆଶା କରୁଛୁ ଯେ ଏହି ସାରଗର୍ଭକ ସୁଖପାଠ୍ୟ ପୁସ୍ତକଟି ଓଡ଼ିଶାର ଜ୍ଞାନଲପ୍ସୁ ଗୁପ୍ତଗୁପ୍ତୀ ତଥା ଶିକ୍ଷିତ ଜନସାଧାରଣଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ବିଶେଷଭାବରେ ଆଦୃତ ହେବ ।

ପ୍ରକାଶକ

ଏକ

ମନୁଷ୍ୟର କୌତୁହଳର ଅବସାନ ଘଟାଇବା ପୂର୍ବକ ତା'ର ଚେତନାର ଉତ୍ତରୀଣ ଘଟାଇବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଜନର ବିଭାଗୀକରଣ ଅନବାର୍ତ୍ତ ବୋଧ ହୋଇଛି । ପଦାର୍ଥ ବିଜ୍ଞାନ, ଜୀବ ବିଜ୍ଞାନ, ଜ୍ୟୋତିଷ-ପଦାର୍ଥ ବିଜ୍ଞାନ, ଭୂତତ୍ତ୍ୱ, ଶୈତ ଓ କଳା ପ୍ରଭୃତି ଜ୍ଞାନ ଜଗତର ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ବିଭାଗ ରୂପେ ସ୍ୱୀକୃତ ହୋଇଥିଲେ ହେଁ ପ୍ରତ୍ୟେକ ବିଭାଗ ଅନ୍ୟ ବିଭାଗ ସହ ସମ୍ପର୍କିତ ହୋଇଛି । ପରସ୍ପର ମଧ୍ୟରେ ସୁସମ୍ପର୍କ ଓ ସମନ୍ୱୟ ସ୍ଥାପିତ ହୋଇଥିବାରୁ ଓ ପ୍ରତ୍ୟେକର ସୁସଞ୍ଜିତ ସମୃଦ୍ଧି ସାଧନ ହେଉଥିବାରୁ ମନୁଷ୍ୟର ଜ୍ଞାନ ଉତ୍ସାର ନ୍ୟ ସମୃଦ୍ଧ ହେଉଛି । ଜ୍ଞାନର ଏ ରୂପ ସମୃଦ୍ଧି ଯୋଗୁଁ ମନୁଷ୍ୟର ବୌଦ୍ଧି-କତାର ମାନ ସମୋନ୍ନତ ହେବାର ଆଶା ରହିଛି । ଜ୍ଞାନର ପ୍ରତ୍ୟେକ ବିଭାଗ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଭାବେ ବିକଶିତ ହେବା ଦ୍ୱାରା ତଥା ଏଥିପାଇଁ ସାମୁହିକ ଜ୍ଞାନର କଲେବର ବୃଦ୍ଧିପ୍ରାପ୍ତ ହେବା ଦ୍ୱାରା ମନୁଷ୍ୟ ଧରଣୀ ବନ୍ଧରେ ଅଧିକରୁ ଅଧିକ ସୁଖ ଶାନ୍ତି ଓ ଜୀବନ ଯାପନ କରିବାର ଉଚ୍ଚାଶା ପୋଷଣ କରୁଛି । ସେ ଜାଣିଛି ଯେ ଜ୍ଞାନ ହିଁ ସକଳ ଶକ୍ତିର ଆଧାର । ବିବେକ ମନୁଷ୍ୟ ନିଜର ଆତ୍ମତତ୍ତ୍ୱ ପାଇଁ, ନିଜ ଜୀବନକୁ ମହ୍ୟାନ୍ୟ କରିବା ପାଇଁ, ପ୍ରକୃତିର ରହସ୍ୟ ଉନ୍ମୋଚନ କରିବା ପୂର୍ବକ ନିଜ ପରିବେଶ ଉପରେ କର୍ତ୍ତୃକ୍ଷ୍ମ ବିସ୍ତାର କରିବା ପାଇଁ ଜ୍ଞାନ ଉପରେ ହିଁ ଭରସା ରଖିଛି । ଏପରି ମନୋଭାବର ବଶବର୍ତ୍ତୀ ଘୋର କର୍ମପ୍ରବଣ ହେବାର ପରିଣତି ସ୍ୱରୂପ ସେ ନିଜ ସତ୍ୟତା ଓ ସଂସ୍କୃତିର ବିକାଶ ଘଟାଇବା ଯୋଗୁଁ ସଂପ୍ରତି ପୃଥିବୀର ସଂସ୍କୃତିକ ରୂପରେଖ ଯେପରି ହୋଇଛି, ତତ୍ସମ୍ଭବୀୟ ବିଶଦ ବର୍ଣ୍ଣନା ଯୋଗାଇ ଦେବାର

ଆବଶ୍ୟକତା ଉତ୍ପନ୍ନ ନାହିଁ; କାରଣ ଏ ବିଷୟରେ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଚେତନ-
ଶୀଳ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କର କିଛି ଅଭିଜ୍ଞତା ଓ ଅନୁଭୂତି ରହିଛି ।

ଅନ୍ତତଃ ଜ୍ଞାନରାଶିର ବିକାଶ ପଥରେ କୌଣସି ଯୁଗାନ୍ତକାରୀ
ଉଦ୍ଭାବନ ବା ଚମତ୍କାରୀ ଆବିଷ୍କାର ମନୁଷ୍ୟର ଚିନ୍ତାବଳ୍ୟରେ ଗଭୀର
ଆଲୋଚନ ସୃଷ୍ଟି କରୁଥିଲା । କୌଣସି ଅଭିନବ ଆବିଷ୍କାରର ମହତ୍ତ୍ୱ
ତଥା ତା'ର ସୁଦୂରପ୍ରସାରୀ ଉପଯୋଗ ମନୁଷ୍ୟର ବୋଧଗମ୍ୟ ତଥା
ହୃଦୟଗ୍ରାସୀ ହେଉଥିବାରୁ ସେ ଜ୍ଞାନର ବିକାଶ ଘଟାଇବା ପଥରେ
ସହାୟକ ହେଉଥିବା ମହାମତି ଚିନ୍ତାନାୟକମାନଙ୍କ ପ୍ରତି ଭକ୍ତିମିଶ୍ରିତ
ସନ୍ତୋଷ ମନୋଭାବ ପୋଷଣ କରୁଥିଲା ଏବଂ ଗବେଷଣାର ପଥକୁ
ସୁଗମ କରାଇବା ଦିଗରେ ବିହିତ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ଗ୍ରହଣ କରିବାକୁ
ଆଗ୍ରହୀ ହେଉଥିଲା । ନବ ଉଦ୍ଭାବିତ ଜ୍ଞାନର ବୋଧଗମ୍ୟତା ହିଁ ମନୁଷ୍ୟକୁ
ଜ୍ଞାନ ଅର୍ଜନ କରିବା ଦିଗରେ ଏପରି ଅନୁକୂଳ କର୍ମପଦ୍ଧାର ଆଶ୍ରୟ
ନେବାକୁ ପ୍ରେରଣା ଯୋଗାଇ ଦେଇଥିଲା । ମାତ୍ର ସ୍ୱପ୍ରତି ମନୁଷ୍ୟର
ଚେତନାର ଉତ୍ତରଣ ଏପରି ଅବସ୍ଥାରେ ଉପମିତ ହୋଇଛି ଯେ
ବୈଜ୍ଞାନିକମାନେ ଗବେଷଣାର ଫଳ ସ୍ୱରୂପ ଯେଉଁ ଅଭିନବ ଜ୍ଞାନ
ଯୋଗାଇ ଦେଉଛନ୍ତି, ତାହା ବିଜ୍ଞାନପ୍ରେମୀ ଜନସାଧାରଣଙ୍କର
ବୋଧଗମ୍ୟ ହୋଇପାରୁ ନାହିଁ । ବିଜ୍ଞାନର କୌଣସି ଗୋଟିଏ
ବିଭାଗରେ ବ୍ୟବହୃତ ସଂକେତରାଜି, ଜଟିଳ ଗାଣିତିକ ଭାଷା, ଭାବ
ପ୍ରକାଶ କରିବାର ଭଙ୍ଗିମା ଏପରି ଅପରୂପ ଆକାର ଧାରଣ କରୁଛି
ଯେ ଯେହି ବିଭାଗରେ କର୍ମରତ ବିଶେଷଜ୍ଞମାନଙ୍କ ଭଲ ଅନ୍ୟ କୌଣସି
ବିଭାଗରେ ଗବେଷଣାରତ ବୈଜ୍ଞାନିକମାନେ ମଧ୍ୟ ତାହାକୁ ବୁଝି-
ପାରିବାକୁ ସମର୍ଥ ହେଉ ନାହାନ୍ତି । ବିଜ୍ଞାନ ଜଗତର ପ୍ରତ୍ୟେକ ବିଭାଗ
ଯେପରି ଅନ୍ୟ ଏକ ବିଭାଗଠାରୁ ଖଣ୍ଡିତ ଅବସ୍ଥାରେ ରହିଯାଉଛି ।
ବିଜ୍ଞାନର ସୁଦୂରପ୍ରସାରୀ ବହୁଳ ଉପଯୋଗ ବଳରେ ସାଂପ୍ରତିକ

କାଳରେ ଜନସାଧାରଣ ଯେପରି ଜୀବନ ବଢ଼ାଉଛନ୍ତି, ତାହା ଜନ-ମାନସରେ ବିଜ୍ଞାନ ପ୍ରତି ଯେତକ ଅନୁରାଗ ସୃଷ୍ଟି କରୁଛି, ସେତକ ପରିମାଣରେ ଏହା ସେମାନଙ୍କ ମନରେ ଭୟ ଓ ବିଚ୍ୟୁତ୍ତା ଜାତ କରି ପାରୁଛି । ଆଧୁନିକ ଯୁଗର ନବ ନବ ଆବିଷ୍କାର ଓ ଉଦ୍ଭାବନଗୁଡ଼ିକର ମନ୍ଦ୍ର ଓ ଦର୍ଶନ ସମ୍ପର୍କରେ ଅଜ୍ଞ ଜନସାଧାରଣ ବିଜ୍ଞାନର ହିତକାଞ୍ଚ ଅବଦାନଗୁଡ଼ିକୁ ମ୍ୟାଜିକ୍ ବା ଯାଦୁକଣ୍ଠା ବିଦ୍ୟା ରୂପେ ଗ୍ରହଣ କରୁଛନ୍ତି । ବିଜ୍ଞାନ ଓ ଚତୁର୍ଦ୍ଦିଗୀକ ପ୍ରୟୁକ୍ତ ବିଦ୍ୟାର କ୍ଷେମତି ଯୋଗୁଁ ଯେଉଁ ପ୍ରକାର ପ୍ରଳୟକଣ୍ଠା ମାରଣାସ୍ତ୍ରଗୁଡ଼ିକୁ ନିର୍ମାଣ କରାଯାଉଛି ଏବଂ ବିଦ୍ୟୁତ୍ ପରିମାଣର ଶକ୍ତି ବିନିଯୋଗରେ ବହୁବିଧ କଳ କାରଖାନାଗୁଡ଼ିକୁ ସଜିଯୁ କରାଯିବା ଦ୍ଵାରା ଭୂଗର୍ଭସ୍ଥିତ ଦୁର୍ମୁଲ ସମ୍ପଦ ନିଃଶେଷ ଚୋରାଯିବାର ଆଶଙ୍କା ମନୁଷ୍ୟକୁ ଯେପରି ବିଚଳିତ କରି ପକାଉଛି, ଏ ପ୍ରକାର କର୍ମ ପ୍ରବଣତାର ପରିଣତି ସ୍ଵରୂପ ଉପଜାତ ପରିବେଶର ଦୁର୍ଘଟକରଣ ମଧ୍ୟ ତାକୁ ସେତକ ଆତଙ୍କରାସ୍ତ୍ର କରି ପକାଉଛି । ତେଣୁ ବିଜ୍ଞାନ-ମନୁଷ୍ୟ ମନରେ ସନ୍ଦିଗ୍ଧ ଭାବ ଜାତ କରୁଛି । ଜନସାଧାରଣ କଥା ଛଳରେ କହୁଛନ୍ତି, ପଦାର୍ଥ ବିଜ୍ଞାନର ବିଭିନ୍ନ ପର୍ଯ୍ୟାୟରେ ଯେଉଁ ପ୍ରକାର ଗବେଷଣା କରାଯାଉଛି, ସୃଷ୍ଟି ବିନିଯୋଗର ପ୍ରାରମ୍ଭ ତାହାକୁ ଦୁର୍ମାନ୍ତିରାସ୍ତ୍ର କରି ପକାଉଛି; ଉଚ୍ଚ-କୋଟୀର ଗବେଷଣାର ସାପେକ୍ଷ ଅଣୁଜୀବବିଜ୍ଞାନ ଓ ଗଣିତ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଗବେଷଣାରତ ଗବେଷକମାନଙ୍କୁ ଆତ୍ମଗଣୀ ତଥା ଅପରିଶୀମଦଶୀ କରି ପକାଉଛି; ଅନୁସନ୍ଧାନ ଚଳାଇବା ପାଇଁ ଆବିଷ୍କୃତ ଅସଂକଳ୍ପନୀୟ ଶକ୍ତିଶାଳୀ ଯନ୍ତ୍ରଗୁଡ଼ିକର ବ୍ୟବହାର ଜ୍ୟୋତିଷପଦାର୍ଥବିଜ୍ଞାନ ଓ ଭୂଭୌତିକବିଜ୍ଞାନମାନଙ୍କୁ ଏପରି କର୍ମମୁଖର କରି ପକାଉଛି ଯେ ସେମାନେ ଆଉ କାର୍ଯ୍ୟପ୍ରତି କଟାକ୍ଷପାତ କରିବାକୁ ଅବସର ପାଉ ନାହାନ୍ତି; ନିଜର ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଅଭିଜ୍ଞତା ଓ ଅନୁଭୂତି ସୃଷ୍ଟିଶୀଳ

କଳାକାରମାନଙ୍କୁ ଭାବସାଗରରେ ଏପରି ନିମଜ୍ଜିତ କର ପକାଇଛି ଯେ ସେମାନଙ୍କ ଅବଦାନ ଜନସାଧାରଣଙ୍କ ବୋଧନୀୟ ବା ହୃଦୟ-ଗ୍ରାସୀ ହୋଇ ପାରୁନାହିଁ । ସତ୍ୟତା ଓ ସଂସ୍କୃତିର ବିକାଶପଥରେ ଏ ଯେଉଁ ଖଣ୍ଡିତାଣ୍ଡ ଅବସ୍ଥା ସୃଷ୍ଟି ହୋଇଛି, ଏହାର କାରଣ ଅନୁଧ୍ୟାନ କରିବା ଏବଂ ଏପରି ଅବସ୍ଥାର ଚରମ ପରିଣତ ସମ୍ପର୍କରେ ନିରୂପଣ ପ୍ରକାଶ କରିବା ପ୍ରତ୍ୟେକ ମାନବକଳାବୋଧସମ୍ପନ୍ନ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କର ଜର୍ଜର୍ୟ ନୁହେଁ କି ?

ଦୁଇ

ପଦାର୍ଥବିଜ୍ଞାନ ବିଜ୍ଞାନର ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ବିଭାଗଗୁଡ଼ିକ ସହ ସୁସମ୍ପର୍କିତ ହୋଇ ସେଗୁଡ଼ିକର ନିମନ୍ତେ ପଥରେ ଏକାନ୍ତ ସମ୍ଭାଷଣ ହୋଇଥିଲେ ମଧ୍ୟ ନିଜର ଆତ୍ମସତ୍ତ୍ୱ ହରାଇ ନାହିଁ । ଏହାର ନିଜସ୍ୱ ବିଭବ ହେଉଛି ପ୍ରକୃତିର ନିୟମାବଳୀର ରହସ୍ୟ ଉନ୍ମୋଚନ କରିବା; ଅଦୃଶ୍ୟ ପ୍ରକୃତିର ଅବଗୁଣକୁ ଉନ୍ମୋଚନ କରି ତାର ପ୍ରକୃତ ସ୍ୱରୂପ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ତଥ୍ୟ ଯୋଗାଇ ଦେବା ତଥା ମନୁଷ୍ୟର ହିତ ସାଧନ କରିବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ପରିବେଶକୁ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ କରିବାର ଉପାୟ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରିବା । ବିଚିତ୍ରବର୍ଣ୍ଣ ପ୍ରକୃତିର ବହୁବିଧ ଦୃଶ୍ୟରୂପ ସମ୍ପର୍କରେ ଚିନ୍ତାକରଣ ଯୋଗାଇ ଦେବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ପଦାର୍ଥବିଜ୍ଞାନ ଆଶ୍ରିତ ଚାହିଁକି ଗବେଷଣା ଏକାନ୍ତ ସମ୍ଭାଷଣ ହେଉଛି; ମାତ୍ର ଏହି ସମସ୍ତ ଚିନ୍ତାକରଣଗୁଡ଼ିକୁ ପଦାର୍ଥ ବିଜ୍ଞାନମାନେ ପଦାର୍ଥ ବିଜ୍ଞାନର ନିଜସ୍ୱ ପର୍ଯ୍ୟାୟ ରୂପେ ବିଚାର କରନ୍ତି ନାହିଁ । ବହୁ ଆଲୋଚନାବର୍ଷ ଦୂରରେ ଥିବା ନିକଟ ଅତ୍ୟନ୍ତରେ ଅଜ୍ଞାନ ସମ୍ବେଦନା ପ୍ରକ୍ରିୟା କିପରି ଭାବରେ ସମାହିତ ହେଉଛି ? — ଏହା ସମ୍ପର୍କୀୟ ଚିନ୍ତାକରଣ ଅବଶ୍ୟ ପଦାର୍ଥବିଜ୍ଞାନାନ୍ତରୀ ଜ୍ଞାନ ଯୋଗୁଁ ହିଁ ଆମର ହୃଦୟଗତ ହୋଇଛି

ଏବଂ ଏହିପରି ଜ୍ଞାନ ଆମ ଚେତନାର ଉତ୍ତରଣ ପଥରେ ଏକ ବଳିଷ୍ଠ ପଦକ୍ଷେପ ରୂପେ ବିବେଚିତ ହୋଇଛି । ଠିକ୍ ସେହିପରି ଅଶୁ ଖାବ-ବିଜ୍ଞାନ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଖାବକୋଷର ଗଠନ ତଥା ତାର ଆଭ୍ୟନ୍ତରୀଣ ବ୍ୟାପ୍ତିକୁ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଚମତ୍କାରୀ ଚର୍ଚ୍ଚାକୁ ସଫଳ କରିବା ପାଇଁ ପଦାର୍ଥ-ବିଜ୍ଞାନ ଆଶ୍ରିତ ଜ୍ଞାନ ଯେପରି ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଭୂମିକା ଗ୍ରହଣ କରିଛି, ପଦାର୍ଥ ବିଜ୍ଞାନମାନଙ୍କଦ୍ୱାରା ଉଦ୍ଭାବିତ ଯନ୍ତ୍ରକୌଶଳ ଏବଂ ବିଧି ଗବେଷଣାର ଯେପରି ଉତ୍କଳ୍ପନ ସମୃଦ୍ଧି ସାଧନ କରୁଛି ଏବଂ ଚଳିତ ଦଶକରେ ଏ ଗବେଷଣା ଆମ ବଂଶାନୁକ୍ରମିକତା, ଦାୟାବିକ ସ୍ତରରେ ଆହରିତ ବହୁବିଧ ବ୍ୟାପ୍ତିର ନିରାକରଣ ପଥରେ ଯେପରି ସହାୟକ ହୋଇଛି, ମନୁଷ୍ୟର ଭବିଷ୍ୟତ ଉପରେ ଏପରି ଗବେଷଣା ଯେପରି ତୁମ୍ଭଙ୍କୁ ପ୍ରଭାବ ବିସ୍ତାର କରିବାର ସମ୍ଭାବନା ଜନନୀୟରେ ଅଭୂତପୂର୍ବ ସଫଳ ଓ ଉଦ୍‌ବେଗ ସୃଷ୍ଟି କରୁଛି, ତାହା ମନୁଷ୍ୟର ଜ୍ଞାନ ଉତ୍ଥାରର ସାମୁଦ୍ରିକ କଳେବରକୁ ସ୍ଥିର କରାଇବା ଦିଗରେ ପଦାର୍ଥ ବିଜ୍ଞାନର ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ମହତ୍ତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଅବଦାନ ରୂପେ ସ୍ୱୀକୃତି ହେଉଛି । ମାତ୍ର ତାହାକୁ ପଦାର୍ଥ ବିଜ୍ଞାନର ପରିସରଭୁକ୍ତ କରାଯାଉ ନାହିଁ । ବିଜ୍ଞାନର ପ୍ରତ୍ୟେକ ବିଭାଗ ମନୁଷ୍ୟର ସୃଷ୍ଟିଶୀଳ ପ୍ରତିଭାର ସମ୍ପର୍କ ବିନଯୋଗ ହେତୁ ବିଚିତ୍ର ମାର୍ଗରେ ସମୃଦ୍ଧ ହେବାରେ ଲାଗିଛି । ମହାନତି ଚିନ୍ତାନାୟକମାନେ ନିଜ ଆତ୍ମ ଅବତୀର୍ଣ୍ଣ, ଦୂରଦୃଷ୍ଟି, ପ୍ରଗତି ଅଧ୍ୟବସାୟ ବଳରେ ବିଜ୍ଞାନର ଗୋଟିଏ ପର୍ଯ୍ୟାୟର କୌଣସି ଏକ ଆବିଷ୍କାରକୁ ଅନ୍ୟ ଏକ ପର୍ଯ୍ୟାୟର ସମୃଦ୍ଧି ପାଇଁ ଚମତ୍କାର ଭାବରେ ପ୍ରୟୋଗ କରି ପାରୁଛନ୍ତି । ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଚୈତନ୍ୟୋଦୟର ଫଳସ୍ୱରୂପ ଯୋଗଜନ୍ମା ଚିନ୍ତାନାୟକମାନେ ଆକର୍ଷିକ ଭାବରେ ମଧ୍ୟ ଏପରି ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ଚମତ୍କାରୀ ଆବିଷ୍କାର ଘଟାଇ ପାରୁଛନ୍ତି ଯେ ତାହାର ପୂର୍ଣ୍ଣାବସ୍ଥା ବିଶ୍ଳେଷଣ କରାଯିବାର ପରିଣତି ସ୍ୱରୂପ ବିଜ୍ଞାନର

ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ବିଭିନ୍ନ ଦ୍ରୁତ ବେଗରେ ସମୃଦ୍ଧ ହୋଇ ପାରୁଛି । ଏହି ସମସ୍ତ ଘଟଣାକୁ ଉପଲକ୍ଷ୍ୟ କରି ସ୍ୱାମୀପଦ୍ୟ ମାର୍କିନ୍ ବୈଜ୍ଞାନିକ ଓ ଦାର୍ଶନିକ ରବର୍ଟ ଓପେନହାଇମର ଯଥାର୍ଥରେ ପ୍ରସଙ୍ଗାନୁସାରେ ଲେଖିଛନ୍ତି, ¹ "For every science, much is accident, for every science has its ideas and order with a sharpness and depth that comes from choice, from exclusion, from its special eyes."

ଜ୍ଞାନଭଣ୍ଡାରର ନିମ୍ନ ସମୃଦ୍ଧି ଯୋଗୁଁ ସତ୍ୟତା ଓ ସଂସ୍କୃତିର ରୂପରେଖ ବାଦ ପାଞ୍ଚ ଗୋଟି ହେଲା ପରିବର୍ତ୍ତିତ ହେଉଛି । ମାନବ ଜାତିର ଇତିହାସ ପ୍ରତି ସିଂହାବଲୋକନ କଲେ ଜଣାପଡୁଛି ଯେ ଏ ରୂପ ପରିବର୍ତ୍ତନର ଇତିହାସ ହିଁ ମନୁଷ୍ୟର ଚେତନାର ଉତ୍ତରଣର ଇତିହାସ । ସପ୍ତୋଦଶ ଖ୍ରୀଷ୍ଟାବ୍ଦରେ ଗତିର ପ୍ରକୃତି ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଗବେଷଣା ବୈଜ୍ଞାନିକମାନଙ୍କ ମାନସପଟରେ ଯେଉଁ ପ୍ରକାର ଆଲୋଡ଼ନ ସୃଷ୍ଟି କରିଥିଲା, ଉତ୍ତରାଧିକାର ସ୍ତରରେ ପରିବର୍ତ୍ତୀକାରଣ ଗବେଷକମାନେ ତତ୍ତ୍ୱସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଅଧ୍ୟୟନ ଓ ଅନୁଶୀଳନ ଚଳାଇବାର ପରିଣତି ସ୍ୱରୂପ ବିଜ୍ଞାନର ନିମୋନ୍ମତି ସାଧୁତା ହୋଇଛି ଏବଂ ତତ୍ତ୍ୱନିର୍ଭରଶୀଳ ପ୍ରଯୁକ୍ତି ବିଦ୍ୟାର ସମୃଦ୍ଧି ବ୍ୟାବହାରିକ କ୍ଷେତ୍ରରେ ବହୁବିଧ କର୍ମନିର୍ବାହୀ ଯନ୍ତ୍ର ଯୋଗାଇ ପାରିଥିବାରୁ, ସତ୍ୟତା ଓ ସଂସ୍କୃତିର ରୂପରେଖ ବଦଳିବାରେ ଲାଗିଛି । ସମସ୍ତ ଚର ବିଦ୍ୟମାନ ଏ ରୂପ ପରିବର୍ତ୍ତନର ଆଶାମୟକୁ କେତେକେ ନିନ୍ଦା କରୁଛନ୍ତି ଏବଂ ଆଉ କେତେକ ଗୁଡ଼ିଆବା ଏହାକୁ ସ୍ୱୀକାର କରୁଛନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ବିଗତ ପ୍ରାୟ ୪୦୦ ବର୍ଷ ପୂର୍ବରୁ, ଅର୍ଥାତ୍ ଗାଲିଲିଓ ବା ନିଉଟନଙ୍କ ଅମଳଠାରୁ, ଆଜି ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପ୍ରତ୍ୟେକ

¹ Physics and Man's Understanding by Robert Oppenheimer : Encounter, April 1966.

ଯୁଗରେ ପରିବର୍ତ୍ତନ ହିଁ ଯୁଗ ସଂସ୍କୃତିର ଆବାହକ ଭୂମିକା ଗ୍ରହଣ କରିଛି ।

କିନ୍ତୁ ଐତିହାସିକ ଦୃଷ୍ଟିକୋଣରୁ ଗୋଟିଏ ଲକ୍ଷ୍ୟୀୟ ପ୍ରଭେଦକୁ ହିଁ ଏଠାରେ ଆଲୋଚନାର ପରିସରଭୁକ୍ତ କରିଯିବା ପ୍ରାସଙ୍ଗିକ ବୋଧ ହେଉଛି । ଚିକିତ୍ସା ଶତାବ୍ଦୀରେ ଧୃଷ୍ଣିଶୀଳ ପ୍ରତିଭାଧର ବୈଜ୍ଞାନିକମାନେ କଳ୍ପନାପ୍ରବଣତା ଓ ବ୍ୟାପକ ଦୃଷ୍ଟିଭଙ୍ଗୀ ବିନିମୟରେ ଯେଉଁ ନବ-ଚେତନାର ଜାଗରଣ ଘଟାଇ ପାରିଛନ୍ତି, ତାହାର ବୌଦ୍ଧିକ ମାନ ଏପରି ଉଚ୍ଚତମାନ୍ତର ହୋଇଛି ଏବଂ ଏହିପରି ଅଭିନବ ଜ୍ଞାନର ଆବିଷ୍କାର ଚିନ୍ତାଧାରାର ଅନିବାର୍ଯ୍ୟ ପରିବର୍ତ୍ତନକୁ ଏପରି ବ୍ୟାପକ-ଭାବରେ ବଦଳାଇ ନୂତନ ଯୁଗର ଧୂମପାତ ଘଟାଇଛି ଯେ ଅନ୍ତର ଇତିହାସରେ ଏହାର ପଟ୍ଟାନ୍ତର ଦେଖିବାକୁ ମିଳେ ନାହିଁ । ନୈ.ଚଳା-ଚଳ ଶେଷରେ ରୁମ୍ବକର ବ୍ୟବହାର କିମ୍ବା ବେତାର ଯୋଗାଯୋଗ ଓ ଶକ୍ତି ଯୋଗାଣ ଶେଷରେ ବିଦ୍ୟୁତ୍ ଶକ୍ତିର ବ୍ୟବହାର ଯୋଗୁଁ ସର୍ବପ୍ରଥମେ ମନୁଷ୍ୟର ଦୈନନ୍ଦିନ ଜୀବନ ଯାପନ ପଦ୍ଧତିରେ ଯେଉଁ ପ୍ରକାର ପରିବର୍ତ୍ତନ ଘଟିଥିଲା, ଚଳିତ ଶତାବ୍ଦୀରେ ବିଜ୍ଞାନର ଅବଦାନ-ଗୁଡ଼ିକୁ ବ୍ୟାବହାରିକ ଶେଷରେ ପ୍ରୟୋଗ କରିଯିବା ଦ୍ଵାରା ମନୁଷ୍ୟର ଜୀବନ ଯାପନ ପଦ୍ଧତିରେ ତା'ରୁ ଆହୁରି ବ୍ୟାପକ ପରିବର୍ତ୍ତନ ଅଧିକ ଭବିଷ୍ୟତ ବେଳରେ ସମାହିତ ହେବାର ସମ୍ଭାବନା ରହିଛି ଏବଂ ଆମେ ମଧ୍ୟ ଏ ରୂପ ସମ୍ଭାବନା ସମ୍ପର୍କରେ ପ୍ରାୟତଃ ସଚେତନ ହେଲୁଣି । କିନ୍ତୁ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟର କଥା ଯେ ନବ ଉଦ୍ଭାବନା ଜ୍ଞାନର ଜଟିଳତା ଯୋଗୁଁ ଏହାର ତାତ୍ତ୍ଵିକ ମୂଳବୋଧ ସମ୍ପର୍କରେ ଜନସାଧାରଣ ବିଶେଷ କିଛି ଜାଣି ପାରି ନାହାନ୍ତି । ବିଶେଷଜ୍ଞମାନେ ଯେଉଁ ପ୍ରକାର ଗ୍ରନ୍ଥ, ସଙ୍କେତ ଓ ଶୈଳୀ ବିନିମୟରେ ପରସ୍ପର ମଧ୍ୟରେ ଭାବ ଆଦାନ ପ୍ରଦାନ କରୁଛନ୍ତି, ତାହା ଶିକ୍ଷିତ ଜନସାଧାରଣଙ୍କର ବୋଧଗମ୍ୟ

ହେଉ ନାହିଁ । ତେଣୁ ଜନସାଧାରଣଙ୍କ ଜୀବନାଦର୍ଶ ଉପରେ ବିଜ୍ଞାନ
କ୍ଷେତ୍ରରେ ଘଟିଥିବା ଏଭଳି ବ୍ୟାପକ ପରିବର୍ତ୍ତନର ପ୍ରତିଫଳନ ଆଦୌ
ପରିଲକ୍ଷିତ ହେଉ ନାହିଁ । ବିଜ୍ଞାନର ସମୃଦ୍ଧି ଓ ପ୍ରୟୁକ୍ତି ବିଦ୍ୟାର
ନିମୋନୀତି ଯୋଗୁଁ ମନୁଷ୍ୟର ଭବିଷ୍ୟତ କି ପ୍ରକାର ରୂପ ଧାରଣ
କରିବ ଜନସାଧାରଣ ଏ ବିଷୟରେ ସାମାନ୍ୟତମ ସଚ୍ଚିନ୍ତା ପାଇ
ପାରୁନାହାନ୍ତି । ଅବୋଧତାର ପାଗର ମଧ୍ୟରେ ନିମଜ୍ଜିତ ରହି
ସେମାନେ କେବଳ ପ୍ରୟୁକ୍ତି ବିଦ୍ୟାର ବ୍ୟାବହାରିକ ବିନିଯୋଗେ
ସୁଫଳକୁ ଉପଭୋଗ କରୁଛନ୍ତି । ବିଜ୍ଞାନ ସତେ ଅବା କୌଣସି ଅଜ୍ଞାନ
ପ୍ରଳୟଙ୍କଣ ଶକ୍ତିର ଉତ୍ସ ରୂପେ ସେମାନଙ୍କଠାରୁ ଦୂରେଇ ଯାଉଛି ।

ସଦ୍‌ବୋଦ୍ଧ ଶତାବ୍ଦୀଠାରୁ ସପ୍ତଦଶ ଶତାବ୍ଦୀ ମଧ୍ୟରେ ପର୍ଯ୍ୟ-
ବିଜ୍ଞାନର ନିମ ସମୃଦ୍ଧି ଏପରି ଭାବରେ ସମାହିତ ହୋଇଛି ଯେ ମନୁଷ୍ୟ
ଆତ୍ମକେନ୍ଦ୍ରିକ ତଥା ଆତ୍ମବିଶ୍ୱାସପୂର୍ଣ୍ଣ ମନୋବୃତ୍ତି ପରିହାର କରି
ପ୍ରାକୃତିକ ପୃଥିବୀକୁ ବିଶ୍ୱର ଅନ୍ୟ ଯେ କୌଣସି ଗୋଟିଏ ବସ୍ତୁପିଣ୍ଡ
ବା ଜ୍ୟୋତିଷ୍ଠରୂପେ ବିଶ୍ୱର କରିବାକୁ ଚିନ୍ତଣୀୟ ମନେ କରିଛି ।
ତାର ହୃଦ୍‌ବୋଧ ହୋଇଛି ଯେ ବିଚିତ୍ରବର୍ଣ୍ଣ ତଥା ଅନନ୍ତ ପରିବ୍ୟାପ୍ତ
ବିଶ୍ୱ ଗୋଟିଏ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଶୃଙ୍ଖଳା ଅନୁଯାୟୀ ନିୟମାବଳୀ ହେଉଛି ।
ଧୃଷ୍ଣିକର୍ତ୍ତା ପରମେଶ୍ୱରଙ୍କ ମହିମା ପ୍ରତି ତାର ପୂର୍ବସୁସ୍ଥମାନେ ଯେଉଁ
ଶ୍ୱେତ ଆସ୍ଥା ସ୍ଥାପନ କରିଥିଲେ ଏବଂ ବିଶ୍ୱର ଯେପରି ସର୍ବସ୍ୱ ପୂଜିତ
ଓ ସମ୍ମାନିତ ହେଉଥିଲେ, ସେଥିପ୍ରତି କୌଣସି ପ୍ରକାର ସ୍ୱାଧିନିୟମ
ବା ଚାକ୍ଷୁଷ ଭାବ ପ୍ରଦର୍ଶନ ନ କରି ମଧ୍ୟ ବିଶ୍ୱରବନ୍ତ ମନୁଷ୍ୟ ହୃଦୟ-
କାମ କରି ପାରିଥିଲା ଯେ ନିଜ ଧୃଷ୍ଣିଶୀଳ ପ୍ରତିଭା ବିନିଯୋଗେ ଗବେଷଣା
ଚଳାଇ ପାରିଲେ ସେ ନିଶ୍ଚୟ ଭବିଷ୍ୟତରେ ପ୍ରକୃତିର କର୍ମପ୍ରବଣତା
ଆଧାରିତ ବହୁବିଧ ଦୃଶ୍ୟଗୁଡ଼ିକ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଚିହ୍ନିକରଣ ପାଇ ପାରିବ ।
ଭୂକେନ୍ଦ୍ରିକ ମତବାଦ ବିରୋଧରେ କୋପେରନିକସ୍‌ଙ୍କ ଅଭିମତ,

ଗାଲିଲିଓଙ୍କ ପୁରାତତ୍ତ୍ୱ ଆବିଷ୍କାର ଓ ମହାମତି ନିଉଟନ୍‌ଙ୍କ ବାସ୍ତୁ ଆବିଷ୍କୃତ ମହାକର୍ଷଣ ଚକ୍ର ତଥା ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଆବିଷ୍କାରଗୁଡ଼ିକ ତତ୍କାଳୀନ ସୂତ୍ରୋପୀୟ ସମାଜର ସାଂସ୍କୃତିକ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଏପରି ନବ-ଜାଗରଣ ସୃଷ୍ଟି କରିପାରିଥିଲା ଯେ, ଜନସାଧାରଣ ଏଗୁଡ଼ିକ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଜ୍ଞାତବ୍ୟ ତଥ୍ୟଗୁଣ ସଂଗ୍ରହ କରିବାକୁ ସ୍ୱେଚ୍ଛାକୃତ ଭାବରେ ଉଦ୍ୟମ ଚଳାଇଥିଲେ । ସେମାନେ ବୁଝିପାରିଥିଲେ ଯେ ଏହି ଆବିଷ୍କାର-ଗୁଡ଼ିକର ମହତ୍ତ୍ୱ ଅନ୍ତରେ ପ୍ରକଟିତ ହେବ; ମନୁଷ୍ୟ ଜାତିର ଭବିଷ୍ୟତର ନିୟନ୍ତ୍ରା ରୂପେ ଏଗୁଡ଼ିକର ସ୍ଥାନ ମାନବ ଜାତିର ସଭ୍ୟତା ଓ ସାଂସ୍କୃତିକ ଇତିହାସରେ ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣାକ୍ଷରରେ ଲିପିବଦ୍ଧ ହୋଇ ରହିବ । କିନ୍ତୁ ଅନ୍ଧାବ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟର କଥା ଯେ ଚଳିତ ଶତାବ୍ଦୀରେ ଚନ୍ଦ୍ରାନାୟକମାନେ ପଦାର୍ଥ-ବିଜ୍ଞାନ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଅତି ଉଚ୍ଚ କୋଟୀର ଚକ୍ର ଉଦ୍ଭାବନ କରି ପାରି-
 ଥିଲେ ମଧ୍ୟ, ଗୁଣାତ୍ମକ ତଥା ବ୍ୟାବହାରିକ ଉପଯୋଗ ଦୃଷ୍ଟିକୋଣରୁ ଏଗୁଡ଼ିକ ଅନ୍ଧାରର ଆବିଷ୍କାରଗୁଡ଼ିକଠାରୁ ଯଥେଷ୍ଟ ଉଚ୍ଚକୋଟୀର ହୋଇଥିଲେ ସୁଦ୍ଧା, ତଥା ନବଚେତନାର ଜାଗରଣ ଘଟାଇ ପ୍ରକୃତିର ରହସ୍ୟ ଉଦ୍‌ଘାଟନ କରିବା ଦିଗରେ ଏଗୁଡ଼ିକ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଭୂମିକା ଗ୍ରହଣ କରିଥିଲେ ମଧ୍ୟ ଜନମାନସରେ ଏଗୁଡ଼ିକ ବିଶେଷ ପ୍ରତିକ୍ରିୟା ବା ଆଲୋଡ଼ନ ସୃଷ୍ଟି କରି ପାରିଥିବା ପରି ଜଣା ପଡ଼ୁ ନାହିଁ । ଜ୍ୟୋତିଷ-ପଦାର୍ଥ-ବିଜ୍ଞାନ କ୍ଷେତ୍ରରେ ହବ୍‌ଲ୍‌ଙ୍କ ଆବିଷ୍କାର; ଆଲ୍‌ବର୍ଟ ଆଇନ୍‌ଷ୍ଟାଇନ୍‌ଙ୍କ ବାସ୍ତୁ ଉଦ୍ଭାବିତ ଆପେକ୍ଷିକ ଚକ୍ର; ମ୍ୟାକ୍‌ସ୍ ପ୍ଲାଙ୍କ୍‌ଙ୍କ ବାସ୍ତୁ ଉଦ୍‌ଘାଟିତ ତଥା ଆଇନ୍‌ଷ୍ଟାଇନ୍, ବୋହର୍, ଫାଇନେମନ୍‌ବର୍ଗ ଓ ସ୍କ୍ରୋଡିଞ୍ଜର ପ୍ରମୁଖ ଚନ୍ଦ୍ରାନାୟକମାନଙ୍କ ବାସ୍ତୁ ସମୂହ କ୍ୱାଣ୍ଟମ୍ ଚକ୍ର ପ୍ରଭୃତିର ମହତ୍ତ୍ୱ ଜନସାଧାରଣ ବିଶେଷଭାବରେ ଉପଲବ୍ଧ କରି-
 ନାହାନ୍ତି । କେବଳ ପଦାର୍ଥବିଜ୍ଞାନ କାର୍ଯ୍ୟକ ବୋଧଗମ୍ୟତାର ଅଭାବ ଯୋଗୁଁ ହିଁ ବିଜ୍ଞାନର ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ବିଭାଗଗୁଡ଼ିକରେ ମଧ୍ୟ ଅନୁରୂପ

ଅବସ୍ଥା ସୃଷ୍ଟି ହୋଇଛି । ଆମେ ଜାଣୁ ଯେ ଯୋଗଜନ୍ମା ବ୍ରହ୍ମାଣ
ବୈଜ୍ଞାନିକ ଗୁରୁତ୍ୱ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ବିବର୍ତ୍ତନବାଦ
ଜନମାନସରେ ଅତୁଟପୂର୍ବ ଆଲୋଚନ ସୃଷ୍ଟି କରିଥିଲା । ଏହାର
ଆବିଷ୍କାର ସମଗ୍ର ପୃଥିବୀରେ ଯେପରି ଗୁରୁତ୍ୱ ସୃଷ୍ଟି କରିଥିଲା, ତାହା
ଏ ଯାବତ୍ ପ୍ରଗତି ହୋଇ ନାହିଁ । ଅଥଚ ଚଳିତ ଶତାବ୍ଦୀର
ଦ୍ୱିତୀୟାର୍ଦ୍ଧରେ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ଜୀବବିଜ୍ଞାନ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଯେଉଁ ଚମକପ୍ରଦ ତଥା
ଅଜାଣୁ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଆବିଷ୍କାରଗୁଡ଼ିକ ବୈଜ୍ଞାନିକମାନଙ୍କର ହସ୍ତଗତ
ହେଉଛି, ସେଗୁଡ଼ିକ ସମସ୍ତ ଜନମାନସରେ ତଦନୁରୂପ ଆଗ୍ରହ ସୃଷ୍ଟି
କରିବାକୁ ଅସମର୍ଥ ହୋଇଛି । ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ଚତୁର୍ଗୁଡ଼ିକର ଗୁଣାତ୍ମକ ମାନ
ଅର୍ଥାତ୍, ଅଭିନବ ଭାଷା, ଜଟିଳ, ଗାଣିତିକ ପଦ୍ଧତି, ବହୁରୂପୀ
ସଙ୍କେତଗୁଡ଼ିକର ବିବିଧ ସମାବେଶରେ ଆବିଷ୍କୃତ ଚତୁର୍ଗୁଡ଼ିକର
ଗୁଣାତ୍ମକ ଉତ୍କର୍ଷ ହୃଦୟଙ୍ଗମ କରିବାକୁ ଜନସାଧାରଣ ଏକାନ୍ତ
ଅସମର୍ଥ ହୋଇଛନ୍ତି । ବିଶେଷଜ୍ଞ ଓ ଜନସାଧାରଣଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଗୋଟିଏ
ଅବୋଧତାର ସାଗର ଏପରିଭାବରେ ବିସ୍ତାରିତ ହୋଇଛି ଯେ ବିଜ୍ଞାନର
ସହାୟତାରେ ମାନବଜାତିର ଚେତନାର ଭବିଷ୍ୟତ ଉତ୍ତରଣ
ଘଟାଇବା ସମ୍ଭବ ହୋଇ ନାହିଁ ।

ତଳ

ଉଚ୍ଛିଷ୍ଟିତ ମନୁଷ୍ୟର ଯଥାର୍ଥତା ପ୍ରତିପାଦନ କରିବା ଉଦ୍ଦେ-
ଶ୍ୟରେ ବାଣ ଶତାବ୍ଦୀରେ ପଦାର୍ଥବିଜ୍ଞାନ ବିଭାଗର ସବୋଲୁଷ୍ଟ
ଅବଦାନରୂପେ ବିବେଚିତ କତିପୟ ଯୁଗାନ୍ତକାଳୀ ଆବିଷ୍କାର ସମ୍ବନ୍ଧରେ
ଆଲୋଚନା କରାଯାଉଛି । ପ୍ରାସଙ୍ଗିକ ବୋଧ ହେଉଛି । ପ୍ରକୃତିର
ରହସ୍ୟୋଦ୍ଘାଟନ କଲେ ଜୀବ ଆନନ୍ଦପୂର୍ଣ୍ଣ ସଫଳ ଚନ୍ଦ୍ରାନାୟକ-
ମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦର୍ଶିତ ଅଭିନବ ଦୃଷ୍ଟିଭଙ୍ଗୀ ତଥା ପ୍ରକୃତିର ବହୁବିଧ

ନିୟାମିତତା ମଧ୍ୟରେ ଅନ୍ତର୍ନିହିତ ଏକ ଅସ୍ପଷ୍ଟ ସମ୍ବନ୍ଧ ଓ ଶୃଙ୍ଖଳା ସ୍ତରରେ ଆଲୋଚନା; ବସ୍ତୁର ଅତି ଚରମ ତଥା ଅତି ପରିବାହୀ (**Superfluid and Superconducting**) ଅବସ୍ଥା ସ୍ତରରେ ଚୁମ୍ବକୀୟତା; ପରମାଣୁର ନିଉକ୍ଲିୟସ୍ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଆବିଷ୍କାର ଓ ନିଉକ୍ଲିୟସ୍ ଆର ପଦାର୍ଥ ବିଜ୍ଞାନର ନିମ୍ନ ସମ୍ବନ୍ଧ; ମୌଳିକ ଉପାଦାନର ଗଠନ ଓ ତାର ରୂପାନ୍ତର ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଗାଢ଼ିକ ତଥା ଅଭିନିୟାତକ ଗବେଷଣା; କଠିନ, ତରଳ ଓ ଗ୍ୟାସୀୟ ଅବସ୍ଥାରେ ଥିବା ବହୁବିଧ ବ୍ୟବହାରୀ ବସ୍ତୁଗୁଡ଼ିକର ଗଠନ ଓ ପ୍ରକୃତ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଚୁମ୍ବକୀୟତା ତଥା ସେଗୁଡ଼ିକର ଉପଯୋଗିତାକୁ ଅଧିକ ସୁଦୂରପ୍ରସାରି କରିବା ନିମନ୍ତେ ବିଚକ୍ଷଣ ଉପାଦାନଗୁଡ଼ିକର ଆବିଷ୍କାର ପ୍ରଭୃତି ବହୁବିଧ ଅବସ୍ଥାବଳୀୟ ଉଦ୍ଭାବନଗୁଡ଼ିକ ବିଜ୍ଞାନର ପ୍ରଗତିର ଇତିହାସରେ ପଦାର୍ଥବିଜ୍ଞାନର ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ମାଇଲ୍‌ସ୍ଟୁଣ୍ଡ କହିଲେ ଅତ୍ୟୁକ୍ତି ହେବ ନାହିଁ । ମାତ୍ର ଆଲୋଚନାର ତାତ୍ପର୍ଯ୍ୟକୁ ଶୁଦ୍ଧ ନ କରି ଏହି ଆଲୋଚନାର ପରିସରକୁ ସଂକ୍ଷିପ୍ତ କରିବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ମାତ୍ର ତିନୋଟି ଆବିଷ୍କାରକୁ ବିଚାରକୁ ନିଆଯାଇଛି । ଅବଶ୍ୟ, ଏହି ତିନୋଟି ଐତିହାସିକ ଆବିଷ୍କାରକୁ ବିଚାରଯୋଗ୍ୟରୂପେ ଗ୍ରହଣ କରିନେବାର ଅନ୍ୟତମ ତାତ୍ପର୍ଯ୍ୟ ହେଉଛି ଯେ ବହୁକାଳ ଧରି ଦାର୍ଶନିକମାନେ ଏପରି ସମସ୍ୟା ସ୍ତରରେ ସଠିକ ଚୁମ୍ବକୀୟତା ଯୋଗାଇ ଦେବା ପାଇଁ ନିରବଚ୍ଛିନ୍ନ ସାଧନା ଚଳାଇଥିଲେ ମଧ୍ୟ ସେମାନଙ୍କ ଉଦ୍ୟମ ଫଳପ୍ରସ୍ତ ହୋଇ ନ ଥିଲା । ନିମ୍ନଲିଖିତ ଆଲୋଚନାର ପରିସରଭିତ୍ତି ଏହି ତିନୋଟି ସ୍ତରୀୟ ଆବିଷ୍କାରର ନାମ ହେଉଛି, ବିଶେଷ ଆପେକ୍ଷିକ ତତ୍ତ୍ୱ, କ୍ୱାଣ୍ଟମ୍‌ତତ୍ତ୍ୱ ଓ କଣିକା ପଦାର୍ଥବିଜ୍ଞାନ (**Particle Physics**) । ଅବଶ୍ୟ ଏଥିମଧ୍ୟରୁ ଶେଷୋକ୍ତ କୌତୁହଳୀ ସମସ୍ୟା ସ୍ତରରେ ସଠିକ ଚୁମ୍ବକୀୟତା ଏପାବତ୍ ବିଜ୍ଞାନଜ୍ଞାନଙ୍କର ହସ୍ତଗତ ହୋଇ ନାହିଁ ।

ବିଶେଷ ଆପେକ୍ଷିକ ଚତୁର୍ଥ ଓ କ୍ଷୁଦ୍ର ଚତୁର୍ଥ ମଧ୍ୟରେ ଗୋଟିଏ ବିଶେଷ ସାଦୃଶ୍ୟ ବିରକ୍ତ ହୋଇଥିବା ସ୍ୱପର୍ବରେ ପଦାର୍ଥବିଜ୍ଞାନମାନଙ୍କ ମାନସପଟରେ ଏକ ଦୃଢ଼ ଧାରଣା ବଳବତ୍ତର ହୋଇଛି । ଉଭୟ ଚତୁର୍ଥ ପ୍ରକୃତର ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ଅପରିବର୍ତ୍ତନୀୟ ରାଶି ବା ପ୍ରବାକ ଉପରେ ଆଶ୍ରିତ ହୋଇଛି । ପ୍ରକୃତର କୌଣସି ଗୋଟିଏ ରସ୍ୟ ଉନ୍ମୋଚନ କରିବା ଦିଗରେ ବୈଜ୍ଞାନିକମାନଙ୍କ କର୍ମପ୍ରବଣତା କେତେ ପରିମାଣରେ ସଫଳତା ବା ପ୍ରସାରିତ ହୋଇପାରେ, ଗୁଣାତ୍ମକ ଦୃଷ୍ଟି-କୋଣରୁ ଉଲ୍ଲିଖିତ ପ୍ରବାକ ଦୁଇଟି ତାର ସତ୍ୟତା ନିରୂପଣ କରି ପାରୁଛନ୍ତି । ଅବଶ୍ୟ ମହାମତି ଆଇନ୍‌ଷ୍ଟାଇନ୍‌ଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଉଦ୍ଭାବିତ ସାବିତ୍ରିକ ଆପେକ୍ଷିକ ଚତୁର୍ଥ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଏଠାରେ ଆଲୋଚନା କରାଯାଉ ନାହିଁ । ସେ ମହାକର୍ଷଣ ବଳ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ତାଙ୍କ ବଳିଷ୍ଠ ଚିନ୍ତାଧାରାକୁ ଜଟିଳ ଗାଣିତିକ ଭାଷା ଅବଲମ୍ବନରେ ଉଲ୍ଲିଖିତ ଶିଦ୍ଧୋପାୟରେ ପ୍ରକାଶ କରିଥିଲେ । ଶେଷୋକ୍ତ ଚତୁର୍ଥ ଯେଉଁ କିମ୍ବଦନ୍ତୀର ସତ୍ୟତା ଅଭିହିତାତ୍ମକ ଗବେଷଣା ଦ୍ୱାରା ପ୍ରତିପାଦିତ ହୋଇଛି, ତାହାକୁ ଆଇନ୍‌ଷ୍ଟାଇନ୍ ଅତି ପ୍ରାଞ୍ଜଳ ଭାବରେ ଗୃହୀତ ପାରିଥିଲେ । ତାଙ୍କ ପଦାଙ୍କ ଅନୁସରଣ କରିବା ଭିନ୍ନ ସେହି କାଳଠାରୁ ଆଜି ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଆମେ ଏ ଦିଗରେ କୌଣସି ନୂତନ ଜ୍ଞାନ ଅର୍ଜନ କରିବାକୁ ସମର୍ଥ ହୋଇନାହୁଁ । ସାବିତ୍ରିକ ଆପେକ୍ଷିକ ଚତୁର୍ଥ ଯେଉଁ ଅବଶିଷ୍ଟାଂଶକୁ ଅଭିହିତାତ୍ମକ ଗବେଷଣା ଦ୍ୱାରା ସତ୍ୟ ରୂପେ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରାଯିବା ସମ୍ଭବ ହୋଇ ନାହିଁ, ତାହାକୁ ଆଇନ୍‌ଷ୍ଟାଇନ୍ ବିଶେଷ ବୋଧଗମ୍ୟ କରାଇବା ପରିବର୍ତ୍ତେ ବହୁବିଧ ସଫଳତା ଅବଲମ୍ବନରେ ଜଟିଳ ଗାଣିତିକ ଭାଷାରେ ପ୍ରକାଶ କରିଥିଲେ ଏବଂ ସେଗୁଡ଼ିକର ସତ୍ୟତା ପ୍ରତିପାଦନ କରାଇବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ସେ କୌଣସି ଦିବ୍ୟଦର୍ଶନ ପ୍ରଦାନ କରି ନ ଥିଲେ । ଅତୀତ ଶକ୍ତିଶାଳୀ ମହାକର୍ଷଣୀୟ କ୍ଷେତ୍ରର ପ୍ରଭାବ ଯୋଗୁଁ

ସ୍ଥାନର (Space) ସ୍ୱରୂପ କପରି ଭାବରେ ବଦଳିଯାଏ, ତତ୍-ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଚିନ୍ତାଧାରା ହିଁ ଏପରି ଦୁର୍ବୋଧ ଗାଣିତିକ ଚର୍ଚ୍ଚାସ୍ତ୍ରୀ ତତ୍ତ୍ୱର ଅଭିବ୍ୟକ୍ତି । ଅଦ୍ୟାବଧି ଶେଷୋକ୍ତ ତତ୍ତ୍ୱର ସତ୍ୟତା ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରିବା ଦିଗରେ ବା ତାହାକୁ ସରଳ ତଥା ବୋଧଗମ୍ୟ ଭାଷାରେ ପ୍ରକାଶ କରିବା ଦିଗରେ ପେଶାଦାର ପଦାର୍ଥବିଜ୍ଞାନୀ ଓ ଜ୍ୟୋତିର୍ବିଜ୍ଞାନୀମାନଙ୍କ ଉଦ୍ୟମ ଅବ୍ୟାହତ ରହିଛି ।

ଚଳିତ ଶତାବ୍ଦୀର ପ୍ରଥମ ଦଶକରେ ଆଇନ୍‌ଷ୍ଟାଇନ୍‌ଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଉଦ୍ଭାବିତ ବିଶେଷ ଆପେକ୍ଷିକତା ପ୍ରକୃତିର ଯେଉଁ ଧ୍ରୁବାଙ୍କଟିର ଚାତୁର୍ଯ୍ୟପୂର୍ଣ୍ଣ ତଥା ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଭୂମିକା ସମ୍ପର୍କରେ ପଠିକ ଧାରଣା ଯୋଗାଇ ପାରିଲା, ତାହା ହେଉଛି ଶୂନ୍ୟ ମାଧ୍ୟମରେ ଆଲୋକର ଗତି । ପୃଷ୍ଠ ଯୋଗଜନ୍ମା ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡ ଚନ୍ଦ୍ରାନାୟକ ମ୍ୟାକ୍‌ସ୍‌ୱେଲ୍‌ଙ୍କ ଦ୍ୱି-ଉଦ୍ଭାବିତ ବିଦ୍ୟୁତ୍-ଚୁମ୍ବକୀୟ ଚକ୍ରାବଲମ୍ବନରେ ଦର୍ଶାଇ ପାରିଥିଲେ ଯେ ବୈଦ୍ୟୁତିକ ଏକକରୁ ଓ ଚୁମ୍ବକୀୟ ଏକକରୁ ମଧ୍ୟରେ ସମ୍ପର୍କ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରିବା ଦିଗରେ ଆଲୋକର ଗତି ହିଁ ଗୋଟିଏ ବିଶିଷ୍ଟ ଭୂମିକା ଗ୍ରହଣ କରୁଛି । ଏପରି ଘଟିବାର କାରଣ ସମ୍ପର୍କରେ ଟ୍ରେଙ୍କିରଣ ପ୍ରଦାନ କରିବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ସେ ଦର୍ଶାଇ ପାରିଥିଲେ ଯେ ଆଲୋକ ହେଉଛି ଗୋଟିଏ ବିଦ୍ୟୁତ୍-ଚୁମ୍ବକୀୟ ରଶ୍ମି । ଖାନ୍ସ ଅନ୍ତଃଦୃଷ୍ଟିସମ୍ପନ୍ନ ଦୂରଦ୍ରଷ୍ଟା ଆଇନ୍‌ଷ୍ଟାଇନ୍‌ ମ୍ୟାକ୍‌ସ୍‌ୱେଲ୍‌ଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଉଦ୍ଭାବିତ ଗାଣିତିକ ସମ୍ବ-ଗୁଡ଼ିକର ସାବଧାନ ଯଥାର୍ଥ ପ୍ରୟୋଗ ସମ୍ପର୍କରେ ଅବହତ ହେବାପରେ ଏବଂ ଆଲୋକର ଗତି ତାର ଉତ୍ସର ପ୍ରକୃତି ଉପରେ ନିର୍ଭର ନ କରୁ-ଥିବାର ଜାଣିଯିବା ପରେ ଘୋଷଣା କରିଥିଲେ ଯେ ଏହାହିଁ ହେଉଛି ଗତିର ସବୋକ ପରିସୀମା ; ଅର୍ଥାତ୍, ବହୁ ପୂର୍ବରୁ ଦାର୍ଶନିକମାନେ ଯେଉଁ ଅନନ୍ତ ଗତି ସମ୍ପର୍କରେ କାଳ୍ପନିକ ଶସ୍ତ୍ର ଅଙ୍କନ କରିଥିଲେ, ତାହାହିଁ ହେଉଛି ଆଲୋକର ଗତି ; କୌଣସି ବସ୍ତୁର ଗତି କଦାପି

ଯେ କୌଣସି ଅବସ୍ଥାରେ ଆଲୋକର ଗତିଠାରୁ ଅଧିକ ଦ୍ରୋଇ ପାରିବ ନାହିଁ । ଏପରି ଏକ ମୌଳିକ ଚିନ୍ତାଧାରାର ବ୍ୟବର୍ତ୍ତୀ ଦ୍ରୋଇ ଓ ବ୍ୟାପକ ଦୃଷ୍ଟିଭଙ୍ଗୀ ଘେନି ଅଧ୍ୟୟନ ଓ ଅନୁଶୀଳନ କରିବାର ଫଳ ସ୍ୱରୂପ ସେ ଦର୍ଶାଇ ପାରିଲେ ଯେ ଦର୍ଶକମାନେ ବିଭିନ୍ନ ସଂସ୍ଥିତିରେ ଅବସ୍ଥାପିତ ହୋଇ କୌଣସି ଦୂରବର୍ତ୍ତୀ ସ୍ଥାନରେ ଘଟୁଥିବା ଗୋଟିଏ ଦୃଶ୍ୟର ସମ୍ପର୍କାକାନ୍ଦିତା ସମ୍ପର୍କରେ ପରମ ସତ୍ୟ ରୂପେ କୌଣସି ସୂଚନା ପ୍ରଦାନ କରିବା କଦାପି ସମ୍ଭବ ନୁହେଁ; ଏପରି ସୂଚନା କେବଳ ସଂଶ୍ଳିଷ୍ଟ ଦୁଇଟି ସଂସ୍ଥିତି ମଧ୍ୟରେ ଘଟୁଥିବା ଦୃଶ୍ୟର କାଳ ସମ୍ପର୍କରେ ଆପେକ୍ଷିକ ମୂଲ୍ୟ ଯୋଗାଇ ପାରିବ । ମହାମତି ନିଉଟନ୍‌ଙ୍କ ଅମଳଠାରୁ ଜ୍ଞାନ, କାଳ, ଗତି, ବଳ, ଶକ୍ତି ଓ ସଂବେଗ ପ୍ରଭୃତି ଭୌତିକ ଗଣିତଗୁଡ଼ିକ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଯେଉଁ ପ୍ରକାର ଧାରଣା ପ୍ରଚଳିତ ହୋଇଥିଲା ଏବଂ ଯେଉଁ ପ୍ରକାର ମୌଳିକ ଧାରଣା ଅବଲମ୍ବନରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ଗାଣିତିକ ସୂତ୍ରାନୁଯାୟୀ ଆମେ ବିଭିନ୍ନ ଘଟଣା ସମ୍ପର୍କରେ ଏକାନ୍ତ ସଠିକ ବର୍ଣ୍ଣନା ଯୋଗାଇ ପାରୁଛୁ ବୋଲି ବିଚାର କରୁଥିଲୁ, ତାହାକୁ ସେ ସୁଦ୍ଧି ସମ୍ବଳିତ ହୋଇଥିବାର ଦର୍ଶାଇ ଦେଲେ । ନିଉଟନ୍‌ଙ୍କ ସାନ୍ଦ୍ରିକକୁ ସେ ଏପରି ସରଳ ତଥା ବିଚକ୍ଷଣ ମାର୍ଗରେ ବଦଳାଇ ଦେଲେ ଯେ ପ୍ରକୃତର କୌଣସି ଦୃଶ୍ୟ ସମ୍ପର୍କୀୟ ସୂଚନାକୁ ଆମେ ଆଉ ପରମ ସତ୍ୟ ରୂପେ ଗ୍ରହଣ କରି ପାରିଲୁ ନାହିଁ; ଏଣିକି ଏ ପ୍ରକାର ସୂଚନା ଆମକୁ କେବଳ ଆପେକ୍ଷିକ ମୂଲ୍ୟ ହିଁ ଯୋଗାଇ ପାରିଲା । ଅତୀତର ବହୁ ବୈଜ୍ଞାନିକ ଉଦ୍ଭାବନଗୁଡ଼ିକୁ ଅନୁଧ୍ୟାନ କରିବା ପରେ ଓଜସ୍ୱିମୀ ପ୍ରତିଭାସଂପନ୍ନ ଆଇନ୍‌ଷ୍ଟାଇନ୍ ନିଜ ଆତ୍ମ-ଅବବୋଧ ବିନିମୟରେ ବିଶେଷ ଆପେକ୍ଷିକ ତତ୍ତ୍ୱ ଶିରୋନାମାରେ ଏ ଯେଉଁ ସୁଗାନ୍ଧିକାଂଶ ଧାରଣାର ପ୍ରସାର ଘଟାଇଲେ, ତାହା ଆମ ଚେତନାର ଉତ୍ତରଣ ଘଟାଇବା ଦିଗରେ ଏକାନ୍ତ ସହାୟକ ହୋଇଛି

ଉଭୟ ତାତ୍ତ୍ୱିକ ତଥା ବ୍ୟାବହାରିକ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଏହି ଚକ୍ରର ମହତ୍ତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଓ ତାତ୍ପର୍ଯ୍ୟ ଉପଲବ୍ଧ ହୋଇଛି ; ତେଣୁ ପୃଥିବୀର ଚିନ୍ତାଶୀଳ ବ୍ୟକ୍ତିମାନେ ଏହାକୁ ବାଣ ଶତାବ୍ଦୀର ଅନ୍ୟତମ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ଉଦ୍ଭାବନ ରୂପେ ବିବର କରନ୍ତି ।

ଆପେକ୍ଷିକ ଚକ୍ର ଆଲୋକର ଗତି ଶୀର୍ଷକ ଧ୍ରୁବାଙ୍କିତ ଚାତୁର୍ଯ୍ୟ ପ୍ରତିପାଦନ କରିବାକୁ ସମର୍ଥ ହେବା ପରି ମହାମନସୀ ପ୍ଲାଙ୍କ୍ ଦ୍ୱାରା ଉଦ୍ଭାବିତ କ୍ୱାଣ୍ଟମ୍ ଚକ୍ର ପ୍ରକୃତିର ଆଉ ଗୋଟିଏ ଅପରିବର୍ତ୍ତନୀୟ ଭୌତିକ ରାଶି ବା ଧ୍ରୁବାଙ୍କର ଚାତୁର୍ଯ୍ୟ ସଂପର୍କରେ ତଥ୍ୟ ପରିବେଷଣ କରି ପାରିଲେ । ପ୍ଲାଙ୍କ୍ ସ୍ମୃତିରକ୍ଷା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ପଦାର୍ଥ ବିଜ୍ଞାନମାନେ ଏହାକୁ ପ୍ଲାଙ୍କ୍-ଧ୍ରୁବାଙ୍କ ନାମରେ ନାମିତ କରିଛନ୍ତି । ‘କୃଷ୍ଣ ବସ୍ତୁ ବିକିରଣ’ (black body radiation) ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଅଭିବ୍ୟାଞ୍ଜନ ଗବେଷଣା ପ୍ରସଙ୍ଗ ତଥ୍ୟରୁ ସମ୍ପର୍କରେ ତାତ୍ତ୍ୱିକ ଚିନ୍ତାକରଣ ଯୋଗାଇ ଦେବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଗବେଷଣା ଚଳାଇ ଉନ୍ନତ ଶତାବ୍ଦୀର ଶେଷ ଦଶକରେ ବହୁ ପ୍ରଖ୍ୟାତ ବୈଜ୍ଞାନିକ କୌଣସି ସଠିକ ସିଦ୍ଧାନ୍ତରେ ଉପନୀତ ହୋଇ ପାରି ନ ଥିଲେ । ବାଣ ଶତାବ୍ଦୀର ପ୍ରାରମ୍ଭରେ ଶକ୍ତିର କ୍ୱାଣ୍ଟମ୍ ରୂପ ଶୀର୍ଷକ ଏକ ଅଭିନବ ତଥା ଯୁଗାନ୍ତକାଣ୍ଡ ଚିନ୍ତାଧାରା ଅବଲମ୍ବନରେ ପ୍ଲାଙ୍କ୍ ଏକତ୍ୱସମ୍ପର୍କ ସନ୍ତୋଷଜନକ ଚିନ୍ତାକରଣ ଯୋଗାଇ ଦେଲେ । ତାଙ୍କ ମତାନୁଯାୟୀ ଶକ୍ତିର ପରିମାଣ ହେଉଛି ବସ୍ତୁର କମ୍ପନଦ୍ୱାରର ସମାନ୍ୱୟ ; ଅର୍ଥାତ୍, ଶକ୍ତି = ପ୍ଲାଙ୍କ୍ - ଧ୍ରୁବାଙ୍କ $\times$ କମ୍ପନଦ୍ୱାର । ଏହି ଅତ୍ୟନ୍ତ ସରଳ ତଥା ଗୁଡ଼ାର୍ଥବ୍ୟଞ୍ଜକ ସମୀକରଣଟି ବିଜ୍ଞାନର ଦର୍ଶନ ତଥା ଉପଯୋଗ କ୍ଷେତ୍ରରେ ବାଣ ଶତାବ୍ଦୀର ପ୍ରାରମ୍ଭ କାଳଠାରୁ ଆଜି ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଯେଉଁ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଭୂମିକା ଗ୍ରହଣ କରିଛି, ବିଜ୍ଞାନର ଇତିହାସରେ ସେପରି ଦୃଷ୍ଟାନ୍ତ କୋଟି ଦେଖିବାକୁ ମିଳେ । ଶକ୍ତିର ବିଚ୍ଛିନ୍ନ ପ୍ରକୃତି

(**discontinuous nature**) ବା କ୍ୱାଣ୍ଟିଭିକ ଅଭିନବ ଚିନ୍ତାଧାରାକୁ ପ୍ରୟୋଗ କରି ବିଂଶ ଶତାବ୍ଦୀର ଅନେକ ଉଚ୍ଚ ପ୍ରତିଭା-ସମ୍ପନ୍ନ ବୈଜ୍ଞାନିକ ବହୁବିଧ ଅଜ୍ଞାତ ଦୃଶ୍ୟରୂପ ସମ୍ପର୍କରେ ଛବ୍ଧୀକରଣ ଯୋଗାଇ ଦେବା ପାଇଁ ଯତ୍ନଶୀଳ ହୋଇଥିଲେ । ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ଆଲ୍‌ବର୍ଟ୍ ଆଇନ୍‌ଷ୍ଟାଇନ୍, ନିଏଲ୍‌ସ୍ ବୋହର୍, ଲୁଇ ଦେ ବ୍ରୋଗ୍ଲି, ଏର୍‌ଡିଇନ୍ ଷ୍ଟ୍ରୋଡିଞ୍ଜର୍, ମ୍ୟାକ୍‌ସ୍ ବର୍ନ୍, ଫ୍ରେଡ୍‌ରିକ୍ ହାଇଜେନ୍‌ବର୍ଗ୍, ଉଲ୍‌ଫ୍‌ଗ୍ୟାଙ୍ଗ୍ ପାଉଲି, ପି. ଏ. ଏମ୍. ଡିରାକ୍ ଓ ଏନ୍‌ରୀକୋ ଫର୍ମି ପ୍ରମୁଖ ବୈଜ୍ଞାନିକମାନଙ୍କ ନାମ ବିଶେଷ ଉଲ୍ଲେଖ-ଯୋଗ୍ୟ । ଏମାନଙ୍କ ଅବିସ୍ମରଣୀୟ ଗବେଷଣାର ଫଳ ସ୍ୱରୂପ ଆମେ ଜାଣି ପାରିଛୁ ଯେ ନିତ୍ୟ ନୈମିତ୍ତିକ ଜୀବନରେ ଆମେ ଯେଉଁସବୁ ବସ୍ତୁଗୁଡ଼ିକର ସାହାଯ୍ୟ ନେଇ ଜୀବନ ଯାପନ କରୁ, ସେଗୁଡ଼ିକର ବସ୍ତୁର ଏତେ ବେଶୀ ଓ ସେଗୁଡ଼ିକର ବେଶୀ ଆଲୋକର ବେଶୀ ଭୂମିକାରେ ଏତେ କମ୍ ଯେ ନିଉଟନିୟ ଯାନ୍ତ୍ରିକା (**Newtonian mechanics**) ସାହାଯ୍ୟରେ କୌଣସି ଗୋଟିଏ ଦୃଶ୍ୟର ଛବ୍ଧୀକରଣ ଯୋଗାଇ ଦେବା ସମୟରେ ବା ଗୋଟିଏ ଦୃଶ୍ୟର ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସମ୍ପର୍କରେ ଟିପ୍ପଣୀ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବା ସମୟରେ ଆମ ହିସାବରେ ଯେଉଁ ସୂଚି ରହିଯାଏ, ତାର ପରିମାଣ ଏତେ କମ୍ ହୁଏ ଯେ ଆମ କାମରେ କୌଣସି ଅସୁବିଧା ଉତ୍ପନ୍ନେ ନାହିଁ । ମାତ୍ର ଅତିବ ସୁଦ୍ରାକୃତି ପରିମାଣ ବା ସୁଦ୍ରାକୃତି ବସ୍ତୁ କଣିକାଗୁଡ଼ିକର ଗତି ଓ ପ୍ରକୃତି ସମ୍ପର୍କରେ ହିସାବ କରିବା ବେଳେ ନିଉଟନିୟ ଯାନ୍ତ୍ରିକା ଅଟଳ ହୋଇଯାଏ । ଏପରି ବସ୍ତୁଗୁଡ଼ିକର ଭୌତିକ ପ୍ରକୃତି ସମ୍ପର୍କରେ ଛବ୍ଧୀକରଣ ଯୋଗାଇ ଦେବା ପାଇଁ କ୍ୱାଣ୍ଟି ଚିନ୍ତାଧାରା ଚରଣ-ଯାନ୍ତ୍ରିକା (**Wave Mechanics**)ର ସାହାଯ୍ୟ ନେବା ଅପରିହାର୍ଯ୍ୟ ହୋଇପଡ଼େ । ଅସଲ କଥା ହେଉଛି,

କ୍ୱାଣ୍ଟମ୍ ଯାନ୍ତ୍ରିକ (Quantum Mechanics) ବା ଚରଙ୍ଗ-
 ଯାନ୍ତ୍ରିକର ସମ୍ପୃକ୍ତି ବସ୍ତୁର ଦ୍ୱିବିଧ ପ୍ରକୃତି (dual nature)
 ସମ୍ପର୍କରେ ଯେଉଁ ରହସ୍ୟାଦ୍ୱାଚନ କରି ପାରିଲୁ, ତାର ଦାର୍ଶନିକ
 ଭୂମିକା ଅତ୍ୟନ୍ତ ଗାଢ଼ୀୟ । ଏହାକୁ ବାଣୀ କୋଇଲିର ବସ୍ତୁର
 ପ୍ରକୃତି ଗୋଟିଏ ସମ୍ପର୍କରେ ମନୁଷ୍ୟର ଚେତନାରେ ଯେଉଁ ଉଦ୍‌ଭାବ
 ସଂଘଟିତ ହେଲା, ସଂଜ୍ଞାରେ ଲେଖାଯାଏ ତାର ପଟାନ୍ତର ନାହିଁ ।
 ଆମେ ଜାଣି ପାରିଲୁ ଯେ ପ୍ରତ୍ୟେକ ବସ୍ତୁରେ ଚରଙ୍ଗ-ପ୍ରକୃତି ଓ
 କଣିକା-ପ୍ରକୃତି ନିହତ ଅଛି; ଯେଉଁ ବସ୍ତୁର ବସ୍ତୁର ଅତି କମ୍ ଓ
 ଯାହାର ବେଗ ଆଲୋକର ବେଗ ସହ ସମକକ୍ଷ, ତାହାରେ ଚରଙ୍ଗ-
 ପ୍ରକୃତି ପ୍ରାଧାନ୍ୟ ସମ୍ପାଦନ କରେ ଏବଂ କଣିକା-ପ୍ରକୃତିଟି ଅବଦମ୍ବିତ
 ଅବସ୍ଥାରେ ହେଉଥାଏ; ମାତ୍ର ନିତ୍ୟ ନୈମିତ୍ତିକ ଜୀବନ ଯାପନ କରୁଥିବା
 ଅବସ୍ଥାରେ ଆମେ ଯେଉଁ ବୃହଦାକୃତି ବସ୍ତୁଗୁଡ଼ିକର ସମ୍ପର୍କରେ ଆସୁ,
 ସେଗୁଡ଼ିକର ବସ୍ତୁର ଏବେ ବେଶୀ ଓ ସେଗୁଡ଼ିକର ବେଗ ଆଲୋକର
 ବେଗ ଭୁଲନାରେ ଏବେ କମ୍ ଯେ ସେମାନଙ୍କଠାରେ କଣିକା-ପ୍ରକୃତି
 ମୁଖ୍ୟତଃ ପ୍ରତିଭାବ ହୋଇଥାଏ ଏବଂ ସେମାନଙ୍କର ଚରଙ୍ଗ-ପ୍ରକୃତି
 ଆମର ଦୃଷ୍ଟିକୋଣରୁ ଦୂର ନାହିଁ । ପ୍ଲାଙ୍କ-ସୂତ୍ରାଙ୍କର ପରିମାଣ ଅନୁସାରେ
 କମ୍ ହୋଇଥିବା ଯୋଗୁଁ, ଅର୍ଥାତ୍ ପ୍ରକୃତି ଏପରି ବିଚକ୍ଷଣ ସହଜାତ-
 ଗୁଣବିଶିଷ୍ଟ ହୋଇଥିବାରୁ ସମସ୍ତ ବସ୍ତୁ ଏପରି ଗୁଣ ପ୍ରଦର୍ଶନ କରନ୍ତି ।
 ଏହା ବ୍ୟତୀତ କ୍ୱାଣ୍ଟମ୍ ଚକ୍ର ମନୁଷ୍ୟର କର୍ମପ୍ରବଣତାର ସୀମାରେଖା
 ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରି ପାରିଲା । ସୁପ୍ରସିଦ୍ଧ ଅନର୍ଣ୍ଣିତା ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ଅବଲମ୍ବନରେ
 ମହାମତି ଶ୍ରୀଲକ୍ଷ୍ମୀନାରାୟଣ ଜଣାଇ ଦେଲେ ଯେ ଗୋଟିଏ ବସ୍ତୁର
 ସମ୍ବେଗ (momentum) ଓ ଅବସ୍ଥିତି (position) ମଧ୍ୟରେ
 ଗୋଟିକୁ ଆମେ ଯେତେ ସଠିକ୍‌ଭାବରେ ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରିବା,
 ଅନ୍ୟଟିକୁ ନିରୂପଣ କରିବାରେ ତତ୍ତ୍ୱଲ୍ଲ ପରିମାଣର ଅନର୍ଣ୍ଣିତା

ରହିଯିବ; କାରଣ ଉଭୟ ମାପରେ ଅନଶ୍ଚିତତାର ଗୁଣଫଳ ହେଉଛି ଗୋଟିଏ ଅପରିବର୍ତ୍ତନୀୟ ସଂଖ୍ୟା । ଶକ୍ତି ଓ ସମୟ ମାପିବାରେ ମଧ୍ୟ ଆମକୁ ଏପରି ଅବସ୍ଥାର ସମ୍ମୁଖୀନ ହେବାକୁ ହିଁ ପଡ଼ିବ । ତାତ୍ତ୍ୱିକ ଗବେଷଣା ବଳରେ ସେ ଘୋଷଣା କଲେ ଯେ ଗୋଟିଏ ବସ୍ତୁକଣିକାର ଅବସ୍ଥିତି ବା ସମ୍ବେଗ କିମ୍ବା ଶକ୍ତି ବା ସମୟ ମାପିବା ପାଇଁ ଅତି ଯତ୍ନ ସମ୍ପର୍କରେ ଆମେ ଯେଉଁ ଅଭିପ୍ରାୟ ସମ୍ପାଦନ କରିବା, ସେହି ଅଭିପ୍ରାୟରେ ପ୍ରୟୋଗ କରାଯାଉଥିବା ରଶ୍ମି ବା ଯନ୍ତ୍ର କୌଣସି ଉକ୍ତ ସଂସ୍ଥିତିର ସ୍ଥିତିବସ୍ତୁ ଉପରେ ପ୍ରଭାବ ବିସ୍ତାର କରିବା ଦ୍ୱାରା ଉଲ୍ଲିଖିତ ପରିଣତ ଅବଶ୍ୟମ୍ଭାଗ ହୋଇଯିବ । ନିଉଟନୀୟ ଯାନ୍ତ୍ରିକ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରସ୍ତୁତ ବୈଜ୍ଞାନିକମାନେ ବଂଶ ଶତାବ୍ଦୀର ଅଧିମାରମ୍ଭ ଘଟିବା ପୂର୍ବରୁ ଘୋଷଣା କରିଥିଲେ ଯେ କୌଣସି ଗୋଟିଏ ବସ୍ତୁ ବା ଘଟଣାର ସାଂପ୍ରତିକ ସଂସ୍ଥିତି ସମ୍ପର୍କରେ ଯଦି ଜ୍ଞାନ ଅର୍ଜନ କରିବା ଦ୍ୱାରା ହିସାବ ତଳାଇ ଆମେ ତାର ଉପାଦାନର ଅବସ୍ଥା ସମ୍ପର୍କରେ ଯଦିକି ସ୍ପଷ୍ଟତା ଯୋଗାଇ ପାରିବା । ମାତ୍ର କ୍ୱାଣ୍ଟମ୍ ତତ୍ତ୍ୱର ଉତ୍ତରୋତ୍ତର ସମୃଦ୍ଧି ସେମାନଙ୍କ ଏହିପରି ଦାୟିକ ଘୋଷଣାର ଅସାରତା ପ୍ରତିପାଦନ କରି ପାରିଲେ । ଏହି ତତ୍ତ୍ୱାନୁଯାୟୀ ଜଣା ପଡ଼ିଗଲା ଯେ କ୍ୱାଣ୍ଟମ୍ ଅଣୁ, ପରମାଣୁ ଓ ବସ୍ତୁ କଣିକାଗୁଡ଼ିକର ଭୌତିକ ପ୍ରକୃତି ସମ୍ପର୍କରେ କୌଣସି ଏକାନ୍ତ ଯଦିକି ବା ପରମ ସତ୍ୟରୂପେ ବିବେଚିତ ତଥ୍ୟ ଯୋଗାଇ ଦେବା କଦାପି ସମ୍ଭବ ନୁହେଁ । ଆମେ କେବଳ ଚରଣ-ଯାନ୍ତ୍ରିକ ଅବଲମ୍ବନରେ ଏପରି ବସ୍ତୁଗୁଡ଼ିକର କୌଣସି ଭୌତିକ ପ୍ରକୃତି ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ସମ୍ଭାବ୍ୟ ମୂଲ୍ୟ ସମ୍ପର୍କରେ ଜ୍ଞାନ ଅର୍ଜନ କରି ପାରିବା । ଅଭିପ୍ରାୟମୂଳ ଗବେଷଣାର ମାନ ଯେତେ ଉଚ୍ଚକୋଟୀର ହେବ, କୌଣସି କ୍ୱାଣ୍ଟମ୍ ବସ୍ତୁକଣିକାର କୌଣସି ଭୌତିକ ପ୍ରକୃତି ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଆମ ଦ୍ୱାରା ସଂଗୃହୀତ ପ୍ରାମାଣିକ ତଥ୍ୟର ସମ୍ଭାବ୍ୟ ମୂଲ୍ୟ ଗୁଣାତ୍ମକ ଦୃଷ୍ଟିକୋଣରୁ ସେତେ ଉଚ୍ଚକୋଟୀର ହୋଇ

ପାରିବ । ଏପରିଭାବରେ କ୍ୱାଣ୍ଟମ୍ ଚିନ୍ତାର ପ୍ରତିଷ୍ଠା ଆମ ଭବିଷ୍ୟତରେ ‘ସମ୍ଭାବ୍ୟତା’ (probability) ଶୀର୍ଷକ ଏକ ନୂତନ ଚିନ୍ତାଧାରାର ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଭୂମିକା ସମ୍ପର୍କରେ ସଚେତନତା ସୃଷ୍ଟି କରି ପାରିଲା । ବହୁ ବର୍ଷ ଧରି ବୈଜ୍ଞାନିକମାନେ ଯେଉଁ ବସ୍ତୁବାଦୀ ଚିନ୍ତାଧାରାର ବଶବର୍ତ୍ତୀ ହୋଇ ବିଜ୍ଞାନର ସମ୍ଭବିତା ସାଧନ କଲେ, ସହଜାତ ହୋଇ-ଥିଲେ; କ୍ୱାଣ୍ଟମ୍ ଚିନ୍ତା ସେପରି ଚିନ୍ତାଧାରାକୁ ବିଭ୍ରାନ୍ତକର ମତବାଦ ରୂପେ ଚିହ୍ନଟ କରି ପାରିଲା । ବୈଜ୍ଞାନିକ ପ୍ରଚେଷ୍ଟା ଯେ ଏକାନ୍ତ ସ୍ଥିତି ତଥ୍ୟ ସମ୍ପର୍କରେ ସୂଚନା ଯୋଗାଇ ପାରେ, ବାଣୀ ଶତାବ୍ଦୀର ଚିନ୍ତାନାୟକମାନେ ଏପରି ଦାର୍ଶନିକ ଚିନ୍ତାଧାରାର ବିଲେପ ଘଟାଇ ପାରିଲେ । ସେମାନେ ଉତ୍ତମ ଚାତୁରିକ ତଥା ଅଭିବ୍ୟକ୍ତିମୂଳକ ଗବେଷଣା ଜରିଆରେ ଘୋଷଣା କଲେ ଯେ ପରମାତ୍ମାର ଗଠନ ଓ ପ୍ରକୃତି ଏବଂ ବସ୍ତୁ-କଣିକାଗୁଡ଼ିକର ବିଚିତ୍ର ପ୍ରକୃତି ସମ୍ପର୍କରେ ଚାତୁରିକ ଫିଲ୍ଡିକରଣ ପାଇବାକୁ ହେଲେ, କୌଣସି ଅଭିବ୍ୟକ୍ତିମୂଳକ ଗବେଷଣା ଦ୍ୱାରା ଏ ବିଷୟରେ ତଥ୍ୟ ସଂଗ୍ରହ କରିବାକୁ ହେଲେ, ଏବଂ ବ୍ୟାବହାରିକ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଏହିପରି ଗବେଷଣା ଆଣ୍ଡିଓ ଅଭିନବ ଯନ୍ତ୍ର କୌଶଳର ସାହାଯ୍ୟ ନେବାକୁ ହେଲେ ଆମକୁ କ୍ୱାଣ୍ଟମ୍ ଚିନ୍ତାଧାରା ସମ୍ଭାବ୍ୟତା ଶୀର୍ଷକ ଚିନ୍ତାଧାରାର ଆଶ୍ରୟ ନେବାକୁ ହିଁ ପଡ଼ିବ । ଏବଂ ତଥା ଚିନ୍ତାଧାରାର ବଶବର୍ତ୍ତୀ ହୋଇ ବାଣୀ ଶତାବ୍ଦୀର ସୁନାମଧନ୍ୟ ବୈଜ୍ଞାନିକମାନେ ବିଚିତ୍ରବର୍ଣ୍ଣା ପ୍ରକୃତିର ବହୁବିଧ ଦୃଶ୍ୟ ସମ୍ପର୍କରେ ସନ୍ତୋଷଜନକ ଫିଲ୍ଡିକରଣ ଯୋଗାଇ ଦେବା ଧଳେ ଧଳେ ପରମାତ୍ମାର ଗଠନ ଓ ପ୍ରକୃତି ତଥା ବିଶ୍ୱ ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡର ଆଦି ଓ ଅନ୍ତ ସମ୍ପର୍କରେ ଦିନକୁ ଦିନ ଅତି ଉଚ୍ଚକୋଟୀର ତଥ୍ୟ ପରିବେଷଣା କରୁଛନ୍ତି । ବର୍ତ୍ତମାନମିତି, ପରମାତ୍ମା ଶକ୍ତି ଓ ତାର ଶାନ୍ତିପୂର୍ଣ୍ଣ ବିନିଯୋଗ, ବହୁବିଧ ରସାୟନିକ ବସ୍ତୁଗୁଡ଼ିକର ସଂଗଂଘଣା, ବ୍ୟାବହାରିକ କ୍ଷେତ୍ରରେ

ବିନିଯୋଗ ପାଇଁ ବିଚକ୍ଷଣତାରେ କର୍ମନିୟୁତା, ବହୁବ୍ୟୟ ବସ୍ତୁଗୁଡ଼ିକର ପ୍ରସ୍ତୁତକରଣ, ଆଶଙ୍କା ଜୀବବିଜ୍ଞାନର ଉତ୍ତରାଧିକାରୀ ସମୃଦ୍ଧ ପ୍ରଭୃତି କ୍ଷେତ୍ରରେ ଚାତୁରିକ ପ୍ରଶ୍ନୀକରଣ, ଅଭିଯୋଗର ଗବେଷଣା ତଥା ବ୍ୟାବହାରିକ ଉପଯୋଗ ପାଇଁ ଉଲ୍ଲେଖନୀୟ ଅଗ୍ରଗତି ସାଧନ ହୋଇଛି । ଏହି ସମସ୍ତ ଐତିହାସିକ ପଦକ୍ଷେପଗୁଡ଼ିକୁ ଦୃଷ୍ଟି ସମୀପରେ ରଖି ଦୃଶ୍ୟର ବିଶିଷ୍ଟ ଚିନ୍ତାମାୟକମାନେ ନିର୍ବିବାଦରେ ଘୋଷଣା କରିଛନ୍ତି ଯେ ମନୁଷ୍ୟର ଚେତନାର ଉତ୍ତରଣ ଘଟାଇବା ପାଇଁ ଆପେକ୍ଷିକ ଚିନ୍ତା ଓ କ୍ୱାଣ୍ଟମ୍ ଚିନ୍ତା ବ୍ୟତୀତ ଶତାବ୍ଦୀର ଦୁଇଟି ଅଭିନବ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ଉଦ୍ଭାବନ ।

ତୃତୀୟ ଦୃଷ୍ଟାନ୍ତ ସ୍ୱରୂପ ବର୍ତ୍ତମାନ କଣିକା ପଦାର୍ଥ ବିଜ୍ଞାନର ସମୃଦ୍ଧ ସମ୍ପର୍କରେ ଆଲୋକପାତ କରାଯାଉଛି । ବ୍ୟତୀତ ଶତାବ୍ଦୀର ପ୍ରଥମ ଦୁଇ ଦଶକ ମଧ୍ୟରେ ମନୁଷ୍ୟ ଜାଣି ପାରୁଥିଲା ଯେ ପରମାଣୁର ଅନ୍ତର୍ଭାଗରେ ଗୋଟିଏ ଓଜନିଆ ନିଉକ୍ଲିଅସ୍ ରହିଛି ଏବଂ ଏଠାରେ ଧନାତ୍ମକ ଆବେଶଯୁକ୍ତ ପ୍ରୋଟନ କଣିକା ଅବସ୍ଥାନ କରୁଛି । ଏହି ନିଉକ୍ଲିଅସ୍ ଚତୁର୍ଦ୍ଦିଗରେ ଋଣାତ୍ମକ ଆବେଶଯୁକ୍ତ ଇଲେକ୍ଟ୍ରନ୍ କଣିକାଗୁଡ଼ିକ ବିଭିନ୍ନ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଅବସ୍ଥାନ କରିବା ପୂର୍ବକ ଅନ୍ତରାହ ଦୁଇ ବେଗରେ ଧାବତ ହେଉଛନ୍ତି । କିଛିକାଳ ପରେ ଆବେଶ-ବିହୀନ ନିଉଟ୍ରନ୍ ନାମରେ ଥିବା ଆଉ ଏକ କଣିକାକୁ ନିଉକ୍ଲିଅସ୍ ଅନ୍ତର୍ଭାଗରେ ଚିହ୍ନଟ କରାଗଲା । ଇତ୍ୟାଦିରେ କଳ୍ପନାପ୍ରସଙ୍ଗ ପ୍ରତିଭାଧର ବୈଜ୍ଞାନିକମାନେ କ୍ୱାଣ୍ଟମ୍ ଯାନ୍ତ୍ରିକ ଓ ଆପେକ୍ଷିକ ଚିନ୍ତା-ବଳମାନରେ ଉଚ୍ଚକୋଟୀର ଚାତୁରିକ ଗବେଷଣା ତଳାଇ ନିଉକ୍ଲିଅସ୍ ର ଗଠନ ସମ୍ପର୍କରେ ସଠିକ୍ ଚିତ୍ର ଯୋଗାଇ ଦେବା ପାଇଁ ଯତ୍ନଶୀଳ ହେଲେ । ସେମାନଙ୍କ ଗବେଷଣାର ଫଳ ସ୍ୱରୂପ ପ୍ରତ୍ୟେକ ବସ୍ତୁକଣିକାର ପ୍ରତିକଣିକା (antiparticle)ର ଅବସ୍ଥିତି ସମ୍ପର୍କରେ

ସୂଚନା ମିଳିଲା । ତାତ୍ତ୍ୱିକ ଗବେଷଣାରୁ ଜଣାଗଲା ଯେ କୌଣସି ଗୋଟିଏ ବସ୍ତୁକଣିକା ଓ ତା ପ୍ରତିକଣିକାର ସଂଯୋଗ ଘଟିଲେ ଉଭୟ ବସ୍ତୁର ବିନାଶ ଘଟିବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ବସ୍ତୁ ଶକ୍ତିକୁ ରୂପାନ୍ତରଣ ହୋଇଥାଏ । ଆସ୍ପର୍ଶର କଥା ଯେ ତାତ୍ତ୍ୱିକ ଗବେଷଣାର ଫଳ ସ୍ୱରୂପ ବୈଜ୍ଞାନିକମାନେ ବହୁବିଧ ଭୌତିକ ପ୍ରକୃତିବିଶିଷ୍ଟ ସ୍ଥିତି ବା ତେଜସ୍ୱିୟ ବସ୍ତୁକଣିକାଗୁଡ଼ିକର ଅବସ୍ଥିତି ସମ୍ପର୍କରେ ସୂଚନା ଯୋଗାଇ ଦେଲେ ଏବଂ ମହାଜାଗତିକ ରହିତ ଅଥବା ଅଭିହିତାତ୍ମକ ଗବେଷଣାର ଫଳ ସ୍ୱରୂପ ଅନ୍ୟ ବୈଜ୍ଞାନିକମାନେ ସେମାନଙ୍କ ଭବିଷ୍ୟତ କଥାରେ ସନ୍ତୋଷ ପ୍ରତିପାଦନ କରିପାରିଲେ । ଏପରି ଭାବରେ କଣିକା ପଦାର୍ଥବିଜ୍ଞାନର ସମ୍ବନ୍ଧି ସାଧାରଣ ଧୂଳିର ଫଳ ସ୍ୱରୂପ ଅତି ଅଳ୍ପ ସମୟ ମଧ୍ୟରେ ପ୍ରାୟ ୭୦ଟି ବସ୍ତୁକଣିକା ଓ ପ୍ରତିକଣିକା ଆବିଷ୍କାର କରାଗଲା । ସେମାନଙ୍କ ଉତ୍ପତ୍ତି, ନିଉତ୍ପତ୍ତି ଅଭ୍ୟନ୍ତରରେ ସେମାନଙ୍କର ଅବସ୍ଥିତି ଓ ସେମାନଙ୍କ କର୍ମପ୍ରବଣତା ପ୍ରଭୃତି ବୃତ୍ତିକ ଗୁଣ ସମ୍ପର୍କରେ ଶିଳ୍ପୀକିରଣ ଯୋଗାଇ ଦେବା ପାଇଁ ତାତ୍ତ୍ୱିକ ପଦାର୍ଥବିଜ୍ଞାନମାନେ ବହୁବିଧ ଅବନାଶିତା ସିଦ୍ଧାନ୍ତଗୁଡ଼ିକୁ ଆବିଷ୍କାର କଲେ । ସମ୍ପେଗ ବା କୋଣିୟ ସମ୍ପେଗର ଅବନାଶିତା, ବସ୍ତୁ ଓ ଶକ୍ତିର ଅବନାଶିତା, ଆବେଶରେ ଅବନାଶିତା, ସମାନତାର (parity) ଅବନାଶିତା ପ୍ରଭୃତି ନିୟମଗୁଡ଼ିକର ସାହାଯ୍ୟ ନେଇ ସେମାନେ ବହୁବିଧ କଣିକାଗୁଡ଼ିକର ବିଚିତ୍ର ପ୍ରକୃତି ମଧ୍ୟରେ ସମନ୍ୱୟ ସ୍ଥାପନ କରିବା ପୂର୍ବକ ବସ୍ତୁର ଗଠନ ଭଳି ଗୋଟିଏ ଚିରପୋଷିତ କୌତୁହଳର ଅବସାନ ଘଟାଇବା ପାଇଁ ଯତ୍ନଶୀଳ ହେଲେ । କଣିକା ଗୁଡ଼ିକର ବିଚିତ୍ର ପ୍ରକୃତି ସମ୍ପର୍କରେ ଶିଳ୍ପୀକିରଣ ଯୋଗାଇ ଦେବା ପାଇଁ ବିଚିତ୍ରତା (strangeness), ସମସ୍ଥାନିକ ଚକ୍ଷଣ (isotopic spin), ଅତିଆବେଶ (hypercharge) ପ୍ରଭୃତି ଅଭିନବ ଭୌତିକ

ପ୍ରକୃତିଗୁଡ଼ିକର ସାମାନ୍ୟ ନିଆଗଲ ଏବଂ ପଦାର୍ଥବିଜ୍ଞାନର ସାଙ୍କେତିକ
 ସ୍ୱାଭାବ ଜଟିଳତା ଦିନକୁଦିନ ବଢ଼ିବାରେ ଲାଗିଲା । ପ୍ରୋଟନ୍,
 ଇଲେକ୍ଟ୍ରନ୍, ନିଉଟ୍ରନ୍, ଆଲ୍‌ଫା କଣିକା ଆଦି ନାଲୁକା କ୍ଷୁଦ୍ରାତିକ୍ଷୁଦ୍ର
 କଣିକାଗୁଡ଼ିକୁ ଅତ୍ୟୁକ୍ତ ଶକ୍ତିଶାଳୀ କରାଇ ତଥା ଗୁଳି ସଦୃଶ ସେ-
 ଗୁଡ଼ିକର ନିଉକ୍ଲିଅସ୍ ସହ ସ୍ୱୟଂ ଘଟାଇ ଉପଜାତ ଦୃଶ୍ୟରୁ ନୂତନ
 ବସ୍ତୁ କଣିକାର ସନ୍ଧାନ ପାଇବା ପାଇଁ ସେମାନେ ଦିନକୁ ଦିନ ଅଧିକ
 କର୍ମଚଢ଼ପର ହେଲେ । ବହୁ ବ୍ୟୟ ସାପେକ୍ଷ ଇରକ ଯନ୍ତ୍ରଗୁଡ଼ିକର
 ନିର୍ମାଣ ଓ ଉପଜାତ କଣିକାଗୁଡ଼ିକର ପ୍ରକୃତି ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଅନୁସନ୍ଧାନ
 କରିବା ପାଇଁ ବିଚକ୍ଷଣ କୌଶଳଗୁଡ଼ିକର ଅବଲମ୍ବନରେ ପୃଥ୍ବୀର
 ବିଭିନ୍ନ ଦେଶରେ କଣିକା ପଦାର୍ଥ ବିଜ୍ଞାନ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଗବେଷଣା
 ଆରମ୍ଭ ହେଲା । ବିଭିନ୍ନ ଅତ୍ୟୁକ୍ତ ଶକ୍ତିଶାଳୀ କଣିକା କିମ୍ବା କଣିକା
 ଓ ତାର ପ୍ରତିକଣିକା ଗୁଡ଼ିକର ସଫାତ ଯୋଗୁଁ ଉତ୍ପନ୍ନ ନେଉଟ୍ରୋନ୍
 ଶକ୍ତିରୁ ଅଭିନବ ପ୍ରକୃତିବିଶିଷ୍ଟ ବସ୍ତୁକଣିକା ଆବିଷ୍କାର କରିବା ପାଇଁ
 ବୈଜ୍ଞାନିକମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ତୁମ୍ଭେଲ ବୌଦ୍ଧିକ ପ୍ରତିଯୋଗିତା ସଫଟିତ
 ହେଲା । ଏବଂ ବିଧି ଗବେଷଣାର ଫଳ ସ୍ୱରୂପ କଣିକା-ପଦାର୍ଥବିଜ୍ଞାନ
 କ୍ଷେତ୍ରରେ ଯେଉଁ ପ୍ରକାର ଅଭୁତପୂର୍ବ ଜଟିଳ ପରସ୍ପରିତ ସୃଷ୍ଟି ହେଲା,
 ତାହାକୁ ସମାଧାନ କରିଦେବା ପାଇଁ ଗେଲ୍‌ମ୍ୟାନ୍ ଓ ଜର୍ଡ୍ୟୁର ନାମକ
 ଦୁଇଜଣ ଚିନ୍ତାନାୟକ ପୃଥକକ୍ଷେତ୍ରରେ ‘କ୍ୱାର୍କ’ ଶୀର୍ଷକ ଏକ ଅଭିନବ
 ଚିନ୍ତାଧାରାର ପ୍ରସାର ଘଟାଇଲେ । ସେମାନଙ୍କ ଚାତୁରି ଗବେଷଣାରୁ
 ଜଣାଗଲା ଯେ ନିଉକ୍ଲିଅସ୍‌ର ଗଠନ ସିବିଧ ‘କ୍ୱାର୍କ’ ଶୀର୍ଷକ କଣିକାର
 ସମାହାରରେ ଗଠିତ ହୋଇଛି । ଏରୂପ କ୍ୱାର୍କ ଓ ପ୍ରତିକ୍ୱାର୍କଗୁଡ଼ିକର
 ପାବିତ୍ୟ ଗୋଟିକ ପ୍ରକୃତି ସମ୍ପର୍କରେ ମଧ୍ୟ ସେମାନେ ଚାତୁରି
 ଗବେଷଣାଶ୍ରମୀ ତଥ୍ୟ ଯୋଗାଇ ଦେଲେ । ଅର୍ଥାତ୍, ସେମାନଙ୍କ
 ମହମୟ ଗବେଷଣାରୁ ଜଣାଗଲା ଯେ ଏହି କ୍ୱାର୍କଗୁଡ଼ିକ ହିଁ ମୌଳିକ

ବସ୍ତୁକଣିକା ଏବଂ ଏଗୁଡ଼ିକର ବହୁବିଧ ବିବିଧ ସମାହାରରେ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ
 ଯୌଗିକ ବସ୍ତୁକଣିକା ଓ ନିଉକ୍ଲିଅସ୍‌ଗୁଡ଼ିକ ଗଠିତ ହୋଇଛନ୍ତି ।
 ଏହି ଚାର୍ଯ୍ୟପୂର୍ଣ୍ଣ ଚକ୍ରର ସଠିକତା ପ୍ରତିପାଦନ କରିବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ
 ବିଗତ ଦୁଇ ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ଉଚ୍ଚକୋଟୀର ଅଭିବ୍ୟାପକ ଗବେଷଣା
 ପରିଚାଳିତ ହୋଇଛି, ଚକ୍ରନିତ କ୍ୱାର୍କ ଆଧାରର ଚିନ୍ତାଧାରା ବିପକ୍ଷରେ
 କୌଣସି ପ୍ରାମାଣିକ ତଥ୍ୟ ସଂଗୃହୀତ ହୋଇନାହିଁ । ବରଂ,
 ଅଭିବ୍ୟାପକ ଗବେଷଣାରୁ ‘କ୍ୱାର୍କ-ଚକ୍ର’ର ସଠିକତା ପ୍ରତିପାଦନ
 କଲେଉଳି ପ୍ରାମାଣିକ ତଥ୍ୟରୁ ସଂଗୃହୀତ ହୋଇଛି । କିନ୍ତୁ ଏ ରୂପ
 ଅତ୍ୟାଧୁନିକ ଗବେଷଣା ପ୍ରବୋଧ ଦ୍ୱିବିଧ କ୍ୱାର୍କ ପରିବର୍ତ୍ତେ ଚକ୍ରବିଧ
 କ୍ୱାର୍କର ଉପସ୍ଥିତି ସମ୍ପର୍କରେ ସୂଚନା ପ୍ରଦାନ କରିଛି । ଚକ୍ର
 କ୍ୱାର୍କଟିକୁ ଉର୍ମ୍-କ୍ୱାର୍କ ବା ‘C-quark’ ନାମରେ ଅଭିହିତ
 କରାଯାଉଛି । ଅତ୍ୟାବଧି ପରମାଣୁର ନିଉକ୍ଲିଅସ୍‌ର ଗଠନ ତଥା
 ନିଉକ୍ଲିଅସ୍‌ର ବଳର ସ୍ୱରୂପ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଗବେଷଣାର ଅବସାନ
 ଘଟିନାହିଁ ବା ଶର କୌତୁହଳୀ ମନୁଷ୍ୟ ତାର ବହୁଦିନର କୌତୁ-
 ହଳର ଅବସାନ ଘଟାଇବା ପାଇଁ କୌଣସି ସନ୍ତୋଷଜନକ ଶ୍ରେଣୀକରଣ
 ପାଇନାହିଁ । ବୈଜ୍ଞାନିକମାନେ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରୁଛନ୍ତି ଯେ ତାତ୍ତ୍ୱିକ ତଥା
 ଅଭିବ୍ୟାପକ ଗବେଷଣାର ମାନ ଯେତେ ଉଚ୍ଚକୋଟୀର ହେଉଛି,
 ଆହୁରି ନୂଆ ନୂଆ ଚମକପ୍ରଦ ତଥ୍ୟ ସେମାନଙ୍କର ହସ୍ତଗତ ହେଉଛି;
 ତେଣୁ ଗବେଷଣାର ଅନ୍ତ ଘଟିବା ପରିବର୍ତ୍ତେ ତାର ମୋଡ଼ ବଦଳ-
 ବାରେ ଲାଗିଛି । ତେଣୁ କେତେକ ଚିନ୍ତାଶୀଳ ପଣ୍ଡିତ ମତ ବ୍ୟକ୍ତ
 କଲେଣି ଯେ ସମ୍ଭବତଃ ଏ ଦିଗରେ ମନୁଷ୍ୟର ଉଦ୍ୟମ ଠିକ୍ ପିଆଜ
 ଉପରୁ ପରସ୍ତ ପରସ୍ତ ଚୋପା ଛଡ଼ାଇବା ପରି ହେଉଛି । ପରସ୍ତକୁ
 ପରସ୍ତ ଚୋପା ଛଡ଼ାଇବା ପରେ ପିଆଜ ଭିତରେ କ’ଣ ଅଛି ଜାଣିବା
 ଯାହା, ନିଉକ୍ଲିଅସ୍‌ ଅଭ୍ୟନ୍ତରରେ କ’ଣ ଅଛି ଜାଣିବା ପାଇଁ

ମନୁଷ୍ୟର ଉଦ୍ୟମ ଓ ଚିନ୍ତାଧାରାରେ ବୋଲି ସେମାନେ
ଚେନ୍ନାଇର ଶୁଣାଉଛନ୍ତି । ଆଉ କେତେକ ବୈଜ୍ଞାନିକ ଘୋଷଣା
କଲେଣି ଯେ ଯେଉଁ ‘କ୍ୱାର୍କ’ ଆଧାରରେ ବାସ୍ତବିକତାକୁ ଆଶ୍ରୟ କରି
ଚିନ୍ତାଶୀଳ ବୈଜ୍ଞାନିକମାନେ କଣିକା ପଦାର୍ଥବିଜ୍ଞାନର ସମୃଦ୍ଧି ସାଧନ
କଲେ କର୍ମପ୍ରବଣ ହୋଇଛନ୍ତି, ସେମାନଙ୍କ କର୍ମପ୍ରବଣତାର ପରିଣତି
ସ୍ୱରୂପ ତାହା ଯେ ଅବିଭାଜ୍ୟ ବା ମୌଳିକ ନ ହୋଇଥିବା ସମ୍ପର୍କରେ
ତଥ୍ୟକୁ ଆମର ଧସ୍ତଗତ ହୋଇ ନ ପାରେ ସେପରି ଧୂଳିବା
ଭ୍ରମାତ୍ମକ । ଯଦି କ୍ୱାର୍କ ମଧ୍ୟ ମୌଳିକ ବସ୍ତୁକଣିକା ନ ହୋଇ
ଫୋଟିକ କଣିକା ରୂପେ ପ୍ରକାଶିତ ହୋଇଥାଏ; ତାହାହେଲେ ମନୁଷ୍ୟର
ଏ ବିଶ୍ୱରେ ଏକନିଷ୍ଠ ଉଦ୍ୟମ କ’ଣ ବ୍ୟର୍ଥ ହୋଇଯିବ ? ସେ କ’ଣ
ପରମାଣୁର ଗଠନ ତଥା ବିଶ୍ୱସ୍ତୃଷ୍ଟିର ରହସ୍ୟକୁ ଭେଦ କରି ପାରିବ
ନାହିଁ ? ବାସ୍ତବିକ ଏପରି ନୈରୂପ୍ୟବ୍ୟଞ୍ଜକ ପ୍ରଶ୍ନ ପଚାରିବା ନିରର୍ଥକ ।
କାରଣ, ସୃଷ୍ଟିଶୀଳ ପ୍ରତିଭା ବିନିମୟରେ କର୍ମୋଦ୍ୟୋଗୀ ମନୁଷ୍ୟ ନିଜ
କୌତୁହଳର ବିନାଶ ଘଟାଇବା ପାଇଁ ଆଦମ ଯୁଗରୁ ଯେଉଁ ଉଦ୍ୟମ
ଅବ୍ୟାହତ ରଖିଛି, ତାର ପରମ୍ପରାକୁ ଅତୁଟ ରଖିବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ
ସେ ନିଷ୍ପତ୍ତି କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ପଥରେ ଅଗ୍ରସର ହେବ । ଏହାକୁ ଉପଲକ୍ଷ
କରି ସିଡ୍ନି ଡ୍ରେଲ୍ ନାମକ ଜର୍ମାନ ବୈଜ୍ଞାନିକ ଗୋଟିଏ
ଚିନ୍ତାଶୀଳ ପ୍ରବନ୍ଧର ଉପସଂହାରରେ ଯଥାର୍ଥରେ ଲେଖିଛନ୍ତି :

2 “It is not unreasonable to imagine that we shall someday penetrate the quark and find an internal structure there as well. Only the

2. Electron-Positron Annihilation and the New Particles by Sidney D. Drell: Scientific American, June 1975

experiments of future can reveal whether quarks are the indivisible building blocks of all matter, the 'atoms' of Democritus, or whether they too have a structure, as part of the endless series of seeds within seeds envisioned by 'Anaxagoras.'

ବିଶ୍ଳେଷ

ଆପେକ୍ଷିକ ତତ୍ତ୍ୱ ଓ ଦ୍ୱାନ୍ତର୍ ତତ୍ତ୍ୱର ସାହାଯ୍ୟ ନିଆଯାଇ ଜଟିଳ ଗାଣିତିକ ପଦ୍ଧତି ଅବଲମ୍ବନରେ ପଦାର୍ଥବିଜ୍ଞାନର ବିଭିନ୍ନ ପର୍ଯ୍ୟାୟରୁ ଉତ୍ତର ସମ୍ଭବି ପାଇଁ ଯେପରି ପ୍ରଚେଷ୍ଟା କରାଯାଉଛି, ତାହାର ଆଶ୍ୱାସ କର୍ତ୍ତାକା ପଦାର୍ଥ ବିଜ୍ଞାନ ଶୀର୍ଷକ ଦୃଷ୍ଟାନ୍ତ ଜରିଆରେ ଯୋଗାଇ ଦିଆଗଲା । ଠିକ୍ ଏହିପରି ବହୁବିଧ ଜଟିଳ ଗାଣିତିକ ପଦ୍ଧତି, ବିଭିନ୍ନ ସାଙ୍କେତିକ ଚିହ୍ନ ଓ ଭାଷା ଅବଲମ୍ବନରେ ପଦାର୍ଥବିଜ୍ଞାନର ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ବିଭାଗରୁ ଉତ୍ତର ସମ୍ଭବି ସ୍ୱାଧୀନ କରାଯାଉଛି । ତାତ୍ତ୍ୱିକ ଗବେଷଣାର ସମ୍ଭବିକୁ ଅନ୍ତରେ ଶେଷ କରିଦେବା ପାଇଁ କୋଟି କୋଟି ଟଙ୍କା ବ୍ୟୟରେ ନିର୍ମିତ କମ୍ପ୍ୟୁଟରଗୁଡ଼ିକର ସାହାଯ୍ୟ ନିଆଯାଉଛି । କୌଣସି ଅଭିନବ ତତ୍ତ୍ୱର ଉଦ୍ଭାବନ ପ୍ରତି ପରିକାମାନଙ୍କରେ ପ୍ରକାଶିତ ହୋଇଥିବା ଷଣ୍ଢି ଅନ୍ୟ ପଦାର୍ଥବିଜ୍ଞାନୀମାନେ ସମ୍ମୁଖରେ ଯଦି କୌଣସି ବିଶେଷତାରେ ଅଭିବ୍ୟକ୍ତ କରାଯାଇ ଗଲେ ସେହି ତତ୍ତ୍ୱର 'ସତ୍ୟତା' ପ୍ରତିପାଦନ କରିବାକୁ ଆଗରୁ ହେଉଛନ୍ତି । ବିଜ୍ଞାନଜ୍ଞାନୀଙ୍କର ଏହି କର୍ମପ୍ରବଣତାର ଫଳ ସ୍ୱରୂପ କର୍ତ୍ତାକା ପଦାର୍ଥ ବିଜ୍ଞାନ ପରି କଠିନାବସ୍ଥା ପଦାର୍ଥବିଜ୍ଞାନ, ନିଉକ୍ଲିଆର ପଦାର୍ଥ ବିଜ୍ଞାନ, ଜ୍ୟୋତିର୍ପଦାର୍ଥବିଜ୍ଞାନ, ଓ ଜୈବ ପଦାର୍ଥବିଜ୍ଞାନ ପ୍ରଭୃତି

ପଦାର୍ଥବିଜ୍ଞାନର ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ବିଭାଗଗୁଡ଼ିକର ଭବିଷ୍ୟତ ସମୃଦ୍ଧି ସାଧନ କରାଯାଉଛି । କୌଣସି ଗୋଟିଏ ମହତ୍ତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଉଦ୍ଭାବନର ସତ୍ୟତା ପ୍ରତିପାଦିତ ହୋଇଯିବା କ୍ଷଣି ତାର ସୁଦୂରପ୍ରସାର ଉପଯୋଗ ଘଟାଇବା ପାଇଁ ସରକାରୀ ଓ ବେସରକାରୀ ସ୍ତରରେ ପ୍ରଚାର ପୁଞ୍ଜି ବିନିମୟରେ ବିପୁଳ ଆୟୋଜନ କରାଯାଉଛି । ଶିଳ୍ପୋନ୍ନତ ଦେଶ-ମାନଙ୍କରେ ବୈଜ୍ଞାନିକ ଗବେଷଣା ତଥା ବୈଷୟିକ କ୍ଷେତ୍ରରେ ସମୃଦ୍ଧି ପାଇଁ ଗବେଷଣା ଚଳାଇବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ବିପୁଳ ପୁଞ୍ଜି ଖଟାଯାଉଥିବାରୁ ଏବଂ ସେ ଦେଶର ମେଧାବୀ ଯୁବକମାନେ ନିଜ ନିଜ ସୃଷ୍ଟିଶୀଳ ପ୍ରତିଭାର ସଦୁପଯୋଗ କରିବା ପାଇଁ ଯଥେଷ୍ଟ ସୁବିଧା ଓ ସୁଯୋଗ ପାଇ ପାରୁଥିବାରୁ ବିଜ୍ଞାନ ତଥା ଚିତ୍ତନିର୍ଭରଶୀଳ ପ୍ରଯୁକ୍ତି ବିଦ୍ୟାର ଉତ୍ତରେତ୍ତର ଭବିଷ୍ୟତ ସମୃଦ୍ଧି ସାଧିତ ହୋଇଛି । କେବଳ ବଂଶ ଶତାବ୍ଦୀରେ ବିଗତ ୨୫ ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ପଦାର୍ଥବିଜ୍ଞାନର ସାମୁଦ୍ରିକ ସମୃଦ୍ଧି ଯେତକ ପରିମାଣରେ ସମାହିତ ହୋଇଛି, ଗାଲିଲିଓଙ୍କ ଜୀବନ କାଳଠାରୁ ଆଜି ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବିଜ୍ଞାନର ଏହି ବିଭାଗଟିର ତତ୍ତ୍ୱଲ୍ଲ ସମୃଦ୍ଧି ସାଧିତ ହୋଇ ନ ଥିଲା । ପୁଣି, ଏହି ସମୃଦ୍ଧି ସାଧନ ପାଇଁ ଯେଉଁ ବୈଜ୍ଞାନିକମାନେ ମସ୍ତିଷ୍କ ବୃନ୍ଦନା କରିଥିଲେ ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ଅଧିକାଂଶ ବର୍ତ୍ତମାନ ଜୀବିତ ଅଛନ୍ତି । ଏ ଉକ୍ତିଟି କେବଳ ପଦାର୍ଥ ବିଜ୍ଞାନ କାହିଁକି, ବିଜ୍ଞାନର ପ୍ରତ୍ୟେକ ବିଭାଗ ପାଇଁ ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ ।

ଯଦି ସତ୍ୟାନ୍ୱୟମାନ ତଥା ଜ୍ଞାନାଲୋକ ବିତରଣ ହିଁ ବିଜ୍ଞାନର ଲକ୍ଷ୍ୟ ହୋଇଥାଏ, ଏବଂ ଯଦି ମନୁଷ୍ୟ କବିତା, ଉପନ୍ୟାସ, ଗଳ୍ପ, ଚିନ୍ତାମଣି ପ୍ରଭୃତି ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ସାଂସ୍କୃତିକ କାର୍ଯ୍ୟଗୁଡ଼ିକରେ ମନୋନିବେଶ କରିବା ପ୍ରବୃତ୍ତି ଯେପରି ନିଜ ସୃଷ୍ଟିଶୀଳ ପ୍ରତିଭାର ସଦୁପଯୋଗ କରିଥାଏ, ଠିକ୍ ସେହିପରି ବୈଜ୍ଞାନିକମାନେ ନିଜ ସୃଷ୍ଟିଶୀଳ ପ୍ରତିଭାର ସଦୁପଯୋଗ କରି ପ୍ରକୃତିର ରହସ୍ୟୋଦ୍ଘାଟନ କରିବାକୁ ଯତ୍ନଶୀଳ

ଦୃଢ଼, ଏବଂ ଯଦି ବିଜ୍ଞାନ ତଥା ବୈଜ୍ଞାନିକମାନଙ୍କର ଏ ରୂପ ଲକ୍ଷ୍ୟ ପୂରଣ ପାଇଁ ବ୍ୟବସାୟରେ ଯଥେଷ୍ଟ ସୁବିଧା ମିଳିଥିବାରୁ ବହୁ ମନମାୟ ଉଦ୍ଭାବନ ଓ ଆବିଷ୍କାର ଗୁଡ଼ିକର ସଫଟନ ସମ୍ଭବ ହୋଇ ପାରିଛି, ତାହାହେଲେ ମନୁଷ୍ୟର ଏରୂପ ଅଭୁତପୂର୍ବ କର୍ମପ୍ରବଣତାର ପରିକାଶ୍ଚା ଜନମାନସରେ ପ୍ରତିଫଳିତ ହୋଇଛି କି ? ଏହା ସାମୁଦ୍ରିକ ଜୀବରେ ମନୁଷ୍ୟର ଚେତନାର ଉତ୍ତରଣ ଦର୍ଶାଇବା ପୂର୍ବକ ଯାହା ପୃଥିବୀରେ ମନୁଷ୍ୟ ଜାତିକୁ ସୁଖ ଶାନ୍ତିରେ ଜୀବନ ବିତାଇବାକୁ କର୍ମୋଦ୍ୟୋଗୀ କରାଇ ପାରିଛି କି ? ବିଜ୍ଞାନର ଅବଦାନଗୁଡ଼ିକର ସାହାଯ୍ୟ ନିଆଯାଇ ଧରଣୀ ବକ୍ଷରୁ ଧନ ଓ ଦରିଦ୍ରର ବ୍ୟବଧାନ ଦୂର କରିବା ପାଇଁ ଆନ୍ତର୍ଜାତୀୟ କ୍ଷେତ୍ରରେ ବିହତ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ପାଇଁ ଉଦ୍ୟମ ହେଉଛି କି ? ପ୍ରାକୃତିକ ସମ୍ପଦର ସୁଷମ ବଣ୍ଟନ ପାଇଁ ପ୍ରୟତ୍ନ ବିଦ୍ୟାର ଯଥେଚ୍ଛା ବହୁଳ ଉପଯୋଗ ବିନିମୟରେ ପରିବେଶର ଦୁଷିଟୀକରଣ ନ ଦର୍ଶାଇବା ପାଇଁ, ପୃଥିବୀର ସମସ୍ତ ଦେଶମାନଙ୍କରେ ଶକ୍ତି ଅନାଟନ ଓ ଖାଦ୍ୟ ଅନାଟନ ପ୍ରଭୃତି ସମସ୍ୟା ଗୁଡ଼ିକର ସମାଧାନ ଦର୍ଶାଇବା ପାଇଁ; ଜନସଂଖ୍ୟାର ଆଶାଘାତ ଅଭିବୃଦ୍ଧିକୁ ରୋକିବା ପାଇଁ; ସମଗ୍ର ପୃଥିବୀରେ ସୁଖ ଶାନ୍ତିଭରା ମନୋଜ୍ଞ ପରିବେଶ ସୃଷ୍ଟି କରିବା ପାଇଁ, ବିଜ୍ଞାନର ଅନିଷ୍ଟକାରୀ ପ୍ରୟୋଗକୁ ରୋକିବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ସମୁଚିତ ଆଇନସମ୍ମତ ବ୍ୟବସ୍ଥା ପ୍ରଣୟନ ପାଇଁ ବୈଜ୍ଞାନିକ ଗବେଷଣା ପ୍ରସୂତ ଜ୍ଞାନ ମନୁଷ୍ୟର ଚେତନାର ସମ୍ପର୍କ ଉତ୍ତରଣ ଦର୍ଶାଇ ପାରିଛି କି ? ନିମ୍ନଲିଖିତ ଆଲୋଚନାରେ ଏହା ପ୍ରଶ୍ନଗୁଡ଼ିକର ଉତ୍ତର ଅତି ସଂକ୍ଷିପ୍ତରୂପରେ ଯୋଗାଇ ଦିଆଯିବାର ପ୍ରୟାସ କରାଯାଇଛି ।

ପାଞ୍ଚ

ଗବେଷଣା ପ୍ରସୂତ ତଥ୍ୟରୁ ବିଜ୍ଞାନ ପରିକାମାନଙ୍କରେ ପ୍ରକାଶିତ ହେବା ପରେ ତଥା ସର୍ବବାଦସମ୍ମତଭାବରେ ସେଗୁଡ଼ିକର ସତ୍ୟତା ଉପଲବ୍ଧ ହେବା ପରେ ସେଗୁଡ଼ିକୁ ପାଠ୍ୟପୁସ୍ତକମାନଙ୍କରେ ସନ୍ଧିବେଶିତ କରାଯିବାର ଆୟୋଜନ କରାଯାଉଛି । କୌଣସି ଏକ ଗବେଷଣା ପ୍ରସୂତ ଜ୍ଞାନ ପାଠ୍ୟ ପୁସ୍ତକରେ ସ୍ଥାନ ପାଇବା ପାଇଁ ଯେତିକି ସମୟ ବିତିଯାଉଛି ଏବଂ ସ୍ନାତକ ବା ସ୍ନାତକୋତ୍ତର ବିଜ୍ଞାନର ଛନ୍ଦମାନେ ମଧ୍ୟ ଯେତେବେଳକୁ ଏ ବିଷୟରେ ପାଠ୍ୟ ପୁସ୍ତକମାନଙ୍କରୁ ଜ୍ଞାନ ଅର୍ଜନ କରିବାର ସୁବିଧା ପାଉଛନ୍ତି; ସେତେବେଳକୁ ଏ ବିଷୟର ଆନ୍ତର ଉଡ଼ରେଡ଼ର ସମୃଦ୍ଧ ସାଧନ ହୋଇଯାଉଛି; ତେଣୁ, ସ୍ନାତକ ବା ସ୍ନାତକୋତ୍ତର ବିଜ୍ଞାନର ଛନ୍ଦମାନେ କୌଣସି ଏକ ବିଷୟରେ ଜ୍ଞାନ ଅର୍ଜନ କରିବା ପାଇଁ ଯନ୍ତ୍ରଣା କରୁଥିବା ବେଳକୁ ତାହା ପୁରୁଣା ହୋଇଯାଉଛି । ପୁଣି, ଆନ୍ତର ଆନ୍ତର୍ଯ୍ୟ କଥା ଯେ କୌଣସି ଗୋଟିଏ ଗବେଷଣାର ମହତ୍ତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ବା ସୁଦୂରପ୍ରସାରୀ ଉପଯୋଗ ବା ମନୁଷ୍ୟ ସମାଜ ଉପରେ ତାର ହିତକାରୀ ବା ଅହିତକାରୀ ପ୍ରଭାବ ସମ୍ପର୍କରେ ଚିନ୍ତା କରିବାକୁ ମଧ୍ୟ କେହି ଶ୍ରେୟସ୍କର ମଣୁନାହାନ୍ତି । କୌଣସି ଗୋଟିଏ ଗବେଷଣାର ଫଳ ଘୋଷିତ ହୋଇଯିବା ପରେ ବିଜ୍ଞାନୋନ୍ମତ ଦେଶମାନଙ୍କରେ ସରକାରୀ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ଓ ପୁଞ୍ଜିପତିମାନେ ତାହାକୁ ଆଶ୍ରୟ କରି ବ୍ୟାବହାରିକ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଅଭିବ୍ୟକ୍ତ ଯନ୍ତ୍ର ନିର୍ମାଣ କରିବାକୁ ପୁଞ୍ଜି ବିନିଯୋଗ କରୁଛନ୍ତି । ସରକାରୀ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ପ୍ରତିରକ୍ଷା ବ୍ୟବସ୍ଥାକୁ ସୁଦୃଢ଼ କରିବା ପାଇଁ ବହୁବିଧ ପ୍ରଳୟଙ୍କର ଅସ୍ତ୍ର, ବିଭିନ୍ନ ସଙ୍କେତ ଆଦାନ-ପ୍ରଦାନ ପାଇଁ ବହୁବିଧ ବିରକ୍ଷଣ ଯନ୍ତ୍ର କୌଶଳ, ଅନ୍ୟ

ଦେଶରୁ ଗୋପନସ୍ୱରୂପ ଚାଲିଯିବା କରାଯିବା ସ୍ଥଳେ ଉପାୟ ପ୍ରଭୃତି କାର୍ଯ୍ୟଗୁଡ଼ିକୁ ଦକ୍ଷତାର ସହ ସମ୍ପାଦନ କରିବା ପାଇଁ ପେଶାଦାର ବୈଜ୍ଞାନିକମାନଙ୍କ ଉପରେ ଚୋପ ପକାଉଛନ୍ତି । ବିଜ୍ଞାନର ଅନ୍ୟାନ୍ୟନିକ ଅବଦାନଗୁଡ଼ିକୁ ଅତିଶୀଘ୍ର ପ୍ରତିରକ୍ଷା କ୍ଷେତ୍ରରେ ବିନାଯୋଗ କରି ଅନ୍ୟ ଦେଶମାନଙ୍କ ଉପରେ ପ୍ରଭୁତ୍ୱ ବିସ୍ତାର କରିବାକୁ ସମସ୍ତେ ଆଗ୍ରହ ପ୍ରକାଶ କରୁଛନ୍ତି । ଯେହେତୁ ପୃଥିବୀପତ୍ତନେ ବଡ଼ ବଡ଼ କମ୍ପାନୀ ବା କର୍ପୋରେସନ୍‌ମାନଙ୍କରେ ସମ୍ବଳିତ ପରୀକ୍ଷାଗାରଗୁଡ଼ିକୁ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରି ଓ ସେଠାରେ ନେତାମାନ ଗବେଷକମାନଙ୍କୁ ସ୍ଥଳ ବେତନ-ସ୍ୱଳ୍ପ ନିକ୍ଷା ଦେଇ ବ୍ୟବସାୟରେ ଅଜସ୍ର ଲାଭ ଉଠାଉଛନ୍ତି । ବିଜ୍ଞାନର ଅବଦାନଗୁଡ଼ିକ ଜରିଆରେ ଅଭିନବ କର୍ମନିୟୁତା ଯନ୍ତ୍ରପାତି, ଲୁଗାପଟା, ବିକାସବ୍ୟୟନ ପାଇଁ ବହୁବିଧ ସାମଗ୍ରୀ, ଔଷଧ ଓ ନିତ୍ୟ ବ୍ୟବହାରୀ ଉପକରଣଗୁଡ଼ିକୁ ତିଆରି କରିବା ପାଇଁ ବିଭିନ୍ନ ଶିଳ୍ପୋଦ୍ଧାର ଦେଶର ପୃଥିବୀପତ୍ତନମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ତୁମ୍ଭଙ୍କ ପ୍ରତିଯୋଗିତା ଲାଗି ରହିଛି । ତେଣୁ, କୌଣସି ଗୋଟିଏ ବୈଜ୍ଞାନିକ ଗବେଷଣାର ଆଭିମୁଖ୍ୟ ଦର୍ଶନ-ଭୂତିକ ଜ୍ଞାନତତ୍ତ୍ୱ ଦୃଷ୍ଟିକୋଣରୁ ତାର ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଭୂମିକା ଓ ଯେହେତୁ ଗବେଷଣାପ୍ରସ୍ତୁତ ଅବଦାନର ସୁଦୂରପ୍ରସାର ପ୍ରଭବ ସମ୍ପର୍କରେ ଚିନ୍ତା କରିବାକୁ କାହାକୁ ବେଳ ମିଳୁ ନାହିଁ । ବିଜ୍ଞାନର ଜଣେ ସ୍ନାତକୋତ୍ତର ଛାତ୍ର କୌଣସି ଗୋଟିଏ ଉଦ୍ଭାବନ ସମ୍ପର୍କରେ ପ୍ରାଥମିକ ଜ୍ଞାନ ଅର୍ଜନ କରିବା ବେଳକୁ ବଜାରରେ ଚତୁର୍ଦ୍ଧାରଶୀଳ ବ୍ୟବହାରୋପଯୋଗୀ ବସ୍ତୁ ବିକ୍ରୀ ହେଉଛି । ଜଟିଳ ଗାଣିତିକ ଚର୍ଚ୍ଚା, ବଳିଷ୍ଠ ଯୁକ୍ତି, ବିଭିନ୍ନ ସାଙ୍କେତିକ ଭାଷା ଓ ଶୈଳୀ ଅବଲମ୍ବନରେ ଯେଉଁ ମହମ୍ମାସ୍ତ୍ର ଚତୁର୍ଦ୍ଧା ଉଦ୍ଭାବନ କରାଯିବାରୁ ବ୍ୟାବହାରିକ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଏପରି ସାମଗ୍ରୀଗୁଡ଼ିକର ଉପଯୋଗ ସମ୍ଭବ ହୋଇଛି, ସାଧାରଣ ଲୋକେ ତାହାର ତାତ୍ତ୍ୱିକ ମୂଲ୍ୟବୋଧକୁ କଲନା କରିବେ କିପରି ?

ବିଜ୍ଞାନର ଗୁପ୍ତମାନଙ୍କ ପାଇଁ ତ ଏହା ସମ୍ଭବ ହେଉ ନାହିଁ । ତେଣୁ ସେମାନେ ବିଜ୍ଞାନର ଅବଦାନକୁ ଆଶ୍ରୟ କରି ବୈଦିକ କ୍ଷେତ୍ରରେ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରାଯାଉଥିବା ଉପକରଣଗୁଡ଼ିକୁ ହିଁ ବୈଜ୍ଞାନିକ ଗବେଷଣାର ଅବଦାନ ରୂପେ ବିକ୍ରି କରୁଛନ୍ତି । ବିଜ୍ଞାନ ଓ ବୈଦିକ ବିଦ୍ୟା ମଧ୍ୟରେ ଥିବା ପ୍ରଭେଦ ସମ୍ପର୍କରେ ସମ୍ୟକ୍ ଧାରଣା ପାଇବାର ସୁଯୋଗ ମଧ୍ୟ ସେମାନଙ୍କୁ ମିଳୁ ନାହିଁ । ତେଣୁ ସେମାନେ ଏ ରୂପ ଅସ୍ୱାଭାବିକ ପରିସ୍ଥିତିର ଚାଡ଼ନାରେ ବିଜ୍ଞାନକୁ ଏକ ଯାଦୁକଣ୍ଠ ବିଦ୍ୟା ରୂପେ ବିକ୍ରି କରୁଛନ୍ତି ଏବଂ ଏ ରୂପ ଯାଦୁକଣ୍ଠ ବିଦ୍ୟା ଅବଲମ୍ବନରେ ବୈଜ୍ଞାନିକ ଶ୍ରେଣୀଭୁକ୍ତ ଯାଦୁକରମାନେ ବ୍ୟାବହାରିକ କ୍ଷେତ୍ରରେ ବହୁବିଧ ବିଚକ୍ଷଣତାବେ କର୍ମନିୟୁତ ଯନ୍ତ୍ରପାତି ଯୋଗାଇ ପାରୁଛନ୍ତି ବୋଲି ସେମାନଙ୍କର ହୃଦ୍‌ବୋଧ ହୋଇଛି । ସେମାନେ ବୈଜ୍ଞାନିକମାନଙ୍କୁ ସମାଜଠାରୁ ଇଚ୍ଚର ଗୋଟିଏ ଗୋଷ୍ଠିଛଡ଼ା ଫୁଲ୍‌ବାୟାର ଲୋକ ବୋଲି ବିକ୍ରି କରୁଛନ୍ତି ଏବଂ ସେମାନେ ମନେ କରୁଛନ୍ତି ଯେ ବୈଜ୍ଞାନିକମାନେ ସରକାର ଓ କୋଟିପତିମାନଙ୍କର ହାତବାରିଣୀ ରୂପେ ଦ୍ୱିପ୍ତାଶୀଳ ହେଉଛନ୍ତି; ସମାଜର ମଙ୍ଗଳ ପ୍ରତି କୌଣସି ନିଜର ନ ଦେଇ ବୈଜ୍ଞାନିକମାନେ ନିଜ ମାଲିକ୍‌ମାନଙ୍କର ଆନୁଗତ୍ୟ ସ୍ୱୀକାର କରୁଛନ୍ତି ଏବଂ ମାଲିକ୍‌ମାନଙ୍କୁ ସନ୍ତୁଷ୍ଟ କରିବା ପାଇଁ ସେମାନେ ଦିନକୁ ଦିନ ନୂଆ ନୂଆ ଯନ୍ତ୍ରକୌଶଳ ଉଦ୍ଭାବନ କରୁଛନ୍ତି । ପାଶ୍ଚାତ୍ୟ ବିଜ୍ଞାନୋନ୍ମତ ଦେଶମାନଙ୍କରେ ତଥାକଥିତ ଶିକ୍ଷିତ ଜନସାଧାରଣ ମଧ୍ୟ ବୈଜ୍ଞାନିକମାନଙ୍କୁ ଉପଲକ୍ଷ କରି କହୁଛନ୍ତି : 3 “Scientists are being pilloried for lending, or even selling

3. The Alexandrian Trap : Thoughts on the 'Eternal Scientists' by Stephen Toulmin : Encounter, Jan., 1975.

themselves as accomplices to men of power and violence.” । ଜନସାଧାରଣଙ୍କ ବୌଦ୍ଧିକ କୌତୃହଳର ଅବସାନ ଘଟାଇବା ପାଇଁ ବିଜ୍ଞାନ ତଥ୍ୟାଶ୍ରୟୀ ଯେଉଁ ସୁଶୀଳାଂସୁ ପୁସ୍ତକଗୁଡ଼ିକ ବଜାରରେ ମିଳୁଛି, ସେଗୁଡ଼ିକରୁ ବିଜ୍ଞାନର ଉତ୍କର୍ଷ ସମ୍ପର୍କରେ ବିଶେଷ କିଛି ପଢ଼ିବାକୁ ମିଳୁନାହିଁ । ସେହି ପୁସ୍ତକଗୁଡ଼ିକରେ ବୈଜ୍ଞାନିକ ଗବେଷଣାର ଅବଦାନଗୁଡ଼ିକୁ ଆଶ୍ରୟ କରି ବ୍ୟାବହାରିକ କ୍ଷେତ୍ରରେ ବିନିଯୋଗ କରିବା ପାଇଁ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ କର୍ମନିୟମ ଯନ୍ତ୍ର ବା ସାମଗ୍ରୀଗୁଡ଼ିକର ବିଶଦ ବର୍ଣ୍ଣନା ଓ କରମତି ସମ୍ପର୍କରେ ବିବରଣୀ ମିଳି ପାରୁଛି । ବିଜ୍ଞାନସବୁ ବସ୍ତୁବାଦୀ ସତ୍ୟତାର ଚରମ ବିକାଶ ଘଟାଇବା ପାଇଁ ଶିଳ୍ପୋନ୍ମତ ଦେଶର ପୁଞ୍ଜିପତିମାନେ ବେତାର, ଟେଲିଭିଜନ୍, ବିଚିତ୍ରବର୍ଣ୍ଣୀ ଚକଚକିଆ ସାଇନ୍‌ବୋର୍ଡ୍ ଓ ସମ୍ବାଦପତ୍ର ମାଧ୍ୟମରେ ନିଜ ନିଜ କାରଖାନାରେ ଉତ୍ପାଦିତ ସାମଗ୍ରୀଗୁଡ଼ିକର କାହିଁ ବଢ଼ାଇବା ପାଇଁ ଯେପରି ବାତୁଳପ୍ରାୟ ଉଦ୍ୟମ ଚଳାଇଛନ୍ତି ଏବଂ ସେମାନେ ଚମତ୍କାରି ମନସ୍ତାତ୍ତ୍ବିକ ତଥା ବ୍ୟବସାୟିକ କୌଶଳ ବିନିୟମରେ ନିଜ ନିଜ କାରଖାନାରେ ଉତ୍ପାଦିତ ସାମଗ୍ରୀଗୁଡ଼ିକର ଚାହିଦା ବଢ଼ାଇବା ପାଇଁ ଜନସାଧାରଣଙ୍କ ମନରେ ଯେପରି ଆଗ୍ରହ ସୃଷ୍ଟି କରି ପାରିଛନ୍ତି, ଗୁଣାତ୍ମକ 'ଦୃଷ୍ଟିକୋଣରୁ ଉତ୍ତମ' ବିଜ୍ଞାନ ତଥ୍ୟାଶ୍ରୟୀ ପୁସ୍ତକ ଗୁଡ଼ିକର ମାନ ଚଦନ୍ତୁରୂପ କର୍ମପ୍ରବର୍ତ୍ତନାରୁ ଉଚ୍ଚକୋଟୀର ହୋଇ ପାରି ନାହିଁ । ସତ୍ୟାନୁସନ୍ଧାନ, ଜ୍ଞାନାଲେଖ ବିତରଣ, କୌତୃହଳର ଅବଦାନ ଏବଂ ସବୋପରି ଅଭିନବ ଜ୍ଞାନ ଅର୍ଜନ କରିବା ବଳରେ ମନୁଷ୍ୟର ଚେତନାର ଉତ୍ତରଣ ବୈଜ୍ଞାନିକ ଗବେଷଣାର ଆଭିମୁଖ୍ୟ ହୋଇଥିଲେ ହେଁ ବିଜ୍ଞାନର ଭୂମିକା ସମ୍ପର୍କରେ ଜନସାଧାରଣ କାହିଁକି ସଚେତନ ହୋଇ ପାରୁ ନାହାନ୍ତି ? ପଦାର୍ଥବିଜ୍ଞାନ କ୍ଷେତ୍ରରେ (ତଥା ବିଜ୍ଞାନର ଅନ୍ୟାନ୍ୟ

ବିଦ୍ୱାନମାନଙ୍କରେ) ମନୁଷ୍ୟର ଚେତନାର ଉତ୍ତରଣ ଘଟାଇବା ପାଇଁ ଏତେ ଉଚ୍ଚକୋଟୀର ଚକ୍ର ଉଦ୍ଧାବିତ ହୋଇଥିଲେ ମଧ୍ୟ ଜନମାନସରେ ଏହାର ପ୍ରତିଫଳନ ଘଟିବା ପରିବର୍ତ୍ତେ ଏପରି ବିଷମ ଅବସ୍ଥା କାହିଁକି ସୃଷ୍ଟି ହୋଇଛି ? ଜ୍ଞାନଭଣ୍ଡାରର ଭରଦ୍ୱାଜ ସମୃଦ୍ଧି ମନୁଷ୍ୟର ଚେତନାର ଉତ୍ତରଣ ଘଟାଇବା ପ୍ରବଳ ଚାହାକୁ ମାନବିକତାବୋଧ-ସମ୍ପନ୍ନ ସୁନାରେକରେ ପରିଣତ କରିବାକୁ କାହିଁକି ଅସମର୍ଥ ହୋଇଛି ? ବିକାଶଶୀଳ ତଥା ନିଃସମ୍ବଳ ଦେଶମାନଙ୍କରେ ଜନ-ସାଧାରଣ ବୈଜ୍ଞାନିକ ଗବେଷଣାକୁ ଦେଶର ସର୍ବାଙ୍ଗୀନ ପ୍ରଗତି କଲେ ଗୋଟିଏ ଉଚ୍ଛ୍ୱାସ ପଛାରୁପେ ବଢ଼େ କରିବା ପରିବର୍ତ୍ତେ ଏହାକୁ ଶିଳ୍ପୋନ୍ମତ ଦେଶର ସରକାର ତଥା ପୂର୍ଣ୍ଣପତିମାନଙ୍କର ଏକଚାଟିଆ ଅଧିକାର ରୂପେ କାହିଁକି ମନେ କରୁଛନ୍ତି ? ବୈଜ୍ଞାନିକ ଗବେଷଣାର ସାମାଜିକ ତେଲିଆ ମୁଣ୍ଡରେ ତେଲ ଢାଳିବାର କାରଣ କ'ଣ ? ଯାହା ହାତରେ ଆଜି ପୂର୍ଣ୍ଣିର ଅଭାବ ନାହିଁ; ସେ କ'ଣ ଚରକାଳ ପାଇଁ ବୈଜ୍ଞାନିକ ଗବେଷଣା ତଥା ଚରୁନିର୍ଭରଶୀଳ ପ୍ରଯୁକ୍ତି ବିଦ୍ୟା କ୍ଷେତ୍ରରେ ଅଗ୍ରଦୂତର ଭୂମିକା ଗ୍ରହଣ କରିବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଅନ୍ୟ ଦରିଦ୍ର ଦେଶଗୁଡ଼ିକୁ ନିଜର ଗୋଡ଼ାଣିଆ କରି ରଖିଥିବ ?

କଥା

ଚଳିତ ଶତାବ୍ଦୀର ଦ୍ୱିତୀୟାର୍ଦ୍ଧରେ ବୈଜ୍ଞାନିକ ଗବେଷଣାର ଫଳ ସ୍ୱରୂପ ମନୁଷ୍ୟର ଜ୍ଞାନଭଣ୍ଡାରର କଲେବର ଦ୍ରୁତବେଗରେ ଛାଡ଼ି ଦେଉଥିଲେ ମଧ୍ୟ ଏ ରୂପ ଜ୍ଞାନର ମହମୟତା ତାର ସାମାଜିକ ଶାବନ ଉପରେ କାଣିରୁଏ ହେଲେ ପ୍ରଭବ ବିସ୍ତାର କରି ପାରୁନାହିଁ । ଏହାର ମୁଖ୍ୟ କାରଣ ହେଉଛି ପ୍ରଚଳିତ ଶିକ୍ଷାଦାନ ପଦ୍ଧତି ।

ଶିଳ୍ପୋନ୍ମତ ପାଶ୍ଚାତ୍ୟ ଶାସ୍ତ୍ରମାନଙ୍କରେ ଯେଉଁ ପ୍ରକାର ଶିକ୍ଷାଦାନ ପଦ୍ଧତି ପ୍ରଚଳିତ ହେଉଛି; ବିକାଶଶୀଳ ତଥା ଅନୁନ୍ମତ ଶାସ୍ତ୍ରମାନଙ୍କରେ ମଧ୍ୟ ସେହି ଢାଞ୍ଚାରେ ଶିକ୍ଷାଦାନ ପଦ୍ଧତି ପ୍ରବର୍ତ୍ତିତ ହେଉଛି । ଏହିପରି ଶିକ୍ଷାଦାନ ପଦ୍ଧତିର ଫଳ ସ୍ୱରୂପ ପ୍ରାଥମିକ ଶିକ୍ଷାଠାରୁ ଆରମ୍ଭ କରି ସ୍ନାତକୋତ୍ତର ଶିକ୍ଷାଲାଭ କରିବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଜଣେ ଛାତ୍ର ବିଜ୍ଞାନ ବିଷୟକୁ ବହୁବିଧ ଚିନ୍ତା, ନିୟମ, ପିତ୍ତାନ୍ତ ଓ ଅଭିନିୟା ସମ୍ପର୍କରେ ଜ୍ଞାନ ଅର୍ଜନ କରୁଛନ୍ତି । ଶିକ୍ଷା ସମାପ୍ତି ପରେ ଯେଉଁମାନେ ଅଧ୍ୟାପନା ତଥା ଗବେଷଣା ପାଇଁ ଶିକ୍ଷାନୁଷ୍ଠାନମାନଙ୍କରେ ନିଯୁକ୍ତ ହେଉଛନ୍ତି କିମ୍ବା ଯେଉଁମାନେ ସରକାରୀ ବା ବେସରକାରୀ ଗବେଷଣାଗାରମାନଙ୍କରେ ପେଷାଦାରୀ ବୈଜ୍ଞାନିକ ବା ଗବେଷକ ରୂପେ ନିଯୁକ୍ତ ହେଉଛନ୍ତି, ସେମାନଙ୍କୁ ଗୋଟିଏ ଜଟିଳ ସମସ୍ୟାର ସମ୍ମୁଖୀନ ହେବାକୁ ପଡ଼ୁଛି । ଏପରି ନିଯୁକ୍ତ ଧାଇଁବା ବେଳକୁ ସେମାନଙ୍କୁ ସର୍ବପ୍ରଥମେ ଠିକଣା କରିବାକୁ ପଡ଼ୁଛି ଯେ କେଉଁ ବିଷୟଟିରେ ସେମାନେ ନିଜ ନିଜକୁ ବ୍ୟବହାର ରୂପେ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରିବାକୁ ଯତ୍ନଶୀଳ ହେବେ । ପଦାର୍ଥ-ବିଜ୍ଞାନକୁ ଉଦାହରଣ ରୂପେ ଗ୍ରହଣ କରାଯାଉ । ଏହାର ବହୁବିଧ ଉପବିଭାଗ ରହିଛି ଏବଂ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଉପବିଭାଗର ଦିନକୁ ଦିନ ଏପରି ଲାଭାନ୍ୱିତ ସମୃଦ୍ଧି ସାଧିତ ହେଉଛି ଯେ ଚତୁର୍ଥମୁକ୍ତି ସମସ୍ତ ଜ୍ଞାନ ଅର୍ଜନ କରିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରିବା ନିରର୍ଥକ ବୋଧ ହେଉଛି । ତେଣୁ ଜଣେ ସ୍ନାତକୋତ୍ତର ଉପାଧି ପ୍ରାପ୍ତ ଯୁବକ ସର୍ବପ୍ରଥମେ ଠିକଣା କରୁଛନ୍ତି ଯେ ସେ କେଉଁ ଉପବିଭାଗର ପର୍ଯ୍ୟାୟକୁ କେଉଁ ଅନୁବିଭାଗଟିକୁ ନିଜ ଗବେଷଣାର ବିଷୟବସ୍ତୁ ରୂପେ ଆଦର୍ଶ ନେବେ । ପ୍ରତ୍ୟେକ ଅନୁବିଭାଗ ଯୁକ୍ତି ବହୁଧା ବିଭକ୍ତ : ପ୍ରତ୍ୟେକ ଅନୁବିଭାଗର ବିଭିନ୍ନ ପର୍ଯ୍ୟାୟଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟରୁ ସେ ଗୋଟିକି ଉପରେ ଗବେଷଣା ଚଳାଇବାକୁ ସ୍ଥିର କରିବା ପରେ ତାଙ୍କୁ ଚତୁର୍ଥମୁକ୍ତି ସ୍ୱାକ୍ଷର-

ଗବେଷଣା' ତାଲିମ୍ ନେବାକୁ ପଡ଼ୁଛି । ଏହାପରେ ସେ ଜଣେ ପେଶାଦାର ଗବେଷକ ରୂପେ ନିଜ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ପଥରେ ଅଗ୍ରସର ହେଉଛନ୍ତି । ଏଣିକି ନିଜ ଗବେଷଣାର ବିଶେଷସୂତ୍ରକୁ ପଦାର୍ଥ-ବିଜ୍ଞାନର ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଅନୁବିଭାଗରେ ମଧ୍ୟ କେଉଁ ପ୍ରକାର ଜ୍ଞାନ ଅର୍ଜନ କରାଯାଉଛି, ତତ୍ତ୍ୱସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଖବର ରଖିବାକୁ ତାଙ୍କୁ ବେଳ ମିଳୁ ନାହିଁ । ନିଜେ ଅତି ସଫଳତା ପରିସର ମଧ୍ୟରେ ଆବଦ୍ଧ ରହି କର୍ମମୁଖର ଜାଣେ ବିଚାରିବାକୁ ସେ ଶ୍ରେୟସ୍କର ମଣୁଛନ୍ତି । ନିଜ ବିଷୟବସ୍ତୁ ସମ୍ପର୍କରେ ଗବେଷଣା ଚଳାଉଥିବା ବୈଜ୍ଞାନିକମାନଙ୍କ ସହ ବୌଦ୍ଧିକ ସମ୍ପର୍କ ରକ୍ଷା କରିବା ଭଲ ସେ ଜନ ସମାଜର ଅନ୍ୟ କାହାର ସାହାଯ୍ୟ ବା ସହାନୁଭୂତି ପାଇବାକୁ ଚାହୁଁ ନାହାନ୍ତି । ସେ ନିଜକୁ ନିଜେ ସମାଜଠାରୁ ଦୂରେଇ ରଖୁଛନ୍ତି । ଗବେଷଣାଗାରରେ ତାଙ୍କ ପାଇଁ ସୁରକ୍ଷିତ ସ୍ଥାନଟି ହିଁ ହୋଇଯାଉଛି ତାଙ୍କର ରହ-ସିଂହାସନ । ନିଜ ସିଂହାସନରୁ ତଳକୁ ଅବତରଣ କରିବାର ଆବଶ୍ୟକତା ଅଛି ବୋଲି ମଧ୍ୟ ସେ କେବେହେଲେ ଭାବୁନାହାନ୍ତି । ଏପରିଭାବରେ ବୈଜ୍ଞାନିକ ଗବେଷଣା ପରିଚାଳିତ ହେଉଥିବାରୁ ଏପୂର୍ବକୁ ଯଥାର୍ଥରେ ବିଶେଷଜ୍ଞମାନଙ୍କର ଯୁଗ ରୂପେ ଅଭିହିତ କରାଯାଉଛି । ପ୍ରତ୍ୟେକ ଦେଶର ସରକାରୀ ତଥା ବେସରକାରୀ ସଂସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକ ନିଜ ନିଜର ଅଭିଷ୍ଟ ସାଧନ ପାଇଁ ଏହି ବିଶେଷଜ୍ଞମାନଙ୍କର ପରାମର୍ଶ ଲେଉଟୁଛନ୍ତି । ତେଣୁ, ଜନସାଧାରଣ ମନେ କରୁଛନ୍ତି ଯେ ସରକାର ଓ ପୂର୍ଣ୍ଣପତି-ମାନଙ୍କ ସହ ସାଲିୟ୍ ସ୍ଥାପନ କରି ବିଶେଷଜ୍ଞମାନେ ଜନସାଧାରଣଙ୍କ ଜୀବନଯାହାର ମାର୍ଗକୁ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ କରୁଛନ୍ତି ଏବଂ ସମାଜରେ ଯାହା କିଛି ବ୍ୟତିରୂପ ଦେଖାଯାଉଛି ବା ଯେଉଁସବୁ ସମସ୍ୟା ଜନସାଧାରଣଙ୍କ ମାନସିକ ଶାନ୍ତିକୁ ବ୍ୟାଧିତ କରୁଛି, ସେଥିପାଇଁ ସେମାନେ ଏହି ବିଶେଷଜ୍ଞମାନଙ୍କୁ ହିଁ ଦାୟୀ କରୁଛନ୍ତି । ଏପରି ଅଭିଯୋଗ ଆସେପ

କରିବାର ଯଥାର୍ଥତାକୁ ଏଡ଼ି ଦେଇ ବିଶେଷଜ୍ଞମାନଙ୍କୁ ନିର୍ଦ୍ଦୋଷ ରୂପେ ସାବ୍ୟସ୍ତ କରିବାକୁ କେହି ଉଚିତ୍ ମନେ କରୁ ନାହାନ୍ତି ।

ଅବଶ୍ୟ ପ୍ରତ୍ୟେକ ବିଶେଷଜ୍ଞ ନିଜ ସ୍ଫୁର୍ତ୍ତିଶୀଳ ପ୍ରତିଭା ବିନିମୟରେ ବିଜ୍ଞାନର କୌଣସି ଏକ ବିଭାଗର ସମ୍ପୃକ୍ତି ସାଧନ କରୁଛନ୍ତି । ମାତ୍ର ଏତିକରେ ହିଁ ତାଙ୍କ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ଶେଷ ହୋଇଗଲା ବୋଲି ସେ ବିଚାର କରୁଛନ୍ତି । ନିଜ ଉଦ୍ଭାବନ ସମ୍ପର୍କରେ ରଚିତ ସମ୍ବନ୍ଧକୁ ବିଜ୍ଞାନ ପରିକାମାନଙ୍କରେ ପ୍ରକାଶ କରାଇବା ଏବଂ ନିଜ ଗବେଷଣାର ବିଷୟବସ୍ତୁ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଆଲୋଚନା-ଚକ୍ରରେ ଯୋଗ ଦେବା ଏବଂ ନିଜ ତତ୍ତ୍ଵାବଧାନରେ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କ ଜରିଆରେ ଗବେଷଣା ପରିଚାଳନା କରିବା ହିଁ ହୋଇଯାଉଛି ଏହି ବିଶେଷଜ୍ଞମାନଙ୍କର ଏକମାତ୍ର ଗାବନାଦର୍ଶ । ମାତ୍ର ଏମାନଙ୍କ ଗବେଷଣାପ୍ରସୂତ ଜ୍ଞାନକୁ ଭିତ୍ତି କରି ବ୍ୟାବହାରିକ କ୍ଷେତ୍ରରେ କ'ଣ କେଉଁ ପ୍ରକାର ଫାଇଦା ଉଠାଉଛନ୍ତି, ସେଥିପ୍ରତି ଏମାନଙ୍କର ଲକ୍ଷ୍ୟ ରହୁ ନାହିଁ । ଜଣେ ବିଶେଷଜ୍ଞଙ୍କ ଗବେଷଣାପ୍ରସୂତ ତଥ୍ୟ ପ୍ରକାଶିତ ହୋଇଯିବାକ୍ଷଣି ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ପରକାୟ ଓ ବେସରକାୟ ପ୍ରତିଷ୍ଠାନରେ କର୍ମରତ ବିଶେଷଜ୍ଞମାନଙ୍କୁ ବ୍ୟାବହାରିକ କ୍ଷେତ୍ରରେ ତାହାର ସୁଦୂରପ୍ରସାର ଉପଯୋଗ ଘଟାଇବାକୁ ବେଶି ବେଳ ଲାଗୁ ନାହିଁ । ତେଣୁ କୌଣସି ଏକ ଗବେଷଣାର ବିଷୟବସ୍ତୁ ବିଜ୍ଞାନର ଶ୍ରେଣୀମାନଙ୍କ ଜ୍ଞାତାବଳୀକୁ ଆସିବା ପୂର୍ବରୁ ବ୍ୟାବହାରିକ କ୍ଷେତ୍ରରେ ତାହାକୁ ଆଶ୍ରୟ କରି ଯେଉଁ ପ୍ରକାର କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ଗ୍ରହଣ କରାଯାଉଛି, ସେ ବିଷୟରେ ବିଜ୍ଞାନ-ଅନୁଭବ ଜନସାଧାରଣ କ'ଣ ବୁଝିବେ ? ସେମାନେ ଗବେଷଣାର ତାତ୍ପର୍ଯ୍ୟ ଉପଲବ୍ଧ କରିବା ପରିବର୍ତ୍ତେ ଚତୁର୍ଦ୍ଦିଗ୍ଵାର୍ତ୍ତୀ ବ୍ୟବହାରୀ ବସ୍ତୁଗୁଡ଼ିକର ସଫଳତାରେ ଆସୁଥିବାରୁ ସେହି ବସ୍ତୁର ଜନସମାଜ ଉପରେ ପ୍ରଭାବକୁ ଭିତ୍ତି କରି ଉକ୍ତ ଗବେଷଣାର ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ କରିବାକୁ ବାଧ୍ୟ ହେଉଛନ୍ତି । ଯଦି କୌଣସି

ଗବେଷଣାର ଅବଦାନ ଜନସମାଜ ଉପରେ କୁପ୍ରଭାବ ବିସ୍ତାର କରୁଛି ତାହାହେଲେ ସେଥିପାଇଁ ବିଚାର ସତ୍ୟ ଉପାସକ ବୈଜ୍ଞାନିକଙ୍କୁ ହିଁ ଦାୟୀ କରାଯାଉଛି ।

ଏଠାରେ ବୁଝିବାର କଥା ଯେ ବୈଜ୍ଞାନିକ ପ୍ରକୃତର ରହ-
ସ୍ୟୋଦ୍‌ଘାଟନ କଲେ ନିଜ ମଣ୍ଡିଷ୍ଟ ଚାଲନା କରି କୌଣସି ଗୋଟିଏ
ତତ୍ତ୍ୱ ଉପସ୍ଥାପନା କରିଛି । ତେଣୁ ତାହାକୁ ଆଶ୍ରୟ କରି କେହି ଯଦି
ମାନବଜାତିର ଅନିଷ୍ଟ ଘଟାଇବା ପାଇଁ କୌଣସି କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ଗ୍ରହଣ
କରେ ଏବଂ ଇଂଜିନିଅର୍, କାରିଗର ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ପେଶାଦାର
ବୈଜ୍ଞାନିକମାନେ ଯଦି ଏପରି କାର୍ଯ୍ୟରେ ତାହା ସହଯୋଗ
କରିଲେ, ତାହାହେଲେ ବିଚାର ଉତ୍ତରାବକ ସେମାନଙ୍କ ଉପରେ କିପରି
ନିଜର କର୍ତ୍ତୃତ୍ୱ ବିସ୍ତାର କରିବ ? ସତ୍ୟ ଘଟଣାଟି କ'ଣ ସମସ୍ତଙ୍କ
ଜ୍ଞାତବ୍ୟରକୁ ଆଣିବା ତାର ଭୁଲ ହୋଇଛି ? ଏତିକିବେଳେ ଏପରି
ସ୍ୱାଭାବିକ ପ୍ରଶ୍ନର ସନ୍ତୋଷଜନକ ସମାଧାନ ପାଇଁ ନିମ୍ନଲିଖିତ ପଦ୍ଧତି-
ଗୁଡ଼ିକର ଆଶ୍ରୟ ନିଆଯିବା ସମୀଚୀନ ବୋଧ ହେଉଛି ।

ପ୍ରଥମତଃ, ଉତ୍ତରାବକ ତତ୍ତ୍ୱଗୁଡ଼ିକର ଦୁର୍ବୋଧତା ସଫର୍କରେ
ଆଲୋଚନା କରାଯାଉ । ଜଣେ ବିଶେଷଜ୍ଞ ଯେପରି ଗାଣିତିକ ଭାଷା
ଓ ସଂକେତ ଅବଲମ୍ବନରେ କୌଣସି ଗୋଟିଏ ତତ୍ତ୍ୱ ପ୍ରତିଷ୍ଠା
କରୁଛନ୍ତି, ତାହାର ତାତ୍ପର୍ଯ୍ୟ କେବଳ ବିଜ୍ଞାନର ସେହି ଅନୁବିଭାଗଟିରେ
କର୍ମରତ ବିଶେଷଜ୍ଞମାନଙ୍କର ଉପଲବ୍ଧ ହେଉଛି । ଅନ୍ୟ କୌଣସି
ଉପବିଭାଗ ବା ଅନୁବିଭାଗର ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ବୈଜ୍ଞାନିକଙ୍କ ପକ୍ଷରେ
ତାହାକୁ ବୁଝିପାରିବା କଷ୍ଟକର ବା ଅସମ୍ଭବ ବୋଧ ହେଉଛି । ତେଣୁ
ଚେତନାର ଉତ୍ତରଣ ପାଇଁ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ତତ୍ତ୍ୱ କେବଳ ସଂକୀର୍ଣ୍ଣ ପରିସର
ମଧ୍ୟରେ ଆବଦ୍ଧ ମୁଣ୍ଡିମେଣ୍ଡ ବିଶେଷଜ୍ଞମାନଙ୍କୁ ହିଁ ଜ୍ଞାନାଲୋକ ବିତରଣ
କରୁଛି । ଜନସାଧାରଣ ଏହାର ତାତ୍ପର୍ଯ୍ୟ ଉପଲବ୍ଧ କରିବାର

କୌଣସି ଅବସର ପାଉ ନ ଥିବାରୁ ଏବଂ ମୁଣ୍ଡିମେୟୁ ବୈଜ୍ଞାନିକ ବା ବିଶେଷଜ୍ଞ ଓ ପୂର୍ଣ୍ଣପତି ବା ସରକାରୀ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ସହଯୋଗରେ ଅନ୍ଧରେ ସେହି ତତ୍ତ୍ୱକୁ ଆଶ୍ରୟ କରି ବୈଷୟିକ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଯେଉଁ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ଗ୍ରହଣ କରାଯାଉଛି, ତାହା ସେମାନଙ୍କ ଜୀବନର ଗତି-ପଥ ଉପରେ ପ୍ରଭାବ ବିସ୍ତାର କରୁଥିବାରୁ ସେମାନେ ବିଜ୍ଞାନକୁ ଏକ ଯାଦୁକାଣ୍ଡ ବିଦ୍ୟା ରୂପେ ତଥା ବୈଜ୍ଞାନିକମାନଙ୍କୁ ମନୁଷ୍ୟ ଜାତିର ଭବିଷ୍ୟତ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରିପାରୁଥିବା ଅଭିଜଣୀ ରୂପେ ବିଚାର କରୁଛନ୍ତି । ଏହିପରି ଅବାସ୍ତବ ପରିସ୍ଥିତିର ବିଲେପ ଘଟାଇ ଜନମାନସର ଚେତନାର ଉତ୍ତରଣ ଘଟାଇବାକୁ ହେଲେ ମୌଳିକ ଚିନ୍ତାଗୁଡ଼ିକର ଉଦ୍ଭାବକମାନଙ୍କୁ ଦାର୍ଶନିକ ତଥା ସମାଜ-ସଚେତନ ବ୍ୟକ୍ତିରୂପେ ଅବଞ୍ଚିତ ହେବାକୁ ହିଁ ପଡ଼ିବ । ସେ ଯଦି ସମସ୍ତ ଅବିବାଧ୍ୟ ଗାଣିତିକ ସୂତ୍ରଗୁଡ଼ିକ ପରିହାର କରି ଜନସାଧାରଣଙ୍କ ଗୋଚରାର୍ଥେ ନିଜ ଗବେଷଣାର ଆଭିମୁଖ୍ୟ, ଦର୍ଶନଭିତ୍ତିକ ଜ୍ଞାନତତ୍ତ୍ୱ ଦୃଷ୍ଟିନିକାଶରୁ ତାର ତାତ୍ପର୍ଯ୍ୟ ତଥା ତାର ସୁଦୂରପ୍ରସାସ ହିତକାଣ୍ଡ ବା ଅହିତକାଣ୍ଡ ଉପଯୋଗ ସମ୍ପର୍କରେ ସୂଚନା ଦେବାକୁ ଯତ୍ନଶୀଳ ହୁଅନ୍ତି, ତାହାହେଲେ ତାଙ୍କ ଗବେଷଣାର ମହତ୍ତ୍ୱମୟତା ପୃଥ୍ବୀର ସର୍ବତ୍ର ଚେତନଶୀଳ ବ୍ୟକ୍ତିମାନେ ଉପଲବ୍ଧ କରି ପାରିବେ । ତା' ଦ୍ୱାରା ମନୁଷ୍ୟର ଚେତନାର ଯଥାର୍ଥ ଉତ୍ତରଣ ଘଟିବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ପୃଥ୍ବୀରେ ଗୋଟିଏ ଅଭିନବ ମନୋଜ୍ଞ ପରିବେଶ ସୃଷ୍ଟି ହେବ ଏବଂ ବିଜ୍ଞାନ ଓ ବୈଜ୍ଞାନିକ ଗବେଷଣା ପ୍ରତି ଜନମାନସରେ ଏକ ସନ୍ତୋଷ ମନୋଭାବ ସୃଷ୍ଟି ହୋଇ ପାରିବ । ବିଜ୍ଞାନର ଅଜ୍ଞାତ ଇତିହାସରେ ମଧ୍ୟ ଏପରି ଦୃଷ୍ଟାନ୍ତର ଅଭାବ ନାହିଁ । ଗନ୍ତାଶୀଳ ବ୍ୟକ୍ତିମାନେ ଗୋଟିଏ ଉଦ୍ଭାବନର ତାତ୍ପର୍ଯ୍ୟ ସମ୍ପର୍କରେ ଅବଗତ ହେବା ପରେ ସମାଜବିଜ୍ଞାନମାନେ ବ୍ୟାବହାରିକ କ୍ଷେତ୍ରରେ ତାର ଉପଯୋଗ ପାଇଁ ମାର୍ଗ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ କରି ପାରନ୍ତି । ଯେଉଁ ଗବେଷଣା-ପ୍ରସୂତ ଜ୍ଞାନ ସମାଜର ଅନିଷ୍ଟ ସାଧନ କରିବାର ସମ୍ଭାବ୍ୟତା ରହିଛି, ତାହାକୁ ଯଥା

ସମୟରେ ଯଥାବଧି ନିୟନ୍ତ୍ରଣ କରିବା ପାଇଁ ସେମାନେ ଜନମତ ସୃଷ୍ଟି କରିବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଆଇନ-ସମ୍ମତ କଟକଣା ଜାରି କରିବାକୁ ସରକାରଙ୍କ ଉପରେ ଚାପ ପକାଇ ପାରନ୍ତି । ଏହାଦ୍ୱାରା ଅପରାଧୀମାନଙ୍କୁ ବସ୍ତୁସବୁ ମନୁଷ୍ୟ ବିଜ୍ଞାନର ଯେ କୌଣସି ଉଦ୍ଭାବନକୁ ସ୍ୱେଚ୍ଛାର୍ଥୀ ଭାବରେ ବୈଷୟିକ କ୍ଷେତ୍ରରେ ପ୍ରୟୋଗ କରି ପୃଥିବୀର ବାତାବରଣକୁ କଳ୍ପସିତ ବା ଦୃଷ୍ଟିତ କରିବାର ଅବକାଶ ରହିନା ନାହିଁ । ସମାଜ-ବିଜ୍ଞାନ ଓ ମୌଳିକ ବିଜ୍ଞାନ ସମତାଳରେ ଗତି କରିବାର ପରିଣତି ସ୍ୱରୂପ ବିଜ୍ଞାନ ମନୁଷ୍ୟକୁ ଜ୍ଞାନୀ କରାଇବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ତାର ଜୀବନକୁ ସୁଖମୟ କରାଇ ପାରନ୍ତା । ଅନ୍ଧକାଳି ବିଜ୍ଞାନୋନ୍ମତ ଯୁକ୍ତରାଷ୍ଟ୍ର ଆମେରିକା ଓ ଜାପାନ ପ୍ରଭୃତି ଦେଶମାନଙ୍କରେ ଜନସାଧାରଣ ପରିବେଶର ଦୃଷ୍ଟିକରଣ ପାଇଁ ବୈଜ୍ଞାନିକମାନଙ୍କୁ ଦାୟୀ କରୁଛନ୍ତି । ଜନବସତି ନିକଟରେ କଳ କାରଖାନାଗୁଡ଼ିକର ସ୍ଥାପନା ଯୋଗୁଁ ସେଠାରେ ଉତ୍ପନ୍ନ ବିଷାକ୍ତ ଗ୍ୟାସ ଯୋଗୁଁ ବାୟୁମଣ୍ଡଳର ଦୃଷ୍ଟିକରଣ, ତେଜସ୍ୱିୟ ବସ୍ତୁଗୁଡ଼ିକଠାରୁ ବିକିରଣ ଅନିଷ୍ଟକାରୀ ରଶ୍ମିର ଉତ୍ପାଦନ ପରିଣତି, ପରିତ୍ୟକ୍ତ ସ୍ୱାସ୍ଥାନିକ ବସ୍ତୁ ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଆବର୍ଜନାଗୁଡ଼ିକ ଦ୍ୱାରା ଜଳଭାଗର ଦୃଷ୍ଟିକରଣ, କଳ-କାରଖାନାର ଘୋ ଘୋ ଶବ୍ଦ, ଟ୍ରକ, ବସାନ ଓ ଦୁରଗାମୀ ଜେଟ୍-ବସାନ ପ୍ରଭୃତି ଯାନଗୁଡ଼ିକର ବୁକୁଫଟା ଚିତ୍କାର ଯୋଗୁଁ ମନୁଷ୍ୟର ମାନସିକ ଶାନ୍ତି ଓ ସୁଖନିଦ୍ରା ବ୍ୟାଧିତ ହେଉଥିବା ଯୋଗୁଁ ବହୁବିଧ ମାନସିକ ବ୍ୟାଧିଗୁଡ଼ିକର ଉତ୍ପତ୍ତି—ଏପରି ଭାବରେ ଜଳ, ସ୍ଥଳ ଓ ଆକାଶର ଦୃଷ୍ଟିକରଣ ଯୋଗୁଁ ଧରଣୀବିକ୍ଷରେ ମନୁଷ୍ୟର ସ୍ଥାୟିକ ବିପଦାପନ୍ନ ହେବା ସମ୍ପର୍କରେ ଚିନ୍ତାକର ତଥ୍ୟ ପରିବେଷିତ ହେଉଥିବାରୁ ଏବଂ ଯଥାଶୀଘ୍ର ପରିବେଶର ଦୃଷ୍ଟିକରଣକୁ ଶେଷିତ କରିବା ପାଇଁ ଆଇନ-ସମ୍ମତ କଟକଣା ଜାରି କରିବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ସରକାରଙ୍କ

ଉପରେ ଗୁପ୍ତ ପଡ଼ୁଥିବାରୁ, ବର୍ତ୍ତମାନ ଏ ଦିଗରେ ବିହତ କାର୍ଯ୍ୟ-
ନୁଷ୍ଠାନ ଗ୍ରହଣ କରାଗଲାଣି । ଅବଶ୍ୟ କେତେକ ଉତ୍ତମସ୍ଥୀ ମତାନ୍ତ
ବ୍ୟକ୍ତି ସମସ୍ତ ପ୍ରକାର ବୈଜ୍ଞାନିକ ଗବେଷଣାଶ୍ରୟୀ କାର୍ଯ୍ୟଗୁଡ଼ିକୁ ବନ୍ଦ
କରିଦେବା ଲାଗି ଉଚ୍ଚ ସ୍ତରରେ ଚିନ୍ତାର କରୁଛନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ଏ ରୂପ
କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ଗ୍ରହଣ କରିବା କଦାପି ସମ୍ଭବ ନୁହେଁ । କାରଣ
ସମସ୍ତେ ଅନାୟାସରେ ହୃଦୟଙ୍ଗମ କଲେଣି ଯେ ଇଞ୍ଜିନୀୟରୀ ସମସ୍ତ
କାର୍ଯ୍ୟକଳାପଗୁଡ଼ିକୁ ଯଦି ହଠାତ୍ ବନ୍ଦ କରି ଦିଆଯାଏ, ତାହାହେଲେ
ବିଂଶ ଶତାବ୍ଦୀର ବସ୍ତୁବାଦୀ ସଭ୍ୟତା ଓ ସଂସ୍କୃତିର ନିମିତ୍ତେ ମଧ୍ୟରେ
ଅବସାନ ଘଟିଯିବ ଏବଂ ଜନସାଧାରଣଙ୍କ ସ୍ୱାଭାବିକ ଜୀବନଯାତ୍ରା
ଏପରି ଭାବରେ ବ୍ୟାହତ ହେବ ଯେ ତତ୍ତ୍ୱସମ୍ବନ୍ଧୀୟ କାଳ୍ପନିକ ଚିନ୍ତା
ଅଙ୍କନ କରିବା ମଧ୍ୟ ଅସମ୍ଭବ ବୋଧ ହେଉଛି । ତେଣୁ ବିଚାରବୃତ୍ତି-
ସଂସ୍କାର ପୃଥ୍ବୀରେ ବିଭିନ୍ନ ଦେଶର ଚିନ୍ତାଶୀଳ ବ୍ୟକ୍ତିମାନେ ମତ ବ୍ୟକ୍ତ
କଲେଣି ଯେ ଯେଉଁ ବିଜ୍ଞାନର ଅବଦାନଗୁଡ଼ିକୁ ଆଶ୍ରୟ କରି ଚଳିତ
ଶତାବ୍ଦୀର ସଭ୍ୟତା ଓ ସଂସ୍କୃତିର ଦୁର୍ଦ୍ଦିନ ବିକାଶ ସଂଘଟିତ ହେବା
ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ପରିବେଶର ଦୂଷିତକରଣ ଏକ ଉଦ୍‌ବେଗଜନକ
ଅବସ୍ଥାରେ ଉପମତ ହୋଇଛି; ଯେହ୍ନେ ବୈଜ୍ଞାନିକ ଗବେଷଣାଶ୍ରୟୀ
ଉପାୟ ଅବଲମ୍ବନ ହିଁ ପରିବେଶର ଦୂଷିତକରଣକୁ ମନୁଷ୍ୟର
ନିୟନ୍ତ୍ରଣାଧୀନ କରିପାରିବ । ବର୍ତ୍ତମାନ ଆମେ ଜାଣିଗଲାଣି ଯେ ଯେଉଁ
ପ୍ରକାର ପରିବେଶର ଦୂଷିତକରଣ ଜନମାନସରେ ଉଦ୍‌ବେଗ ସୃଷ୍ଟି
କରୁଛି ବା ଜନସାଧାରଣଙ୍କ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟର ଅବନତି ଘଟାଇବାର ସମ୍ଭାବନା
ରହିଛି, ତାହାକୁ ରୋକିବା ପାଇଁ ବର୍ତ୍ତମାନ କେତେକ କ୍ଷେତ୍ରରେ
ପ୍ରଶଂସନୀୟ ପଦକ୍ଷେପ ଗ୍ରହଣ କରାଗଲାଣି । ମଟର, ଟ୍ରକ୍ ପ୍ରଭୃତି ଯନ୍ତ୍ର-
ଗୁଡ଼ିକରୁ ନିଷ୍କସ୍ତ ବିଷାକ୍ତ କାରବନ୍ ମନୋନିୟାୟକ ଗ୍ୟାସ ଯେପରି
ବାୟୁମଣ୍ଡଳକୁ ଦୂଷିତ କରି ସହରାଞ୍ଚଳର ଜନଜୀବନକୁ ବିପଦାପନ୍ନ
କରିପାରିବ ନାହିଁ, ସେଥିପାଇଁ ଏ ରୂପ ଯାନଗୁଡ଼ିକରେ ବିଚାରଣ

ଶ୍ରବେ କର୍ମନିୟମ ବ୍ୟବସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକୁ ଖଞ୍ଜି ଦିଆଗଲାଣି । ପାରମାର୍ଶବଳ
 ପ୍ରତିଯୁକ ସ୍ଥାପନା କରାଯାଇଥିବା ଅଞ୍ଚଳରୁ ଅନିଷ୍ଟକାରୀ ତେଜସ୍ବିୟ
 ରଣି, ଯେପରି ପଦାକୁ ନିର୍ଗତ ହୋଇ ପାରିବ ନାହିଁ ବା ଏହା
 ସେଠାକାର ବୈଜ୍ଞାନିକ ଓ କାର୍ଯ୍ୟଗତମାନଙ୍କ ସ୍ବାସ୍ଥ୍ୟକୁ ଯେପରି ବଢ଼ିବା-
 ପନ୍ଥ କରାଯାଉ ନାହିଁ, ସେଥିପାଇଁ ସନ୍ତୋଷଜନକ ପ୍ରତିରକ୍ଷାମୂଳକ
 ବ୍ୟବସ୍ଥା ଗୃହୀତ ହେଲାଣି । ମୃତ୍ତିକାର ଉତ୍ତର ଶକ୍ତିକୁ ବଢ଼ାଇ ଦେବା
 ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ସୋପାନିକ ଧାର ଭଳି ଅଭିନବ ବ୍ୟାକ୍ଟେରିଆଗୁଡ଼ିକୁ
 ଉତ୍ପାଦନ କରିପିବାର ପ୍ରଚେଷ୍ଟା ମଧ୍ୟ ସଫଳ ହେଲାଣି । ଆଶିବଳ
 ଜୀବବିଜ୍ଞାନୀମାନେ ଖଣିଜ ତୈଳର ମିଶ୍ରଣ ପୋରୁଁ ଦୁଷ୍ପତି ସାମୁଦ୍ରିକ
 ଜଳକୁ ସାମୁଦ୍ରିକ ଜୀବମାନଙ୍କର ବ୍ୟବହାରଯୋଗ୍ୟ କରିବା
 ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଅଭିନବ ପ୍ରକାରର ବ୍ୟାକ୍ଟେରିଆ ଉତ୍ପାଦନ କରିବାର
 କୌଶଳ ଜାଣିଗଲେଣି । ଏହି ବ୍ୟାକ୍ଟେରିଆଗୁଡ଼ିକ ଖଣିଜ ତୈଳକୁ
 ଖାଦ୍ୟ ରୂପେ ଗ୍ରହଣ କରି ନିଜ ଶରୀରର ପୁଷ୍ଟି ସାଧନ କରିବା ସଙ୍ଗେ
 ମଙ୍ଗେ ସାମୁଦ୍ରିକ ଜୀବମାନଙ୍କର ଉପାଦେୟ ଖାଦ୍ୟ ରୂପେ ବ୍ୟବହୃତ
 ହୋଇପାରିବେ । ଏପରି ଭାବରେ ଯେଉଁ ବହୁସଂଖ୍ୟ ଅର୍ଥଲୋଭୀ
 ମନୁଷ୍ୟ ନିଜ ପରିବେଶ ପ୍ରତି ନିଜର ପକାଇବାକୁ ଛୁଡ଼ିଶୀୟ ମନେ ନ
 କରି କେବଳ ଉତ୍ପାଦନର ଦ୍ବାର ବଢ଼ାଇବାକୁ ଯତ୍ନଶୀଳ ହୋଇଥିଲା,
 ସେ ବିଳମ୍ବରେ ହେଲେ ମଧ୍ୟ ନିଜେ ନିଜର ଭୁଲ୍ ବୁଝିପାରି ବିଜ୍ଞାନ
 ବଳରେ ସେଗୁଡ଼ିକର ଦୁଷ୍ପ୍ରକରଣ ପାଇଁ ଆପ୍ରାଣ ଉଦ୍ୟମ ତଳାଇଛି ।
 ଏପରି ସାଧୁ ଉଦ୍ୟମ ମନୁଷ୍ୟ ଜାତିର ଉଦ୍‌ବିଷ୍ଟ ପ୍ରତି ଏକ ଶୁଭ
 ସଙ୍କେତ ନୁହେଁ କି ?

ଅଣତରେ ବୈଜ୍ଞାନିକ ତତ୍ତ୍ବର ଦୁବୋଧତା ଇତିହାସର ଚକ୍ରକୁ
 ଘୁରାଇ ଦେଇଛି । ପରମାଣୁର ବିଭଜନନିତ ଉତ୍ପନ୍ନ ପରମାଣୁଶକ୍ତି
 ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଯେଉଁ ତାତ୍ତ୍ବିକ ଗବେଷଣାର ଫଳକୁ ଗୋପନୀୟ ରଖା-

ଯାଇଥିଲା, ତାହାର ତାତ୍ପର୍ଯ୍ୟ ଓ ସୁଦୂରପ୍ରସାସୀ ଉପଯୋଗ ସମ୍ପର୍କରେ ଯଦି ଚିତ୍ତକାଳୀନ ସଂସ୍କୃତି ବିଶେଷଜ୍ଞମାନେ ଯାବତ୍ତାୟ ଊର୍ଦ୍ଧବ୍ୟ ତଥ୍ୟ ଜନସାଧାରଣଙ୍କ ଗୋଚରରେ ପ୍ରକାଶ କରିପାରି ଥାଆନ୍ତେ, ତାହା-ହେଲେ ସମ୍ଭବତଃ ପରମାଣୁ ଶକ୍ତିକୁ ପ୍ରତିରକ୍ଷା କ୍ଷେତ୍ରରେ ବିନିଯୋଗ କରିବା ପାଇଁ ସୁକୁରାସ୍ତୁ ଆମେରିକାର କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ଅପରିମାଣିତ ପଦକ୍ଷେପ ଗ୍ରହଣ କରିବା ପୂର୍ବକ ଦ୍ଵିତୀୟ ବିଶ୍ଵ ମହାଯୁଦ୍ଧର ନାଟ୍ୟସ୍ଵ ଅବସାନ ଘଟାଇବାକୁ ଯତ୍ନଶୀଳ ହୋଇ ନ ଥା'ନ୍ତେ । ଏପରି ନ କରିବା ପାଇଁ ସମ୍ଭବତଃ ସେ ଦେଶରେ ପ୍ରବଳ ଜନମତ ସୃଷ୍ଟି ହୋଇ ଥାଆନ୍ତା । ଏବଂ ଏହାର ପରିଣତି ସ୍ଵରୂପ ଦ୍ଵିତୀୟ ମହାଯୁଦ୍ଧୋତ୍ତର ପୃଥିବୀର ରାଜନୈତିକ ବାଚାବରଣ ଏବେ ସରଗରମ ହୋଇ ନ ଥା'ନ୍ତା । ଏପରି ଗୋଟିଏ ଜ୍ଵଳନ୍ତ ନିର୍ଦ୍ଦେଶନ ଆମକୁ ଇତିହାସରୁ ଏତିକି ଅନ୍ତତଃ ଶିକ୍ଷାଲାଭ କରିବାକୁ ଅଙ୍ଗୁଳି ନିର୍ଦ୍ଦେଶ କରୁଛି ଯେ ଜଣେ ଉଦ୍ଭାବକ କଦାପି ତାଙ୍କ ଗବେଷଣାର ଫଳକୁ ଗୋପନୀୟ ରଖିବା ପାଇଁ ଯତ୍ନଶୀଳ ହେବା ସମିଚୀନ ନୁହେଁ, ସେ ଯେଉଁ ଅବସ୍ଥାରେ ଯେପରି ଭାବରେ କର୍ମମୟ ଜୀବନ ଯାପନ କରୁଥାଆନ୍ତୁ ପଛକେ, ଅନ୍ୟ କାହାର ପ୍ରବେଚନାର ବଶବର୍ତ୍ତୀ ହୋଇ ନିଜ ଗବେଷଣାର ଫଳକୁ ଲୋକ ଲୋଚନର ଅନ୍ତରାଳରେ ରଖିବା ପାଇଁ ଯେପରି ଆଦୌ ପ୍ରଲୋଭିତ ହେବେ ନାହିଁ; ତାଙ୍କଦ୍ଵାରା ଉଦ୍ଭାବିତ ଚତୁର୍ଦ୍ଧି ଗାଣିତିକ ବା ଯୌକ୍ତିକ ଦୃଷ୍ଟିକୋଣରୁ ଯେତେ ଦୁର୍ବୋଧ ହୋଇଥାଉ ପଛକେ, ସେ ତାର ତାତ୍ପର୍ଯ୍ୟ, ସେହି ଅଭିନବ ଚିନ୍ତାଧାରାର ଐତିହାସିକ ଭୂମିକା ଓ ତାର ସୁଦୂରପ୍ରସାସୀ ଉପଯୋଗ ସମ୍ପର୍କରେ ବିବରଣୀ ଯୋଗାଇଦେବା ଏକାନ୍ତ ବାଞ୍ଛନୀୟ । କାରଣ, ତାଙ୍କର ଏପରି କର୍ମପ୍ରବଣତା ହିଁ ପୃଥିବୀର ଚିନ୍ତାଶୀଳ ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କର ଚେତନାର ଯଥାର୍ଥ ଉତ୍ତରଣ ଘଟାଇବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ମାନବ ଜାତିର ସାମୁଦ୍ରିକ କଲ୍ୟାଣ ପଥରେ ଗୁରୁତ୍ଵପୂର୍ଣ୍ଣ ଭୂମିକା ଗ୍ରହଣ କରିପାରିବ ।

ପୃଥ୍ବୀର ସର୍ବସ୍ୱ ଚିନ୍ତାଶୀଳ ବ୍ୟକ୍ତିମାନେ ମତ ବ୍ୟକ୍ତ କରୁଛନ୍ତି ଯେ ମହାମତ ବୈଜ୍ଞାନିକମାନେ ରହୁ ସିଂହାସନରେ ଆରୁଡ଼ ହୋଇ ମସ୍ତିଷ୍କ ଚାଳନା କରିବା ସ୍ୱାଭାବିକ; ସେମାନଙ୍କ ପୃଷ୍ଠିଶୀଳ ପ୍ରତିଭାର ସମ୍ପର୍କ ରୂପାୟନ ପାଇଁ ଏପରି ପରିବେଶର ଆବଶ୍ୟକତା ଅବଶ୍ୟ ରହିଛି । ସେମାନଙ୍କ ଗବେଷଣାର ଫଳକୁ ସେମାନେ ଯେପରି କାଳ-କ୍ରମେ ଅଧିକରୁ ଅଧିକ ଦୁର୍ବୋଧ ଭାଷାରେ ପ୍ରକାଶ କରୁଛନ୍ତି; ତାହା କେବଳ ବିଜ୍ଞାନ ପରିକା ବା ବିଜ୍ଞାନ ତଥ୍ୟାଶ୍ରୟୀ ପାଠ୍ୟ ପୁସ୍ତକ-ମାନଙ୍କରେ ସୀମିତ ରହୁ । ସ୍ୱଜାତୀୟ ବିଶେଷଜ୍ଞମାନଙ୍କ ପାଇଁ ତଥା ନିଜ ଗବେଷଣାର ଉତ୍ତରୋତ୍ତର ସମୃଦ୍ଧି ପାଇଁ ଏପରି କର୍ମପ୍ରବଣତା ଅବଶ୍ୟ ବାଞ୍ଛନୀୟ । ମାତ୍ର ଏହା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ସେମାନେ ନିଜ ଗବେ-ଷଣାର ବିଷୟ ବସ୍ତୁର ଐତିହାସିକ ଭୂମିକା, ତାର ତାତ୍ପର୍ଯ୍ୟ ଓ ତାର ସ୍ୱଦୂରପ୍ରସାର ଉପଯୋଗ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ମଧ୍ୟ ସୁଖପାଠ୍ୟ ପ୍ରବନ୍ଧ ପ୍ରକାଶ କରିବାକୁ ଯତ୍ନଶୀଳ ହେବା ଏକାନ୍ତ ବାଞ୍ଛନୀୟ । ବିଭିନ୍ନ ଆଲୋଚନା ଚକ୍ରମାନଙ୍କରେ ଯୋଗ ଦେଇ ସେମାନେ ନିଜ ଉଦ୍ଭାବନର ମହନୀୟତା ସମ୍ପର୍କରେ ସମାଜର ଚିନ୍ତାଶୀଳ ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କୁ ଜ୍ଞାନ ବିତରଣ କରିବାକୁ ଆଗଭର ହେବା ଉଚିତ୍ । ଏତଦ୍ୱାରା ସେମାନଙ୍କ ଗବେ-ଷଣାର ଫଳ ଭୂରନ୍ତ କୌଣସି ସରକାରୀ ପ୍ରତିଷ୍ଠାନ ବା ଶିଳ୍ପ ପ୍ରତିଷ୍ଠାନର ଗବେଷଣାଗାରରେ ପ୍ରଯୁକ୍ତି ବିଦ୍ୟାର ସମୃଦ୍ଧି ସାଧନ କଲେ ବ୍ୟବହୃତ ହୋଇ ପାରିବ ନାହିଁ । ଧୂଆଁ ସମାଜର ଚିନ୍ତାଶୀଳ ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କ ମତକୁ ଯଥାର୍ଥ ଗୁରୁତ୍ୱ ଆରୋପ କରାଯିବାଦ୍ୱାରା ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟରେ ଗୋଟିଏ ଗବେଷଣାର କେଉଁ ପ୍ରକାର ଉପଯୋଗ ସମାହିତ ହୋଇପାରିବ; ତାର କାର୍ଯ୍ୟସୂଚୀ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହୋଇ ପାରିବ ; ଏତଦ୍ୱାରା ବିଜ୍ଞାନ ଆଉ ଏକ ପକ୍ଷେ ମୁଣ୍ଡିମେୟ ବିଶେଷଜ୍ଞ ଓ ଅପର-ପକ୍ଷେ ସରକାରୀ ବା ବେସରକାରୀ ଅନୁଷ୍ଠାନମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ କୌଣସି ଦୂରଭ୍ୟନ୍ତମୂଳକ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ରୂପେ ବିବେଚିତ ହେବ ନାହିଁ ବା ଏହା

କେବଳ ଦଳେ ଗୋଷ୍ଠୀଛଡ଼ା ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କର ସ୍ଥାନ ଚହଳି ରୂପେ ବିବେଚିତ ହେବ ନାହିଁ ।

ବିଶ ଶତାବ୍ଦୀର ସପ୍ତଦଶକରେ ବିଜ୍ଞାନାନ୍ତର୍ଯ୍ୟା ସଭ୍ୟତାର ଚରମ ବିକାଶ ଘଟୁଥିବା ବେଳେ ପୃଥିବୀର ବିଭିନ୍ନ ଦେଶର ସାମାଜିକ ଜୀବନ ଯେପରି କଳ୍ପସିତ ତଥା ବ୍ୟଭିଚାରଗ୍ରସ୍ତ ହୋଇଯାଉଥିବାର ଲକ୍ଷ୍ୟ କରାଯାଉଛି, ତାହା ଅଧିକାଂଶ ବୈଜ୍ଞାନିକମାନଙ୍କ ମନରେ ସମାଜ-ସଚେତନତା ସପକ୍ଷରେ କୈଣସି ରେଖାପାତ କରୁଥିବା ପରି ଜଣା-ପଡ଼ୁନାହିଁ । ସେମାନେ ନିଜ ନିଜକୁ ଗୋଟିଏ ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ପରିସର ମଧ୍ୟରେ ଆବଦ୍ଧ ରଖିବାକୁ ତଥା ନିଜ ଗବେଷଣାର ଫଳକୁ ଅତିଶୟ ଦୁର୍ବୋଧ ଭାଷାର ଓ ଅଭିନବ ଭାଷାରେ ବିଜ୍ଞାନ ପରିକାରେ ପ୍ରକାଶ କରିବାକୁ ଆଗାଧୀ ହେଉଛନ୍ତି । ଦୁର୍ବୋଧତା ଓ କ୍ଲବ୍‌ଷ୍ଟାକୁ ହିଁ ସେମାନେ ନିଜ ଉଦ୍ଭାବନର ମାପକାଠିରୂପେ ବ୍ୟବହାର କରୁଛନ୍ତି । ଯେଉଁ ତତ୍ତ୍ୱକୁ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରିବା ପାଇଁ ଯେତେ ଅଧିକ ଜଟିଳ ଗାଣିତିକ ପଦ୍ଧତିର ଆଶ୍ରୟ ନିଆଯାଉଛି ବା ଯାହାର ଭାଷା ଓ ସଙ୍କେତ ଯେତେ କ୍ଲବ୍‌ଷ୍ଟ ହେଉଛି, ସେହି ତତ୍ତ୍ୱର ଉଦ୍ଭାବକ ବୈଜ୍ଞାନିକଗୋଷ୍ଠୀ ମଧ୍ୟରେ ସେତେ ଭଲ ପ୍ରଶଂସିତ ହେଉଛନ୍ତି । ଏପରି କରିବାଦ୍ୱାରା ସେ ସେମାନେ ମୁଣ୍ଡିମେୟ ବିଶେଷଜ୍ଞ, ଇଂଜିନିଅର ଓ କାର୍ଯ୍ୟଗରମାନଙ୍କର ହାତବାରଣୀ ରୂପେ ବ୍ୟବହୃତ ହେଉଛନ୍ତି, ଏତକ ସେମାନେ ବୁଝୁନାହାନ୍ତି । ଏସବୁ ଘଟଣାକୁ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରି ସ୍ପିଙ୍ଗେନ୍ ଟଲ୍‌ମିନ୍ ବୈଜ୍ଞାନିକମାନଙ୍କ ସୃଷ୍ଟି ଦର୍ଶାଇଦେବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଗୋଟିଏ ଚିନ୍ତାଶୀଳ ପ୍ରବନ୍ଧରେ ଲେଖିଛନ୍ତି:

2 "—We do infact often lay ourselves open to criticism, as scientists, for exaggerating the scope and reach of scientific understanding. We have not always thought hard and clearly enough about the moral choices implicit in our

selection of research topics, or in the application of our results. And we have frequently blundered into relationships with government and industry about whose rationale and gratification we remain unclear in our own minds. This being so we should do better to admit that the antiscience movement, though posing the issue of scientific self awareness in a somewhat shallow and unsatisfactory manner, does nevertheless succeed in forcing them on our attention. And it does so in a form that makes it clear that there are practical, not just intellectual issues. The doubts they raise are not just questions for the speculative curiosity of historians, philosophers and sociologists of science, rather they are problems which affect the conduct of science itself. And they are not to be answered by merely reporting that the antiscience movement is based on misconceptions about science—by insisting in reply for instance, that the natural sciences are in their own way, as imaginative as the fine arts can be. Rather, these criticisms can be blunted only if we show that we, too, are ready to consider more profoundly than before what the broader social, cultural and political affiliations of science have been, are and could be—and by

bringing this new understanding to bear on the imagination and practice of science..."

ସ୍ବାତନ୍ତ୍ର୍ୟ

ବୈଜ୍ଞାନିକମାନେ ସମାଜ ସଚେତନ ହେବାଦ୍ୱାରା ନିଜ ଗବେଷଣା ପ୍ରସ୍ତୁତ ଅବଦାନ ଜରିଆରେ ପୃଥିବୀର ସର୍ବସ୍ୱ ମନୁଷ୍ୟର ଚେତନାର ଯଥାର୍ଥ ଉତ୍ତରଣ ଘଟାଇବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଗୋଟିଏ ସୁସ୍ଥ ଜନସମାଜ ଗଠନ କରିବା ଦିଗରେ ଏକ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଭୂମିକା ଗ୍ରହଣ କରିପାରିବେ, ଏପରି ଚିନ୍ତା କରିବା ଆଦୌ ଅମୂଳକ ନୁହେଁ । ପଦାର୍ଥ ବିଜ୍ଞାନର ସମୃଦ୍ଧି କଲେ କେବଳ ବାଣିଜ୍ୟ ଶତାବ୍ଦୀରେ ଯେପରି ନବ ଚେତନାର ଅଭ୍ୟୁଦୟ ଘଟିଛି, ତାର ଆଶ୍ୱସ ପୂର୍ବରୁ ଯୋଗାଇ ଦିଆଯାଇଛି । ଆପେକ୍ଷିକ-ଚକ୍ଷୁ ତଥା କ୍ୱାଣ୍ଟମ୍-ଚକ୍ଷୁର ଦର୍ଶନଭିତ୍ତିକ ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟ ପ୍ରତିପାଦନ କରିବା ସକାଶେ ତଥା ପ୍ରକୃତିର ଗୁରୁ ରହସ୍ୟ ଉନ୍ମୋଚନାର୍ଥେ ସେହି ଚକ୍ଷୁଗୁଡ଼ିକର ତାତ୍ପର୍ଯ୍ୟ ଚିନ୍ତାଶୀଳ ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କ ଜ୍ଞତସାରକୁ ଆଣିବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ମହାମତି ଆଇନ୍‌ଷ୍ଟାଇନ୍ ଏରୂପେ ହେ।ୱାର୍ଡ୍‌ସ୍, ମ୍ୟାକ୍‌ସ୍ ବର୍ନ, ଫ୍ରେଡ୍‌ରୀକ୍ ହାଇଜେନ୍‌ବର୍ଗ୍ ଓ ନିର୍ଲ୍‌ସେ ବୋହର୍ ପ୍ରମୁଖ ଚିନ୍ତାନାୟକମାନେ ଉକ୍ତ କୋଟୀର ପୁସ୍ତକ ରଚନା କରିଛନ୍ତି । ଏହି ପୁସ୍ତକଗୁଡ଼ିକରେ ଜଟିଳ ବାଣିତିକ ଚକ୍ଷୁଶ୍ରୀ ବିବରଣୀ ଯୋଗାଇ ଦିଆଯିବା ପରିବର୍ତ୍ତେ ସେହି ଚକ୍ଷୁଗୁଡ଼ିକର ଐତିହାସିକ ଭୂମିକା, ଦର୍ଶନାତ୍ମକ ଦୃଷ୍ଟିକୋଣରୁ ସେଗୁଡ଼ିକର ଉପଯୋଗ ତଥା ସେଗୁଡ଼ିକର ସୁଦୂରପ୍ରସାରୀ ବ୍ୟବହାରିକ ବିନିଯୋଗ ସମ୍ପର୍କରେ ଚିତ୍ରକର୍ଷକ ବିବରଣୀ ପରିବେଷିତ ହୋଇଛି । ପ୍ରଯୁକ୍ତିବିଦ୍ୟାର ବନ୍ଦନା ବୈଷୟିକ କ୍ଷେତ୍ରର ଦିନକୁ ଦିନ ଆଶାଜ୍ଞତ ଅଭିବୃଦ୍ଧି ଓ ପ୍ରଯୁକ୍ତି ବିଦ୍ୟାର ବ୍ୟାପକ ବିନିଯୋଗ ହେତୁ ଆନ୍ତର୍ଦ୍ଦେଶୀୟ ବାଣିଜ୍ୟ କ୍ଷେତ୍ରର ତମକପ୍ରଦ ଅଗ୍ରଗତି ପ୍ରଭୃତି ଘଟଣାଗୁଡ଼ିକ ମନୁଷ୍ୟକୁ ଏହି ସୁଖପାଠ୍ୟ

ଉପାଦେୟ ପୁସ୍ତକଗୁଡ଼ିକୁ ପାଠ କରିବାରୁ ବଞ୍ଚିତ କରିଛି । ପୃଥ୍ବୀର ବୌଦ୍ଧିକ ପରିବେଶ ଏପରି କଳ୍ପସିତ ହୋଇଛି ଯେ ଚନ୍ଦ୍ରାଶୀଳ ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କ ନିକଟରେ ଏପରି ପୁସ୍ତକ ପହଞ୍ଚି ପାରି ନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ବର୍ତ୍ତମାନ ଶକ୍ତି ଅନାଟନ, ଭୂଗର୍ଭ ସଞ୍ଚିତ ଶକ୍ତିଯୋଗାଣକାରୀ ଅମୂଲ୍ୟ ସମ୍ପଦର ଅବସ୍ଥା ତଥା ସେଗୁଡ଼ିକ ବିଲ୍ଲୀନ ହୋଇଯିବାର ଆଶଙ୍କା, ତଥା ବିଜ୍ଞାନୋନ୍ନତ ଦେଶରେ ପରିବେଶର ଦୃଷ୍ଟିଶୀଳତା ଯୋଗୁଁ ଉତ୍ପତ୍ତିଧରା ଅଶାନ୍ତି ଓ ଅସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟକର ପରିବେଶ ଜନମାନସରେ ଏପରି ଅଭୂତପ୍ରବ ଆଲୋଡ଼ନ ସୃଷ୍ଟି କରିଛି ଯେ ପ୍ରୟୁକ୍ତି ବିଦ୍ୟାର ଚୁକ୍ତଚ୍ୟୁତ ଦ୍ୱାରା ସମ୍ମୋହିତ ନ ହୋଇ ସେମାନେ ବିଜ୍ଞାନର ମୌଳିକ ତତ୍ତ୍ୱଗୁଡ଼ିକ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଜ୍ଞାନ ଅର୍ଜନ କରିବାକୁ ଆଗ୍ରହ ହେଲେଣି ଏବଂ ବିଜ୍ଞାନର ଅବଦାନଗୁଡ଼ିକର ବ୍ୟବହାରିକ ଉପଯୋଗ କରିଯିବା ପୂର୍ବରୁ ସମାଜ-ବିଜ୍ଞାନମାନେ ନେତୃବର୍ଗଙ୍କ ସହଯୋଗରେ ତତ୍ତ୍ୱସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଆଇନ୍‌ସମ୍ବନ୍ଧ କଟକଣା ଜାରି କରିବା ପାଇଁ ପ୍ରବଳ ଜନମତ ସୃଷ୍ଟି ହେଲାଣି । ଏହି ପରିପ୍ରେକ୍ଷୀରେ ଆଶଙ୍କିତ ଜୀବବିଜ୍ଞାନ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଗୋଟିଏ ସୁଶସ୍ତ୍ର ଦକ୍ଷିଣା ସମ୍ପର୍କରେ ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଆକ୍ରାମ ଯୋଗାଇଦେବା ଅପ୍ରାପ୍ତିକ ବୋଧ ହେଉ ନାହିଁ । ବିଶ୍ୱ ଶତାବ୍ଦୀର ପଞ୍ଚଦଶକାରୁ ଆଶଙ୍କିତ ଜୀବବିଜ୍ଞାନ ତଥା ଜୈବ ପଦାର୍ଥବିଜ୍ଞାନର ଉତ୍ତରାଧିକାରୀ ଅଭିବୃଦ୍ଧି ସଂଘଟିତ ହୋଇଛି । ବିଜ୍ଞାନର ଏହି ନୂତନ ପର୍ଯ୍ୟାୟଟି ଅତି ଅଳ୍ପ ସମୟ ମଧ୍ୟରେ ଶାଖା ପ୍ରଶାଖା ମେଲି ଗୋଟିଏ ବିରାଟ ସୁଶୋଭିତ ଦ୍ରୁମ ରୂପେ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ହେଲାଣି । ପୃଥ୍ବୀର ବିଭିନ୍ନ ଦେଶର ଉଚ୍ଚ ପ୍ରତିଷ୍ଠାସମ୍ପନ୍ନ ଗବେଷକମାନେ ଏ ବିଷୟରେ ଗବେଷଣା ଚଳାଇ ଯେଉଁ ପ୍ରକାର ଫଳ ଘୋଷଣା କରୁଛନ୍ତି, ତାହା ବିଜ୍ଞାନ ଜଗତରେ ଚମକ ସୃଷ୍ଟି କରୁଛି । କୋଷର ଗଠନ ତଥା ତାର ବିଚକ୍ଷଣ କର୍ମ-ପ୍ରବଣତାର ରହସ୍ୟ ଉନ୍ମୋଚନ କରିବା ପାରୁଥିବାରୁ ବିଜ୍ଞାନର ଏହି

ଅତ୍ୟାଧୁନିକ ପର୍ଯ୍ୟାୟଟି ଚିକିତ୍ସା ବିଜ୍ଞାନର ଆଶାଘାତ ସମ୍ବନ୍ଧି ସାଧନ କରିବାର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଦିନକୁ ଦିନ ବାସ୍ତବ ରୂପରେଖ ଧାରଣ କରୁଛି । ଗବେଷକମାନେ ଏ ବିଷୟରେ ଏପରି ଗବେଷଣା ତଳାଇ ଯେଉଁ ପ୍ରକାର ଫଳ ଘୋଷଣା କରୁଛନ୍ତି, ତାହା ବିଜ୍ଞାନ ଜଗତରେ ଚମକ ସୃଷ୍ଟି କରୁଛି । ମାତ୍ର ଇତିହାସିକରେ ଏ ବିଷୟରେ ଏପରି ଗବେଷଣା ପରିଚାଳିତ ହୋଇଛି ଯେ ପ୍ରଳୟଙ୍କାଶ ପରମାଣୁ ଶକ୍ତିର ଧ୍ୱଂସାତ୍ମକ ଭୂମିକା ଅପେକ୍ଷା ତାହା ଜନସମାଜ ଉପରେ ଆନ୍ତରିକ ଅନିଷ୍ଟକାରୀ ପ୍ରଭାବ ବିସ୍ତାର କରିବାର ସମ୍ଭାବନା ଦେଖା ଦେଇଛି । ଅଣ୍ଡାବ ସୁଖର କଥା ଯେ ବୈଜ୍ଞାନିକମାନେ ଏ ରୂପ ଗବେଷଣାର ଫଳକୁ ଗୋପନୀୟ ରଖିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରିନାହାନ୍ତି । ସୁନାମଧନ୍ୟ ବୈଜ୍ଞାନିକ ଜେମ୍ସ୍-ଓଫ୍‌ହସନ୍ ‘ଡବଲ୍ ହେଲକ୍ସ୍’ ଶୀର୍ଷକ ସୁଖପାଠ୍ୟ ପୁସ୍ତକ ଜରିଆରେ ଆଶାବିକ ଜୀବବିଜ୍ଞାନ ସ୍ତରରେ ଜନମାନସରେ ଏକ ସନ୍ତୋଷ ମନୋଭାବ ଜାଗ୍ରତ କରାଇବା ପରଠାରୁ ଏ ଦିଗରେ ସମ୍ଭାବିତ ସମସ୍ତ ଗବେଷଣାର ଫଳକୁ ଚିନ୍ତାଶୀଳ ବ୍ୟକ୍ତିମାନେ ଆଗ୍ରହ ସହକାରେ ପାଠ କରୁଛନ୍ତି । ନିକଟ ଅତୀତରେ ‘ପ୍ଲାଜ୍ମିଡ୍ ଇଞ୍ଜିନିଅରିଙ୍ଗ୍’ 4 ଶୀର୍ଷକ ଗବେଷଣାର ସାଫଲ୍ୟ ମନୁଷ୍ୟର ଭବିଷ୍ୟତର ଅପ୍ତ ବଞ୍ଚିତ୍ୱ ସୃଷ୍ଟି କରିଛି । ଏହି ଗବେଷଣା ଜରିଆରେ ମନୁଷ୍ୟ ଜୀବକୋଷର ଗଠନକୁ ବଦଳାଇ ଦେଇ, ଅର୍ଥାତ୍, ଦୁଇ ବା ତତୋଧିକ ଜୀବକୋଷର ଆଭ୍ୟନ୍ତରୀଣ ଆବଶ୍ୟକତା ଉପାଦାନକୁ ଏକତ୍ର କରି, ଅଭିନବ ଧରଣର ବିଶେଷ କାର୍ଯ୍ୟ ସାଧନ ପାଇଁ ବିଚକ୍ଷଣ ଭାବେ କର୍ମନିୟୁତ ବ୍ୟାକ୍ଟେରିଆ ସୃଷ୍ଟି କରିବାକୁ ସମର୍ଥ ହୋଇଛି । ଏ ରୂପ ଗବେଷଣାକୁ ଅନୁସନ୍ଧିତ ଭାବରେ ତଥା ଅପରିଣାମଦର୍ଶୀ ଭାବରେ ଅବ୍ୟାହତ ରଖିବା ଦ୍ୱାରା ଜନସମାଜ ଉପରେ ଏହାର ବ୍ୟାପକ କୁପ୍ରଭାବ ପଡ଼ିବାର ସମ୍ଭାବନା ରହିଛି । ଏପରି ଗବେଷଣା ଯୋଗୁଁ

ଉତ୍ତର ଅନିଷ୍ଟକାଣ୍ଡ ବ୍ୟାକ୍ଟେରିଆ ବା ଭାଇରସ୍ ଯେପରି ଗବେ-
ଷଣାଗାରର ପଦାକୁ ଚାଲିଯାଇ ନ ପାରନ୍ତି; ଅନିଷ୍ଟକାଣ୍ଡ ଜୀବାଣୁ ବା
ଜୀବୀ ଉତ୍ତର କରବାର କୌଣସି ଯେପରି ଖଳମତ ରାଷ୍ଟ୍ରନାୟକ ବା
ପୁଞ୍ଜିପତିମାନଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ମାରଣାସ୍ତ୍ର ରୂପେ ବ୍ୟବହୃତ ନ ହୁଏ—ଏହି
ସମସ୍ତ ସ୍ଵତନ୍ତ୍ରତାମୂଳକ ବ୍ୟବସ୍ଥା ସଫଳରେ ଚଳା ନ କରି ଏପରି
ଗବେଷଣାକୁ ଅବ୍ୟାହତ ରଖିବା ବିଜ୍ଞତାର ପରିଚ୍ଛେଦ ନୁହେଁ ବୋଲି
ଜନମତ ପ୍ରକାଶ ପାଇବା ପରେ ବୈଜ୍ଞାନିକମାନେ ଏ ଦିଗରେ
ଜନତୁଲ୍ୟ ଗ୍ରହଣ କରିବାକୁ ଆଗେଇ ଆସିଛନ୍ତି । ସୁଖର କଥା ଯେ
ପୃଥିବୀର ଅନେକ ଦେଶର ସ୍ଵନାମଧନ୍ୟ ବୈଜ୍ଞାନିକମାନେ ଗୋଟିଏ
ଆନ୍ତର୍ଜାତୀୟ ସମ୍ମିଳନୀରେ ଏକତ୍ରିତ ହୋଇ ଏ ଦିଗରେ କେତେ-
ଗୁଡ଼ିଏ ଗୁରୁତ୍ଵପୂର୍ଣ୍ଣ ନିଷ୍ପତ୍ତି ଗ୍ରହଣ କରିଛନ୍ତି । ପ୍ୟାରିସ୍, ଗ୍ରୋଭ୍,
କାଲିଫର୍ଣ୍ଣିଆ ସମୀପବର୍ତ୍ତୀ ଆସିଲେମାର୍ କନ୍ଫରେନ୍ସ ସେଣ୍ଟରାରେ
୧୯୭୫ ମସିହା ଫେବୃଆରୀ ମାସରେ ଏହି ସମ୍ମିଳନୀ ଅନୁଷ୍ଠିତ
ହୋଇଥିଲା । ବିଜ୍ଞାନର ଇତିହାସରେ ଏ ସମ୍ମିଳନୀର ଐତିହାସିକ
ଭୂମିକା ଅତ୍ୟନ୍ତ ଗୋପୁରପୂର୍ଣ୍ଣ । ଆନ୍ତର୍ଜାତୀୟ ବିଜ୍ଞାନ ଭିତ୍ତିକ ବିଜ୍ଞାନର
ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ବିଭାଗର ବହୁ ଯଶସୀ ବିଶେଷଜ୍ଞ, ବିଶିଷ୍ଟ ଆଇନଜ୍ଞ ତଥା
ସାମ୍ବାଦିକମାନଙ୍କୁ ମଧ୍ୟ ଏହି ସମ୍ମିଳନୀରେ ଯୋଗ ଦେବାକୁ ନିମନ୍ତ୍ରଣ
କରାଯାଇଥିଲା । ବିଜ୍ଞାନର ଇତିହାସରେ ପ୍ରଥମ ଥର ପାଇଁ ଧୃଷ୍ଟିଶୀଳ
ପ୍ରତିଷ୍ଠାସପନ୍ନ ବୈଜ୍ଞାନିକମାନେ ବୈଜ୍ଞାନିକ ଗବେଷଣାର ଜନସମାଜ
ଉପରେ ପ୍ରଭାବ ସଫଳରେ ଖୋଲି ଖୋଲି ଆଲୋଚନା ଚଳାଇଥିଲେ
ଏବଂ ଏରୂପ ଆଲୋଚନା ସକ୍ରାନ୍ତିୟ ଯାବତ୍ତୟ ଖବର ରେଡ଼ିଓ,
ଟେଲିଭିଜନ୍ ଓ ସମ୍ବାଦପତ୍ର ମାଧ୍ୟମରେ ପ୍ରଚାରିତ ହେଲା । ବୈଜ୍ଞାନିକ-
ମାନଙ୍କର ଏପରି ପ୍ରଶଂସନୀୟ ପଦକ୍ଷେପ ଗୋଟିଏ ଶୁଭକ୍ଷଣ ଯୁଗର
ଅଧିମାରମ୍ଭ ଘଟାଇଛି ବୋଲି କହିଲେ ଅତ୍ୟୁକ୍ତି ହେବ ନାହିଁ । ବିଜ୍ଞାନର
ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ବିଭାଗର ବିଶେଷଜ୍ଞମାନେ ଯଦି ଏମାନଙ୍କ ପଦାଙ୍କ ଅନୁସରଣ

କରନ୍ତି, ତାହାହେଲେ ପୃଥିବୀର ବୌଦ୍ଧିକ ପରିବେଶ ଗୋଟିଏ ସୁସ୍ଥ ଜନ ସମାଜ ଗଠନ ପାଇଁ ଅନୁକୂଳ ହେବା ସପକ୍ଷରେ ଆଶାବାସୀ ମତ ପୋଷଣ କରିବା ଆଦୌ ଅବ୍ୟବହାରୀ ବୋଧ ହେବ ନାହିଁ ।

ଆଠ

ପ୍ରକୃତ ଜ୍ଞାନ ମନୁଷ୍ୟକୁ ବିନୟୀ କରେ । ଜ୍ଞାନ ବ୍ୟକ୍ତି ଗୋଟିଏ ଘଟଣାର ଭଲମନ୍ଦ ବିଚାର କରି ପାରନ୍ତି । ସେ ଅନ୍ୟର ମତାମତକୁ ଶୁଣିବା ବେଳେ ଅସହନଶୀଳ ବା ଅଧିର୍ଯ୍ୟ ହୁଅନ୍ତି ନାହିଁ । ସେହି କାର୍ଯ୍ୟ କରିବାଦ୍ୱାରା ନିଜର ମଙ୍ଗଳ ହେବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଦେଶ ଦଶର ଉପକାର ହେବ, ସେପରି କାମରେ ଆତ୍ମ ନିୟୋଗ କରିବାକୁ ସେ ସୁଖକର ମଣନ୍ତି । ତାଙ୍କ ସାମ୍ନି ଥିବା ଅନ୍ୟମାନଙ୍କ ମନରେ ତାଙ୍କ ପ୍ରତି ଭକ୍ତି ମିଶ୍ରିତ ସନ୍ତୁଷ୍ଟ ମନୋଭାବ ଜାତ କରାଏ । ଏହା ଯଦି ସତ୍ୟ, ତାହାହେଲେ ଯେଉଁ ସତ୍ୟ ଉପାସକ ବୈଜ୍ଞାନିକମାନେ ଆଜି ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସାରା ଜୀବନ ଶିକ୍ଷାନୁଷ୍ଠାନ ବା ଗବେଷଣାଗାରମାନଙ୍କରେ ଜ୍ଞାନାର୍ଜନ ପାଇଁ ଚପସ୍ତୀସୁଲଭ ସାଧନା ଚଳାଇଛନ୍ତି, ସେମାନେ ନିଜ କର୍ମ-କୁଶଳତାର ସୁଦୂରପ୍ରସାରୀ ପ୍ରଭବ ସଫର୍କରେ ଆଜି ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ କାହିଁକି ଚିନ୍ତା କରୁ ନ ଥିଲେ ? ସେମାନଙ୍କୁ ଆମେ ପ୍ରକୃତ ଜ୍ଞାନୀ ରୂପେ ସମ୍ମାନ ପ୍ରଦର୍ଶନ କରିବା କାହିଁକି ? ପୃଥିବୀର ରାଜନୈତିକ ଓ ଅର୍ଥନୈତିକ ପରିବେଶ ବିଜ୍ଞାନ ବିଶ୍ଳେଷୀ ଚିନ୍ତାଧାରାର ପରିପ୍ରକାଶ ଘଟାଇବା ପରେ ବୈଜ୍ଞାନିକମାନେ କେବଳ ପରିସ୍ଥିତିର ତାତ୍ପର୍ଯ୍ୟରେ ସମାଜ ଅଭିମୁଖୀ ହେଉ ନାହାନ୍ତି କି ? ସେମାନଙ୍କ ଏ ରୂପ ନିର୍ଦ୍ଧାନ ବେଶକୁ ଆମେ ଉତ୍ସାହି ବୋଲି ବିଚାର କରିବା କ'ଣ ଭୁଲ ହେବ ? ନିଜ ନିଜର ସ୍ଥାୟିତ୍ୱକୁ ବଜାୟ ରଖିବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ତଥା ନିଜ ନିଜର ସ୍ୱାର୍ଥ ସଫର୍କଣ ପାଇଁ ସେମାନେ ସଂପ୍ରତି ସମାଜ ସଚେତନ ହେଉଥିବା ସଫର୍କରେ ଯେପରି ଘାବୁ ସମାଲୋଚନା ପ୍ରକାଶିତ ହେଉଛି, ତାହା

କ'ଣ ଅମୂଳକ ? ଏପରି ଅନେକଗୁଡ଼ିଏ ପ୍ରଶ୍ନ ଆମ ମନରେ ସ୍ୱତଃ-
ପ୍ରବୃତ୍ତସ୍ୱରରେ ଉଠି ମାନ୍ତିଛି ।

ଏହି ପ୍ରଶ୍ନଗୁଡ଼ିକର ଯଥାର୍ଥ ତଥା ଏକମାତ୍ର ଉତ୍ତର ନେଉଛି ଯେ
ପ୍ରଚଳିତ ଶିକ୍ଷାଦାନ ପଦ୍ଧତି ବୈଜ୍ଞାନିକମାନଙ୍କୁ ଏପରି ଅବାସ୍ଥିତ
ପରିସ୍ଥିତିର ସମ୍ମୁଖୀନ କରାଇଛି । ଜଣେ ବିଜ୍ଞାନର ଗୁପ୍ତ ବାନ୍ଧ ଶିକ୍ଷା
ଗ୍ରହଣ କରିବା କାଳଠାରୁ ପେଶାଦାର ବୈଜ୍ଞାନିକ ରୂପେ କର୍ମସମ୍ପା
ଜୀବନର ଅସୁମାରମ୍ଭ ଘଟାଇବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ କେବେହେଲେ କାହାଠାରୁ
ଦର୍ଶନ ବା ଇତିହାସ ବା ମାନବ ଜାତିର ଇତିହାସରେ ବିଜ୍ଞାନର
ତଥା ଚତୁର୍ଦ୍ଦିଗ୍ଗଣିତ ପ୍ରଯୁକ୍ତିବ୍ୟାପାର ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଭୂମିକା ସମ୍ପର୍କରେ
ଶିକ୍ଷା ପାଇ ନାହାନ୍ତି । ବାଲ୍ୟଶିକ୍ଷାଠାରୁ ବିଶେଷଜ୍ଞରେ ପରିଣତ ହେବା
ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ତାଙ୍କ ପାଠ୍ୟକ୍ରମର ଭାର ଏତେ ଓଜନିଆ ହୋଇଯାଉଛି ଯେ
ସେ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ପାଠ୍ୟକ୍ରମ ଭିନ୍ନ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ବିଷୟରେ ଜ୍ଞାନାର୍ଜନ
କରିବାର ସୁବିଧା ବା ସୁଯୋଗ ପାଉ ନାହାନ୍ତି । ଯେଉଁ ସମସ୍ତ ପାଠ୍ୟ
ପୁସ୍ତକ ଓ ବିଜ୍ଞାନ ପରିକାରୁଡ଼ିକୁ ପାଠ କରି ସେ ବିଭିନ୍ନ ପଦ୍ଧତିରେ
କୃତକାର୍ଯ୍ୟ ହେଉଛନ୍ତି, ସେଗୁଡ଼ିକରେ କେବଳ ବିଜ୍ଞାନର ଜଟିଳ ସଞ୍ଜ୍ଞା,
ସିଦ୍ଧାନ୍ତ, ଉପକଳ୍ପ ଓ ତାତ୍ତ୍ୱିକ ପ୍ରମାଣଗୁଡ଼ିକ ସନ୍ଧି ବେଶିତ ହୋଇଛି ।
ଏହି ମାରସ, ଶୁଷ୍କ ବିଷୟବସ୍ତୁ ପାଠ କରି ସେ କେବଳ ପୁସ୍ତକକ୍ଷତରେ
ପରିଣତ ହୋଇଛନ୍ତି । ପାଠ୍ୟକ୍ରମର ବିପୁଳତା ଶିକ୍ଷକମାନଙ୍କୁ ପାଠ୍ୟ-
କ୍ରମ ବହୁଭୂତ କୌଣସି ବିଷୟରେ ଆଲୋଚନା କରିବାକୁ ସୁଯୋଗ
ଦେଇ ପାରୁ ନାହିଁ । ଶିକ୍ଷକ ପାଠ୍ୟକ୍ରମ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ବିଷୟ ବସ୍ତୁକୁ
ଶ୍ରେଣୀଗୁଡ଼ିରେ କୌଣସି ପ୍ରକାରେ ଶେଷ କରି ଦେବାକୁ ବ୍ୟାକୁଳ
ହେଉଛନ୍ତି । ଶିକ୍ଷା ବିଭାଗର ଉଚ୍ଚ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ତାତ୍ତ୍ୱିକ ତଥା ନିଜର
କର୍ତ୍ତବ୍ୟବୋଧ ତାଙ୍କୁ କେବଳ ଏତିକି ଦାୟିତ୍ୱସମ୍ପନ୍ନ କରିଦେବାକୁ
ବାଧ୍ୟ କରୁଛି । ତେଣୁ ଶିକ୍ଷା ସମାପ୍ତି ପରେ ଯେଉଁ ବିଶେଷଜ୍ଞ କୌଣସି

ସରକାରୀ ବା ବେସରକାରୀ ପ୍ରତିଷ୍ଠାନରେ ଯେଣାଦାର ବୈଜ୍ଞାନିକ ବା ଗବେଷକ ରୂପେ ନିଯୁକ୍ତ ହେଉଛନ୍ତି ସେ କେବଳ ନିଜକୁ ନିଜ ଗବେଷଣାଗାର, ଗ୍ରନ୍ଥାଗାର ଓ ସମ୍ପର୍କୀୟ ଗବେଷକମାନଙ୍କ ଗହଣରେ ଆବଦ୍ଧ ରଖିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରୁଛନ୍ତି । ତାଙ୍କ ଦୃଷ୍ଟିକୋଣ ବ୍ୟାପକ ହୋଇ ପାରୁ ନାହିଁ । ଯନ୍ତ୍ରବତ୍ କେବଳ ନିଜର ଦାୟିତ୍ବ ଭୁଲାଇବା ବ୍ୟଙ୍ଗତ କୌଣସି ପ୍ରକାର ମାନବସ୍ମୃତ୍ତିର ଗୁଣ ତାଙ୍କଠାରେ ପ୍ରକଟିତ ହେବାର ଅବକାଶ ବା କାହିଁ ? ଯେଉଁଠାରେ ଯେଉଁ ପ୍ରକାର ପରିବେଶରେ ତାଙ୍କୁ ଯାହା କରିବାକୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦିଆଯାଉଛି, ସେ ନିଜର ବିଦ୍ୟାବୁଦ୍ଧି ଢେଙ୍କ କରି ଚତୁର୍ଯ୍ୟୁକ୍ତୀୟ ଗବେଷଣାରେ ମନୋନିବେଶ କରୁଛନ୍ତି ଏବଂ ଗବେଷଣାର ଫଳକୁ ପୂର୍ବନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ପନ୍ଥାକୁଯାଏଁ ପ୍ରକାଶ କରୁଛନ୍ତି । ଏପରି ଗବେଷଣାର ଫଳକୁ ଜନସାଧାରଣଙ୍କ ଗୋଚରରେ ଯୁବୋଧ୍ୟ ଭାଷାରେ ପ୍ରକାଶ କରାଇବା ବା ଏହାର ସୁବୁରପ୍ରସାସ ପ୍ରଭବ ସଫଳରେ ଚିନ୍ତା କରିବା ପ୍ରଭୃତି ଦାୟିତ୍ବଗୁଡ଼ିକୁ ସେ ଆଦୌ ନିଜର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ରୂପେ ମଣୁ ନାହାନ୍ତି । ବାଲ୍ଯକାଳରୁ ତାଙ୍କ ନାବୁଦ୍ଧି ଯେପରି ହୋଇଛି, ତାହାକୁ ସେ ବଦଳାଇବା ପାଇଁ କାହିଁକି ବା ଚେଷ୍ଟା କରିବେ ? ତାଙ୍କ ମସ୍ତିଷ୍କ ନିଃସୂତ କୌଣସି ତରୁ ଯେ ମାନବ ଜାତିର ଅନିଷ୍ଟ ସାଧନ କରିବାର ଅବକାଶ ଥାଇପାରେ; ଏପରି ସମ୍ଭାବ୍ୟତା ସଫଳରେ ଚିନ୍ତା କରିବାକୁ ତାଙ୍କ ବିବେକ ତ ତାଙ୍କୁ ଦମ୍ଭେନ କରୁ ନାହିଁ ! ତେଣୁ ଯାହା କଲେ ତାଙ୍କ ବୃକ୍ଷ ସୁରକ୍ଷିତ, ସେ ସେତିକି କରିବାକୁ କାହିଁକି ପଛଘୁଞ୍ଚା ଦେବେ ?

ଅବସ୍ଥା ଅଣାୟତ୍ତ ହୋଇଯିବାର ଦେଖିବା ପରେ ଦୃଢ଼ସର ବିଭିନ୍ନ ଦେଶର ବୁଦ୍ଧିଜୀବୀମାନେ ବର୍ତ୍ତମାନ ବୈଜ୍ଞାନିକମାନଙ୍କ ମାନସପଟରେ ମାନବିକତା ବୋଧ ଜାଗ୍ରତ କରାଇବାକୁ ଯନ୍ତ୍ରଣା କଲେଣି । ସେମାନେ ବୁଝୁଛନ୍ତି ଯେ ବିଜ୍ଞାନ-ଶିକ୍ଷାକୁ କର୍ମଭିମୁଖୀ

କରାଯିବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ତାହାର ପାଠ୍ୟକ୍ରମକୁ ଏପରି ମନସ୍ତାତ୍ତ୍ୱିକ ଭାଷାରେ ଗଠନ କରାଯିବ ଯେ ବାଲ୍ଯକାଳରୁ ଜଣେ ଛାତ୍ରଙ୍କ ମାନସ-ପଟରେ ସମାଜ ସଚେତନତା ଅଙ୍କୁରିତ ହେବାର ଅବକାଶ ରହିବ । ବିଜ୍ଞାନର ଛାତ୍ର ଯନ୍ତ୍ରବତ୍ ବିଜ୍ଞାନର ନିୟମଗୁଡ଼ିକ ସମ୍ପର୍କରେ ଶିକ୍ଷାଲାଭ କରୁଥିବେ, ବେଳେ ତାକୁ ଜଣାଇ ଦିଆଯିବ ଯେ ଠିକ୍ ତାର ପରି ମଣିଷ-ମାନେ ହିଁ ନିଜ ନିଜ ସୃଷ୍ଟିଶୀଳ ପ୍ରତିଭା ବିନିମୟରେ ଏପରି ନିୟମଗୁଡ଼ିକୁ ବା ଚତୁରଗୁଡ଼ିକୁ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରିଛନ୍ତି; ତେଣୁ ସେ ବିଜ୍ଞାନ ବା ଚତୁରତ୍ତ୍ୱରଶୀଳ ବୈଷୟିକ ବିଦ୍ୟାର ଅବଦାନଗୁଡ଼ିକୁ ଯେପରି କୌଣସି ଯାଦୁକର ବିଦ୍ୟାର ଅବଦାନ ରୂପେ ମନେ ନ କରେ । ଛାତ୍ରର ବୟସାନୁପାତରେ ତାହାକୁ ବୈଜ୍ଞାନିକମାନଙ୍କ ଜୀବନ, ବିଜ୍ଞାନର ଇତିହାସ, ମାନବ ଜାତିର ଇତିହାସରେ ବିଜ୍ଞାନର ଭୂମିକା ଏବଂ ସବୋପରି ବିଜ୍ଞାନର ଦର୍ଶନ ସମ୍ପର୍କରେ ଜ୍ଞାନ ଯୋଗାଇ ଦେବାକୁ ବହୁ ଶିକ୍ଷାବତ୍ ପରାମର୍ଶ ଦେଲେଣି । ଏପରି ବିଷୟଗୁଡ଼ିକ ସମ୍ପର୍କରେ ଅଧ୍ୟାପନା ଓ ଆଲୋଚନା ଚଳାଇବା ପାଇଁ ପାଠ୍ୟ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ମଧ୍ୟରେ ସୁବିଧା ଓ ସୁଯୋଗ ଯୋଗାଇ ଦେବା ଧକ ଶେ ସେମାନେ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ନିକଟରେ ଆବେଦନ କରୁଛନ୍ତି । ଏଗୁଡ଼ିକୁ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟର ବାଧ୍ୟତାମୂଳକ ପାଠ୍ୟକ୍ରମ ବା ପରୀକ୍ଷାର ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ବିଷୟବସ୍ତୁ ରୂପେ ବିଚାର କରିବାର ଆବଶ୍ୟକତା ନାହିଁ । ଜଣେ ଛାତ୍ର ଯଦି ବାଲ୍ଯକାଳଠାରୁ ତାର କର୍ମମୟ ଜୀବନର ପ୍ରାରମ୍ଭକାଳ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଏପରି ବିଷୟବସ୍ତୁ ସମ୍ପର୍କରେ ସମ୍ୟକ୍ ଶିକ୍ଷା ପାଇଥାଏ, ତାହାହେଲେ ତାର ଅବ-ଚେତନ ମାନସରେ ମାନବିକତା ବୋଧ ନିଶ୍ଚୟ ସ୍ଥାୟୀ ଆସନ ଅଧିକାର କରି ପାରିବ । ତେଣୁ, ଶିକ୍ଷା ସମାପ୍ତି ପରେ ସେ ଯେଉଁ ପ୍ରକାର କର୍ମରେ ଆତ୍ମନିଯୋଗ କରୁ ପଛକେ ତା ବିବେକର ଦଂଶନ ତାକୁ କୌଣସି ପ୍ରକାର ଅମାନୁଷିକ କାର୍ଯ୍ୟ କରାଇ ଦେବ ନାହିଁ ।

ସଂପ୍ରତି ବୈଜ୍ଞାନିକମାନଙ୍କୁ ପରାସ୍ତିତ ହିଁ ସମାଜ ସଚେତନ ହେବାକୁ ବାଧ୍ୟ କରୁଛି । ମାତ୍ର ଏ ରୂପେ ଶିକ୍ଷାପ୍ରାପ୍ତ ବୈଜ୍ଞାନିକମାନେ ସ୍ୱତଃ-ପ୍ରବୃତ୍ତି ଭାବରେ ସମାଜର ମଙ୍ଗଳ ପାଇଁ ଯଥା ସମ୍ଭବରେ ବିସ୍ତୃତ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ଗ୍ରହଣ କରିବାକୁ ନିଶ୍ଚୟ ଆଗେଇ ଆସିବେ ।

ନଅ

ସଂପ୍ରତି ପୃଥିବୀର ରାଜନୈତିକ ବାତାବରଣ ସରଗରମ ହୋଇଛି, ଆଞ୍ଚଳିକ ଅଶାନ୍ତତାକୁ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରିବା ପଥ ନିଜ ଦେଶର କଲେବରକୁ ଅଧିକରୁ ଅଧିକ ଖଣିତ କରାଇବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ପ୍ରତ୍ୟେକ ରାଷ୍ଟ୍ର ପଡୋଶୀ ରାଷ୍ଟ୍ର ସହ କଳହ ପଥ ଶୀଘ୍ର ଯୁଦ୍ଧ ଚଳାଇବାରେ ବ୍ୟସ୍ତ; ବହୁବିଧ ରାଜନୈତିକ ଆଦର୍ଶଦ୍ୱାରା ଉଦ୍‌ବୁଦ୍ଧ ବିଭିନ୍ନ ଦେଶର ସରକାର ପ୍ରତ୍ୟେକେ ନିଜ ନିଜ ଦେଶର ଆଦର୍ଶଗତ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ପ୍ରତି-ପାଦନ କରାଇବାରେ ବ୍ୟସ୍ତ; ଉତ୍ତପନ୍ନ ଧର୍ମିକ ଗୋଷ୍ଠୀ ଇତର ଧର୍ମାବଲମ୍ବୀମାନଙ୍କ ଉପରେ ଅମାନୁଷିକ ଅତ୍ୟାଚାର ଚଳାଇବା ପାଇଁ ବହୁ ସ୍ଥାନ ଚକ୍ରାନ୍ତରେ ଆତ୍ମନିୟୋଗ କରିବାର ମର୍ମନ୍ତୁଦ ଦୃଶ୍ୟ, ଶକ୍ତିଶାଳୀ ରାଷ୍ଟ୍ରମାନଙ୍କର ଅନୁନତ ରାଷ୍ଟ୍ରଗୁଡ଼ିକର ଶାସନଗତ ବ୍ୟାପାରରେ ଅବାସ୍ଥିତ ହସ୍ତକ୍ଷେପ ପ୍ରଭୃତି ହୃଦୟବିନ୍ଦ୍ୟର ନ ଦୃଶ୍ୟ ଜନମାନସରେ ଅଶାନ୍ତର କାଳିନୀ ଲେପି ଦେଇଛି । ଅର୍ଥନୈତିକ ଦୃଷ୍ଟିକୋଣରୁ ବିଭୀତ କରିବାଦ୍ୱାରା ପୃଥିବୀର ସାମଗ୍ରିକ ରୂପ ଆହୁର ନୈରାଶ୍ୟଜନକ ବୋଧ ହେଉଛି । ଏକ ପକ୍ଷରେ ଶିଳ୍ପୋନ୍ନତ ଯୁକ୍ତ-ରାଷ୍ଟ୍ର ଆନ୍ତର୍ଜାତୀୟ ଓ ଜାପାନ ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ପାଶ୍ଚାତ୍ୟ ରାଷ୍ଟ୍ରଗୁଡ଼ିକରେ କୃଷି ଓ ଶିଳ୍ପଜାତ ଦ୍ରବ୍ୟର ପ୍ରାରୁର୍ଥ ସେଠାକାର ଜନସାଧାରଣଙ୍କୁ ବେପରବାୟୁ ଜୀବନଯାପନ କରିବାକୁ ସୁବିଧା ଯୋଗାଇ ଦେଇଛି । ଅପର ପକ୍ଷେ ଅନୁନତ ବା ବିକାଶଶୀଳ ଅବସ୍ଥାରେ ଥିବା ପୃଥିବୀର ଅଧିକାଂଶ ରାଷ୍ଟ୍ରରେ ଜନସାଧାରଣ ଜୀବନ ଧାରଣ କରିବାର ନ୍ୟୁନତମ

ବୁଦ୍ଧିତାକୁ ପୁରଣ କରିବାକୁ ସମର୍ଥ ହେଉ ନାହାନ୍ତି । ଗୋଟିଏ ଦେଶର
 ଜନତା ବିଳାସମୟ ଜୀବନ ଯାପନ କରିବା ପାଇଁ ବିଜ୍ଞାନର ଅତ୍ୟା-
 ପୁନକ ଉପଯୋଗଗୁଡ଼ିକର ସାମାନ୍ୟ ପାଇ ପାରୁଥିବା ସ୍ଥଳେ ଆଉ
 ଗୋଟିଏ ଦେଶର ଜନତା କୌଣସି ପ୍ରକାରେ ଗୋଟିଏ ବେଳା କିଛି
 ଖାଦ୍ୟ ପାଟିରେ ପୁରାଇ ଅନ୍ୟବେଳା କ'ଣ ଖାଇବେ, ସେ ବିଷୟରେ
 କିଛି ଚିନ୍ତା କରିପାରୁ ନାହାନ୍ତି । ପୃଥିବୀର ବିଜୟଧ୍ବଜା ଉଡ଼ାଉ-
 ଥିବା ବ୍ୟୁଗୁଡ଼ିକରେ ଜନସାଧାରଣ ପ୍ରାରୁର୍ଣ୍ଣ ମଧ୍ୟରେ ନିନକ୍ତିତ ରହି-
 ଥିଲେ ମଧ୍ୟ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରାଯାଉଛି ଯେ ସେମାନଙ୍କ ଲେଉଟ ବା ଅର୍ଥଲେଲୁପ-
 ଚାର କୌଣସି ସୀମା ନାହିଁ । ଯେତେ ସ୍ଵେଚ୍ଛାର କଲେ ମଧ୍ୟ
 ସେମାନେ ଉତ୍ସାହନର ହାର ଅଧିକରୁ ଅଧିକ ବଢ଼ାଇବାରେ
 ଲାଗିଛନ୍ତି ଏବଂ ଆନ୍ତର୍ଜାତୀୟ ବାଣିଜ୍ୟକୁ ସେମାନେ ଏପରି ବିବେଚନା
 ଶ୍ରବରେ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ କରୁଛନ୍ତି ଯେ ଦରିଦ୍ର ବ୍ୟୁଗୁଡ଼ିକ ବ୍ୟବସାୟ
 ଜରିଆରେ ମୁଣ୍ଡ ଟେକିବାକୁ ଆଦୌ ସମର୍ଥ ହେଉ ନାହାନ୍ତି ।
 ଅନୁନତ ବ୍ୟୁଗୁଡ଼ିକରୁ ଜଞ୍ଜାମାଲ ନେଇ ସେମାନେ ଯେଉଁ ଶିଳ୍ପଜାତ
 ଦ୍ରବ୍ୟ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରୁଛନ୍ତି, ତାହାକୁ ସେମାନେ ସେହି ଅନୁନତ ବ୍ୟୁଗୁ-
 ମାନଙ୍କରେ ଚଢ଼ା ଦରରେ ବିକ୍ରି କରୁଛନ୍ତି । ଯାହା ହାତରେ ପୃଥି-
 ଶୁ, ସେ ତାହାକୁ ବହୁବିଧ ଉପାୟରେ ଖଟାଇ ନିଜର ପୃଥି-
 ବଢ଼ାଇବାରେ ଲାଗିଛି ଏବଂ ସେ ନିଷ୍ପତ୍ତି ଓ ସବୁବିଧା, ତା
 ଅବସ୍ଥାର କୌଣସି ଲକ୍ଷଣୀୟ ଉଲ୍ଲଭ ଘଟିବାର ପରିଲକ୍ଷିତ ହେଉ
 ନାହିଁ । ପ୍ରାରୁର୍ଣ୍ଣର ମୋଡ଼ ଶିଳ୍ପୋନ୍ନତ ବ୍ୟୁଗୁର ଜନସାଧାରଣଙ୍କୁ
 ଅଧିକରୁ ଅଧିକ ଅର୍ଥୋପାର୍ଜନ କରିବା ପାଇଁ ଏପରି ବାକ୍ସକପ୍ରାୟ
 କର୍ମପ୍ରବଣ କରି ପକାଉଛି ଯେ ନିଜ ସନ୍ତାନମାନଙ୍କର ଲଳନପାଳନ
 ଶ୍ରମ ଗ୍ରହଣ କରିବାକୁ ସେମାନେ ସମୟ ପାଉ ନାହାନ୍ତି । ସେହି
 ଦେଶଗୁଡ଼ିକର ସ୍ନେହ କାଳୀଳ ଯୁବସପ୍ରଦାୟ ବ୍ୟବହାରପ୍ରସ୍ତୁ

ଉଚ୍ଛ୍ୱାଳ ଯୌନ ଜୀବନ ବିଚାରବାକୁ, ବହୁବିଧ ଅଶୋଭନୀୟ ବେ-
ଆଇନ କାର୍ଯ୍ୟରେ ଆତ୍ମନିୟୋଗ କରିବାକୁ, ଦକ୍ଷା ହାଜୀମା ଜରିଆରେ
ନିଜ ନିଜର ଦାଶ ସାବ୍ୟସ୍ତ କରିବାକୁ ଏବଂ ବହୁବିଧ ମାଦକ ଦ୍ରବ୍ୟ
ସେବନ କରି ସ୍ୱପ୍ନରାଜ୍ୟରେ ବିଚରଣ କରିବାକୁ ଶ୍ରେୟସ୍କର ମଣୁଛନ୍ତି ।
ଅଥଚ ଆର୍ଥିକାର ବହୁ ଯୁବସଂପ୍ରଦାୟ ସମ୍ବଳ ବିନା ହତାଶମୟ
ଜୀବନ ବିଚାରବାକୁ ବାଧ୍ୟ ହେଉଛନ୍ତି । ସପ୍ରତି ମଧ୍ୟ-ପ୍ରାଚ୍ୟର ଖଣିଜ-
ତୈଳ ଉତ୍ପାଦନକାରୀ ଦେଶଗୁଡ଼ିକ ଖଣିଜ ତୈଳକୁ ଚତ୍ତାଦରରେ
ରହାଳ କରିବା ପାଇଁ ସଫବତ୍ତ ଉଦ୍ୟମ ଚଳାଇବା ପରେ ଦେଶ-
ଯାଉଛି ଯେ ଶିଲୋନାଥ ରାଷ୍ଟ୍ରମାନଙ୍କରେ ଚନ୍ଦନଭରଣୀଳ ଶିଳ୍ପଜାତ
ଦ୍ରବ୍ୟଗୁଡ଼ିକର ଦର ହ୍ରାସ ଭାବରେ ବଢ଼ି ଚାଲିଛି ଏବଂ ନିଃସମ୍ବଳ
ରାଷ୍ଟ୍ରଗୁଡ଼ିକ ଏପରି ଚତ୍ତାଦରରେ ଏହି ଅମୁଲ୍ୟ ସମ୍ପଦଟିକୁ ଛାଡ଼ି
କରିବାକୁ ସମର୍ଥ ନ ହେବାରୁ ସେ ଦେଶମାନଙ୍କରେ ରକ୍ଷାୟନିକ ସାର
ଭଳି ବହୁ ଅତ୍ୟାବଶ୍ୟକ ଦ୍ରବ୍ୟଗୁଡ଼ିକର ଉତ୍ପାଦନ ପ୍ରାୟତଃ ବନ୍ଦ
ହୋଇଯାଇଛି । ଏପରି ଭାବରେ ସପ୍ରତି ପୃଥିବୀରେ ସୁଲଟ ‘ଥଲ-
ବାଲ’ ଓ ‘ନ ଥଲ ବାଲ’ ଦୁଇଟି ଜନସମାଜ ସୃଷ୍ଟି ହୋଇଛି ଏବଂ
ଉଭୟ ଗୋଷ୍ଠୀ ପ୍ରତ୍ୟେକେ ପୁଣି ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ରାଜନୈତିକ ଆଦର୍ଶଦ୍ୱାରା
ଉଦ୍ବୁଦ୍ଧ ହୋଇ ପରସ୍ପର ମଧ୍ୟରେ କଳହ ଲାଗାଇଛନ୍ତି । ‘ଥଲବାଲ’
ଦେଶର ରାଷ୍ଟ୍ରନାୟକମାନେ ପ୍ରତିରକ୍ଷା କ୍ଷେତ୍ରରେ ପ୍ରଳୟଙ୍କଣ
ମାରଣସ୍ତ୍ର ଓ ସମୁଦ୍ର ଯନ୍ତ୍ର କୌଶଳର ଅଧିକାରୀ ହୋଇଛନ୍ତି, ବହୁ-
ବିଧ ବିଜ୍ଞାନୋନ୍ନତ ଯନ୍ତ୍ରକୌଶଳ ବିନିମୟରେ କୃଷି କାର୍ଯ୍ୟ ଚଳାଇ
ସେମାନେ ଅଳ୍ପ ଜମିରୁ ଅଧିକ ଖାଦ୍ୟାବଶ୍ୟ ଉତ୍ପନ୍ନ କରିପାରୁଛନ୍ତି ଏବଂ
ବହୁବିଧ ଅତ୍ୟାବଶ୍ୟକୀୟ ଶିଳ୍ପଜାତ ଦ୍ରବ୍ୟଗୁଡ଼ିକ ଉପରେ ଏକରୁଟିଆ
ବାଣିଜ୍ୟ ଚଳାଇ ପାରୁଛନ୍ତି । ପ୍ରତ୍ୟେକ ଶିଲୋନାଥ ରାଷ୍ଟ୍ର ନିଜ
ଦେଶରେ ଉତ୍ପାଦିତ ବହୁବିଧ ଦ୍ରବ୍ୟକୁ ବିକ୍ରି କରିବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ

ଅନୁନ୍ତର ତଥା ବିକାଶଶୀଳ ସ୍ଵାସ୍ଥ୍ୟରୁଚିକୁ ନିଜ ନିଜ ଆୟୁର୍ବ୍ୟାପନରେ ରଖିବାକୁ ଆପ୍ରାଣ ଉଦ୍ୟମ ଚଳାଇଛନ୍ତି । ଏଥିପାଇଁ ସେମାନେ ଅନୁନ୍ତର ବା ବିକାଶଶୀଳ ସ୍ଵାସ୍ଥ୍ୟରୁଚି ମଧ୍ୟରେ କଳହର ସୁସ୍ଥପାତ ଘଟାଇବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ବିବେଚନା କୂଟମାତ୍ର ପ୍ରୟୋଗ କରୁଛନ୍ତି ଏବଂ ଏହିପରି କଳହକୁ ବସ୍ତରର ଚେନାଇ ରଖିବାକୁ ଆପ୍ରାଣ ଉଦ୍ୟମ ଚଳାଇଛନ୍ତି । ଏହାଦ୍ଵାରା ସେମାନଙ୍କର ବେଶ୍ ଲାଭ ହେଉଛି । କେତେଗୁଡ଼ିଏ ଦରିଦ୍ର ସ୍ଵାସ୍ଥ୍ୟ ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ କ୍ଷମତାଶାଳୀ ସ୍ଵାସ୍ଥ୍ୟ ଗୋଡ଼ାଣିଆ ରୂପେ ରହିଯିବାକୁ ଶ୍ରେୟସ୍କର ମଣୁଛନ୍ତି । ଏହାଦ୍ଵାରା ସେମାନଙ୍କ ଦେଶର ଆଞ୍ଚଳିକ ଅବସ୍ଥାର ଦାୟିତ୍ଵ ଉକ୍ତ କ୍ଷମତାଶାଳୀ ସ୍ଵାସ୍ଥ୍ୟ ଗୋଡ଼ାଣିଆ ତଳେ ସମର୍ପିତ ହେଉଛି ଏବଂ ସେହି କ୍ଷମତାଶାଳୀ ସ୍ଵାସ୍ଥ୍ୟ ଏ ଦେଶରୁଚିକୁ ଅତ୍ୟାବଶ୍ୟକୀୟ ଶାନ୍ତ୍ୟନ୍ତରା ଏବଂ ନିତ୍ୟ ବ୍ୟବହାରୀ ସାମଗ୍ରୀ ବହୁବିଧ ରାଜନୈତିକ ସର୍ତ୍ତ ବିନିମୟରେ ଚିତ୍ତାଦରରେ ଯୋଗାଇ ଦେଉଛନ୍ତି । କେଉଁ ନିଃସମ୍ବଳସ୍ଵାସ୍ଥ୍ୟ କେଉଁ କ୍ଷମତାଶାଳୀ ସ୍ଵାସ୍ଥ୍ୟ ଗୋଡ଼ାଣିଆ ରୂପେ ରହିବ, କେଉଁ କ୍ଷମତାଶାଳୀ ସ୍ଵାସ୍ଥ୍ୟ ଅଧିକ ବ୍ୟବହାରୀ ଚଳାଇ ପାରିବ, ତାହାକୁ କେନ୍ଦ୍ର କରି ବର୍ତ୍ତମାନ ସାରା ପୃଥିବୀରେ ବହୁ ପ୍ରକାରର ଗଣ୍ଡଗୋଳ ଦେଖା ଦେଇଛି ।

ପୃଥିବୀର ଏ ରୂପ ବାଉଁଶ ରୂପ କ'ଣ ମନୁଷ୍ୟର ଚେନାର ଉତ୍ତରଣର ଫଳ । ବଂଶ ଶତାବ୍ଦୀର ଶେଷାଂଶରେ ବିଜ୍ଞାନ ତଥା ବୈଜ୍ଞାନିକ ଜ୍ଞାନର ଯେପରି ଭବନୀତ ସମୃଦ୍ଧି ସାଧିତ ହୋଇଛି; ବିଜ୍ଞାନର ଇତିହାସରେ ତାର ପଟାନ୍ତର ନାହିଁ ବୋଲି କୁହାଯାଇଛି । ଅଥଚ ଏ ରୂପ ଜ୍ଞାନର ଅଧିକାଂଶ ବିଚାରବୃତ୍ତିସମ୍ବଳ ମନୁଷ୍ୟ ବର୍ତ୍ତମାନ ଧରଣୀବିଷୟରେ ପଶୁଠାରୁ ସ୍ଥାନୀୟ ଜୀବନ ବିଚାଉଛି କାହିଁକି ? ଏବେ ବିପୁଳ ଜ୍ଞାନର ଅଧିକାଂଶ ହେବା ପରେ ମଧ୍ୟ ସେ କାହିଁକି ସ୍ଵାର୍ଥସବ୍ୟ ଶିକ୍ଷାପର ମନୋଭାବର ବଶବର୍ତ୍ତୀ ହୋଇ ତଥା ଅପରମାନବଶୀ

ବେପରବାୟୁ କର୍ମପ୍ରବଣତା ବିନୟରେ ପରିବେଶକୁ କଳ୍ପବିତ କରି
ଧରଣୀ ବସରେ ନାରୀୟ ଲୀଳାଗୁଡ଼ିକୁ ସଂଘଟିତ କରାଉଛି ? ସପ୍ତକ
ପୃଥ୍ବୀର ପରିବେଶ ରାଜନୈତିକ, ଅର୍ଥନୈତିକ ଓ ସାଂସ୍କୃତିକ ଦୃଷ୍ଟି-
କୋଣରୁ ଏପରି ଚରମ ବିପର୍ଯ୍ୟୟର ସମ୍ମୁଖୀନ ହେଲଣି ଯେ ପୃଥ୍ବୀର
ବିଭିନ୍ନ ଦେଶର ଚିନ୍ତାଶୀଳ ବ୍ୟକ୍ତିମାନେ ଏପରି ସତ୍ୟତାର ବିକାଶର
ମାର୍ଗକୁ ବଦଳାଇ ଦେବା ପାଇଁ ସୁଚିନ୍ତ ମନ୍ତବ୍ୟ ପ୍ରକାଶ କଲେଣି ।
ସୁଖର କଥା ଯେ ସମସ୍ତ ପୃଥ୍ବୀରେ ସଫଦର ସୁଷମ ବର୍ତ୍ତନ କରାଇବା
ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ତଥା ମାନବ ଜାତିର ସାମୁହିକ କଲ୍ୟାଣ ନିମନ୍ତେ ନିଜଟି
ଅଜ୍ଞାତରେ ପୃଥ୍ବୀର ବିଭିନ୍ନ ଦେଶର କର୍ତ୍ତୃଧାରମାନେ ମିଳିତ ଜାତି-
ସଂଘ ଆନୁଲ୍ୟରେ ଖୋଲଖୋଲି ଭାବରେ ଆଲୋଚନା ଚଳାଇବାକୁ
ସମ୍ମତ ହୋଇଛନ୍ତି । କେବଳ ୧୯୭୪ ଓ ୧୯୭୫ ମସିହାରେ ବହୁବିଧ
ଗୁରୁତ୍ବପୂର୍ଣ୍ଣ ସମନ୍ୟାର ସମାଧାନ ପାଇଁ ପୃଥ୍ବୀର ବିଭିନ୍ନ ଦେଶରେ
ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ଆନ୍ତଃରାଷ୍ଟ୍ରୀୟ ସମ୍ମିଳନୀ ଅନୁଷ୍ଠିତ ହୋଇଛି ।
ତନ୍ମଧ୍ୟରୁ ଜନସଂଖ୍ୟାର ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ପାଇଁ ଆହୁତ ସମ୍ମିଳନୀ, ବିଶ୍ୱ ଶାନ୍ତି
ସମ୍ମିଳନୀ, ସାମୁଦ୍ରିକ ସଫଦର ସୁଷମ ବର୍ତ୍ତନ ପାଇଁ ଆହୁତ ସମ୍ମିଳନୀ,
ଆନ୍ତଃରାଷ୍ଟ୍ରୀୟ ମହିଳା ସମ୍ମିଳନୀ ପ୍ରଭୃତିର ନାମ ବିଶେଷ ଉଲ୍ଲେଖ-
ଯୋଗ୍ୟ । ଏହି ସମ୍ମିଳନୀଗୁଡ଼ିକରେ ପୃଥ୍ବୀର ପ୍ରାୟ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଦେଶର
ରାଜନୈତିକ ଓ ବିଶେଷଜ୍ଞମାନେ ଯୋଗ ଦେଇ ନିଜ ନିଜର ବକ୍ତବ୍ୟ
ନିର୍ଦ୍ଦୀକିତାରେ ଉପସ୍ଥାପନା କରିଥିଲେ । ଏପରି ଆଲୋଚନା-
ଚକ୍ରରେ ମାନବ ଜାତିର ସାମୁହିକ କଲ୍ୟାଣ ନିମନ୍ତେ ବହୁ ଗୁରୁତ୍ବ-
ପୂର୍ଣ୍ଣ ନିଷ୍ପତ୍ତି ନିଆଯିବା ସ୍ୱାଭାବିକ ବୋଧ ହେଉଥିଲେ ହେଁ ସାଂପ୍ରତିକ
ରାଜନୈତିକ ତଥା ଅର୍ଥନୈତିକ ପରିବେଶ ଯୋଗୁଁ କେବଳ ଖୋଲ
ଖୋଲି ଆଲୋଚନା ଭଲ ଏଠାରେ କୌଣସି ସିଦ୍ଧାନ୍ତରେ ଉପନୀତ
ହେବା ସମ୍ଭବ ହେଲା ନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ପ୍ରଥମ ଥର ପାଇଁ ଆନ୍ତଃରାଷ୍ଟ୍ରୀୟ

ରକ୍ତିନାମା ପ୍ରଣୟନ କରିବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଯେ ଏପରି ସନ୍ଧି ଲମ୍ବା-
ଗୁଡ଼ିକ ମହାସମାବେଶରେ ଅନୁଷ୍ଠିତ ହୋଇ ପାରିଲା, ତାହାହିଁ ମାନବ
ଜାତିର ଇତିହାସରେ ବାସ୍ତବିକ ଗୋଟିଏ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ପଦକ୍ଷେପ ।
କାରଣ, ପ୍ରତ୍ୟେକ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ସମସ୍ୟାର ସମାଧାନ ପାଇଁ ବାରମ୍ବାର
ଏପରି ସନ୍ଧି ଲମ୍ବା ଆହୁତ ହେବା ଦ୍ୱାରା ନିକଟ ଭବିଷ୍ୟତରେ ନିଷ୍ପତ୍ତି-
ମୁଳକ ପିନ୍ଧାନ୍ତରେ ଉପମାନ ହେବାର ସମ୍ଭାବନାକୁ ଏଡ଼ିଦେବାର
କୌଣସି କାରଣ ନାହିଁ ।

ତଥାପି, ଏହିପରି ଆଲୋଚନା ଚକ୍ରଗୁଡ଼ିକର ବାତାବରଣ ଯେପରି
ସରଗରମ ହୋଇଥିଲା ଏବଂ ଯେଉଁ ପ୍ରକାର କଟୁ ବାକ୍ୟଗୁଡ଼ିକ
ମନୁଷ୍ୟର ସ୍ୱାର୍ଥସବଧ ମନୋବୃତ୍ତିର ପରିବର୍ତ୍ତକ ରୂପେ ସେଠାକାର ବାତା-
ବରଣକୁ ମନୋଜ୍ଞ କରିବା ପରିବର୍ତ୍ତେ କଳ୍ପସିତ କରାଇଥିଲା, ତାହା
ମନୁଷ୍ୟର ଚେତନାର ଉତ୍ତରଣ ଘଟାଇବା ପରିବର୍ତ୍ତେ ତାର ନୈତିକ
ଅଧ୍ୟପତନର ପ୍ରତିଫଳନ ମାତ୍ର । ‘ଥିଲା ବାଲ’ ଦେଶର ପ୍ରତିନିଧିମାନେ
ଆମ୍ଭବଞ୍ଚିମାନେ ବିଭୋର ହୋଇ ‘ନ ଥିଲା ବାଲ’ ଦେଶର ପ୍ରତିନିଧି-
ମାନଙ୍କୁ ବହୁପ୍ରକାରର ଉପଦେଶ ଦେବାକୁ ଶ୍ରେୟସ୍କର ମଣିଥିଲେ ।
ସେମାନଙ୍କ ଏହିପରି ଚେତାବଳୀ ବିକାଶଶୀଳ ତଥା ଅନୁନତ ଶାସ୍ତ୍ରର
ପ୍ରତିନିଧିମାନଙ୍କ ପ୍ରତି ଅତ୍ୟନ୍ତ ଶ୍ରଦ୍ଧାକଟୁ ହୋଇଥିଲା । ସେମାନେ
ଚେତାଇ ଦେଇଥିଲେ ଯେ ଆଜି ଯେଉଁ ପାଶ୍ଚାତ୍ୟ ଶିଳ୍ପୋନ୍ମତ ରସ୍ତା-
ଗୁଡ଼ିକ ନିଜ ପ୍ରାରୂପ ବଳରେ ଅନ୍ତର୍ମିତା ପ୍ରଦର୍ଶନ କରୁଛନ୍ତି,
ସେମାନଙ୍କ ସାମ୍ରାଜ୍ୟବାଦୀ କୁଟ ଚକ୍ରାନ୍ତ ତଥା ଗୋଷ୍ଠୀ ଓ ଲୁଣ୍ଠନ
ମନୋବୃତ୍ତି ଯୋଗୁଁ ହିଁ ପୃଥିବୀର ଅଧିକାଂଶ ଦେଶର ନିଃସମ୍ବଳ ଜନ
ସାଧାରଣ ଅତି ଦୁଃଖ କଷ୍ଟରେ ଜୀବନ ବିତାଉଛନ୍ତି । ପାଶ୍ଚାତ୍ୟ ରସ୍ତା-
ଗୁଡ଼ିକ କବଳରୁ ଅତି ନିକଟରେ ମୁକ୍ତିଲାଭ କରିଥିବା ବହୁ ଶାସ୍ତ୍ରର
ପ୍ରତିନିଧିମାନେ ଉଲ୍ଲିଖିତ କାର୍ଯ୍ୟ ଦର୍ଶାଇ ସେମାନଙ୍କ ଦେଶର ବିକାଶ

ଲୋ ପଥାଶିଳ୍ପ ପାମ୍ରାପ୍ୟ ଯୋଗାଇ ଦେବା ପାଣ୍ଡାପ୍ୟ ବସ୍ତୁମାନଙ୍କର
 ନୈତିକ ଦାୟିତ୍ବ ବୋଲି ଭଲ ସ୍ୱରରେ ଚିତ୍କାର କରିଥିଲେ ।
 ପରବାର ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ସପକ୍ଷରେ ପାଣ୍ଡାପ୍ୟ ବସ୍ତୁଗୁଡ଼ିକ ବିଜ୍ଞାନସମ୍ମତ
 ପନ୍ଥାର ଆଶ୍ରୟ ନେବାକୁ ଚେତାଇ ଦେଉଥିବା ସ୍ଥଳେ ଅନୁଲବ୍ଧ
 ବସ୍ତୁର ପ୍ରତିନିଧିବର୍ଗ ତାହାକୁ କଠୋର ଭାବରେ ସମାଲୋଚନା କରି
 ଥିଲେ । ଏପରିକି ଯେଉଁ ବିକାଶଶୀଳ ବସ୍ତୁଗୁଡ଼ିକ ପରବାର ନିୟନ୍ତ୍ରଣ
 ଯୋଜନାକୁ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରିବାକୁ ସଫଳତା ହୋଇନଥିଲା,
 ସେମାନେ ମଧ୍ୟ ରାଜନୈତିକ ତଥା ଆଦର୍ଶଗତ କାରଣ ଯୋଗୁଁ
 ପାଣ୍ଡାପ୍ୟ ବସ୍ତୁଗୁଡ଼ିକର ଅନେକ ସୁଚିନ୍ତ ପରୀକ୍ଷାକୁ ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ
 କରିଥିଲେ । ସାମୁଦ୍ରିକ ଜଳସ୍ତରର ସୁଷମ ବର୍ଦ୍ଧନ ଦିଗରେ କୌଣସି
 ନିଷ୍ପତ୍ତି ଗ୍ରହଣ କରିବା ସମ୍ଭବ ହୋଇ ନ ଥିଲା । ଅବଶ୍ୟ, ସାମୁଦ୍ରିକ
 ଜଳର ଦୁଷିଷ୍ଟକରଣକୁ ରୋକିବା ପାଇଁ ବହୁତ ପନ୍ଥାର ଆଶ୍ରୟ
 ନେବାର ତାତ୍ପର୍ଯ୍ୟକୁ ସବୁଦେଶର ପ୍ରତିନିଧିମାନେ ମଜବୁତ ଭାବରେ
 ସମର୍ଥନ ଜଣାଇଥିଲେ । ସେହିପରି ସେମ୍ପାରେ ୧୯୬୪ ମସିହାରେ
 ଅନୁଷ୍ଠିତ ବିଶ୍ୱଖାଦ୍ୟ ସମ୍ମିଳନୀରେ ବହୁବିଧ ବିରୋଧାତ୍ମକ ମତ ବ୍ୟକ୍ତ
 କରାଯାଇଥିଲେ ମଧ୍ୟ ଖାଦ୍ୟ ଅନାଟନରୁ ବସ୍ତୁଗୁଡ଼ିକର ବୃଦ୍ଧିଦା
 ପୂରଣ ପାଇଁ କେତେଗୁଡ଼ିଏ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ନିଷ୍ପତ୍ତି ଗ୍ରହଣ କରାଯିବା
 ସମ୍ଭବ ହୋଇଥିଲା । ଚଳୁଥିବା ‘ଖାଦ୍ୟଭଣ୍ଡାର’ ର ପ୍ରତିଷ୍ଠା ଗୋଟିଏ
 ନିରାଶ୍ରୟ ଉଦ୍ୟମ । ଯେଉଁ ଦେଶରେ ଦୁର୍ଭିକ୍ଷ ବା ଭୁକ୍ଷଣ ଖାଦ୍ୟାଭାବ
 ଦେଖାଯିବ, ସେ ଦେଶର ବୁଦ୍ଧିମତ ଜନତାକୁ ଜରୁରୀକାଳୀନ ଭିତ୍ତିରେ
 ଖାଦ୍ୟ ଯୋଗାଇ ଦେବା ଲାଗି ଏପରି ଗୋଟିଏ ଖାଦ୍ୟ ଭଣ୍ଡାରର
 ପ୍ରତିଷ୍ଠାକୁ ସବୁ ଦେଶର ପ୍ରତିନିଧିମାନେ ସମର୍ଥନ ଜଣାଇ କରିଥିଲେ ।

ଏ ବିଷୟରେ ଏଠାରେ ଅଲୋଚନା ଚଳାଇବାର ତାତ୍ପର୍ଯ୍ୟ
 ହେଉଛି ଯେ ବାଣିଜ୍ୟୋଦ୍ଧୀରେ ବିଜ୍ଞାନ ତଥା ବୈଷୟିକ ଜ୍ଞାନ ଓ

ସମାନ ବିଜ୍ଞାନର ଦ୍ରୁତ ଅଭିବୃଦ୍ଧି ସାଧିତ ହୋଇଥିବା ସ୍ଥଳେ ଗଣି-
ତାବନରେ ଏହାର ପ୍ରଭାବ ଆଦୌ ପଡ଼ି ନାହିଁ । ମୁଣ୍ଡିମେୟ ବିଶେଷଜ୍ଞ-
ମାନଙ୍କ ଚେତନାର ଉତ୍ତରଣ ସେ ମାନବ ଜାତିର ସାମୁହିକ ମଙ୍ଗଳ
ନିମନ୍ତେ ତଥା ମନୁଷ୍ୟ ଜାତିର ଭବିଷ୍ୟତକୁ ଉନ୍ନତ କରାଇବା ଦିଗରେ
ଯଥେଷ୍ଟ ନୁହେଁ, ଏପରି ଉକ୍ତିର ସତ୍ୟତା ଉଲ୍ଲିଖିତ ସମ୍ମିଳନଗୁଡ଼ିକର
ଆଲୋଚନାରୁ ଟିସ୍ପଷ୍ଟାବରେ ପ୍ରମାଣିତ ହେଉଛି ।

ପୃଥିବୀର ଅଧିକାଂଶ ଦେଶର ଜନସାଧାରଣ ବର୍ତ୍ତମାନ ବହୁବିଧ
କୁସଂସ୍କାର ଓ ଅବିଶ୍ୱାସର ବଶବର୍ତ୍ତୀ ହୋଇ ପଶୁକୁଳ ଖାଦନ ଯାପନ
କରୁଛନ୍ତି । କୃଷି ଓ ଚିକିତ୍ସା କ୍ଷେତ୍ରରେ ସେହି ଦେଶଗୁଡ଼ିକରେ ଯେଉଁ
ପଦ୍ଧତି ଅନୁସୂଚିତ ହେଉଛି, ସେ ଦେଶର ଜନସାଧାରଣ ଯେପରି
ଅସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟକର ପରିବେଶରେ ଘନ ଘନ ଭାବରେ କାଳାତିପାତ କରୁ-
ଛନ୍ତି, ତାହାକୁ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରିବା ପରେ ଜଣା ପଡ଼ୁଛି ଯେ ସେଠାରେ
ଜ୍ଞାନାଲୋକ ଆଦୌ ପ୍ରବେଶ କରି ନାହିଁ । ପୃଥିବୀର ଅଧିକାଂଶ
ଦେଶର ଜନସାଧାରଣ ଅର୍ଦ୍ଧଭ୍ରାନ୍ତ ବା ଅନାହାରଚ୍ଛନ୍ନ ଖାଦନ ବିଚାର-
ଧରା ବେଳେ ଯଦି ମୁଣ୍ଡିମେୟ ଦେଶର ଜନସାଧାରଣ ସୁଖ ଶାନ୍ତିରେ
ବିଳାସମୟ ଖାଦନ ବିଚାରବାର ସୁବିଧା ପାଉଥାଆନ୍ତି, ତାହାହେଲେ
ସେପରି ଅଶୋଭନୀୟ ଅବସ୍ଥା କ'ଣ ବେଶି ଦିନ ଚିଣ୍ଟି ପାରିବ ?
ଅଗଣିତ ଜନତାର ହାହାକାର ପ୍ରତି କର୍ତ୍ତୃପାତ ନ କରି ମୁଣ୍ଡିମେୟ
ଜନତା ଆଉ କେତେ କାଳ ପାଇଁ ବେପରବାୟୁଭାବରେ ବିଳାସମୟ
ଖାଦନ ବିଚାର ପାରିବେ ? ଏପରି ଅସଫଳତ ଅବସ୍ଥାର ସଫଳତନ
ଅନିବାର୍ଯ୍ୟଭାବରେ ସମାହିତ ହେବା ସ୍ୱାଭାବିକ ମନେ ହେଉ ନାହିଁ କି ?

ଦଶ

ସୁନରଞ୍ଜ୍ୟବୟୁ ସୁଗର ଅସୁମାରୟ ଦଢ଼ିବା କାଳଠାରୁ ବିଜ୍ଞାନ ଓ
ଚର୍ଚ୍ଚନାଭିରୀଳ ବୈଦିକ ଜ୍ଞାନର ଝମ ସମୃଦ୍ଧି ସାଧିତ ହେବା ଯୋଗୁଁ

ବଂଶ ଶତାବ୍ଦୀର ଶେଷାର୍ଦ୍ଧରେ ପାଶ୍ଚାତ୍ୟ ଦେଶଗୁଡ଼ିକରେ ସଭ୍ୟତା ଓ ସ୍ୱାଧୀନତା ରୂପରେଖ ଯେପରି ଆକାର ଧାରଣ କରିଛି, ତତ୍ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଶେଷ ବିବରଣୀ ଯୋଗାଇ ଦେବାର ଆବଶ୍ୟକତା ନାହିଁ । ଆମେ ଜାଣୁ ଯେ ସେହି ଦେଶଗୁଡ଼ିକରେ କୃଷି, ଶିଳ୍ପ, ଚିକିତ୍ସା ଓ ଶିକ୍ଷା କ୍ଷେତ୍ରରେ ବିଜ୍ଞାନସମ୍ପନ୍ନ ପଦ୍ଧତି ଅବଲମ୍ବନରେ ଯେପରି କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ଗୃହୀତ ହେଉଛି, ଚିକିତ୍ସା ସେଠାକାର ଜନସାଧାରଣ ସୁସ୍ଥ ଓ ବିଳାସୀୟ ଜୀବନ ବିଚାରିବାକୁ ସମର୍ଥ ହେଉଛନ୍ତି । ବିଜ୍ଞାନ ଓ ବୈଜ୍ଞାନିକ ବିଦ୍ୟାର ଅଗ୍ରଗତି ସହ ତାଳ ମିଳାଇ ସମାଜ ବିଜ୍ଞାନର ସମ୍ପୃକ୍ତି ସାଧୁତ ହୋଇ ନ ଥିବାରୁ ସେଠାକାର ଜନସାଧାରଣ କେବଳ ଉତ୍ପାଦନର ଦ୍ୱାରା ବଢ଼ାଇ ଅଧିକରୁ ଅଧିକ ବିଭାଗୀ ହେବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ କର୍ମପ୍ରବଣ ହେବାର ପରିଣତି ସ୍ୱରୂପ ସେମାନଙ୍କ ସାମାଜିକ ଜୀବନ କଳ୍ପସିତ ହୋଇଯାଇଛି । ସେଠାକାର ସମାଜ ଜୀବନରେ ଉଚ୍ଛ୍ୱାସଜଳତା, ମାଦକ ଦ୍ରବ୍ୟ ଓ ବହୁବିଧ ନିଷ୍ଠେଚକ ଦ୍ରବ୍ୟ ସେବନ କରିବାର ଅପୂର୍ବ ଲଳସା, ଫୌଜଦାସୀ ମାମଲ, ମଦୋନ୍ମତ୍ତ ସୌନର୍ଯ୍ୟଜୀବନ, ଗୁରୁଜନମାନଙ୍କ ପ୍ରତି ଅମାନ୍ୟତା ପ୍ରଭୃତି ବହୁବିଧ ଘଟଣା ଏପରି ବ୍ୟାପକ ପ୍ରଭାବ ବିସ୍ତାର କରିଛି ଯେ ଜନସାଧାରଣ ନିଜ ନିଜ ଜୀବନର ସୁରକ୍ଷା ତଥା ନିଜ ନିଜ ସନ୍ତାନ-ସନ୍ତତିମାନଙ୍କର ଉଦ୍‌ବିଷ୍ଟ ବିପଦାପନ୍ନ ମଣ୍ଡୁଛନ୍ତି ।

ମାତ୍ର ଇତ୍ୟବସରରେ ପୃଥିବୀର ଅଧିକାଂଶ ଶୁଷ୍ଟ ପାଶ୍ଚାତ୍ୟ ସାମ୍ରାଜ୍ୟବାଦୀ ଶୁଷ୍ଟମାନଙ୍କ କବଳରୁ ମୁକ୍ତିଲାଭ କରିଛନ୍ତି । ପୃଥିବୀର ଜନସଂଖ୍ୟାର ଅଧିକାଂଶ ପଶ୍ଚାତ୍ୟ ଥିବା ଅବସ୍ଥାରେ ଯେପରି ନିଷ୍ଠେଚିତ ଅସହାୟ ଜୀବନ ଯାପନ କରୁଥିଲେ, ତାହାର ପ୍ରାୟତଃ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ବିଲୟ ଘଟିଛି । ସେହି ଦେଶମାନଙ୍କରେ ଜନସାଧାରଣ ନିଜ ଦେଶକୁ ସ୍ୱାଧୀନତା କରାଇବା ପଥରେ ଆତ୍ମାଣ ଉଦ୍ୟମ ତଳାଇ

ଛନ୍ତି । ପାଣ୍ଡାଚ୍ୟ ରାଷ୍ଟ୍ରଗୁଡ଼ିକର ପ୍ରାର୍ଥନା ସେମାନଙ୍କର ହୃଦ୍‌ବୋଧ କରାଇଛି ଯେ ଗୋଟିଏ ରାଷ୍ଟ୍ରର ସୁସଫଳତା ବିକାଶ ପାଇଁ ବିଜ୍ଞାନ ଓ ପ୍ରଯୁକ୍ତିବିଦ୍ୟାର ସାହାଯ୍ୟ ନିଆଯିବା ଅପରିହାର୍ଯ୍ୟ । ନିଜ ଦେଶର ଜନସାଧାରଣଙ୍କ ମନରୁ ଅଭିସନ୍ନମୂଳକ ଅନ୍ଧବିଶ୍ୱାସଗୁଡ଼ିକୁ ଦୂର କରିବା ପାଇଁ, ସାମାଜିକ ଜୀବନରୁ କୁସଂସ୍କାରଗୁଡ଼ିକର ବିଲେପ ଘଟାଇବା ପାଇଁ, ବିଜ୍ଞାନସମ୍ମତ ପଦ୍ଧତି ଅବଲମ୍ବନରେ କୃଷି ଓ ଶିଳ୍ପ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଉତ୍ପାଦନର ହାର ବଢ଼ାଇବା ପାଇଁ, ନିରକ୍ଷରତା ଦୂଷକରଣ ପାଇଁ, ଜନସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟର ସୁରକ୍ଷା କଲେ ବିଜ୍ଞାନସମ୍ମତ ପଦ୍ଧତିଗୁଡ଼ିକର ଆଶ୍ରୟ ନେବା ପାଇଁ, କ୍ଷେତ୍ର ଯୋଗାଣ ଉଦ୍ୟୋଗରେ ବହୁବିଧ ଉପାୟଗୁଡ଼ିକର ଆଶ୍ରୟ ନେବା ପାଇଁ, ଜନସଂଖ୍ୟାର ଉନ୍ନତି ଅଭିବୃଦ୍ଧିକୁ ସେକିବା ଉଦ୍ୟୋଗରେ ପରିବାର ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ଯୋଜନା ପ୍ରଚଳନ କରାଇବା ପାଇଁ, ତଥା ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ବହୁବିଧ ସୁଚିନ୍ତା ଯୋଜନା ଅବଲମ୍ବନରେ ନିଜ ନିଜ ଦେଶର ଜନସାଧାରଣଙ୍କ ମୁଣ୍ଡପିଛା ଆସୁ ବଢ଼ାଇବା ପାଇଁ ଏହି ଅନୁନୀତ ତଥା ବିକାଶୋକ୍ତ ରାଷ୍ଟ୍ରଗୁଡ଼ିକ ନିରବଚ୍ଛିନ୍ନ ଉଦ୍ୟମ ଚଳାଇଛନ୍ତି ।

ସେମାନେ ନିଜ ନିଜ ଦେଶର ବିକାଶ ଘଟାଇବା ପାଇଁ ଯେପରି ପଦ୍ଧତି ଅନୁସରଣ କରୁଛନ୍ତି ତଥା ଏହିପରି କର୍ମପ୍ରବର୍ତ୍ତନାର ପରିଣତି ସ୍ୱରୂପ ସେମାନଙ୍କୁ ଯେଉଁ ପ୍ରକାର ପ୍ରତିବନ୍ଧକଗୁଡ଼ିକର ସମ୍ମୁଖୀନ ହେବାକୁ ପଡ଼ୁଛି, ତତ୍ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ସନ୍ଧିଗ୍ରସ୍ତ ସୂଚନା ଯୋଗାଇ ଦେବା ପ୍ରାସଙ୍ଗିକ ବୋଧ ହେଉଛି । ବିଜ୍ଞାନ ଓ ପ୍ରଯୁକ୍ତିବିଦ୍ୟାର ସୁଦୂରପ୍ରସାର ଉପଯୋଗର ପରିଣତି ସ୍ୱରୂପ ଯୋଗାଯୋଗ ଓ ପରିବହନ କ୍ଷେତ୍ରର ଦ୍ରୁତ ସମ୍ବର୍ଦ୍ଧି ସାଧିତ ହୋଇଛି । ରେଡ଼ିଓ, ଟେଲିଭିଜନ୍, ଟେଲିଫୋନ୍, ଓ ସମ୍ବାଦପତ୍ରଗୁଡ଼ିକ ଜଣାଥାରେ ଦୃଶ୍ୟର ଯେ କୌଣସି ସ୍ଥାନରେ ଘଟୁଥିବା କୌଣସି ଗୋଟିଏ

ଘଟଣା ସମ୍ପର୍କରେ ସବୁଦେଶର ଲୋକେ ଅତି ଅଳ୍ପ ସମୟ ମଧ୍ୟରେ
 ସବୁଦିନ ବଦରଣୀ ପାଇ ପାରୁଛନ୍ତି । ହଜାର ହଜାର ମାଇଲ୍
 ଦୂରରେ ଥାଇ ମଧ୍ୟ ଦୁଇଟି ଦେଶର ଜନସାଧାରଣ ପରସ୍ପର ସହ
 କଥାପଚାଡ଼ି ଚଳାଇବା ସମ୍ଭବ ହୋଇଛି । ସେହିପରି ଦ୍ରୁତଗାମୀ
 ମଟର, ଟ୍ରକ୍, ରେଳଗାଡ଼ି, ବିମାନ, ଶବ୍ଦ ଚରଞ୍ଚାଠାରୁ ଆହୁର
 ବେଗଗାମୀ ଜେଟ୍‌ବିମାନ, ହେଲିକୋପ୍ଟର, ଜାହାଜ ଓ ବୁଡ଼ାଜାହାଜ-
 ଗୁଡ଼ିକୁ ଏପରି ସମୁଦ୍ରତଟ୍ଟାବରେ ନିର୍ମାଣ କରାଯାଇଛି ଯେ ମନୁଷ୍ୟ
 ପୃଥିବୀର ଯେ କୌଣସି ଅପନ୍ତର ସ୍ଥାନରେ ମଧ୍ୟ ପହଞ୍ଚିପାରୁଛି ଏବଂ
 କୌଣସି ଗୋଟିଏ ସୁଦୂର ସ୍ଥାନରେ ପହଞ୍ଚିବାକୁ ତାକୁ ଅତ୍ୟଳ୍ପ
 ସମୟ ବ୍ୟୟ କରିବାକୁ ପଡ଼ୁଛି । ତେଣୁ ଯଥାର୍ଥରେ କୁହାଯାଉଛି
 ଯେ ବେଗ ହିଁ ଉନ୍ନତର ଲକ୍ଷଣ । ଅନୁନ୍ନତ ବା ବିକାଶଶୀଳ
 ରାଷ୍ଟ୍ରଗୁଡ଼ିକ ନିଜ ଦେଶର କୌଣସି ଗୋଟିଏ ସମସ୍ୟାର ସମାଧାନ
 ପାଇଁ ଏହି ସବୁ ସୁବିଧା ଓ ସୁଯୋଗଗୁଡ଼ିକର ଉପଯୋଗ କରି-
 ପାରୁଛନ୍ତି । ପାଶ୍ଚାତ୍ୟ ଦେଶର ଅଭିଜ୍ଞତାପ୍ରସୂର ବୈଜ୍ଞାନିକଗୁଡ଼ିକ
 ସାହାଯ୍ୟରେ ସେମାନେ ନିଜ ନିଜ ଦେଶର ବିକାଶ ଘଟାଇବା ପାଇଁ
 ଆଉ ଧନ ହେବାକୁ ପଡ଼ୁ ନାହିଁ, କାରଣ, ବିଜ୍ଞାନ ଓ ପ୍ରଯୁକ୍ତିବିଦ୍ୟାର
 ଅବଦାନଗୁଡ଼ିକ ସମ୍ପର୍କରେ ସମସ୍ତ ବିବରଣୀ ପୃସ୍ତକ ତଥା ବିଜ୍ଞାନ-
 ତଥ୍ୟାଗ୍ରସୂୀ ପତ୍ରିକାମାନଙ୍କରୁ ମିଳି ଯାଉଛି । କୌଣସି ଗୋଟିଏ
 ଜଟିଳ ସମସ୍ୟାର ସମାଧାନ କଲେ ଅନୁନ୍ନତ ତଥା ବିକାଶଶୀଳ
 ରାଷ୍ଟ୍ରର ଶିକ୍ଷିତ ଯୁବକ ଯୁବତୀମାନେ ପାଶ୍ଚାତ୍ୟ ରାଷ୍ଟ୍ରଗୁଡ଼ିକରେ ଅଧ୍ୟୟନ
 ଓ ଗବେଷଣା ଚଳାଇବାର ସୁବିଧା ପାଉଛନ୍ତି । ନିଜ ଦେଶର ଶିଳ୍ପ,
 କୃଷି, ପରିବହନ, ପ୍ରତିରକ୍ଷା, ଚିକିତ୍ସା ଓ ବୈଜ୍ଞାନିକ ଗବେଷଣାର
 ସମୃଦ୍ଧ ସାଧନ କଲେ ସେମାନେ ପାଶ୍ଚାତ୍ୟ ରାଷ୍ଟ୍ରଗୁଡ଼ିକରୁ ବହୁବିଧ
 ଯନ୍ତ୍ର ଓ ଉପକରଣ ଆମଦାନୀ କରିବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ପାଶ୍ଚାତ୍ୟ ରାଷ୍ଟ୍ରର
 ବ୍ୟବସାୟ ଓ ନିଜ ଦେଶର ବିଶେଷଜ୍ଞମାନଙ୍କ ସହଯୋଗରେ ନିଜ

ନିଜ ଦେଶରେ ବିହତ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ଗ୍ରହଣ କରିବାକୁ ଆଶ୍ରୟ ହେଉଛନ୍ତି । ଏହି କର୍ମପ୍ରବଣତା ବିନିମୟରେ ନିଜ ନିଜ ଦେଶକୁ ସ୍ୱାବଲମ୍ବୀ କରିବା ବେଳେ ସେମାନେ ଯେପରି ସୁଚିନ୍ତାମୟ ପଦ୍ଧତି-ଗୁଡ଼ିକର ଆଶ୍ରୟ ନେଉଛନ୍ତି; ତାହା ବିଭିନ୍ନାଳୀ ହୋଇଯିବାର ଖବର ମିଳିଥାଏ ତଥା ପାଶ୍ଚାତ୍ୟ ସ୍ୱାଧୀନଗୁଡ଼ିକର ସମକକ୍ଷ ହୋଇଯିବାର ଉଚ୍ଚାକାଞ୍ଚ୍ଛା ସେମାନଙ୍କୁ କିପରି ବିପଥଗାମୀ କରି ପକାଉଛି, ପାଶ୍ଚାତ୍ୟ ଶିଳ୍ପସମୃଦ୍ଧ ସ୍ୱାଧୀନଗୁଡ଼ିକ କିପରି ସାହାଯ୍ୟ ପ୍ରଦାନ କରିବା ବେଳେ ବହୁବିଧ ରାଜନୈତିକ ପର୍ତ୍ତ ଆରୋପ କରି ନିଜ ନିଜ ସ୍ୱାର୍ଥ ସଂରକ୍ଷଣ କରୁଥିବାରୁ ଏମାନଙ୍କ ବିକାଶ ପଥରେ ଅନ୍ତରାୟ ସୃଷ୍ଟି ହେଉଛି, ନିମ୍ନବିକାଶର ପରିଣତି ଏହି ଦେଶଗୁଡ଼ିକର ସାମାଜିକ ଚଳଣୀର ଢଙ୍ଗକୁ କିପରିଭାବରେ ବଦଳାଇ ଦେଇଛି, ତତ୍ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ସୂକ୍ଷ୍ମ ବର୍ଣ୍ଣନା ଏଠାରେ ପ୍ରାସଙ୍ଗିକ ବୋଧ ହେଉଛି ।

କୌଣସି ଗୋଟିଏ ଦେଶ ନିଜ ଦେଶର ପରିମ୍ପରାକୁ ଆଶ୍ରୟ କରି ନବ ଚେତନାର ଉନ୍ନେଷ ବଳରେ ନିଜ ଦେଶର ବିକାଶ ଘଟାଇବାକୁ ଯତ୍ନଶୀଳ ହେବା ଯୁକ୍ତିସମ୍ମତ ବୋଧ ହେଉଛି । ନିଜ ଦେଶର ଅର୍ଥନୈତିକ ବ୍ୟବସ୍ଥା, ଜଳବାୟୁ, ଶାଶିତ ସମ୍ପଦ, ମୃତ୍ତିକାର ଉତ୍ପାଦ ଶକ୍ତି, ଜନସାଧାରଣ ତଥା ସ୍ୱଦେଶୀୟ ବିଶେଷଜ୍ଞ-ମାନଙ୍କ କର୍ମପ୍ରବଣତା ପ୍ରଭୃତି ବିଷୟକୁ ନେଇ ସୁଚିନ୍ତା ଯୋଜନା-ଗୁଡ଼ିକ ପ୍ରଣୟନ କରାଗଲେ ଏବଂ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସମୟ ମଧ୍ୟରେ ଅଗ୍ରାଧିକାର ଆରୋପ କରାଯାଇଥିବା ଯୋଜନାଗୁଡ଼ିକୁ ଠିକ୍‌ଶାସ୍ତ୍ରବଦ୍ଧେ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରାଗଲେ ଅନେକଗୁଡ଼ିଏ ଯୋଜନା ଶେଷ ହୋଇଯିବା ବେଳକୁ କୌଣସି ଗୋଟିଏ ଦେଶ ପ୍ରାୟତଃ ସ୍ୱାବଲମ୍ବୀ ହୋଇପାରିବ । ଏ ରୂପ ଚିନ୍ତାଧାରାର ଅନୁଗାମୀ ହୋଇ କର୍ମପ୍ରବଣ ହେବାର ପରିଣତି ସ୍ୱରୂପ ଯୁକ୍ତିବଳ୍ଲ ଆମେରିକା ପ୍ରାୟ ୨୦୦ ବର୍ଷ ପରେ

ଆଜି ପାରା ପୃଥିବୀରେ ସଦାପେଷା ଶକ୍ତିଶାଳୀ ତଥା ବଡ଼ଶାଳୀ
 ଶକ୍ତି ରୂପେ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ଲାଭ କରିଛି ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ସମସ୍ତ ଶିଳ୍ପୋନ୍ମତ
 ଶକ୍ତିଗୁଡ଼ିକ ଏ ରୂପ ମାର୍ଗ ଅନୁସରଣ କରି ନିଜ ଦେଶର ବିକାଶ
 ଘଟାଇଛନ୍ତି । ନୂଆ ନୂଆ ସ୍ୱାଧୀନତା ଲାଭ କରିଥିବା ପୃଥିବୀର
 ଅଧିକାଂଶ ଶକ୍ତିରେ ବର୍ତ୍ତମାନ ଜନସାଧାରଣ ଯେପରି ଦୁର୍ଗତିର
 ସମ୍ମୁଖୀନ ହୋଇଛନ୍ତି, ତତ୍ସମ୍ଭାବ୍ୟ ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ସୂଚନା ପୂର୍ବରୁ
 ବର୍ଣ୍ଣିତ ହୋଇଛି । ଏହି ଦେଶଗୁଡ଼ିକର ଜନସାଧାରଣ ବରାବର
 ନିଜ ଦେଶକୁ ବିଭାଜନୀ ପାଶ୍ଚାତ୍ୟ ଶକ୍ତିମାନଙ୍କ ସହ ଭୁଲନା
 କରୁଛନ୍ତି ଏବଂ ସେହି ଶିଳ୍ପୋନ୍ମତ ଶକ୍ତିଗୁଡ଼ିକରେ ଜନସାଧାରଣଙ୍କ
 ମୁଣ୍ଡପିଛା ଆସୁ ତଥା ସେମାନଙ୍କ ବଳାସମୟ ଆଡ଼ମ୍ବରବହୁଳ
 ଜୀବନକୁ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରି ଏହି ଦୁଃଖଦୈନ୍ୟ ପ୍ରସାରିତ ଦେଶର
 ଜନସାଧାରଣ ନିଜପ୍ରତି ଗୋଟିଏ ବିଶେଷ ପ୍ରକାରର ସ୍ଥାନାନ୍ତ୍ୟ
 ଭାବ ପ୍ରକାଶ କରୁଛନ୍ତି । ଶାନ୍ତ୍ୟ, ଅତ୍ୟାବଶ୍ୟକ ନିତ୍ୟ ବ୍ୟବହାରୀ
 ସାମଗ୍ରୀ ଓ ସାମଗ୍ରୀକ ସରଞ୍ଜାମ ଯୋଗାଡ଼ କରିବା ପାଇଁ ଏମାନଙ୍କୁ
 ସେହି ଶକ୍ତିଶାଳୀ ଶକ୍ତିମାନଙ୍କ ନିକଟରେ ହାତ ପତାଇବାକୁ
 ପଡ଼ୁଛି । ସେମାନେ ଏମାନଙ୍କୁ ଏହିପରି ସାମଗ୍ରୀ ଯୋଗାଇ ଦେବା
 ବେଳେ ବହୁବିଧ ସର୍ତ୍ତ ଆଗେପ କରୁଛନ୍ତି । କାରଣ ଗୋଟିଏ
 ବିଭାଜନୀ ଶକ୍ତି ନିଜ ବାହ୍ୟ ଗୁପ୍ତାତମେ ଅନେକଗୁଡ଼ିଏ ଅନୁନ୍ମତ
 ଶକ୍ତିକୁ ଗୋଡ଼ାଣିଆ ଶକ୍ତିରୂପେ ରଖିପାରବା ଦ୍ୱାରା ତଥା ସେ
 ଦେଶମାନଙ୍କରେ ନିଜଦେଶର ଶାସନ ପଦ୍ଧତି ତଥା ରାଜନୈତିକ
 ଆଦର୍ଶର ବହୁଳ ପ୍ରସାର ଓ ପ୍ରସାର ଘଟାଇବା ଦ୍ୱାରା ପାରା
 ପୃଥିବୀରେ ନିଜ ଦେଶକୁ ଗୋଟିଏ ଶକ୍ତିଶାଳୀ ଶକ୍ତିରୂପେ ପ୍ରତିଷ୍ଠା
 କରି ପାରୁଛି । ଅତୀତେ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ନଷ୍ଟ ହୋଇଯାଉଥିବାର ଜାଣି
 ପାରୁଥିଲେ ମଧ୍ୟ ବିକାଶଶୀଳ ତଥା ଅନୁନ୍ମତ ଶକ୍ତିର ଶକ୍ତିନାୟକ-
 ମାନେ ପରିସ୍ଥିତିର ତାତ୍ପର୍ଯ୍ୟରେ ବୈଦେଶିକ ସାହାଯ୍ୟ ଉପରେ

ନିର୍ଭର କରିବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ସେମାନଙ୍କ ପ୍ରତି ଗୋଟିଏ ବିଶେଷ ପ୍ରକାରର ଶ୍ରଦ୍ଧାନ୍ୱିତ ହୋଧ ମିଶ୍ରିତ ଭାବର ପରିପ୍ରକାଶ ଘଟାଉଛନ୍ତି । ଯଥାଶୀଘ୍ର ନିଜ ଦେଶକୁ ସ୍ୱାବଲମ୍ବନଶୀଳ ତଥା ଶକ୍ତିଶାଳୀ କରିବା ଦେଇ ଏପରି ଅବାସ୍ଥିତ ତଥା ଅସମ୍ଭାବନାପୂର୍ବକ ପରିସ୍ଥିତି କବଳରୁ ମୁକ୍ତିଲାଭ କରିବା ପାଇଁ ସେମାନଙ୍କ ମନରେ ପ୍ରବଳ ବାସନା ଜାଗ୍ରତ ହୋଇଛି । ମାତ୍ର, ଦୁଃଖର କଥା ଯେ ରାଜ୍ୟ ଭିତରେ ବଡ଼ଲୋକ ହୋଇଥିବାର ଉଚ୍ଚାଶ ସେମାନଙ୍କୁ ବିପଥଗାମୀ କରି ପକାଉଥିବାର ଲକ୍ଷ୍ୟ କରାଯାଉଛି । ନିଜ ଦେଶର ପରିବେଶ ପ୍ରତି ଆଦୌ ଦୃଷ୍ଟି ନ ଦେଇ ସେମାନେ କୌଣସି ସମାସ୍ୟାର ସମାଧାନ କଲେ ପାଶ୍ଚାତ୍ୟ ଦେଶମାନଙ୍କରେ ବର୍ତ୍ତମାନ ଅନୁସରଣ କରା ଯାଉଥିବା ପନ୍ଥାର ଆଶ୍ରୟ ନେବାକୁ ଶ୍ରେୟସ୍କର ମଣୁଛନ୍ତି । ଯେଉଁ ପ୍ରକାର ବ୍ୟବସ୍ଥା ବର୍ତ୍ତମାନ ଶିଳ୍ପୋନ୍ନତ ଦେଶମାନଙ୍କରେ ବୈଷୟିକ ବିଦ୍ୟାର ନିମ୍ନ ସମୃଦ୍ଧି ଘଟାଉଛି ଓ ବହୁବିଦର ଅଭିଜ୍ଞତା ବଳରେ ଯାହା କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହୋଇଛି ଏବଂ ଯେଉଁ ପ୍ରକାର ଅବସ୍ଥା ବର୍ତ୍ତମାନ ସେହି ଦେଶଗୁଡ଼ିକର ପରିବେଶ ସହ ଖାପ ଖାଇ ପାରୁଛି, ସେହି ବ୍ୟବସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକର ନିମ୍ନ ପ୍ରତିଲିନି ଘଟାଇବା ଦ୍ୱାରା ଜନସାଧାରଣ ବିଭ୍ରାନ୍ତ ହୋଇ ଯାଉଛନ୍ତି ଏବଂ ସେମାନଙ୍କ ମନରୁ ଆତ୍ମପ୍ରତ୍ୟୟଭାବ ଉଠି ହୋଇ ଯାଉଛି । ସେପରି ଯୋଜନା ମଧ୍ୟ ଉପେକ୍ଷ ପାରୁନାହିଁ । ନିଜ ଦେଶର ଜଳବାୟୁ, ମୃତ୍ତିକାର ପ୍ରକୃତି, ନିଜ ଦେଶରେ ମିଳୁଥିବା କଞ୍ଚାମାଲ, ଭୂଗର୍ଭ ସଂଚିତ ଖଣିଜ ସମ୍ପଦ ଉପରେ ନିର୍ଭର କରି ଦୀର୍ଘମିଆଦୀ ଯୋଜନା ଆଲୁକ୍ଷରେ ସ୍ୱଦେଶର ସ୍ୱୟଂହତ ବିକାଶ ଘଟାଇବାକୁ ସେମାନଙ୍କଠାରେ ଧୈର୍ଯ୍ୟର ଅଭାବ ପରିଲକ୍ଷିତ ହେଉଛି । ଏହି ଦେଶଗୁଡ଼ିକରେ ଜନସାଧାରଣ ଏପରି କୁସଂସ୍କାର ଓ ଧର୍ମଭୁକ୍ତି ଅବସ୍ଥାଧର ବଶବର୍ତ୍ତୀ ହୋଇ ଜୀବନ

ବିଚାରଭ୍ରମ, କୃଷି କ୍ଷେତ୍ରରେ ଏପରି ଅନୁଲବ୍ଧ ଯନ୍ତ୍ର କୌଶଳ ଓ କର୍ଷଣ ପଦ୍ଧତି ଅବଲମ୍ବନ କରାଯାଉଛି ଏବଂ ନିରକ୍ଷରତା ଏମାନଙ୍କ ମନରେ ନବ ଚେତନାର ଉତ୍ତେଜ ଘଟାଇବାର ପଥରେ ଏପରି ଅନ୍ତରାୟ ସୃଷ୍ଟି କରୁଛି ଯେ ସବୁ ପ୍ରଥମେ ଏହିସବୁ ସମସ୍ୟାର ସନ୍ତୋଷଜନକ ସମାଧାନ କରାଯିବା ଯୁକ୍ତିସଂଗତ ବୋଧ ହେଉଛି ।

ବିଜ୍ଞାନର ଅତ୍ୟାଧୁନିକ ଅବଦାନଗୁଡ଼ିକର ଉପଯୋଗ ପାଇଁ ବିଦେଶୀ ବୁଦ୍ଧି ଓ ବିଦେଶୀ ଯନ୍ତ୍ର କୌଶଳ ଉପରେ ନିର୍ଭର କରି ଯେଉଁ ଯୋଜନାଟିକୁ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରାଯାଉଛି, ତାର ଉତ୍ତରୋତ୍ତର ସମ୍ବଳିତ ସାଧନ ହେବା ପରିବର୍ତ୍ତେ ସେହି ଯୋଜନାଟି ଅକାଳେ ମଉଳି ଯାଉଛି । ସୁଦେଶପ୍ରେମୀ ଶ୍ରେଣୀମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଅଧିକ ଦୋଷର ବିକାଶ କରନ୍ତୁ ଏପରି ଅପରାଧମୟ କର୍ମପଦ୍ଧତି ଆଶ୍ରୟ ନେଉଛନ୍ତି; ମାତ୍ର ଏତଦ୍ୱାରା ଦେଶବାସୀମାନଙ୍କ ଅର୍ଥନୈତିକ ଅବସ୍ଥାରେ କୌଣସି ଲକ୍ଷଣିୟ ଅଗ୍ରଗତି ଘଟୁ ନ ଥିବାରୁ ସେମାନଙ୍କ ମନରେ ଏହି ଶ୍ରେଣୀମାନଙ୍କ ପ୍ରତି ଆତ୍ମ ପତିଆର ଆଧୁନାହିଁ । ତେଣୁ, ବିଭିନ୍ନ ବିକାଶଶୀଳ ବା ଅନୁଲବ୍ଧ ଶ୍ରେଣୀମାନଙ୍କରେ ରାଜନୈତିକ ଅବସ୍ଥା ସ୍ଥିର ରହୁନାହିଁ । ପ୍ରତ୍ୟେକ ନୂଆ ନେତା ନିଜ ଦେଶର ବିକାଶ ପାଇଁ ନୂତନ ଚିନ୍ତାଧାରାକୁ ଅଗ୍ରାଧିକାର ଦେଇ ଅଳ୍ପ କିଛି ଦିନ ବହୁବିଧ ଯୋଜନାକୁ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରାଇବା ବେଳକୁ ତାଙ୍କ ସରକାରର ପତନ ଘଟୁଛି । କ୍ଷମତାର ଲୋଭ ତଥା ବହୁବିଧ ରାଜନୈତିକ ଆଦର୍ଶର ଉତ୍ପୀଡ଼ନ ଏ ଦେଶଗୁଡ଼ିକରେ ଯେଉଁ ପ୍ରକାର ଅନିଚ୍ଛିତ ରାଜନୈତିକ ଅବସ୍ଥାର ସୂଚକ ଘଟାଇବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଦେଶଗୁଡ଼ିକର ବିକାଶପଥରେ ଅନ୍ତରାୟ ସୃଷ୍ଟି କରୁଛି ତାହା ପାଶ୍ଚାତ୍ୟ ବିଭବଶାଳୀ ତଥା ଶକ୍ତିଶାଳୀ ଶ୍ରେଣୀମାନଙ୍କୁ ବେଶ୍ ସୁନ୍ଦର । ସେମାନେ ପରିବାର ଅନୁରୂପରେ ବା ଖୋଲ ଖୋଲ ଭାବରେ

ଅନୁଲତା ସ୍ଵାମୀନଙ୍କର ରାଜନୈତିକ ଅବସ୍ଥାରେ ନିଜ ନିଜ ମନଲାଗି ପରିବର୍ତ୍ତନ ଘଟାଇବାକୁ ଯତ୍ନପୂର୍ବକ ଭାବେ ଚଳାଇଛନ୍ତି । କୌଣସି ଏକ ରାଜନୈତିକ ଆଦର୍ଶର ପ୍ରସାର ଘଟାଇବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ସରକାର ଗଠନ କରିବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଶିଳ୍ପାଳୟର ସ୍ଵର ସରକାର ନିଜ ଦେଶର ଗୋଇନ୍ଦା ବିଭାଗ ଜରିଆରେ ଏହି ଦେଶମାନଙ୍କରେ ପ୍ରଚାର ଅର୍ଥ ବ୍ୟୟ କରୁଛନ୍ତି । ଏତଦ୍ଵାରା କେତେକ ଶିକ୍ଷିତ ତଥା ଉଚ୍ଚଶିକ୍ଷିତା ସମ୍ପନ୍ନ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ବିବେକକୁ ସେମାନେ ଯଥାର୍ଥରେ ‘କଣି’ ପାରୁଛନ୍ତି । ପୁଣି ଗୋପନରେ ପ୍ରତିରକ୍ଷା ସରଞ୍ଚାଳା ପୋଗାଇ ଦେଇ ସେମାନେ ଏ ଦେଶଗୁଡ଼ିକରେ ବିଦ୍ରୋହ ବା ତୁମ୍ଭଳ ହିଂସାମୂଳକ କାଣ୍ଡର ସମ୍ଭାବନା ଘଟାଇଛନ୍ତି । ଏତଦ୍ଵାରା ଅନୁଲତା ସ୍ଵାମୀଗୁଡ଼ିକରେ ରାଜନୈତିକ ଅସ୍ଥିରତା ଲାଗି ରହୁଛି । ଶିଳ୍ପାଳୟର ସ୍ଵାମୀଗୁଡ଼ିକ ନିଜ ନିଜ ଦେଶର ବିକାଶ ସାଧନ ପାଇଁ ଏ ଦେଶଗୁଡ଼ିକୁ ପୃଷ୍ଠାକାନ୍ତ ରୂପେ ବ୍ୟବହାର କରୁଛନ୍ତି । ସାମରିକ ସରଞ୍ଚାଳା, ନିତ୍ୟ ବ୍ୟବହାରୀ ସାମଗ୍ରୀ, ବହୁବିଧ ଯାନ୍ତ୍ରିକ ଉପକରଣ ପ୍ରଭୃତି ଅତି ଚଢ଼ାଦରରେ ବିକି ସେମାନେ ଏ ଦେଶଗୁଡ଼ିକରୁ ପ୍ରଚାର ଲାଭ ଉଠାଉଛନ୍ତି । ପୁଣି ଖଣିଜତେଜ, ଟିଣ, ଆଲୁମିନିଅମ୍, ତମ୍ବା ପ୍ରଭୃତି ଅତ୍ୟାବଶ୍ୟକ କାର୍ଯ୍ୟାଳୟ ଏହି ଦେଶଗୁଡ଼ିକରୁ ଅପେକ୍ଷାକୃତ ଶସ୍ତା ଦରରେ କଣି ନେଇ ସେମାନେ ନିଜ ନିଜ ଦେଶରେ ବିଜ୍ଞାନାଗ୍ରସ୍ତୀ ସଭ୍ୟତାର ସ୍ଥିତିକୁ ବଜାୟ ରଖି ପାରୁଛନ୍ତି । ଅଥଚ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଶିଳ୍ପାଳୟର ସ୍ଵାମୀ ନିଜକୁ ଶକ୍ତିଶାଳୀ ସ୍ଵାମୀରୂପେ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରିବା ନିମନ୍ତେ ଅଧିକରୁ ଅଧିକ ଅନୁଲତା ସ୍ଵାମୀଗୁଡ଼ିକୁ ନିଜ ବାହୁସ୍ଥାପନରେ ରଖିବାକୁ ଲଳାପିତ ହେଉଛି; ଏପରି ଦୁର୍ଭାଗ୍ୟଜନକ କାର୍ଯ୍ୟାଳୟ ପରିଣତି ସ୍ୱରୂପ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଅନୁଲତା ସ୍ଵାମୀରେ ଶକ୍ତିଶାଳୀ ସ୍ଵାମୀଗୁଡ଼ିକ ନିଜ ନିଜ ଦୁରଭିସନ୍ନମୂଳକ କାର୍ଯ୍ୟାଳୟ ପରିଣତ ଚଳାଇଛନ୍ତି ।

ଅନୁନୀତ ବାସ୍ତବଗୁଡ଼ିକର ଜନସାଧାରଣ ପାଶ୍ଚାତ୍ୟ ବାସ୍ତବ ଫେସନ୍, ଆଦର୍ଶକାୟ ବା ସାମାଜିକ ଚଳଣି, କଳା ଓ ସଙ୍ଗୀତକୁ ଯୁଗପାଠଯୋଗୀ ବା ଭଲତା ରୁଚିର ପରିବୃତ୍ତ କରୁଥିବା ବାସ୍ତବ କରୁଛନ୍ତି । ଏହି ଦେଶଗୁଡ଼ିକରେ ଯୁବ ସଂପ୍ରଦାୟ ନିଜ ଦେଶର ପରମ୍ପରାକୁ ଉଲ୍ଲିଙ୍ଗ ନୁଆ ପ୍ରକାରର ବେଶ ପୋଷାକ ପରିଧାନ କରୁଛନ୍ତି, ନିଜ ଦେଶର ସାହିତ୍ୟ ଓ ସଙ୍ଗୀତ ପ୍ରତି ଚାହୁଁଛନ୍ତି ଏବଂ ପ୍ରଦର୍ଶନ କରୁଛନ୍ତି, ସେମାନଙ୍କ ଆଖିର ବ୍ୟବହାରରେ ହଠାତ୍ ଲକ୍ଷଣୀୟ ପରିବର୍ତ୍ତନ ଦେଖିବା ଓ ସେମାନଙ୍କ ମନରୁ ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ଭାବ ଲେପ ପାଇଯାଉଛି । ପାଶ୍ଚାତ୍ୟ ସଭ୍ୟତାର ଏହି ଅନୁନୀତ ଜନତା ସୃଷ୍ଟି ସାମାଜିକ ଜୀବନର ବିଶୁଦ୍ଧତା ସ୍ୱଦେଶର ଚିନ୍ତାଶୀଳ ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କର ଚକ୍ଷୁଶୀଳ ହେଉଛି; ତେଣୁ ବସ୍ତୁଗୋଷ୍ଠୀ ଓ ଯୁବଗୋଷ୍ଠୀ ମଧ୍ୟରେ ନିଶ୍ଚିତ ପ୍ରଭେଦ ପରିଲକ୍ଷିତ ହେଉଛି । ପାଶ୍ଚାତ୍ୟ ବିଜ୍ଞାନୋନ୍ନତ ବାସ୍ତବଗୁଡ଼ିକ ନିଜ ନିଜ ଦେଶର ବିକାଶ ସାଧନ କରୁଥିବା ବେଳେ ବଣିକମୁଲର କର୍ମପ୍ରବଣତା ପ୍ରତି ପ୍ରାଧାନ୍ୟ ଆରୋପ କରିଥିବା ଯୋଗୁଁ ଏବଂ ବର୍ତ୍ତମାନସମୟ ମନୋବୁଦ୍ଧିର ବିଶବର୍ତ୍ତୀ ହୋଇ ସମାଜ ବିଜ୍ଞାନ ପ୍ରତି ଅବହେଳା ପ୍ରଦର୍ଶନ କରିଥିବା ଯୋଗୁଁ ସମସ୍ତ ସେହି ଦେଶଗୁଡ଼ିକର ଯୁବସଂପ୍ରଦାୟ ଯେପରି ଦୁର୍ମାର୍ଗ-ଗ୍ରସ୍ତ ହୋଇ ପଡ଼ିଛନ୍ତି ତଦ୍ୱଳ୍ପ ସେହି ଦେଶଗୁଡ଼ିକର ବୁଦ୍ଧିଜୀବୀମାନେ ଘୋର ଅନୁରାପ କରିବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଏହାର ଆଶୁ ପ୍ରତିକାର ପାଇଁ ବିଭିନ୍ନ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଗ୍ରହଣ କରିବାକୁ ଆଗଭର ହେଲେଣି । ଅଥଚ ଅନୁନୀତ ବା ବିକାଶଶୀଳ ବାସ୍ତବଗୁଡ଼ିକ ଇତିହାସରୁ ଶିକ୍ଷାଲାଭ ନ କରି ଯଦି ଅନୁରୂପ ପନ୍ଥା ଅନୁସରଣ କରିବାକୁ ଆଗ୍ରହ ନ ହେବା ସେମାନଙ୍କ ମୂର୍ଖତାର ପରିବୃତ୍ତ କରୁଥିବା ବାସ୍ତବର ଦେଖଣି । ତେଣୁ ଯୁଥବାର ବିଭିନ୍ନ ଦେଶର ବିଶିଷ୍ଟ ବୈଜ୍ଞାନିକ, ଅର୍ଥନୀତିଜ୍ଞ ଓ ସମାଜ-

ବିଜ୍ଞାନମାନେ ସଂପ୍ରତି ଯଥାର୍ଥରେ ଏହି ବିକାଶଶୀଳ ବା ଅନୁନ୍ନତ
ରାଷ୍ଟ୍ରଗୁଡ଼ିକୁ ସମୟୋପଯୋଗୀ ଚେତାବନୀ ଶୁଣାଉଛନ୍ତି । ସେମାନେ
ପ୍ରଶ୍ନୋତ୍ତରରେ ଘୋଷଣା କଲେଣି ଯେ ପ୍ରତ୍ୟେକ ବିକାଶଶୀଳ ରାଷ୍ଟ୍ର
ନିଜ ଦେଶର ପରମ୍ପରା ଓ ପରିବେଶକୁ ଭିତ୍ତି କରି ବିଜ୍ଞାନର
ଅବଦାନଗୁଡ଼ିକୁ ନିଜ ଦେଶର ବିକାଶ କଲେ ଏପରି ବ୍ୟବହାର
କରିବା ବିଧେୟ ଯେ ଭବିଷ୍ୟତରେ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ଦେଶ ସ୍ୱାବଲମ୍ବନଶୀଳତା
ପଥରେ ଅଗ୍ରସର ହେବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ପରିବେଶର ଦୂଷିତକାରଣ
ଘଟିବ ନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ଦେଶର ସାମାଜିକ ଜୀବନର ନିରାପତ୍ତ
ବ୍ୟାପ୍ତ ହେବ ନାହିଁ ଅଥବା ଜନସାଧାରଣ ଦୁର୍ନୀତିପରାୟଣ ବା
ଉଚ୍ଛ୍ୱେଷଜ୍ଞାନ ଜନେ ଯାପନ କରିବାର ଅବକାଶ ରହିବ ନାହିଁ ।

ଏଗାର

ମାନବୀୟ ଇତିହାସର ଚନ୍ଦ୍ର ଏପରି ଅସଂଭବିତ ଭାବରେ
ଘଣ୍ଟିତ ହୋଇଛି ଯେ ପୃଥିବୀର ଅଳ୍ପ କେତୋଟି ଦେଶରେ
ବିଜ୍ଞାନାଗ୍ରହୀ ସଭ୍ୟତାର ବିକାଶ ବହୁଦିନ ଧରି ସଂଘଟିତ ହେବାର
ପରିଣତି ସ୍ୱରୂପ ସେହି ଦେଶଗୁଡ଼ିକ ଅଧିକାଂଶ ଦେଶ ତୁଳନାରେ
ଯଥେଷ୍ଟ ଅଧିକ ପରିମାଣରେ ସମୃଦ୍ଧ ହୋଇପାରିଛନ୍ତି । ତନ୍ମଧ୍ୟରୁ
କେତେକ ଦେଶ ଏସିଆ ଓ ଆଫ୍ରିକାର ଅନୁନ୍ନତ ରାଷ୍ଟ୍ରଗୁଡ଼ିକରେ
ଔପନିବେଶିକ ଶାସନ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରି ସେ ଦେଶଗୁଡ଼ିକୁ ନିଜ ନିଜ
ରହିତା ଅନୁଯାୟୀ ଲୁଣ୍ଠନ ବା ଶୋଷଣ କରିବାର ପରିଣତି ସ୍ୱରୂପ
ସେହି ଦେଶଗୁଡ଼ିକ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ଅବହେଳିତ ତଥା ଅନୁନ୍ନତ ଅବସ୍ଥାରେ
ରହିଯାଇଛନ୍ତି । ସେ ଦେଶଗୁଡ଼ିକର ପ୍ରାକୃତିକ ବିଭବକୁ ଏହି
ଉନ୍ନତ ଦେଶଗୁଡ଼ିକର ବଣିକ ସଂପ୍ରଦାୟ ବେପାରବାୟୁଭାବରେ
ବିନିଯୋଗ କରି ନିଜ ନିଜ ଦେଶକୁ ବିଭବଶାଳୀ ତଥା ଶକ୍ତିଶାଳୀ
ରାଷ୍ଟ୍ରରୂପେ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରିପାରିଛନ୍ତି । ବଂଶ ଶତାବ୍ଦୀର ସମ୍ପ୍ରମ ଦଶକରେ

ଆମେ ଅବଶ୍ୟ ବର୍ତ୍ତମାନ ସାମ୍ରାଜ୍ୟବାଦୀ ଶାସନର ପ୍ରାୟତଃ ଶେଷ ଯବନିକା ପାତ ଦେବାର ଆନନ୍ଦ ପ୍ରଦାୟକ ଦୃଶ୍ୟ ଅବଲୋକନ କରିବାର ସୌଭାଗ୍ୟ ଅର୍ଜନ କରିଛୁ । ମାତ୍ର ଏ ରୂପ ଶାସନର ପ୍ରଭବ ଆନ୍ତରି ଅନେକ ଦିନ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପୃଥିବୀର ବୌଦ୍ଧିକ ତଥା ସାଂସ୍କୃତିକ ପରିବେଶରୁ ଉତ୍ତେଜନା ଓ ଅଶାନ୍ତିକୁ ପ୍ରଶମିତ କରାଇବା ଦିଗରେ ଅନୁରାୟ ସୃଷ୍ଟି କରିବ ।

ଯେଉଁ କେତେକ ମୁଣ୍ଡିମେୟ ରାଷ୍ଟ୍ର ଉତ୍କଳିଷ୍ଟ ବହୁବିଧ ଐତିହାସିକ କାରଣଗୁଡ଼ିକ ଯୋଗୁଁ ପୃଥିବୀର ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଦେଶର ଅଧିବାସୀମାନଙ୍କ ଅପେକ୍ଷା ଯଥେଷ୍ଟ ସୁଖ ଶାନ୍ତିରେ ତଥା ଭୋଗ ବିଳାସରେ ଜୀବନ ବିତାଇ ପାରୁଛନ୍ତି, ସେହି ଦେଶଗୁଡ଼ିକୁ ବର୍ତ୍ତମାନ ‘ପ୍ରଥମ-ପୃଥିବୀ’ (**First World**) ନାମରେ ଅଭିହିତ କରାଯାଉଛି । ପଶ୍ଚିମଯୁରୋପ, ଯୁକ୍ତରାଷ୍ଟ୍ର ଆମେରିକା, ଜାପାନ୍ ପ୍ରମୁଖ ରାଷ୍ଟ୍ରଗୁଡ଼ିକୁ ଏହି ଶ୍ରେଣୀର ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରାଯାଇଛି । କମ୍ୟୁନିଷ୍ଟ-ମାନଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ଶାସିତ ଏକତ୍ତବିବାଦୀ ରାଷ୍ଟ୍ରଗୁଡ଼ିକୁ ‘ଦ୍ଵିତୀୟ ପୃଥିବୀ’ (**Second World**) ନାମରେ ଅଭିହିତ କରାଯାଉଛି । ସୋଭିଏଟ୍ ରୁଷିଆ, ପୋଲଣ୍ଡ, ଚେକୋସ୍ଲୋବାକିଆ ପ୍ରମୁଖ ରାଷ୍ଟ୍ରଗୁଡ଼ିକୁ ଏ ଶ୍ରେଣୀର ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରାଯାଇଛି । ‘ପ୍ରଥମ ପୃଥିବୀ’ର ବାସିନ୍ଦାମାନେ ଦ୍ଵିତୀୟ ପୃଥିବୀର ଅଧିବାସୀମାନଙ୍କ ଅପେକ୍ଷା ପୃଥିବୀର ଦରିଦ୍ର ଜନତାର ସେବା ପାଇଁ ଅଧିକ ସମ୍ବେଦନଶୀଳ ହୋଇଥିବାର ଔନ୍ତିମିକ ବଜାଉଛନ୍ତି । କାରଣ, ୧୯୭୩ ମସିହାର ପରିସଂଖ୍ୟାନଭିତ୍ତିକ ହିସାବକୁ ଦର୍ଶାଇ ସେମାନେ ପ୍ରଚାର ଚଳାଉଛନ୍ତି ଯେ ଅନୁରାତ ଦେଶର ଜନସାଧାରଣଙ୍କ ଗୃହିତା ମେଣ୍ଟାଇବା ପାଇଁ ସେମାନେ ୧୯୯୯ ବିଲିଅନ୍ ଡଲର୍ ସାହାଯ୍ୟ ସୁନ୍ଦର ଦାନ କରିଥିବା ସ୍ଥଳେ ଦ୍ଵିତୀୟ ପୃଥିବୀର କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ମତ୍ର ୧.୪ ବିଲିଅନ୍ ଡଲର୍ ପରିମିତ ସାହାଯ୍ୟ ଦେଇ ପାରିଛନ୍ତି ।

ପ୍ରକୃତ ଯେଉଁ ସବୁ ବ୍ୟାକାଶୀକ ତଥା ଅନୁନତ ସ୍ୱାସ୍ଥଗୁଡ଼ିକର ଦୟାମୟ ଅବସ୍ଥା ସଂପର୍କରେ ବିଶେଷ ସୂଚନା ପ୍ରଦତ୍ତ ହୋଇଛି ଏବଂ ସେହିମାନଙ୍କ ସେବା କରୁଥିବାର ବାହାନା ଦେଖାଇ ଉଲ୍ଲିଖିତ ଉଭୟ ଗୋଷ୍ଠୀ ପୃଥିବୀରେ ଶୀତଳ ଯୁବର ବାତାବରଣକୁ ସରରମ ରଖି ପାରୁଛନ୍ତି, ସେମାନଙ୍କୁ ‘ତୃତୀୟ ପୃଥିବୀ’ (Third World) ନାମରେ ଅଭିହିତ କରାଯାଇଥିଲା । ଏବେ କିନ୍ତୁ ଏହି ଶେଷୋକ୍ତ ଶ୍ରେଣୀଭୁକ୍ତ ସ୍ୱାସ୍ଥଗୁଡ଼ିକୁ ପୁଣି ‘ଦୁଇ ଭାଗରେ ବିଭକ୍ତ କରାଗଲାଣି । କାରଣ, ପାଶ୍ଚାତ୍ୟ ଶିଳ୍ପୋନ୍ନତ ସ୍ୱାସ୍ଥଗୁଡ଼ିକ ଯେପରି ଅତି ଅଳ୍ପ ଦୂରରେ ମଧ୍ୟ ପ୍ରାଚ୍ୟ ଦେଶଗୁଡ଼ିକରୁ ଅଶୋଧିତ ଖଣିଜ ତିଳ ଆମଦାନୀ କରି ପାରୁଥିଲେ, ସେମାନେ ଆଉ ସେପରି କରି ପାରୁ ନାହାନ୍ତି । ମଧ୍ୟ ପ୍ରାଚ୍ୟ ଦେଶଗୁଡ଼ିକର ସମ୍ପଦ ଲିତ ଉଦ୍ୟମ ଫଳରେ ଖଣିଜ ତିଳର ଦର ହ୍ରାସ ହ୍ରାସ ଭାବରେ ବଢ଼ି ଚାଲିଛି ଏବଂ ପାଶ୍ଚାତ୍ୟ ଦେଶଗୁଡ଼ିକ ଶକ୍ତି ସମସ୍ୟାର କୌଣସି ବିକଳ ପନ୍ଥା ହଠାତ୍ ଖୋଜି ନ ପାଇବାରୁ ସେହି ଚିନ୍ତା ଦରରେ ତେଲ ଲଣିବାକୁ ବାଧ୍ୟ ହେଉଛନ୍ତି । ଏହାର ପରିଣତି ସ୍ୱରୂପ ବର୍ତ୍ତମାନ ମଧ୍ୟପ୍ରାଚ୍ୟ ଦେଶଗୁଡ଼ିକ ହଠାତ୍ ପ୍ରଚ୍ଛନ୍ନ ବୈବେକିକ ମୁଦ୍ରା ଅର୍ଜନ କରି ଧନାନ୍ୱର ହେବାରେ ଲାଗିଛନ୍ତି । ସେମାନଙ୍କର ଏପରି ଏକ ବଳିଷ୍ଠ ତଥା ଐତିହାସିକ ପଦକ୍ଷେପ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ପ୍ରାକୃତିକ ବିଭବ ପରିଧିରୁ ସ୍ୱାସ୍ଥମାନଙ୍କର ଚକ୍ଷୁ ଉନ୍ନୀଳିତ କରି ପାରିଛି । ବିଦେଶକୁ ରପ୍ତାନୀ କରାଯାଉଥିବା ତମ୍ବାର ସବୁଠାରୁ ପ୍ରାୟ ୮୦ ଭାଗ ଚାନ୍ଦିଆ ପୃଥିବୀର ୪ଟି ଦେଶ (ଚିଲି, ପେରୁ, ଜାମ୍ବିଆ ଓ ଜମ୍ବିରେ) ପ୍ରରଣ କରନ୍ତି, ଶେକଡ଼ା ୭୦ ଭାଗ ଟିଣର ଚାନ୍ଦିଆ ୨ଟି ଦେଶ (ବଲିଭିଆ ଓ ମାଲୟେସିଆ) ପ୍ରରଣ କରି ପାରନ୍ତି, ଶେକଡ଼ା ୧୫ ଭାଗ ବକ୍ସାଇଟ୍ ଚାନ୍ଦିଆ ୪ଟି ଦେଶ (ଜାମାଇକା, ଗୁଇନା, ଫ୍ରିନାମ୍ ଓ

ଗୁପ୍ତାନା) ଯୋଗାଇ ପାରନ୍ତି ଏବଂ ଆର୍ଥିକାର କେତୋଟି ଦେଶ ଓ ବ୍ରାଜିଲ୍ ପ୍ରମୁଖ ସ୍ଵାସ୍ଥଗୁଡ଼ିକ ପୃଥିବୀର କଫି ଚାଷବା ପ୍ରଶାସନ କରନ୍ତି । ଏହି ସମସ୍ତ ସ୍ଵାସ୍ଥଗୁଡ଼ିକ ବର୍ତ୍ତମାନ ନିଜ ଦେଶରୁ ରସାୟନ କରାଯାଉଥିବା କଞ୍ଚାମାଲର ଦର ଖଣିଜ ତୈଳର ଦର ପରି ଯଥେଷ୍ଟ ପରି-ମାଣରେ ବଢ଼ାଇବାରେ ଲାଗିଛନ୍ତି । ତେଣୁ ଏ ସବୁ ସ୍ଵାସ୍ଥର ଅର୍ଥ-ନୈତିକ ଅବସ୍ଥା ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଅନୁନ୍ନତ ସ୍ଵାସ୍ଥମାନଙ୍କ ତୁଳନାରେ ଅପେକ୍ଷାକୃତ ଉନ୍ନତ ହୋଇପାରିଛି । ଖଣିଜତୈଳର ଅଧିକାଂଶ ମଧ୍ୟପ୍ରାଚ୍ୟର ସ୍ଵାସ୍ଥଗୁଡ଼ିକ ସମେତ ରୋଜିଆଲ, ନାଇଜେରିଆ, ଜାଇରେ, ଜାମ୍ବିଆ, ମରକୋ, ମାଲିୟୁସିଆ ଓ ବ୍ରାଜିଲ୍ ପ୍ରମୁଖ ସ୍ଵାସ୍ଥଗୁଡ଼ିକୁ ଡଙ୍ଗାୟ ପୃଥିବୀ ନାମରେ ଅଭିହିତ କରାଯାଇଛି ଏବଂ ସେହି ସ୍ଵାସ୍ଥଗୁଡ଼ିକଠାରୁ ଅପେକ୍ଷାକୃତ ଦରଦ୍ର ଅବସ୍ଥାରେ ଥିବା ଶାରତ, ବଙ୍ଗଳାଦେଶ, ଏଥିଓପିଆ, ଛାଇଥି ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ସ୍ଵାସ୍ଥଗୁଡ଼ିକୁ ‘ଚତୁର୍ଥ ପୃଥିବୀ’ ନାମରେ ଅଭିହିତ କରାଯାଉଛି । ଅବଶ୍ୟ ‘ଡଙ୍ଗାୟ’ ଓ ‘ଚତୁର୍ଥ’ ପୃଥିବୀର ସ୍ଵାସ୍ଥଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟରେ ପ୍ରଭେଦର ମାତ୍ରା ଅତି କମ୍; କେବଳ ଆୟର ପରିମାଣରେ ପାର୍ଥକ୍ୟ ପରିଲକ୍ଷିତ ହେଉଥିଲେ ହେଁ ମାତ୍ରଗତ ବା ଆଦର୍ଶଗତ ଦୃଷ୍ଟିକୋଣରୁ ଏମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ କୌଣସି ପ୍ରଭେଦ ନାହିଁ ।

‘ଡଙ୍ଗାୟ ପୃଥିବୀ ଓ ଚତୁର୍ଥ ପୃଥିବୀର ଜନସାଧାରଣଙ୍କ ଦୁଃଖ ଦୈନ୍ୟ ସମ୍ପର୍କରେ ପ୍ରଶ୍ନର ଯେଉଁ କରୁଣା ଚିତ୍ର ପରିବେଷିତ ହୋଇଛି ଏବଂ ‘ପ୍ରଥମ’ ଓ ‘ଦ୍ଵିତୀୟ’ ପୃଥିବୀର ସ୍ଵାସ୍ଥନାୟକମାନେ ସେମାନଙ୍କ ଦୁଃଖ ମୋଚନ ଦିଗରେ ସହାୟକ ହେବା ପରିବର୍ତ୍ତେ ଯେପରି ସେମାନଙ୍କୁ ନୀତିବାରିଣୀ ରୂପେ ପ୍ରୟୋଗ କରି ପୃଥିବୀର ସାମାଜିକ ଦରବାରରେ ନିଜ ନିଜକୁ ଶକ୍ତିଶାଳୀ ସ୍ଵାସ୍ଥରୂପେ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରିବାକୁ ଉଦ୍ୟମ ଚଳାଇଛନ୍ତି, ଚତୁର୍ଥମାନଙ୍କୁ ନୈରାଶ୍ୟବ୍ୟଞ୍ଜକ ଚିତ୍ରକୁ ପାଠ

କରି କେନ୍ଦ୍ର ଚିନ୍ତା କରିବା ଉଚିତ୍ ହେବ ନାହିଁ ଯେ ଏହି ଦେଶ-
ଗୁଡ଼ିକରେ ଜନସାଧାରଣଙ୍କୁ ସୁଧଭ୍ୟ ଓ ସୁସ୍ୱଚ୍ଛତା କରାଇବା ପାଇଁ
ବା ସେମାନଙ୍କ ଜୀବନ ଧାରଣ କରିବାର ନ୍ୟୁନତମ ବୃଦ୍ଧି ପ୍ରରଣା
କରିବା ପାଇଁ କୌଣସି ଲକ୍ଷ୍ୟୀୟ ଅଗ୍ରଗତି ଘଟୁ ନାହିଁ । ଏ ସମ୍ପର୍କରେ
ଆମ ଦେଶର ଲକ୍ଷ୍ୟୀୟ ଅଗ୍ରଗତି ସମ୍ବନ୍ଧରେ ତଥା ଆନ୍ତଃରାଷ୍ଟ୍ରୀୟ
କ୍ଷେତ୍ରରେ ଏହିପରି କର୍ମକୁଶଳତାର ସୁଦୂରପ୍ରସାସ ପ୍ରସବ ସମ୍ପର୍କରେ
ସଂଶ୍ଳିଷ୍ଟ ଆଶ୍ୱାସ ଯୋଗାଇ ଦେବା ଅପ୍ରାୟଜ୍ଞିକ ବୋଧ ହେଉ ନାହିଁ ।

ଆମ ଦେଶ ସ୍ୱାଧୀନତା ଲାଭ କରିବାର ୨୮ ବର୍ଷ ବିତିଗଲାଣି,
ଇତିହାସରେ ଏ ଦେଶରେ ସାମ୍ରାଜ୍ୟବାଦୀ ଢାଞ୍ଚାରେ ସରକାର
ଗଠନ କରିବା ସକାଶେ ଗଣତାନ୍ତ୍ରିକ ଶାସନ ପଦ୍ଧତିର ଚେର ସୁଦୃଢ଼
ହୋଇ ପାରିଛି । ସ୍ୱର୍ଗତ ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ପଣ୍ଡିତ ନେତେନ୍ଦ୍ରଙ୍କ ଅପୂର୍ବ
ନେତୃତ୍ୱ, ବଳିଷ୍ଠ ବ୍ୟକ୍ତିତ୍ୱ ଓ ଉନ୍ନତ ଚିନ୍ତାଧାରାର ପରିଚ୍ଛେଦ ରୂପେ
ଏଦେଶର ଭାଗ୍ୟକାଶରେ ଯେଉଁ ପ୍ରକାର ରାଜନୈତିକ ସ୍ଥିତିର
ବିରଚିତ ହୋଇଛି, ଆମର ପଡ଼ୋଶୀ ରାଷ୍ଟ୍ରଗୁଡ଼ିକରେ ବା ନୂଆ କରି
ସ୍ୱାଧୀନତା ଲାଭ କରିଥିବା ପୃଥିବୀର ଅନ୍ୟ କୌଣସି ବିକାଶଶୀଳ ବା
ଅନୁନ୍ନତ ରାଷ୍ଟ୍ରରେ ଏପରି ରାଜନୈତିକ ପରିବେଶ ଦେଖିବାକୁ ମିଳେ
ନାହିଁ । ପଣ୍ଡିତ ନେତେନ୍ଦ୍ର ଏଦେଶର ବହୁବିଧ ପରିକଳ୍ପନାଗୁଡ଼ିକୁ
ବାସ୍ତବ ରୂପରେଖ ପ୍ରଦାନ କରିବା ନିମନ୍ତେ ସ୍ୱଦେଶୀ ବୈଜ୍ଞାନିକମାନଙ୍କ
ଉପରେ ଯେପରି ଭରସା ରଖିଥିଲେ, ତାହାର ପରିଣତି ସ୍ୱରୂପ ଆମ
ଦେଶର କତିପୟ ବୈଜ୍ଞାନିକ ନବନିର୍ମିତ ଜାତୀୟ ଗବେଷଣାଗାର-
ମାନଙ୍କରେ ତଥା ବହୁବିଧ ଗବେଷଣାତ୍ମକ ପ୍ରତିଷ୍ଠାନ ଓ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟା-
ଳୟମାନଙ୍କରେ ଉଚ୍ଚତ୍ତମ ଶିକ୍ଷା ଗବେଷଣା ତଳାଇ ଆନ୍ତର୍ଜାତୀୟ
ସୁଖ୍ୟାତି ଅର୍ଜନ କରିଛନ୍ତି । ଅବଶ୍ୟ ପୃଥିବୀର ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ବିକାଶଶୀଳ
ରାଷ୍ଟ୍ରଗୁଡ଼ିକ ଭୁଗର୍ଭସ୍ଥ ପ୍ରାକୃତିକ ସମ୍ପଦକୁ ବ୍ୟବସାୟିକ ଭିତ୍ତିରେ

ବିନିଯୋଗ କରି ଜାତୀୟ ଆୟର ପରିମାଣକୁ ବଢ଼ାଇ ପାରିବୁ । ମାତ୍ର ଆମ ଦେଶର ମେଧାବୀ ଗବେଷକମାନେ ନିଜ ସୃଷ୍ଟିଶୀଳ ପ୍ରତିଭା ଧନିମୟରେ ବୈଜ୍ଞାନିକ ଗବେଷଣା କ୍ଷେତ୍ରରେ ଦେଶ ବିଦେଶରେ ଯେପରି ସୁନାମ ଅର୍ଜନ କରୁଛନ୍ତି, କୌଣସି ବିକାଶଶୀଳ ଶାସ୍ତ୍ରର ସ୍ୱାଧୀନୋତ୍ତର ଇତିହାସରେ ତାର ପଟାନ୍ତର ନାହିଁ । ତେଣୁ ସୀମିତ ସମ୍ବଳ ମଧ୍ୟରେ ବହୁଳ ବ୍ୟୟପାତ୍ରେଷ ବୈଜ୍ଞାନିକ ଗବେଷଣା କ୍ଷେତ୍ରରେ ବୌଦ୍ଧିକତାର ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ କରିବା ବେଳେ ଆମ ଦେଶ ଚୁଖିବା ବା ଚତୁର୍ଥ ପୃଥ୍ବୀର ସମସ୍ତ ଶାସ୍ତ୍ରଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟରେ ଶୀର୍ଷ ସ୍ଥାନ ଅଧିକାର କରିଛି ବୋଲି କହିଲେ ପତ୍ୟର ଅପଳାପ ହେବ ନାହିଁ ।

ଆନ୍ତର୍ଜାତୀୟ ସୁଖ୍ୟାବସ୍ଥାରେ ବୈଜ୍ଞାନିକ ଡକ୍ଟର ହୋମି ଜାହାଙ୍ଗୀର ଶ୍ରୀବାଙ୍କ ନିର୍ଦ୍ଦେଶନା, ଶାସନଦକ୍ଷତା ଓ ବଳିଷ୍ଠ ନେତୃତ୍ୱ ଯୋଗୁଁ ଏଦେଶରେ ୧୯୪୯ ମସିହାଠାରୁ ପରମାଣୁ ଶକ୍ତି ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଗବେଷଣା ତଥା ପରମାଣୁ ଶକ୍ତିର ଶାନ୍ତପୂର୍ଣ୍ଣ ବିନିଯୋଗ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଗବେଷଣାର ଉତ୍ତରୋତ୍ତର ଅଭିବୃଦ୍ଧି ସାଧିତ ହୋଇଥିଲା । ତାଙ୍କର ବିମାନ ଦୁର୍ଘଟଣା ବଶତଃ ଅକାଳ ମହାପ୍ରୟାଣ ଦର୍ଶିଥିବା ପରେ ମଧ୍ୟ ପ୍ରବ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ପରିକଳ୍ପନାଗୁଡ଼ିକୁ ଯଥାବିଧି ବାସ୍ତବ ରୂପରେଣ ବିଆସିବାର ପରିଶତ ସ୍ୱରୂପ ଆମ ଦେଶରେ ପାରମାଣବିକ ପ୍ରତିଯୁକ ନିଷ୍ପତ୍ତି ନିୟନ୍ତ୍ରିତ ପରମାଣୁ ଶକ୍ତିର ରୂପାନ୍ତର ଘଟାଯାଇ ବିଦ୍ୟୁତ୍‌ଶକ୍ତିର ବୃଦ୍ଧିବା ପ୍ରରଣ କରାଗଲା । ୧୯୭୪ ମସିହା ମେ ମାସ ୧୮ ତାରିଖ ଦିନ ଆମ ଦେଶର ବୈଜ୍ଞାନିକମାନେ ହୃଦେଷ୍ଟାରେ ଭୁଗର୍ଭରେ ପାରମାଣବିକ ବିସ୍ଫୋରଣ ଘଟାଇବାକୁ ସମର୍ଥ ହୋଇଛନ୍ତି । ସେମାନଙ୍କ ଏରୂପ ବିଚକ୍ଷଣ କର୍ମକୁଶଳତାର ପରିଣତି ସ୍ୱରୂପ ଆମ ଦେଶ ପାରମାଣବିକ ବିସ୍ଫୋରଣ କ୍ଷେତ୍ରରେ ସମ୍ପ୍ରତି ପୃଥ୍ବୀରେ ଷଷ୍ଠ ସ୍ଥାନ ଅଧିକାର କରିଛି । (ଅନ୍ୟ ୫ଟି ଦେଶର ନାମ ହେଉଛି

ଯୁକ୍ତରାଷ୍ଟ୍ର ଆମେରିକା, ସୋଭିଏଟ୍ ଋଷିଆ, ଗ୍ରେଟ୍‌ବ୍ରିଟେନ୍, ଫ୍ରାନ୍ସ
 ଓ ଚୀନ) ଆମ ଦେଶର ବିକାଶ କଲେ ବହୁବିଧ ଯୁଗନ୍ତର ପରି-
 କଳ୍ପନାଗୁଡ଼ିକୁ ବାସ୍ତବତାରେ ପରିଣତ କରିବା ପାଇଁ ଏରୂପ ଅନୟ-
 ଳିତ ପାରମାଶ୍ରୟକ ବିସ୍ତୋରଣ ନିଷ୍ପେଦ ଶକ୍ତିର ବିନିଯୋଗ କରାଯିବା
 ସମ୍ଭବରେ ଆମ ଦେଶର ଜାତୀୟ ସଙ୍କଳ୍ପ ବହୁପ୍ରଫୁଲ୍ଲ ସ୍ଥିତିକୁ
 ହୋଇଛି । ଅଥଚ, ଆମ ଦେଶର ଏରୂପ କର୍ମକୁଶଳତା ପାଶ୍ଚାତ୍ୟ
 ରାଷ୍ଟ୍ରମାନଙ୍କ ଦ୍ଵାରା କଠୋର ଭାବରେ ସମାଲୋଚିତ ହୋଇଛି ।
 ଯୁକ୍ତରାଷ୍ଟ୍ର ଆମେରିକା ଭଳି ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ଦେଶ ଶହ ଶହ
 ପରମାଣୁ ବୋମା ଗନ୍ତାଘରେ ସାଇତି ରଖିଥିଲେ ମଧ୍ୟ ଏବଂ ତା ଠାରୁ
 ଅଧିକ ଶକ୍ତିଶାଳୀ ଉତ୍ତରୀୟ ବୋମାଗୁଡ଼ିକୁ ନିର୍ମାଣ କରିବାର ପ୍ରକ୍ରିୟା
 ବୁଲୁ ରଖିଥିଲେ ମଧ୍ୟ ଆମ ଦେଶର ବୈଜ୍ଞାନିକମାନଙ୍କ କରମତକୁ
 ସେମାନେ ପ୍ରତିରକ୍ଷା ପାଇଁ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଧୂସାମ୍ବକ ଅସ୍ତ୍ର ରୂପେ ଗ୍ରହଣ
 କରିଛନ୍ତି । ଯଦିଓ ଏରୂପ କର୍ମପ୍ରବଣତା ପରମାଣୁ ବୋମା ନିର୍ମାଣ ପାଇଁ
 ଆଦୌ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ନୁହେଁ, ତଥାପି ଆମ ଦେଶର ନିଯାଗାନ କରିବାକୁ
 ସେମାନେ ପଶ୍ଚାତ୍ତପ୍ତ ହୋଇନାହାନ୍ତି । ସେମାନଙ୍କ ମତାନୁଯାୟୀ ଗୋଟିଏ
 ବିକାଶଶୀଳ ରାଷ୍ଟ୍ରପକ୍ଷରେ ଅନ୍ୟ ଯୋଜନାଗୁଡ଼ିକୁ କାଟିଛନ୍ତି କରି
 ପ୍ରତିରକ୍ଷା ପାଇଁ ବ୍ୟୟବହୁଳ ପାରମାଶ୍ରୟକ ବିସ୍ତୋରଣ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ
 ପରୀକ୍ଷା ଚଳାଇବା ଉଚିତ୍ ନୁହେଁ । ଏପରି ଉପଦେଶାତ୍ମକ ବା
 ଚାକ୍ଷୁର୍ଭାବ ମନ୍ତବ୍ୟ ଅନ୍ତରାଳରେ ସେମାନଙ୍କ ମାନସପଟରେ ଯେଉଁ
 ଆତଙ୍କ ସୃଷ୍ଟି ହୋଇଛି, ତାହା ଶୁଣିବାବେଳେ ବାରି ହୋଇଯାଉଛି ।
 ଆମ ଦେଶର ଏରୂପ କୃତିତ୍ଵ ଶିଳ୍ପୋନ୍ମତ ପାଶ୍ଚାତ୍ୟରାଷ୍ଟ୍ରର ନେତୃ-
 ବର୍ଗଙ୍କୁ ଶୁଣିବାବେଳେ ଧୂଳିର ଦେଉଛି ଯେ ବିଜ୍ଞାନ ଓ ବୈଜ୍ଞାନିକ
 ଗବେଷଣାର ଅବଦାନକୁ ପୃଥ୍ଵୀର ଯେ କୌଣସି ଦେଶ ନିଜର
 ସ୍ଵାର୍ଥସାଧନ ପାଇଁ ଏଣିକି ବିନିଯୋଗ କରିପାରିବେ; କାରଣ, ଏପରି
 ତଥ୍ୟକୁ ବହୁବିଧ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଗୋପନୀୟ ରଖାଯିବା ବା କ୍ଷମତା ଓ ପୂର୍ଣ୍ଣ

ବଳରେ କୌଣସି ଏକ ଗବେଷଣା ପ୍ରସ୍ତୁତ ଫଳ ଭାବରେ ଏକଗୁଣିଆ ଅଧିକାର ସାବ୍ୟସ୍ତ କରିବା କଥାଟି ସମ୍ଭବ ନୁହେଁ । ସେମାନେ ଜାଣି-ଗଲେଣି ଯେ ଆଜି ଯଦି ଭାରତ ପାରମାଣବିକ ବିସ୍ଫୋରଣ ଘଟାଇବାକୁ ସମର୍ଥ ହେଲେଣି, ଆଉ ୫/୧୦ ବର୍ଷ ପରେ ପୃଥିବୀର ଆନ୍ତର୍ଜାତୀୟ ଅନେକ ବିକାଶଶୀଳ ରାଷ୍ଟ୍ର ନିଜକୁ ଆଉ ଶକ୍ତିସମ୍ପନ୍ନ ରାଷ୍ଟ୍ରରୂପେ ନିଜ ନିଜ କ୍ଷମତା ଜାହିର କରି ପାରନ୍ତେ । ଭାରତର ଏହିପରି ପଥପ୍ରଦର୍ଶନ-କାରୀ ପଦକ୍ଷେପ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଅନୁରୂପ ଓ ବିକାଶଶୀଳ ରାଷ୍ଟ୍ରଗୁଡ଼ିକୁ ପାରମାଣବିକ ବିସ୍ଫୋରଣ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଗବେଷଣାରେ ମନୋନିବେଶ କରିବାକୁ ତଥା ପରମାଣୁ ବୋମା ନିର୍ମାଣ କରିବାକୁ ଅନୁପ୍ରାଣିତ କରିବାର ସମ୍ଭାବ୍ୟତା ହିଁ ପାଶ୍ଚାତ୍ୟରାଷ୍ଟ୍ରର ନେତୃବର୍ଗଙ୍କ ଗାନ୍ଧିବାଦର ପରମ କାରଣ ହୋଇଛି । ପୁଣି, ଭୃତ୍ୟ ବା ଚତୁର୍ଥ ପୃଥିବୀରେ ତଥା ଶିଳ୍ପୋନ୍ନତ ରାଷ୍ଟ୍ରମାନଙ୍କରେ କେତେକ ଜନଗୋଷ୍ଠୀ ବର୍ତ୍ତମାନ ଯେପରି ଗରିବ ଯୁଦ୍ଧରେ ବ୍ୟାପୃତ ହୋଇଛନ୍ତି ଏବଂ ଶନୁ-ରାଷ୍ଟ୍ର ବା ନିଜ ଦେଶର ବିବାଦୀୟ ଅଞ୍ଚଳରେ ଯେ କୌଣସି ଅମାନୁଷିକ ଲୀଳାର ସ୍ୱରୂପ ପାଇଁ ସେମାନେ ଯେପରି ବିଚକ୍ଷଣ ଚତୁରତା ସହକାରେ ବିଜ୍ଞାନାଶ୍ରୟୀ କୌଶଳ ଓ ସାମରିକ ଧରଣୀମନ୍ତ୍ରକୁ ବ୍ୟବହାର କରୁଛନ୍ତି, ତାହାକୁ ଲକ୍ଷ୍ୟ କଲେ ଜଣାପଡ଼ୁଛି ଯେ ସେହି ଆଦର୍ଶାନୁଗତ ତଥା ମତାନ୍ତର ବ୍ୟକ୍ତିମାନେ ହାତ ପାହାନ୍ତାରେ ପାଇଲେ ପ୍ରଜୟୁକ୍ତ ପରମାଣୁ ବୋମାକୁ ମଧ୍ୟ ଏହିପରି ଶକ୍ତିଯନ୍ତ୍ରଣା ଅଭିଯାନର ସଫଳତା ପାଇଁ ବ୍ୟବହାର କରିବାକୁ ପଶ୍ଚାତ୍ତପ୍ତ ହେବେ ନାହିଁ । ବୋମା ନିର୍ମାଣର କୌଶଳ ଆଉ ଗୋପନୀୟ ରହୁ ନ ଥିବାରୁ ତଥା ଏଥିପାଇଁ ଆବଶ୍ୟକ ପୁରୁଷାର୍ଥ-୨୩୫ ସମେତ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ କଞ୍ଚାମାଲ ପୃଥିବୀର ବିଭିନ୍ନ ରାଷ୍ଟ୍ରମାନଙ୍କରେ ଗଚ୍ଛିତ ହୋଇଥିବାରୁ, ବଳପ୍ରୟୋଗ କରି ବା କୌଣସି ଅଭିପକ୍ଷମୁଳକ କାର୍ଯ୍ୟ ବଳରେ ହିଁ ଅର୍ଥ ବିନିମୟରେ ଏହିପରି ଶଳମତ ଅସାମାଜିକ ବ୍ୟକ୍ତିମାନେ ପରମାଣୁ ବୋମା ନିର୍ମାଣ

କରିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରିବା ଅବାନ୍ତର ବୋଧ ହେଉନାହିଁ । ମଧ୍ୟସ୍ଥାପ୍ୟ ଓ ଇସ୍‌ସ୍‌ଏଲ୍ ଭଳି ଦେଶଗୁଡ଼ିକରେ ବହୁବିଧ ଧୂସାମ୍ବଳ କାର୍ଯ୍ୟରେ ଆତ୍ମନିୟୋଗ କରିଥିବା ଗରିବମାନଙ୍କ ହାତରେ ଯଦି ଏହି ଅସ୍ତ୍ର ପଡ଼ିଯାଏ, ତାହାହେଲେ ତାର ପରିଣତି କ'ଣ ହେବ, ଚର୍ଯ୍ୟମ୍ବରୀୟ ଚିନ୍ତା କଲବେଳକୁ ଦେହ ଶୀତେଇ ଉଠୁଛି ।

ନିକଟ ଅତୀତରେ ଆମ ଦେଶର ବୈଜ୍ଞାନିକମାନେ ସ୍ୱଚେଷ୍ଟାରେ ‘ଆର୍ଯ୍ୟଭଟ୍ଟ’ ନାମକ ଗୋଟିଏ କୃତ୍ରିମ ଉପଗ୍ରହକୁ ନିର୍ମାଣ କରି ଓ ସୋଭିଏଟ୍ ରୁଷିଆର ବିଶେଷଜ୍ଞମାନଙ୍କ ସହଯୋଗରେ ସେଠାକାର ରକେଟ୍ ଷେପରାଟୀରୁ ତାହାକୁ ମହାକାଶକୁ ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱଗାମୀ କରାଇ ନିଜ ନିଜ କର୍ମକୁଶଳତାର ସମ୍ପନ୍ନ ପରିଚିତ ପ୍ରଦାନ କରିବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ସମଗ୍ର ପୃଥିବୀରେ ଏଦିଗରେ ଏକାଦିଗ ଛାନ ଅଧିକାର କରିବାର ଗୌରବ ଅର୍ଜନ କରିଛନ୍ତି । ବହୁବିଧ ବିଚକ୍ଷଣତାବେ କର୍ମନିୟୁତ ଯନ୍ତ୍ରଗୁଡ଼ିକ ଦ୍ୱାରା ସଜ୍ଜିତ ଏହି ଉପଗ୍ରହଟି ମହାକାଶ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଜ୍ଞାତବ୍ୟ ତଥ୍ୟ ସଂଗ୍ରହ କରିବା ପାଇଁ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ । ଇତ୍ୟବସରରେ ଆମ ଦେଶର ବିଶେଷଜ୍ଞମାନେ ସ୍ୱଦେଶରେ ଗୋଟିଏ ରକେଟ୍ ଷେପରାଟୀ ନିର୍ମାଣ କରିବାକୁ ଯତ୍ନଶୀଳ ହେଲେଣି । ବହୁବିଧ ଜଟିଳ ସମସ୍ୟାର ସମ୍ମୁଖୀନ ହୋଇଥିବା ଆମ ଦେଶ ପରି ଗୋଟିଏ ବିକାଶଶୀଳ ରାଷ୍ଟ୍ର ଏପରି ଏକ ବ୍ୟୟବହୁଳ ଯୋଜନାର ସଫଳ ରୂପାୟନ ପାଇଁ କାହିଁକି ସକଳ୍ପବଦ୍ଧ ହୋଇଛି ? ଏପରି ପ୍ରଶ୍ନର ଯଥାର୍ଥ ଉତ୍ତର ସମ୍ପର୍କରେ ଜାଣି ନଥିବା ଆମ ଦେଶର କେତେକ କୁହାନ୍ତି ଯା ତଥା ଅଥାପାଠୁଆ ଲୋକ ଯେପରି ସମାଲୋଚନା-ମୁଳକ କହୁଁ ମନ୍ତବ୍ୟ ପ୍ରକାଶ କରୁଛନ୍ତି, ଠିକ୍ ସେହିପରି ଏହାର ସଦୁପଯୋଗ ସମ୍ପର୍କରେ ଜାଣିଥିବା ପାଣ୍ଡିତ୍ୟ ରାଷ୍ଟ୍ରଗୁଡ଼ିକରେ କେତେକ ଅସହନଶୀଳ ବ୍ୟକ୍ତି ମଧ୍ୟ ବହୁ ପ୍ରକାର ଅଯୌକ୍ତିକ ତଥା ଅବାନ୍ତର

ମନୁଷ୍ୟ ଜଣିଆରେ ଆମ ଦେଶର ଜନମତକୁ ବିଭ୍ରାନ୍ତ କରିଦେବାର ଅପରେଷ୍ଟା ଚଳାଇଛନ୍ତି । ବହୁଦିନ ଧରି ବିଦେଶୀ ଶାସନ ଅଧୀନରେ ଥିବା ଏହି ପ୍ରାକୃତିକ ବିଭବ ପରିପୂର୍ଣ୍ଣ ଦେଶଟିର ବିକାଶ କଲେ ଏହାର ଭୂଗର୍ଭସମ୍ପଦ ପ୍ରାକୃତିକ ସମ୍ପଦ ସମ୍ପର୍କରେ ସଠିକ ଜ୍ଞାନ ଅର୍ଜନ କରିବା ତଥା ଏହି ସମ୍ପଦ ଆହରଣ ଓ ଏହାର ସଦୁପଯୋଗ ପାଇଁ ବିଶ୍ୱର କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ଗ୍ରହଣ କରିବା ଏଯାବତ୍ ସମ୍ଭବ ହୋଇ ନାହିଁ । ପୂର୍ବରୁ ପ୍ରାକୃତିକ ବିଭବର ସର୍ବେକ୍ଷଣ ପାଇଁ ଯେଉଁ ପ୍ରକାର ଉଦ୍ୟମ କରାଯାଇଥିଲା, ବର୍ତ୍ତମାନ ବିଜ୍ଞାନ ଓ ପ୍ରଯୁକ୍ତିବିଦ୍ୟାର ସମୃଦ୍ଧି ଫଳରେ ଆଉ ସେଗୁଡ଼ିକର ସାହାଯ୍ୟ ନେବା ଯୁଗୋପଯୋଗୀ ବୋଧ ହେଉ ନାହିଁ । ବିଜ୍ଞାନୋନ୍ମତ ଦେଶମାନଙ୍କରେ କୃଷିମ ଉପଗ୍ରହଗୁଡ଼ିକୁ ଏପରି କାର୍ଯ୍ୟରେ ବ୍ୟବହାର କରାଯାଉଛି । ବିଚକ୍ଷଣତାବେ କର୍ମନିପୁଣ ହୁଏ-ନ୍ତିପୁ ଟେଲିଭିଜନ କାମେରା ଜରିଆରେ ‘ରିମୋଟ୍ କଣ୍ଟ୍ରୋଲ୍’ ପଦ୍ଧତି ଅବଲମ୍ବନରେ ଫଟୋଗ୍ରାଫ୍ ଉତ୍ତୋଳନ କରାଯାଉଛି । ଏପରି ଫଟୋ-ଗ୍ରାଫ୍‌ଗୁଡ଼ିକ ଟେଲିମିଟରିଙ୍ଗ୍ ପ୍ରନ୍ତିପ୍ତା ଅବଲମ୍ବନରେ ବୈଜ୍ଞାନିକମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଦେଖାଯିବା ପରେ ସେମାନେ ସେଗୁଡ଼ିକୁ ବିଶ୍ଳେଷଣ କରି ଗୋଟିଏ ଅଞ୍ଚଳର ପ୍ରାକୃତିକ ବିଭବ ସମ୍ପର୍କରେ ଯାବତ୍ଯା ଜ୍ଞାତବ୍ୟ ତଥ୍ୟ ସଂଗ୍ରହ କରିପାରୁଛନ୍ତି । ଏହାଛଡ଼ା ପାଣିପାଗ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଧୂରନ୍ତା ଯୋଗାଇ ଦେବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ କୃଷିମ ଉପଗ୍ରହର ସାହାଯ୍ୟ ନିଆଯିବା ଅନୁଷ୍ଠାନ ବୋଧ ହେଉଛି । ଆମ ଦେଶ ଗୋଟିଏ କୃଷିପ୍ରଧାନ ଦେଶ ଏବଂ ଏ ଦେଶରେ କୃଷିର ସଫଳତା ମୌସୁମୀ ବାୟୁର ପ୍ରବାହ ଉପରେ ନିର୍ଭର କରେ । ଆସନ୍ତ ଭବିଷ୍ୟତର ପାଣିପାଗ ସମ୍ପର୍କୀୟ ଅବସ୍ଥା ଏ ଦେଶର କୃଷକମାନଙ୍କୁ ଜଣାଇ ଦିଆଯିବ । ଯଦି ସମ୍ଭବ ହୁଏ, ତାହାହେଲେ ସେମାନେ ଯଥାସମୟରେ ଯଥାବଧି କର୍ମପନ୍ଥା ଅନୁସରଣ କରିବା ଦ୍ୱାରା ଉତ୍ପାଦନର ହାର ନିଶ୍ଚୟ ବୃଦ୍ଧିଲାଭ କରିବ । ବର୍ତ୍ତମାନ

ଅନୁଷ୍ଠିତ ପାଣିପାଗର ଅବସ୍ଥା ଗୁଣୀମନରେ ଯେଉଁ ଆତଙ୍କ ସୃଷ୍ଟି କରୁଛି ଏବଂ ପାଣିପାଗ ବିଗିଡ଼ିଯିବା ଦ୍ଵାରା ଯେପରି ଅପୂର୍ବସୀୟ ଶକ୍ତ ଦେଖୁଛି, ସେହି ଦୁର୍ଗତିଗୁଡ଼ିକର ଦୁର୍ଘଟନର ପାଇଁ ଏରୂପ ବିଜ୍ଞାନାନ୍ତରୀ ବ୍ୟବସ୍ଥା ନିଶ୍ଚୟ ସମାପ୍ତକ ହେବ । ଗୁଣୀ ଯଦି ୧୫ ଦିନ ବା ମାସକ ଆଗରୁ ବର୍ଷାର ଆଗମନ ସମ୍ଭବରେ ସୂଚନା ପାଇଯାଏ କିମ୍ବା ଆସନ୍ନ ଝଡ଼ ତୋଫାନ ସମ୍ଭବରେ ସେ ଯଦି ଅବଗତ ହୋଇପାରେ ଅଥବା ତାକୁ ଯଦି ଆସନ୍ନ ମରୁଡ଼ି ସମ୍ପର୍କରେ ସୂଚନା ଯୋଗାଇ ଦିଆଯାଏ, ତାହାହେଲେ ଜନମଙ୍ଗଳକାଣ୍ଡ ସରକାର ଓ କୃଷକମାନେ ଭବିଷ୍ୟତ ପାଇଁ ନିଶ୍ଚୟ ବିଶ୍ଵାସ ପ୍ରତିକାରମୁଳକ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଗ୍ରହଣ କରି ପାରିବେ । ଯେଉଁ ସମୟା ହଠାତ୍ ଉଦ୍‌ଆପିତ ହେବା ଦ୍ଵାରା ଏ ଦେଶର ଜନ-ମାନସରେ ଆତଙ୍କ ବ୍ୟାପିଯାଉଛି ଏବଂ ଉଦ୍‌ୟ ସରକାର ଓ ଜନ-ସାଧାରଣ ଯାହାର ସମାଧାନ ପାଇଁ ଉଦ୍‌ବିଗ୍ନ ହୋଇ ପଡ଼ୁଛନ୍ତି, ସେପରି ସମୟା ସମ୍ପର୍କରେ ପୂର୍ବରୁ ସଚେତନ ହୋଇ ପାରିଲେ କର୍ମୋଦ୍ୟୋଗୀ ବିବେକୀ ମନୁଷ୍ୟ ବୁଝି ବିଚାରି ଭବିଷ୍ୟତ ସହ ମୁକାବିଲା କରିବାକୁ ସମର୍ଥ ହୋଇପାରିବ ।

ସ୍ଵାଧୀନୋତ୍ତର ଭାରତ ବୈଜ୍ଞାନିକ ଗବେଷଣା ଓ ପ୍ରଯୁକ୍ତି-ବିଦ୍ୟାର ସାହାଯ୍ୟ ନେଇ ନିଜ ଦେଶକୁ ସ୍ଵାବଲମ୍ବୀ କରାଇବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଯେଉଁ ପ୍ରକାର ପ୍ରଶଂସନୀୟ ପଦକ୍ଷେପଗୁଡ଼ିକ ଗ୍ରହଣ କରିଛି, ତନ୍ମଧ୍ୟରୁ ଦୁଇଟି ଦୃଷ୍ଟାନ୍ତର ଅବତାରଣା କରାଗଲା । ଏହା ଆମକୁ ଜଣାଇ ଦେଉଛି ଯେ ପୃଥିବୀର ପ୍ରତ୍ୟେକ ପ୍ରଗତିକାମୀ ବିକାଶ-ଶୀଳ ରାଷ୍ଟ୍ର ବର୍ତ୍ତମାନ ବିଜ୍ଞାନ ଓ ପ୍ରଯୁକ୍ତିବିଦ୍ୟାର ସାହାଯ୍ୟ ନେଇ ନିଜ ଦେଶକୁ ସ୍ଵାବଲମ୍ବୀ କରାଇବା ବିଷୟରେ ଅଗ୍ରସର ହେଉଛି । ନିଜ ଦେଶର ଦୁର୍ଗତିର ମୋଚନ ପାଇଁ ଯଦି ବିଜ୍ଞାନର ଅବଦାନଗୁଡ଼ିକର ସାହାଯ୍ୟ ନିଆ ନ ଯାଏ, ତାହାହେଲେ ଦାରିଦ୍ର୍ୟର ଦୁର୍ଘଟନର

କଦାପି ସମ୍ଭବ ହୋଇ ପାରିବ ନାହିଁ ବୋଲି ସେମାନଙ୍କ ମନରେ ଦୃଢ଼ ଧାରଣା ଜାତ ହୋଇଛି । ସେମାନଙ୍କର ଏହିପରି ସାହସିକ ପଦକ୍ଷେପ ପାଶ୍ଚାତ୍ୟ ବିଜ୍ଞାନୋନ୍ନତ ରାଷ୍ଟ୍ରମାନଙ୍କୁ ହାସ୍ୟାସ୍ତବ ବୋଧ ହେଉଥିଲେ ମଧ୍ୟ, ଏହି ରାଷ୍ଟ୍ରଗୁଡ଼ିକ ସେ ପ୍ରଗତି ପଥରେ ଅଗ୍ରସର ହେଉଛନ୍ତି, ଏଥିରେ ସନ୍ଦେହର ଅବକାଶ ନାହିଁ । ଶିର୍ଷା ଜର୍ଜରିତ ଶିଳ୍ପୋନ୍ନତ ରାଷ୍ଟ୍ରଗୁଡ଼ିକ ନିଜ ନିଜର ମାଲିକାନା ଓ ପ୍ରଭୁତ୍ୱ ଜାହାଜ୍ କରିବା ପାଇଁ ଆଗରୁ ସେପରି ସମ୍ଭଜ ପତ୍ନୀ ଅନୁସରଣ କରିଥିଲେ ଏବଂ ନିଜ ନିଜ ଶକ୍ତି ଓ ସାମର୍ଥ୍ୟ ବଳରେ ନିଶ୍ଚୟ ଜନତାକୁ ଜାକୁ କରି ରଖିବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ନିଜ ନିଜ ଦେଶର ସବାଙ୍ଗୀନ ସମୃଦ୍ଧି କଲେ ଏ ଦେଶଗୁଡ଼ିକରୁ ଶସ୍ତ୍ରାସ୍ତ୍ରରେ କଷ୍ଟମାଲ ସଂଗ୍ରହ କରୁଥିଲେ, ବର୍ତ୍ତମାନ ସେପରି ଅବସ୍ଥା ଆଉ ନାହିଁ । ମାନବୀୟ ସ୍ୱାର୍ଥତା ଓ ସଂସ୍କୃତିର ରକ୍ଷାପଥରେ ଏ ଯେଉଁ ପଟ୍ଟପରିବର୍ତ୍ତନ ଦେଖିଛୁ, ତାହାର ସୁଦୂରପ୍ରସାରି ପ୍ରଭାବ ସମ୍ପର୍କରେ ଅବଗତ ହେବା ପରେ ପାଶ୍ଚାତ୍ୟ ଶିଳ୍ପୋନ୍ନତ ‘ପ୍ରଥମ ପୃଥିବୀ’ର ରାଷ୍ଟ୍ରଗୁଡ଼ିକ ଏ ଦେଶଗୁଡ଼ିକ ପ୍ରତି ବିଦ୍ରୋହୀ ମନୋଭାବ ପୋଷଣ କରୁଛନ୍ତି । ଏ ସମ୍ପର୍କରେ ପ୍ରବଚ୍ଛିତ ଗୋଟିଏ ଉଦାହରଣ ସମ୍ପର୍କରେ ସାମାନ୍ୟ ବିଶଦ ବାଖ୍ୟା ଯୋଗାଇ ଦେଲେ ଦକ୍ଷିଣର ଗୁରୁତ୍ୱ ଅନାୟାସରେ ଉପଲବ୍ଧ ହୋଇପାରିବ ।

ମଧ୍ୟପ୍ରାଚ୍ୟର ଖଣିଜ ତିଳ ଉତ୍ପାଦନକାରୀ ରାଷ୍ଟ୍ରଗୁଡ଼ିକ ପାଉଁଶ ଆରବ୍ଧ ମହାଭଜାଙ୍କ ବଳିଷ୍ଠ ନେତୃତ୍ୱ ବଳରେ ସଫଳତା ଉଦ୍ୟମ ଚଳାଇ ଖଣିଜ ତିଳର ଦର ହଠାତ୍ ବଢ଼ାଇ ଦେଲେ । ବଣିକ ସ୍କୁଲର କାରସାଦରେ ବିରକ୍ଷ କର୍ମକୁଶଳତା ଯଥା ଅଭିଜ୍ଞତା ଅର୍ଜନ କରିଥିବା ପାଶ୍ଚାତ୍ୟ ଶାସ୍ତ୍ରର ପୁଞ୍ଜିପତିମାନେ ଏ ଦେଶଗୁଡ଼ିକରେ ତିଳ ସଂଗ୍ରହ ପାଇଁ ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଗ୍ରହଣ କରିଥିଲେ ଏବଂ ସବୁମାତ୍ର ଅଶୋଭିତ ତିଳକୁ ଅତି ଅଳ୍ପ ଦରରେ କର୍ଷ

ନେଉଥିଲେ । ଏପରି ବ୍ୟବସ୍ଥା ସେମାନଙ୍କୁ ବେଶ୍ ସୁହାଇଥିଲା । ପେଟୋଲ୍, ପ୍ରାକୃତିକ ଗ୍ୟାସ୍ ଓ ପେଟ୍ରୋଲ୍‌ଜାତ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଅତ୍ୟାବଶ୍ୟକ ଦ୍ରବ୍ୟଗୁଡ଼ିକୁ ବ୍ୟବହାର କରି ସେମାନେ ନିଜ ନିଜ ଦେଶର ଶିଳ୍ପାଗ୍ରୟୀ ସଭ୍ୟତାର ଚରମ ବିକାଶ ଦର୍ଶାଇଥିଲେ । ମାତ୍ର ମଧ୍ୟ-ପ୍ରାଚ୍ୟର ଅନୁନତ ଶସ୍ତ୍ରଗୁଡ଼ିକର ଏରୂପ ଆନ୍ତର୍ଜାତୀୟ ପଦକ୍ଷେପ ସେ ଦେଶଗୁଡ଼ିକରେ ଅଭୂତପୂର୍ବ ଆଲୋଡ଼ନ ସୃଷ୍ଟି କରିଥିଲା । ଅଜସ୍ର ପୃଷ୍ଠି ବିକାୟରେ ସେ ଦେଶଗୁଡ଼ିକରେ ଯେଉଁ ମଟରଗାଡ଼ି, ଭାବବାସ୍ତୁ ଟ୍ରକ, ସ୍କୁଟର ଓ ପରିବହନ ପାଇଁ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଇଞ୍ଜିନ୍‌ଗୁଳିତ ଯାନଗୁଡ଼ିକୁ ଶହ ଶହ ସଂଖ୍ୟାରେ ନିର୍ମାଣ କରାଯାଉଥିଲା, ପ୍ରତିବର୍ଷ ଯେପରି ନୂଆ ନୂଆ କିସମର ଯାନ ନିର୍ମାଣ କରି ନିଜ ଦେଶରେ ତଥା ପୃଥିବୀ ବଜାରରେ ଏଗୁଡ଼ିକୁ ବିକ୍ରି କରିବା ଲାଗି ସେମାନେ ବାତୁଳପ୍ରାୟ କର୍ମପ୍ରବଣ ହୋଇଥିଲେ, ହଜାର ହଜାର କାରଗାର ଓ ଶ୍ରମିକ ଅନେକ ସୁଖ୍ୟାତିସମ୍ପନ୍ନ କରୁପୋରେସନ୍‌ଗୁଡ଼ିକ ଅଧୀନରେ ଏପରି ବ୍ୟୟବହୁଳ ଯୋଜନାଗୁଡ଼ିକୁ ଯଥାବିଧି ସମ୍ପାଦନ କରିବା ପାଇଁ ଅହୋରାତ୍ର ଶାସ୍ତ୍ରଜ୍ଞ ତଥା ମନସିକ ପରିଶ୍ରମ ଚଳାଇଥିଲେ, ମଧ୍ୟପ୍ରାଚ୍ୟ ଦେଶଗୁଡ଼ିକର ଏରୂପ ପଦକ୍ଷେପ ସେମାନଙ୍କ କର୍ମପ୍ରବଣତାକୁ ଯେପରି ସ୍ଥାଣୁ କରିଦେଲା । ଇଞ୍ଜିନ୍‌ଗୁଳିତ ଯାନଗୁଡ଼ିକୁ ଚଳାଇବା ପାଇଁ ସେମାନେ ଶକ୍ତି ପାଇବେ କେଉଁଠାରୁ ? ଏତେ ଚଢ଼ାଦରରେ ଅଶୋଧିତ ତୈଳ କଣିକା ଦ୍ଵାରା ପୂର୍ବ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ପରିକଳ୍ପନା ଅନୁଯାୟୀ ଏହି ଶିଳ୍ପର ସମୃଦ୍ଧି ସାଧିତ ହେବ କିପରି ? —ଏ ପ୍ରଶ୍ନର ଉତ୍ତର ସେମାନେ ଖୋଜି ପାଇଲେ ନାହିଁ ।

ରାଜନୈତିକ ନେତୃବର୍ଗ, ପୃଷ୍ଠିପତି, ଶହଶହ କାରଗାର ଓ ଶ୍ରମିକ ତଥା ଖାଉଟି ଜନସାଧାରଣ ମୁଣ୍ଡରେ ହାତ ଦେଇ ବସିଗଲେ । କିତେକ ଶିଳ୍ପ ପ୍ରତିଷ୍ଠାନ ଅଳ୍ପଦିନରେ ଦେବାଳିଆ ହୋଇଗଲେ,

ଆଉ କେତେକ କ୍ଷୁଦ୍ର ପ୍ରତିଷ୍ଠାନ ବୃହତ୍ ପ୍ରତିଷ୍ଠାନଗୁଡ଼ିକ ସହ ନିଜ ନିଜକୁ ସାମିଲ କରିଦେବାକୁ ଆଗ୍ରହୀ ହେଲେ; ପୁଣି ଆଉ କେତେକ ନିଜ ନିଜ ବ୍ୟବସାୟର ମାର୍ଗ ବଦଳାଇ ଦେଲେ । ଏହି ଶିଳ୍ପସମୂହ ପ୍ରଥମ ପୃଥିବୀର ସ୍ଫୁଟନାନଙ୍କରେ କେଉଁ ଅଧୀନ ଗ୍ରହ ଯେପରି କଳା କନା ବୁଲାଇଲେ ! ଶହ ଶହ ଲୋକ ବେକାର ହୋଇଗଲେ, ଜିନିଷ ପସର ଦର ଆଶାହତଭାବରେ ବଢ଼ିଗଲିଲା, ଶ୍ରେଣୀ ବିଳାସରେ ଜୀବନ ବିଚାର ଥିବା ଧନୀଙ୍କ ଶ୍ରେଣୀର ଲୋକେ ଯେପରି ଏକାଧିକ ପୁରୁଷଙ୍କ ମୋଟରଗାଡ଼ି ବ୍ୟବହାର କରୁଥିଲେ, ସେଗୁଡ଼ିକୁ ବିକ୍ରୟଦେବାକୁ ବାଧ୍ୟ ହେଲେ, ବିକଳ ଶକ୍ତି ଘୋରାଶ ପାଇଁ କୌଣସି ଆଶୁ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଗ୍ରହଣ କରିପାରିବା ସମ୍ଭବ ନ ହେବାରୁ ସେମାନେ ଟର୍ଜକାଟ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଜରିଆରେ ପରିସ୍ଥିତିକୁ କୌଣସି ପ୍ରକାରେ ସମ୍ଭାଳି ନେବାକୁ ବାଧ୍ୟ ହେଲେ । ଅପର ପକ୍ଷେ, ମଧ୍ୟ ପ୍ରାଚ୍ୟ ସ୍ଫୁଟନଗୁଡ଼ିକ ଉଦ୍‌ବିଘ୍ନ ଆଡ଼ି ଲୋକ ହୋଇଗଲେ; ଅତି ଅଳ୍ପ ସମୟ ମଧ୍ୟରେ ସେମାନଙ୍କ ଦେଶର ଜାଙ୍ଗଲ ଆଉ ଆଶାଘାତ ମାର୍ଗରେ ବୃଦ୍ଧିଲାଭ କଲେ, ଏବଂ ବିଦେଶୀ ବ୍ୟାଙ୍କମାନଙ୍କରେ ବୈଦେଶିକ ମୁଦ୍ରାର ସ୍ତୂପ ଶୀତ ହେବାରେ ଲାଗିଲା । ଏହି ବୈଦେଶିକ ମୁଦ୍ରାର ସଦୁପଯୋଗ କରି ସେମାନେ ନିଜ ନିଜ ଦେଶକୁ ପ୍ରତିରକ୍ଷା କ୍ଷେତ୍ରରେ ଶକ୍ତିଶାଳୀ କରିବା ପାଇଁ ତଥା ନିଜ ନିଜ ଦେଶରେ ଶିଳ୍ପର ସୁସଂସ୍ଥାପନ ବିକାଶ ଦେଖାଇବାକୁ ଆଉ ପୁଞ୍ଜିର ଅଭାବ ରହିଲା ନାହିଁ । ବର୍ତ୍ତମାନ ଦେଶାଧୀନତା ଯେ ସେହି ଦେଶର ସ୍ଫୁଟନାୟକମାନେ ଉଦୟ ଶିଳ୍ପୋନ୍ନତ ତଥା ଆମ ଦେଶପରି ବିକାଶଶୀଳ ସ୍ଫୁଟନାନଙ୍କରୁ ବିଶେଷଜ୍ଞମାନଙ୍କୁ ନିଜ ନିଜ ଦେଶକୁ ନେଇ ସ୍ଫୁଟନର ପ୍ରଗତି କଲେ ବହୁବିଧ ସନ୍ତୋଷଜନକ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଗ୍ରହଣ କରିଛନ୍ତି । ପୃଥିବୀ ବଜାରରେ ସେମାନଙ୍କ ସମ୍ଭାଳି ବେଶ୍ ବଢ଼ିଯାଇଛି ଏବଂ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଶିଳ୍ପୋନ୍ନତ ଦେଶ ସେମାନଙ୍କ

ସହ ବନ୍ଧୁତା ସ୍ଥାପନ କରିବା ପାଇଁ ଲଳାପ୍ତିତ ହେଉଛନ୍ତି; ଏପରି କାର୍ଯ୍ୟାଦିର କାରଣ ହେଉଛି କୌଣସି ପ୍ରକାରେ ସେମାନଙ୍କୁ ମଙ୍ଗଳ ନିଜ ଦେଶ ପାଇଁ କିଛି ଖଣିଜ ତେଲ ସଂଗ୍ରହ କରିବା । ପ୍ରତ୍ୟେକ ଶିଳ୍ପୋନ୍ନତ ଦେଶ ସେମାନଙ୍କୁ କୌଣସି ପ୍ରକାରେ ମଙ୍ଗଳ ଓ ସେମାନଙ୍କ ଶୁଦ୍ଧିତା ମୁଦାବଳ ପ୍ରତିରକ୍ଷା ସରଞ୍ଚାମ, ଖାଦ୍ୟ ଦ୍ରବ୍ୟ ଓ ଆବଶ୍ୟକ ଯନ୍ତ୍ରପାତି ଯୋଗାଇ ଦେଇ ଅନ୍ୟ ଶିଳ୍ପୋନ୍ନତ ଦେଶଠାରୁ ଅଧିକ ପରିମାଣର ଖଣିଜ ତେଲ ନିଜ ଦେଶକୁ ଶୁଦ୍ଧିତା କରିବା ପାଇଁ ପରସ୍ପର ମଧ୍ୟରେ ଛକାପଥା ଖେଳ ଲଗାଇଛନ୍ତି । ଏହାର ପରିଣତି ସ୍ୱରୂପ ଏହି କପାଳିଆ ମଧ୍ୟପ୍ରାଚ୍ୟ ରାଷ୍ଟ୍ରଗୁଡ଼ିକ ଅନ୍ତରେ ପ୍ରଥମ ପୃଥିବୀର ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ରାଷ୍ଟ୍ରରେ ପରିଣତ ହୋଇଯିବା ସ୍ୱାଭାବିକ ବୋଧ ହେଉଛି ।

ଖଣିଜ ତେଲର ଦର ହଠାତ୍ ବଢ଼ିଯିବା ଦ୍ୱାରା ଶିଳ୍ପୋନ୍ନତ ରାଷ୍ଟ୍ରଗୁଡ଼ିକ ଯେପରି ଅସୁବିଧାରେ ପଡ଼ିଛନ୍ତି, ଅନୁନ୍ନତ ବିକାଶଶୀଳ ରାଷ୍ଟ୍ରଗୁଡ଼ିକ ଚାଠାରୁ ଆହୁରି ଅଧିକ ଜଟିଳ ସମସ୍ୟାର ସମ୍ମୁଖୀନ ହୋଇଛନ୍ତି । ଶେଷୋକ୍ତ ରାଷ୍ଟ୍ରଗୁଡ଼ିକ ଜୀବନ ଧାରଣ କରିବାର ନ୍ୟୁନତମ ଶୁଦ୍ଧିତା ପୁରଣ କରିବା ପାଇଁ ଖଣିଜ ତେଲ ଓ ତରଳିତର-ଶୀଳ ଶିଳ୍ପଜାତ ଦ୍ରବ୍ୟ ଉପରେ ନିର୍ଭର କରୁଥିଲେ । ଆମ ଦେଶକୁ ଉଦ୍‌ଭବରଣ ରୂପେ ନିଆଯାଉ । ଆମ ଦେଶରେ ସବୁଜ ବିପ୍ଳବ ଜରିଆରେ କୃଷିଜାତ ଦ୍ରବ୍ୟର ଉତ୍ପାଦନ ହାର ବଢ଼ାଇବା ପାଇଁ ଉଲ୍ଲେଖନୀୟ ପଦକ୍ଷେପ ଗ୍ରହଣ ହୋଇଛି ଏବଂ ଏହାପାଇଁ ଅଳ୍ପଜମିରୁ ପୂର୍ବାପେକ୍ଷା ଯଥେଷ୍ଟ ଅଧିକ ପରିମାଣର ଖାଦ୍ୟଶସ୍ୟ ଉତ୍ପନ୍ନ କରିବା ସମ୍ଭବ ହୋଇଛି । ମାତ୍ର ପେଟ୍ରୋଲ୍ ଦର ବଢ଼ିଯିବା ପରେ ଆମ ଦେଶ ପରି ଗୋଟିଏ ସମସ୍ୟାବହୁଳ ରାଷ୍ଟ୍ର ନିଜ ଦେଶର ସୀମିତ ପୁଞ୍ଜି ବିନିମୟରେ ପୂର୍ବଭଳି ଆଶାନ୍ୱରୁପ ପରିମାଣର ଖଣିଜତେଲ କଣିବାକୁ

ସର୍ପ ହେଲା ନାହିଁ । ଏହାର ଫଳ ସ୍ବରୂପ ଖଣିଜତେଲରେ ନିର୍ଭରଶୀଳ ହୋଇଯିବାର ସାର କାରଣାନୁତ୍ତର ଯଥାର୍ଥ ଚଳାଇବା ଆଜି ସମ୍ଭବ ହେଲା ନାହିଁ । ସାର ଉତ୍ପାଦନର ହାର କମିଯିବାରୁ ବୃଦ୍ଧିମାନେ ସ୍କୁଲର ଦରରେ ଆବଶ୍ୟକ ପରିମାଣର ସାର କଣିକାକୁ ପାଇଲେ ନାହିଁ । କୃଷି କ୍ଷେତ୍ରରେ ଅଚଳ ଅବସ୍ଥା ସୃଷ୍ଟି ହେଲା । ଏହାଛଡ଼ା ପେଟ୍ରୋଲ୍ ଚାଳିତ ଯାନଗୁଡ଼ିକୁ ଚଳାଇବାରେ ପୁରାପେଣା ଅଧିକ ଅର୍ଥ ବ୍ୟୟ କରିବା ଅନିବାର୍ଯ୍ୟ ବୋଧ ହେବାରୁ ବସ୍ତ୍ରତ୍ରା, ଟ୍ୟାକ୍ସିଭାଦୀ ପ୍ରଭୃତି ଆଶାଘାତ ଭାବରେ ବଢ଼ିଗଲେ । ପରିବହନ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଏପରି ଅସୁବିଧାର ସନ୍ତୋଷଜନକ ସମାଧାନ କରିବାକୁ କୌଣସି ଉପାୟ ମିଳିଲା ନାହିଁ ।

ଉଚ୍ଛିଷ୍ଟ ଉଦାହରଣଟିରୁ ଚିହ୍ନି ବୁଝି ହେଉଛି ଯେ ଗୋଟିଏ ଅନ୍ୟାବଶ୍ୟକ ସାମଗ୍ରୀର ଯୋଗାଣକୁ ମୁଣ୍ଡିମେସ୍ କେତୋଟି ଦେଶ ନିଜ ହାତମୁଠାରେ ରଖିବା ଦ୍ବାରା ପୃଥିବୀର ଜନଜୀବନ କପରି ଅସୁବିଧାର ସମ୍ମୁଖୀନ ହେଉଛି । ଏପରି ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ଅସୁବିଧାର ମୁକାବଲ କରିବାକୁ ବିବେକ ମନୁଷ୍ୟ ଯେପରି ବୁଦ୍ଧି ଖଟାଉଛି, ତତ୍ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଜ୍ଞାନ ଅର୍ଜନ କରିବା ପରେ ଜଣା ପଡ଼ୁଛି ଯେ ମାନବସ୍ବ ସଭ୍ୟତାର ଗତିପଥରେ ଏପରି ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ବା କଟକଣା ଯେପରି ମାନବଜାତିର ଭବିଷ୍ୟତକୁ ଉଜ୍ଜ୍ବଳମୟ କରିବା ପାଇଁ ଅବପ୍ରେତ ହୋଇଛି । ଏହି ଉକ୍ତିର ସାର୍ଥକତା ନିମ୍ନଲିଖିତ ଫଣ୍ଡା-କରଣରୁ ଅନାୟାସରେ ଉପଲବ୍ଧ ହୋଇପାରିବ ।

ଶିଳ୍ପର ନିମ୍ନ ଅଭ୍ୟୁଦ୍ଧାନ କଲେ, ମୁନାଫାଖୋର୍ ପାଣ୍ଡାଳ୍ୟ ବଣିଜଗୋଷ୍ଠୀ ଯେପରି ବେପାରବାୟୁଭାବର ପ୍ରାକୃତିକ ସମ୍ପଦର ବିନିଯୋଗ କରୁଥିଲେ ଏବଂ ଭୁଗର୍ଭସମ୍ପଦ ଶକ୍ତି ଯୋଗାଣକାରୀ ଅମୁକ୍ତ ସମ୍ପଦ ଏରୂପ କର୍ମପ୍ରବଣତାର ପରିଣତ ସ୍ବରୂପ ନିଃଶେଷ ହୋଇଯିବା

ସମ୍ପର୍କରେ ସାମୟିକ ଚେତାବଳୀ ଯେପରି ସେନାନଙ୍କ କର୍ତ୍ତୃଗହ୍ନତ୍ତରେ ପ୍ରବେଶ କରୁଥିଲେ ମଧ୍ୟ ସେନାନଙ୍କ ମଣ୍ଡିଷ୍ଟରେ ସାମାନ୍ୟତମ ଆଲୋଚନ ସୃଷ୍ଟି କରିବାକୁ ସମର୍ଥ ହୋଇ ନ ଥିଲା, ମଧ୍ୟପ୍ରାଚ୍ୟ ଦେଶ-ଗୁଡ଼ିକର ସଂସ୍କୃତି ଉଦ୍ୟମ ସେନାନଙ୍କ ଏରୂପ ଅପରିଶୀଳନଦର୍ଶୀ କର୍ମ-ପ୍ରବଣତାକୁ ବ୍ୟାହତ କରି ଦେଇଛି । ସେନାନେ ହୃଦୟଙ୍ଗମ କଲେଣି ଯେ ଶକ୍ତିଯୋଗାଣକାରୀ କୋଇଲି, ପ୍ରାକୃତିକ ଗ୍ୟାସ ଓ ଖଣିଜ ତେଲକୁ ଯଦି ସମବର୍ତ୍ତମାନ ହାରରେ ଗତାନୁଗତିକ କାର୍ଯ୍ୟ ସାଧନ ପାଇଁ ବ୍ୟବହାର କରାଯାଏ, ତାହାହେଲେ ପ୍ରାୟତଃ ଆଉ ଅର୍ଦ୍ଧ-ତୋଝା ମଧ୍ୟରେ ସେଗୁଡ଼ିକ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣଭାବରେ ନଷ୍ଟହେବ ହୋଇଯିବ । ତେଣୁ, ମନୁଷ୍ୟର ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟରକ୍ଷା ପାଇଁ ତଥା ଆଉ କେତୋଟି ଅତି ଦରକାରୀ କାର୍ଯ୍ୟ ପାଇଁ ଯେପରି ଭାବରେ ଚଳାଇବ ଓ ପେଟ୍ରୋଲ୍‌ଜୀର ଦ୍ରବ୍ୟଗୁଡ଼ିକୁ ବ୍ୟବହାର କରାଯାଉଛି, ସେଥିପାଇଁ ବୁଝାଏ ହେଲେ ତେଲ ମିଳିବ ନାହିଁ । ଖଣିଜ ତେଲ ଓ କୋଇଲି ଭଳି ଭୂଗର୍ଭସମ୍ପଦ ପ୍ରାକୃତିକ ସମ୍ପଦକୁ ଆଉ ଖଣିଜ ପ୍ରସ୍ତୁତ ବସ୍ତୁର ଭାବରେ ବ୍ୟବହାର ନ କରିବାକୁ ସେନାନେ ଘୂରି କରିବା ପରେ ଶକ୍ତି ଯୋଗାଣକାରୀ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ବକଳ୍ପ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଗ୍ରହଣ କରିବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ବୈଜ୍ଞାନିକମାନେ ଗବେଷଣା ଚଳାଇଲେଣି । ପ୍ରଥମ ଦୃଶ୍ୟର ସମସ୍ତ ଶିଳ୍ପମାନଙ୍କରେ ଏରୂପ ଗବେଷଣାକୁ ଅଗ୍ରାଧିକାର ଦିଆଯାଇଛି । ପୁଣି, ପେଟ୍ରୋଲ୍, ଗ୍ୟାସୋଲିନ୍ ଓ କୋଇଲିର ଦହନ ଯୋଗୁଁ ବାୟୁମଣ୍ଡଳ ଧୂମ ଓ ବିପାକ୍ତ ଗ୍ୟାସ ଦ୍ୱାରା ଦୂଷିତ ହେବା ଯୋଗୁଁ ଜନବସତି ଅଧ୍ୟୁଷିତ ଶିଳ୍ପାଞ୍ଚଳ ଓ ନଗରାଞ୍ଚଳରେ ପରିବେଶର ଦୂଷିତକରଣ ଯେପରି ଜଟିଳ ସମସ୍ୟା ସୃଷ୍ଟି କରୁଥିଲା, ଆବିଷ୍କାର କରାଯାଉଥିବା ଶକ୍ତିର ଉତ୍ସଗୁଡ଼ିକ ଯେପରି ତଦନୁରୂପ ସମସ୍ୟା ସୃଷ୍ଟି ନ କରିବେ, ସେଥିପ୍ରତି ଦୃଷ୍ଟି ଦିଆଗଲାଣି । ତୁମ୍ଭଙ୍କପୂ ଜଳଗତିକ ଜନନ

(**Magneto Hydrodynamic Generator**), ସୌର ଶକ୍ତି (**Solar Energy**), ପବନ ଶକ୍ତି, ଜୁଆର ଶକ୍ତି, ପରିଷ୍କୃତ ଜୈବ ପଦାର୍ଥରୁ ରାସାୟନିକ ପଦ୍ଧତି ଅବଲମ୍ବନରେ ଅପେକ୍ଷାକୃତ ଅଳ୍ପ ଖର୍ଚ୍ଚ ବିନିମୟରେ ଉତ୍ପାଦିତ ରାସାୟନିକ ଶକ୍ତି ପ୍ରଭୃତି କ୍ଷେତ୍ରରେ ନିକଟ ଅନୀତରେ ପରିଚ୍ଛନ୍ନ ଗବେଷଣା ଫଳପ୍ରସ୍ତ ହୋଇଛି । ଭବିଷ୍ୟତ ଉତ୍କଳାନ ପରମାଣୁର ସଂଯୋଜନ (**Fusion**) ଦ୍ଵାରା ପରମାଣୁ ଶକ୍ତି ଉତ୍ପାଦନ କରିବା ପାଇଁ ବିଗତ ବହୁବର୍ଷ ଧରି ଯେଉଁ ଗବେଷଣା ଚାଲିଥିଲା, ଲେଜର୍ (**Laser**) ଉଦ୍ଭାବନ ତାହାକୁ ସଫଳ କରିବା ଦିଗରେ ସହାୟକ ହୋଇଛି । ଆଜି କରାଯାଉଛି ଯେ ଚଳିତ ଶତାବ୍ଦୀ ଶେଷ ହୋଇଯିବା ବେଳକୁ ନିୟନ୍ତ୍ରିତ ପାପ-ନିଉକ୍ଲିଅର୍ ଅର୍ଥାତ୍ ଶକ୍ତି (**Controlled Thermonuclear Energy**) ଉତ୍ପାଦନ କରୁଥିବା ପ୍ରତିଫୁଲ୍ଲକ (Reactors) ପୃଥିବୀର ଶକ୍ତି ଆନାଟନ ସମସ୍ୟାର ସମାଧାନ କରିପାରିବେ । ବ୍ୟବସାୟିକ ସ୍ତରରେ ଏହି ପଦ୍ଧତି ଯୋଗାଣ ପାଇଁ ବିଶ୍ଵର କର୍ମପନ୍ଥା ଆବିଷ୍କାର କରିବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ପୃଥିବୀର ବିଜ୍ଞାନନାୟକ ଦେଶଗୁଡ଼ିକର ବୈଜ୍ଞାନିକମାନେ ପ୍ରାୟତଃ ଗବେଷଣାର ଶେଷ ପର୍ଯ୍ୟାୟରେ ଉପନୀତ ହେଲେଣି । ଏହା ସମ୍ଭବ ହୋଇଯିବା ପରେ ସମ୍ଭବତଃ ଆହୁରି ଅନେକ ବର୍ଷ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଶକ୍ତି ଆନାଟନ ସମସ୍ୟା ଜନମାନସକୁ ବିଚଳିତ କରିବ ନାହିଁ । ଏହି ପଦ୍ଧତି ଯୋଗାଣ ପରିବେଶକୁ ବିଶେଷ ଦୃଷ୍ଟି କରାବାର ଆଗରୁ ଚିନ୍ତା କରିବା ନାହିଁ ।

ବିସ୍ଫୋଟନ ପ୍ରତିଫୁଲ୍ଲ (**Fission**) ଅବଲମ୍ବନରେ ପ୍ରତିଫୁଲ୍ଲମାନଙ୍କରେ ଯେଉଁ ନିୟନ୍ତ୍ରିତ ପରମାଣୁ ଶକ୍ତି ଉତ୍ପାଦନ କରାଯାଉଛି, ତାହା ପରିବେଶକୁ ଦୂଷିତ କରିଦେବାର ଆଗରୁ ପୃଥିବୀର ବିଭିନ୍ନ ଦେଶର ଗୁରୁତ୍ଵାନ୍ଵିତମାନଙ୍କୁ ଉଦ୍ବିଗ୍ନ କରି ପକାଇଛି । ଅବଶ୍ୟ, ଏହିପ

ଆଗଙ୍କା ଯେପରି ପଦ୍ୟରେ ପରିଣତ ନ ହୁଏ, ସେଥିପାଇଁ ପ୍ରୟୁକ୍ତ-
ବିଦ୍ୟାର ସବୁପ୍ରୟୋଗ କରାଯାଉଛି ଏବଂ ବିଭିନ୍ନ ସତର୍କତାମୂଳକ
ବ୍ୟବସ୍ଥା ଗ୍ରହଣ କରାଯାଉଛି । ମାତ୍ର ଦୁର୍ଘଟଣା ଉପରେ କାହାର ଡାକ
ଅଛି ! ଏହି ଦୁଷ୍ଟିନ୍ତା ହିଁ ଆଗଙ୍କର ପରମ କାରଣ ହୋଇଛି । ପୁଣି,
ଯୁଗ୍ମନିଆ-୨୩୫ ଓ ବିଭୀଜନକ୍ଷମ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ମୌଳିକ ଉପାଦାନ
ମଧ୍ୟ ନିଶ୍ଚେଷ୍ଟ ହୋଇଯିବାର ସମ୍ଭାବନା ରହିଛି ଏବଂ ପୃଥିବୀର ସବୁ
ଦେଶରେ ଏହିପ୍ରାକୃତିକ ବିଭବର ଅଭାବ ରହିଥିବା ଯୋଗୁଁ
ଏହାକୁ ଶକ୍ତି ଯୋଗାଣକାରୀ ଅନ୍ୟତମ ମୂଖ୍ୟ ବିକଳ୍ପ ପଛା ହେଉ
ଆଉରି ନେବାକୁ କେହି ଆଗଭର ହେଉ ନାହାନ୍ତି । ଏଣୁ ମାରିଲେ
ଗୋଡ଼ତ୍ୟା, ତେଣୁ ମାରିଲେ ନରହତ୍ୟା ! କିନ୍ତୁ ବିନା ଦୁନିଆ
ଅତଳ; ପୁଣି ଶକ୍ତି ଯୋଗାଣକାରୀ ଉତ୍ତମ ପରିବେଶକୁ ଦୁଷ୍ଟିତ କରି-
ଦେବାର ଆଗଙ୍କା ଜନିତ-ଜନିତମାନସରେ ପ୍ରବଳ ଉଦ୍‌ବେଗ—ଏପରି
ପରିସ୍ଥିତିର ମୁକାବିଲା କରାଯିବ କିପରି ? ଶିଳ୍ପ, ପରିବହନ, କୃଷି,
ଘରୋଇକାମ, ଚିକିତ୍ସା ଓ ବୈଜ୍ଞାନିକ ଗବେଷଣା ପ୍ରଭୃତି ଯାବତ୍ତତ୍ତ୍ୱ
କାର୍ଯ୍ୟ ଚାଲୁ ରଖିବା ପାଇଁ ବିଜ୍ଞାନୋନ୍ନତ ପାଣ୍ଡିତ୍ୟ ଶାସ୍ତ୍ରଗୁଡ଼ିକ କେଉଁ
ନିର୍ଭରଯୋଗ୍ୟ ଉତ୍ତରୁ ଶକ୍ତି ପାଇବେ ? ମନୁଷ୍ୟ ବୈଜ୍ଞାନିକ
ଗବେଷଣା ବିନିମୟରେ ଉଲ୍ଲିଖିତ ଯେଉଁ ବିକଳ୍ପ ପତ୍ତାଗୁଡ଼ିକର
ଆଶ୍ରୟ ନେବାକୁ ମନସ୍ଥ କରୁଛି, ସେଗୁଡ଼ିକୁ ବ୍ୟାବହାରିକ କ୍ଷେତ୍ରରେ
ପ୍ରୟୋଗ କରିବା ପାଇଁ ତ କିଛି ଦିନ ସମୟ ଲାଗିବ ! ତାହାହେଲେ
କ'ଣ କରାଯିବ ?

ମଣିଷ ଠିକ୍‌ଲେ ଶିଖେ । ତେଣୁ କୌଣସି ଶକ୍ତି ଯୋଗାଣକାରୀ
ସନ୍ତୋଷପ୍ରଦ ବିକଳ୍ପ ପଛାର ସମ୍ଭାବନା ନ ମିଳିବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସେ ଶକ୍ତିର
ବୃଦ୍ଧିବା ପୂରଣ କରିବା ପାଇଁ ପ୍ରଜନନକ୍ଷମ ପ୍ରତିଯୁକ (Breeder
Reactor) ଗୁଡ଼ିକର ସାହାଯ୍ୟ ନେବାକୁ ସ୍ଥିର କରୁଛି । ଏପରି

ପ୍ରତିଯୁକ୍ତର ତାତ୍ପର୍ଯ୍ୟ ହେଉଛି ଯେ ପରମାଶୁର ବଢ଼ାଇନ ଯୋଗୁଁ ଏଥିରେ ଶକ୍ତି ଉତ୍ପାଦନ କରାଯାଉଥିଲେ ମଧ୍ୟ ଏଥିରେ ଯେତକ ଇଚ୍ଛନ ବ୍ୟୟ ହୁଏ, ତଦପେକ୍ଷା ଅଧିକ ପରମାଶୁର ଇଚ୍ଛନ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହୋଇପାରେ । ତେଣୁ ଇଚ୍ଛନର ଖର୍ଚ୍ଚକାଟ କରାଯିବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଏହିପ୍ରାୟ ପ୍ରତିଯୁକ୍ତର ଆବଶ୍ୟକ ପରମାଶୁର ଶକ୍ତି ମିଳିଯିବ ଏବଂ ଅତ୍ୟାଧୁନିକ ସଫଳତାମୂଳକ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଗ୍ରହଣ କରାଯିବା ଦ୍ଵାରା ଏପରି ପ୍ରତିଯୁକ୍ତ ନିଃସୂତ ଅନିଷ୍ଟକାରୀ ତେଜସ୍ଵୀ ରହି ବାଧୁମଣ୍ଡଳକୁ ଦୂଷିତ କରିବାର ଅବକାଶ ରହିବ ନାହିଁ ।

ସଂପ୍ରତି ସମାଜ ସଚେତନ ହୋଇଥିବା ବିଜ୍ଞାନୋଦ୍ଭୂତ ରାଷ୍ଟ୍ର-ରୁଦ୍ଧି ଶକ୍ତି ଅନାଟନ ସମ୍ପର୍କର ସମାଧାନ ପାଇଁ ଉତ୍କଳିଷିତ ପ୍ରକାରେ ଧରଣୀଳ ହେବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ପରିବହନ ଶିଳ୍ପର ମଧ୍ୟ ରୂପାନ୍ତର ଘଟାଇବାକୁ ସଜାଗତା ହେଲେଣି । ପେଟ୍ରୋଲ୍ ବା ଡିଜେଲ୍ ଭଳି ବିକଳ ଶକ୍ତି ବଳରେ ଇଂଜିନ୍‌ଗୁଡ଼ିକୁ ସଜିୟ କରାଯିବାର ପଥ ଆବିଷ୍କୃତ ନ ହେବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସେମାନେ ଆଉ ପୂର୍ବ ଡାହାଣରେ ବହୁ ସଂଖ୍ୟାରେ ପେଟ୍ରୋଲ୍ ବୁକିତ ସାନ ନିର୍ମାଣ କରିବାକୁ ଯୁଗୋପଯୋଗୀ ମନେ କରୁନାହାନ୍ତି । କାରଣ, ଏପରି ସାନଗୁଡ଼ିକୁ କଣିବ କିଏ ? ଦୁଃସ୍ଥାପ୍ୟ ପେଟ୍ରୋଲ୍‌ର ଦର ଏତେ ଚଢ଼ା ହୋଇ ଯାଇଛି ଯେ ଲୋକେ ଅଳ୍ପ ପେଟ୍ରୋଲ୍ ଖର୍ଚ୍ଚରେ ବହୁତ ବାଟ ଯାଇପାରୁଥିବା ଗାଡ଼ି କଣିବାକୁ ଲାଗିଯିବ । ଅନେକେ ଗାଡ଼ି ବିକି ପାରିଲେଣି ଓ ଆଉ କେତେକ ତ ଖ୍ୟାତରେଖରୁ ଗାଡ଼ି ବାଡ଼ାର କରୁନାହାନ୍ତି ! ବ୍ୟବସାୟ ଏପରି ମାନ୍ଦା ଯାଉଥିବା ବେଳେ ବ୍ୟୟବହୁଳ ପରିବହନ ଶିଳ୍ପରେ ଆଉ କିଏ ବା କାହିଁକି ପୂର୍ଣ୍ଣ ଖଟାଇବାକୁ ଆଗେଇ ଆସିବ । ବର୍ତ୍ତମାନ ପରିସ୍ଥିତିର ଚାଡ଼ିନାରେ ସେ ଦେଶର ଜନସାଧାରଣ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଭାବରେ ଗାଡ଼ି କଣିବା ଅପେକ୍ଷା ଟ୍ୟାକ୍ସି ବା ବସ୍

ଉପରେ ବିଶେଷ ଭାବରେ ନିର୍ଭର କରିବାକୁ ଉଚିତ ମନେ କଲେଣି । ଏପରି ଯାନ ଜମଣ ସେହି ଦେଶଗୁଡ଼ିକରେ ଲେକପ୍ରିୟ ହେଉଥିବାର ଲକ୍ଷ୍ୟ କରାଯାଉଛି । ଏତଦ୍ୱାରା ପେଟ୍ରୋଲ୍ ଖର୍ଚ୍ଚ କମିଯିବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ରାସ୍ତାରେ ଯାନଗୁଡ଼ିକର ସଂଖ୍ୟା ମଧ୍ୟ ବହୁତ ପରିମାଣରେ କମିଯିବ । ଟ୍ରାଫିକ୍ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ବର୍ତ୍ତମାନ ସେ ଦେଶଗୁଡ଼ିକର ଯାନ-ବହନ ରାଜପଥରେ ଯେପରି ବେଳେ ବେଳେ ଅଚଳ ଅବସ୍ଥା ସୃଷ୍ଟି କରୁଛି, ଏରୂପ ନବଉଦ୍ଭାବିତ ଯାନ ବ୍ୟବହୃତ ହେବା ପରେ ଧନୁବନ୍ଧୁ ଆଉ ସେପରି ଅସୁବିଧାର ସୂକ୍ଷ୍ମପାତ ଘଟିବ ନାହିଁ । ଏପରି ପଦକ୍ଷେପ ମଧ୍ୟ ପରିବେଶକୁ କାର୍ବନ୍ ମନୋକ୍ସାଇଡ୍ ଗ୍ୟାସ୍‌ର କୁପ୍ରଭାବରୁ କିମ୍ବଦ୍ଧ ପରିମାଣରେ ବଞ୍ଚିତ କରି ପାରିବ ।

କେବଳ ପାଶ୍ଚାତ୍ୟ ରାଷ୍ଟ୍ରଗୁଡ଼ିକର ସେ ଜ୍ଞାନଚକ୍ଷୁ ଉନ୍ମୀଳିତ ହୋଇଛି, ତା ନୁହେଁ । ମଧ୍ୟ-ପ୍ରାଚ୍ୟ ଦେଶଗୁଡ଼ିକର ଐତିହାସିକ ପଦକ୍ଷେପ ବିକାଶଶୀଳ ତଥା ଅନୁନୀତ ରାଷ୍ଟ୍ରଗୁଡ଼ିକୁ ମଧ୍ୟ ଶକ୍ତିର ଉତ୍ସ ସନ୍ଧାନରେ ଆନୁଜ୍ଞାଯୋଗ କରିବାକୁ ବାଧ୍ୟ କରୁଛି । ଯେଉଁ ଦେଶରେ ଜଳ-ବିଦ୍ୟୁତ୍ ଯୋଜନାଗୁଡ଼ିକୁ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରିବାର ସୁବିଧା ରହିଛି ସେ ଦେଶଗୁଡ଼ିକରେ ପ୍ରାକୃତିକ ବିଭବଗୁଡ଼ିକର ଯଥାବଧି ସମ୍ବୁଧିଯୋଗ କରାଯିବାରୁ ବିଦ୍ୟୁତ୍ ଶକ୍ତି ମିଳି ପାରୁଛି । ମାତ୍ର ଏପରି ଯୋଜନାକୁ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରିବାରେ ଫଳ ସ୍ୱରୂପ ଆମ ଦେଶ ପରି ଗୋଟିଏ ବୃନ୍ଦାବାନ ରାଷ୍ଟ୍ରର ସର୍ବତ୍ର ଶକ୍ତି ସମ୍ବନ୍ଧୀ କ'ଣ ସମାହତ ହୋଇଯିବ ? ଶକ୍ତି ଯୋଗାଣ ପାଇଁ ଅନ୍ୟ ବିକଳ ପନ୍ଥାର ଆଶ୍ରୟ ନେବା ଯନ୍ତ୍ରଣା ନ ହେବାରୁ ବର୍ତ୍ତମାନ ଆମ ଦେଶରେ ବିଭାଜନ ପଦ୍ଧତି ଅବଲମ୍ବନରେ ପାରମାଣବିକ ପ୍ରତିଯୁକ୍ତ ନିଷ୍ପତ୍ତି ପରମାଣୁ ଶକ୍ତିକୁ ବିଦ୍ୟୁତ୍‌ଶକ୍ତିରେ ରୂପାନ୍ତରଣ କରାଯାଉଛି । ଏହାଛଡ଼ା ପ୍ରଜ-ନନକ୍ଷମ ପ୍ରତିଯୁକ୍ତଗୁଡ଼ିକର ନିର୍ମାଣ କାର୍ଯ୍ୟ ଜୋର୍‌ସୋରରେ ଆଗେଇ

ଗୁଲିଛି । ଆଉ ଅଳ୍ପ କେତେ ବର୍ଷ ପରେ ଏପରି ପ୍ରତିଯୁକ୍ତ ଆମ ଦେଶର ଶକ୍ତି ବୃଦ୍ଧିଦା କେତେକାଂଶରେ ମେଣ୍ଟାଇ ପାରିବ । ଆମ ଦେଶରେ ଯେପରି ଉଦ୍ୟମ ଗୁଲିଛି, ଅନ୍ୟ ବିକାଶଶୀଳ ରାଷ୍ଟ୍ରଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟ ତଦନୁରୂପ ଚେଷ୍ଟା ଚଳାଇଛନ୍ତି ।

ପୁଣି, ଖଣିଜ ତିଳର ସମ୍ମାନ ନେବା ପାଇଁ ବିକାଶଶୀଳ ରାଷ୍ଟ୍ରଗୁଡ଼ିକ ପାଶ୍ଚାତ୍ୟ ବିଜ୍ଞାନୋନ୍ନତ ରାଷ୍ଟ୍ରଗୁଡ଼ିକର ପଦାଙ୍କ ଅନୁସରଣ କରି ସମୁଦ୍ର ଶଯ୍ୟାର ଖନନ କାର୍ଯ୍ୟ ଆରମ୍ଭ କରିଦେଲେଣି । ସୁଖର କଥା ଯେ ଆମ ଦେଶର ବିଶେଷଜ୍ଞମାନେ ଜାପାନ୍ ଦେଶର ବିଶେଷଜ୍ଞମାନଙ୍କ ସହଯୋଗରେ ବମ୍ବେଠାରୁ ଅନନ୍ତପୁରରେ ସାଗରଗର୍ଭରେ ଖଣିଜ ତିଳର ସମ୍ମାନ ପାଇ ପାରିଛନ୍ତି । ‘ବମ୍ବେହାଇ’ ଠାରେ ମିଳିଥିବା ଏହି ଶକ୍ତିର ଉତ୍ସରୁ ଖଣିଜ ତିଳ ସଂଗ୍ରହ କରିବା ପାଇଁ ଜାପାନୀ ବିଶେଷଜ୍ଞମାନଙ୍କ ସହଯୋଗରେ ‘ଡ୍ରାଲିଙ୍ଗ୍’ ପ୍ରତିଯୁକ୍ତ ସମାହତ ହେଉଛି । ଏବେ ଆମ ଜନମଙ୍ଗଳକାମୀ ସରକାର ଦାୟିକତାବଳେ ଘୋଷଣା କରିଛନ୍ତି ଯେ ଏହି ଉତ୍ସରୁ ଆମ ବୃଦ୍ଧିଦା ମୁତାବକ ଖଣିଜ ତିଳ ମିଳିପାରିବ ଏବଂ ଏଣିକି ଆଉ ଆମକୁ ଏଥିପାଇଁ ବିଦେଶୀ ସାହାଯ୍ୟ ଉପରେ ନିର୍ଭର କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ ନାହିଁ । ଏତଦ୍ୱାରା ଆମ ଦେଶରେ ପରିବହନ, ସାର ଉତ୍ପାଦନ ତଥା ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଶିଳ୍ପ କ୍ଷେତ୍ରର ଆଶାନୁରୂପ ସମୃଦ୍ଧି ସାଧିତ ହେବ । ଆମ ଦେଶର ଏରୂପ ଉଦ୍ୟମ ସାଗର ଉପକୂଳବର୍ତ୍ତୀ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ବିକାଶଶୀଳ ରାଷ୍ଟ୍ରଗୁଡ଼ିକୁ ସାଗର ଶଯ୍ୟାରୁ ଖଣିଜ ତିଳର ସମ୍ମାନ ନେବାଲାଗି ନିଶ୍ଚୟ ପ୍ରୋତ୍ସାହନ କରିବ । କାଳକ୍ରମେ ବିଜ୍ଞାନ ଓ ପ୍ରଯୁକ୍ତି ବିଦ୍ୟାର ସାହାଯ୍ୟ ନେଇ ପ୍ରତ୍ୟେକ ବିକାଶଶୀଳ ରାଷ୍ଟ୍ର ନିଜଦେଶର ପ୍ରାକୃତିକ ବିଭବର ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ସହଯୋଗ କରିବାକୁ ସମର୍ଥ ହେବ ।

ପ୍ରତ୍ୟେକ ବକାଶଶୀଳ ରାଷ୍ଟ୍ର ବର୍ତ୍ତମାନ ବିଜ୍ଞାନାନୁକମ୍ପାଦିତ ବହୁବିଧ ପଦ୍ଧତି ଅନୁସରଣ କରି ସ୍ୱଦେଶକୁ ସ୍ୱାବଲମ୍ବୀ କରିବା ଦିଗରେ ଏକନିଷ୍ଠ ଉଦ୍ୟମ ଚଳାଇଛି । ମୁଖ୍ୟତଃ ଖାଦ୍ୟ ଅନାଟନ ସମସ୍ୟା ପୃଥିବୀର ଅଧିକାଂଶ ଦେଶରେ ଜନ ଜୀବନକୁ ଶପର୍ଥସ୍ତ କରି ପକାଉଛି । ଅଳ୍ପ କେତୋଟି ଦେଶ ଖାଦ୍ୟ ଉତ୍ପାଦନ କ୍ଷେତ୍ରରେ ବଳକା ଦେଶ ରୂପେ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ଲାଭ କରିଛନ୍ତି । ପୃଥିବୀର ଅଧିକାଂଶ ରାଷ୍ଟ୍ର ପେଟ ବକଳରେ ଏମାନଙ୍କଠାରେ ହାତ ପଡ଼ାଇବାକୁ ବାଧ୍ୟ । ଏବେ ମଧ୍ୟ-ପ୍ରାଚ୍ୟ ଦେଶର ରାଷ୍ଟ୍ରଗୁଡ଼ିକ ପେଟ୍ରୋଲ୍ ଦର ବଢ଼ାଇ ଦେଇ ଯେପରି ଆଲୋଡ଼ନ ପୃଷ୍ଠି କରିଥିବା ସମ୍ପର୍କରେ ବର୍ଣ୍ଣନା ପ୍ରଦତ୍ତ ହେଲା, ଠିକ୍ ସେହିପରି ଯୁକ୍ତରାଷ୍ଟ୍ର ଆମେରିକା ପରି ବଳକା ଦେଶର ସରକାରୀ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ଖାଦ୍ୟ ଶସ୍ୟ ରତ୍ନାମା କ୍ଷେତ୍ରରେ ରାଜନୈତିକ ଆଦର୍ଶ ଓ ବ୍ୟବସାୟିକ ମନୋବୃତ୍ତିକୁ ଅଗ୍ରାଧିକାର ଦେଉଛନ୍ତି । ସେମାନେ ଖାଦ୍ୟଦ୍ରବ୍ୟକୁ ଗୋଟିଏ ଅମୋଦ୍ୟ ଅସ୍ତ୍ରରୂପେ ପ୍ରୟୋଗ କରି ନିଅନ୍ତି ଆ ଦେଶଗୁଡ଼ିକୁ ନିଜ ନିଜ ବାହୁଗୁଣା ତଳେ ଗୋଡ଼ାଣିଆ ରାଷ୍ଟ୍ରରୂପେ ରଖିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା ଚଳାଇଛନ୍ତି । ପୂର୍ବରୁ ପରମାଣୁ ବୋମାର ଅଧିକାର ହୋଇଥିବାରୁ ଯୁକ୍ତରାଷ୍ଟ୍ର ଆମେରିକା ଓ ସୋଭିଏଟ୍ ରଷିଆ ପରି ଶକ୍ତିଶାଳୀ ରାଷ୍ଟ୍ରଗୁଡ଼ିକ ଅନୁନୀତ ତଥା ବକାଶଶୀଳ ରାଷ୍ଟ୍ରଗୁଡ଼ିକୁ ଯେପରି କୌଣସି ଗୋଟିଏ ନିଉକ୍ଲିଆର୍ ପାଉଁଶରୁ ଛଦିତଳେ ଆଶ୍ରୟ ନେବାକୁ ବାଧ୍ୟ କରିଥିଲେ, ବର୍ତ୍ତମାନ ଖାଦ୍ୟଦ୍ରବ୍ୟକୁ ଠିକ୍ ସେହିପରି ରାଜନୈତିକ ଆଦର୍ଶର ପ୍ରଚାର ଓ ପ୍ରସାର ପାଇଁ ଗୋଟିଏ ଅମୋଦ୍ୟ ଅସ୍ତ୍ରରୂପେ ବ୍ୟବହାର କରାଯାଉଛି । ଗୋଟିଏ ଶକ୍ତିଶାଳୀ ରାଷ୍ଟ୍ରର କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ନିଜର ଗୋଡ଼ାଣିଆ ରାଷ୍ଟ୍ରକୁ ଯେପରି ଆବଶ୍ୟକ ବେଳେ ନିଉକ୍ଲିଆର୍ ପାଉଁଶର ଯୋଗାଇ ଦେବାର ପ୍ରଲୋଭନ ଦେଖାଇ ସେହି ଦେଶରେ ନିଜ ସ୍ୱାର୍ଥ ସଂରକ୍ଷଣ

ପାଇଁ ବିବିଧ ଅଭିସନ୍ମୁଳକ କାର୍ଯ୍ୟ ଚଳାଇ ପାରୁଛନ୍ତି; ଏବଂ ବାନ୍
 ଗୁରୁତ୍ୱ ବଳରେ ସେହି ଦେଶର ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟାୟୁକକୁ ପରମାଣୁ ବୋମା ବା
 କୌଣସି ବ୍ୟୟଧାପେଷ ପ୍ରତିରକ୍ଷା ସରଞ୍ଚାମ ନିର୍ମାଣ ନ କରିବାକୁ
 ମଜାଲ ପାରୁଛନ୍ତି, ଠିକ୍ ସେହିପରି ଖାଦ୍ୟ ଦ୍ରବ୍ୟକୁ ବର୍ତ୍ତମାନ
 ‘ଥଲବାଲ୍’ ଦେଶର ଲୋକେ ନିଜ ନିଜ ଦେଶର ରାଜନୈତିକ
 ଆଦର୍ଶର ପ୍ରଚାର ଓ ପ୍ରସାର ପାଇଁ ତଥା ନିଜ ନିଜ ଶକ୍ତିର ଉତ୍କର୍ଷ
 ପ୍ରତିପାଦନ କରିବା ପାଇଁ ପ୍ରୟୋଗ କରୁଛନ୍ତି । କଥାରେ ଅଛି :
 ଅକ୍ଷବେ ସ୍ୱରାବ ନଷ୍ଟ । ତେଣୁ ନ ଥଲବାଲ୍ ଦେଶର ଲୋକେ ନିଜ
 ଜାଣତରେ ବିବେକର ଶତ ପ୍ରତିଶୋଧ ସତ୍ତ୍ୱେ ବି ପେଟ ବଳଳ ସହ
 ନ ପାରି ପରିସ୍ଥିତିର ତାଡ଼ନାରେ ସେମାନଙ୍କ ସର୍ବଗୁଡ଼ିକୁ ପୂରଣ କରି
 ନିଜ ଦେଶକୁ ଖାଦ୍ୟଦ୍ରବ୍ୟ ଆମଦାନୀ କରୁଛନ୍ତି । ଖାଦ୍ୟ ଯୋଗାଣରେ
 ଏପରି ପକ୍ଷପାତିତାକୁ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରି ଆମେ କ’ଣ କହିବା ଯେ ମନୁଷ୍ୟର
 ଚେତନାର ଉତ୍ତରଣ ଘଟୁଛି ? ପୃଥିବୀ ବାଦ ଓ ସାମ୍ୟବାଦ ପରି ଦୁଇଟି
 ବିରୋଧାତ୍ମକ ରାଜନୈତିକ ଚିନ୍ତାଧାରାର ପ୍ରସାର ପାଇଁ ପ୍ରତିରକ୍ଷା
 କ୍ଷେତ୍ରରେ ସାହାଯ୍ୟ ଅନୁରୂପ ଖାଦ୍ୟକୁ ଗୋଟିଏ ହାତକାରିଣୀ ରୂପେ
 ପ୍ରୟୋଗ କରିବା ଦ୍ୱାରା ନିଅଶ୍ଳିଷ ଦେଶମାନଙ୍କରେ, ବିଶେଷ କରି
 ବିକାଶଶୀଳ ଓ ଅନୁନତ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟମାନଙ୍କରେ, ଥଲବାଲ୍ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟଗୁଡ଼ିକ
 ବିରୋଧରେ ଘାତ ଅସନ୍ତୋଷ ଦେଖାଦେଇଛି ।

ଶିନ୍ତୋନ୍ମତ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟଗୁଡ଼ିକ ପ୍ରତିରକ୍ଷା ସରଞ୍ଚାମଗୁଡ଼ିକୁ ନିଜ ନିଜ
 ଶକ୍ତିର ପ୍ରତିଷ୍ଠା ପାଇଁ ବ୍ୟବହାର କରିବା ଦ୍ୱାରା ଏବଂ ଶିନ୍ତୁଜାତ
 ଦ୍ରବ୍ୟଗୁଡ଼ିକୁ ପୃଥକ ବଜାରରେ ଚଡ଼ାଦରରେ ବିକି ନିଜ ନିଜ
 ଦେଶରେ ଶିଳ୍ପାଣ୍ଡସୂଚୀ ସନ୍ଧ୍ୟାତାର ଚରମ ବିକାଶ ଘଟାଇବା ଦ୍ୱାରା
 ଯେଉଁ ସ୍ୱାର୍ଥସବ୍ବସ୍ତୁ ବସ୍ତୁବାଦୀ ମନୋଭାବ ପ୍ରଦର୍ଶନ କଲେ, ତାର
 ଅନ୍ୟତମ ପ୍ରତିଫଳ ସ୍ୱରୂପ ମଧ୍ୟ-ପ୍ରାଚ୍ୟ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟଗୁଡ଼ିକର କର୍ଣ୍ଣଧାରମାନେ

ଅଶୋଧିତ ଶିଳିଜ ତୈଳର ଦର ବଢ଼ାଇ ଦେଲେ । ନିଜ ନିଜ ଦେଶକୁ ‘ପ୍ରଥମ ପୃଥିବୀ’ର ଶ୍ରେଣୀଭୁକ୍ତ କରାଇବାର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟକୁ ଚେତାଏ କରିବା ପାଇଁ ସେମାନଙ୍କ ପକ୍ଷେ ଏହି ଉପାୟ ଭଲ ଆଉ କ’ଣ ଚାହୁଁ ଥିଲା ? ମାତ୍ର ସେମାନଙ୍କ ଏହି ପ୍ରଥମ ପୃଥିବୀର ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ବିକାଶଶୀଳ ରାଷ୍ଟ୍ରମାନଙ୍କର ଜ୍ଞାନଚକ୍ଷୁ ଉନ୍ନୀଳିତ କରି ପାରିଲା । ସେହି ଦେଶଗୁଡ଼ିକ ନିଜ ଦେଶରୁ ରସାୟନ କରାଯାଉଥିବା ଟିଣ, ତମ୍ବା, ବକ୍ସାଇଟ୍, ଲୁହ, କପ୍ପାସ, ରବର ପ୍ରଭୃତି ଅତ୍ୟାବଶ୍ୟକ ଦ୍ରବ୍ୟଗୁଡ଼ିକର ଦର ହଠାତ୍ ବଢ଼ାଇ ଦେଇ ପୃଥିବୀ ବଜାରରେ ନିଜ ନିଜର ସମ୍ମାନ ବଢ଼ାଇବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଜାଣିପାଆନ୍ତୁ ଆୟର ପରିମାଣକୁ ବଢ଼ାଇ ପାରିଲେ । ଏପରିକିରେ କମ୍ପାନୀଲର କାରବାର ଚାଲୁଥିବା ବେଳେ ବଳକା ଦେଶଗୁଡ଼ିକ ଖାଦ୍ୟ ଯୋଗାଣ କ୍ଷେତ୍ରରେ ମଧ୍ୟ ପରିପାତ୍ର ଆଚରଣ ପ୍ରଦର୍ଶନ କରି ତଥା ଖାଦ୍ୟ ଅନାଟନଗ୍ରସ୍ତ ରାଷ୍ଟ୍ରଗୁଡ଼ିକର ଆତ୍ମ ସମ୍ମାନ ପ୍ରତି ଭ୍ରଷ୍ଟେଇ ନ କରି ପୃଥିବୀର ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ବାତାବରଣକୁ ଆହୁରି ପରିଗରମ କରି ଦେଇଛନ୍ତି ।

‘ଥୁଲ୍‌ବାଲ୍’ ଓ ‘ନଥୁଲ୍‌ବାଲ୍’ ଦେଶମଧ୍ୟରେ ଏପରି ଶୀତଳ ଯୁଦ୍ଧ ଚାଲୁଥିବା ବେଳେ ଏବଂ ପ୍ରତ୍ୟେକ ପକ୍ଷ ଦୋଷଦର୍ଶିତା ଗୁଣରେ ଅନ୍ୟକୁ ବଳି ପଡ଼ୁଥିବା ପରି ଲକ୍ଷ୍ୟ କରାଯାଉଥିବା ବେଳେ ବିଜ୍ଞାନ ଓ ପ୍ରଯୁକ୍ତିବିଦ୍ୟାର ସୁଦୂରପ୍ରସାର ଉପଯୋଗ ବଳରେ ‘ନଥୁଲ୍‌ବାଲ୍’ ଦେଶମାନଙ୍କରେ ଯେଉଁ ପ୍ରକାର ଜନହତକାରୀ ଯୋଜନାଗୁଡ଼ିକୁ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରାଯାଉଛି, ତାହା ବସ୍ତୁବାଦୀ ସତ୍ୟତାର ବିକାଶ ଘଟାଇ-
ଥିବା ଶିଳ୍ପୋନ୍ମତ ରାଷ୍ଟ୍ରଗୁଡ଼ିକର ସ୍ୱାର୍ଥାନ୍ୱେଷୀ ବୁଦ୍ଧିଜୀବୀମାନଙ୍କ ମନରେ ଆଶଙ୍କା ଉତ୍ପନ୍ନାଇବା ସ୍ୱାଭାବିକ ବୋଧ ହେଉଛି । ସେମାନେ ଜାଣି ଗଲେଣି ଯେ ‘ନଥୁଲ୍‌ବାଲ୍’ ଦେଶଗୁଡ଼ିକର ଦ୍ରାବିଡ଼୍ୟର ସୁଯୋଗ ନେଇ ସେମାନେ ଆଉ ବେଶିଦିନ ପାଇଁ ଧରଣୀ ବକ୍ଷରେ ନିଜ

ନିଜର କର୍ତ୍ତୃତ୍ୱ ବଜାୟ ରଖିବାର ସୁଯୋଗ ପାଇବେ ନାହିଁ । ଏପରି ମନବ୍ୟର ସତ୍ୟତା ଆମେ କୌଣସି ଗୋଟିଏ ଦିନାନ୍ତରୀଣ ସ୍ଥିତିର ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ପ୍ରତି ଦୃଷ୍ଟିପାତ କଲେ ଅନାୟାସରେ ଉପଲବ୍ଧ କରି ପାରିବା ।

ଆମ ଦେଶକୁ ପୁଣି ଥରେ ଦୃଷ୍ଟାନ୍ତ ରୂପେ ନିଆଯାଉ । ଆମ ଦେଶ ଗୋଟିଏ କୃଷିପ୍ରଧାନ ଦେଶ । ସ୍ୱାଧୀନତା ପୂର୍ବରୁ ଏ ଦେଶରେ କୃଷିଜୀବୀ ଦ୍ରବ୍ୟର ଉତ୍ପାଦନ ପାଇଁ ଯେଉଁ ପ୍ରକାର ଅଭିଜ୍ଞତା ପ୍ରସ୍ତୁତ ପଦ୍ଧତି ଅନୁସରଣ କରାଯାଉଥିଲା, ସ୍ୱାଧୀନତା ଲାଭ ପରେ ତାହାକୁ ବଦଳାଇ ଦିଆଯାଉଛି । ନିରକ୍ଷର କୃଷକମାନଙ୍କ ମନରୁ ସମସ୍ତ ପ୍ରକାର ଅନ୍ଧବିଶ୍ୱାସ ଓ କୁସଂସ୍କାର ଦୂର କରିବା ପାଇଁ ଏ ଦେଶରେ ବହୁବିଧ ଯୋଜନାଗୁଡ଼ିକୁ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରାଯାଉଛି । କୃଷକମାନଙ୍କୁ ବିଜ୍ଞାନସମ୍ମତ ପଦ୍ଧତି ଅନୁସରଣ କରିବା ପାଇଁ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ବା ପରୋକ୍ଷ ଭାବରେ ତାଲିମ୍ ଦିଆଯାଉଛି । ବୈଜ୍ଞାନିକ ଗବେଷଣା ପ୍ରସ୍ତୁତ ଉତ୍ପାଦନ ବିଧାନଗୁଡ଼ିକୁ ବ୍ୟବହାର କରିବା ପାଇଁ ସରକାରୀ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ କୃଷକମାନଙ୍କୁ କୃଷିବିଭାଗ ଜରିଆରେ ସମସ୍ତ ସୂଚନା ଓ ସୁଯୋଗ ଯୋଗାଇ ଦେଉଛନ୍ତି । ସାମାଜିକ ସାର ଉତ୍ପାଦନ କରିବା ପାଇଁ କାରଖାନା ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରାଯାଇଛି ଏବଂ ଦିନକୁ ଦିନ ଏପରି କାରଖାନାଗୁଡ଼ିକର ସଂଖ୍ୟା ବୃଦ୍ଧି ଲାଭ କରୁଛି । ଏହି କାରଖାନାଗୁଡ଼ିକରେ ଉତ୍ପାଦନ ସାର ତଥା ବିଦେଶରୁ ଆମଦାନୀ କରାଯାଉଥିବା ସାର କୃଷକମାନଙ୍କୁ ସୂଚନାରେ ଓ ଶୁଦ୍ଧା ଦରରେ ଯୋଗାଇ ଦେବା ପାଇଁ ଫର୍ଟିଲାଇଜର୍ କର୍ପୋରେସନ୍ ନାମକ ଗୋଟିଏ ଜାତୀୟ ସଂସ୍ଥା ଗଠିତ ହୋଇଛି । ଜମିରେ ଶୁଦ୍ଧିତା ମୁଦ୍ରାବଦ୍ଧ ପାଣି ମଡ଼ାଇବା ପାଇଁ ବହୁବିଧ ଯୋଜନାଗୁଡ଼ିକୁ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରାଗଲାଣି । କେନାଲ୍ ଖନନ, ଉଠାଜଳ ସେଚନ ଯୋଜନା ଓ ନଳକମ୍ପ ପ୍ରଭୃତି ଜଳଯୋଗାଣକାରୀ ବ୍ୟବସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକୁ

ଜରୁରକାଳୀନ ଭୂମିରେ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରାଯାଉଛି । ଚାଷୀକୁ ଜାତନାଶନ ଦ୍ରବ୍ୟର ଉପଯୋଗ ଓ ବ୍ୟବହାର ସମ୍ପର୍କରେ ଚାଲିମ୍ ଦିଆଯାଉଛି । ଉତ୍ପାଦିତ ଖାଦ୍ୟ ଦ୍ରବ୍ୟର ବଣ୍ଟନ ପାଇଁ ଜାତୀୟ ପ୍ରସ୍ତର ‘ପୁରୁ କର୍ପୋରେସନ୍’ ଶୀର୍ଷକ ସଂସ୍ଥା ଗଠନ କରାଯାଇଛି । ଖାଦ୍ୟ ଦ୍ରବ୍ୟକୁ ଜୀବଜନ୍ତୁ ଓ ଅନିଷ୍ଟିତ ପାଣିପାଗ ଦାଉରୁ ରକ୍ଷା କରିବା ପାଇଁ ଏବଂ ତାର ଗୁଣାତ୍ମକମାନକୁ ଅକ୍ଷୁଣ ରଖିବା ପାଇଁ ଉନ୍ନତ ଧରଣର ଶ୍ୟାମାଗାର ନିର୍ମାଣ କରାଯାଉଛି । ନିଅଶ୍ରିଆ ଅଞ୍ଚଳକୁ ଯେପରି ଯଥା ସମୟରେ ଖାଦ୍ୟ ଯୋଗାଇ ଦିଆଯିବ, ସେଥିପାଇଁ ପରିବହନ ଶିଳ୍ପର ସମୃଦ୍ଧି ସାଧନ କରାଯାଉଛି । ଏତେଗୁଡ଼ିଏ ଜନହିତକାରୀ ଯୋଜନା କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରାଯାଉଥିଲେ ମଧ୍ୟ ଆମ ଦେଶ ଖାଦ୍ୟ ଉତ୍ପାଦନ କ୍ଷେତ୍ରରେ ନିଅଶ୍ରିଆ ହୋଇ ରହିଛି କାହିଁକି ? ଏ ପ୍ରଶ୍ନର ଉତ୍ତର ଖୋଜି ପାଇବା ଏତେ କଷ୍ଟ ନୁହେଁ । ଜନସଂଖ୍ୟାର ଆଶାଜୀବ ଅଭିବୃଦ୍ଧି ହିଁ ଖାଦ୍ୟ ଅନାଟନର ଗୋଟିଏ ମୁଖ୍ୟ କାରଣ । ‘ଗୋଦଗ୍ଧ କୋଡ଼େ ଯେତେ, ମାଡ଼େ ଧେତେ !’ ଏ ଦେଶର ଜନସଂଖ୍ୟା ଦୃଷ୍ଟି କୋଣରୁ ପ୍ରତିବର୍ଷ ଗୋଟିଏ ଲେଖାଏଁ ଅଷ୍ଟୋଳିଆ ପୃଷ୍ଠି ହେଉଛି । ଜନହିତକାରୀ ଯୋଜନାଗୁଡ଼ିକୁ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରିବା ଦ୍ଵାରା ଉତ୍ପାଦନର ହାର ଯେତକ ବଢ଼ୁଛି, ଜନସଂଖ୍ୟାର ବୃଦ୍ଧି ଜନିତ ତାହାଠାରୁ ପ୍ରତିବର୍ଷ ଅଧିକ ଖାଦ୍ୟ ଆବଶ୍ୟକ ହେଉଛି । ପୁଣି, ଧନୁଳର ଅଭାବ ଯୋଗୁଁ ଉତ୍କଳି ଶିତ ଯୋଜନାଗୁଡ଼ିକୁ ପୂରାପୂରା ପନ୍ଥୋପଜନନକାରୀକରେ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରିବା ସମ୍ଭବ ହେଉ ନାହିଁ । ତେଣୁ ଖାଦ୍ୟ ଅନାଟନ ଧମଧ୍ୟାର ମମାଧାନ ପାଇଁ ଅପେକ୍ଷାକୃତ ଫାର୍ମିଆୟ ସ୍ତରରେ ବହୁ-ରଥ ସୁଶକ୍ତିତ ଯୋଜନାଗୁଡ଼ିକୁ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରିବାର ଆବଶ୍ୟକତା ଉପଲବ୍ଧ ହୋଇଛି ।

ପ୍ରଥମେ ନିରକ୍ଷରତାର ଦୂରୀକରଣ ପାଇଁ ବ୍ୟାପକ ବ୍ୟବସ୍ଥା କରାଯାଉଛି । ଏ ଦେଶରେ ମାତୃଦୃଷ୍ଟିରୁ ପ୍ରାଥମିକ ଶିକ୍ଷାକୁ ବାଧ୍ୟତା-

ମୁଳକ କରାଯାଇଛି ଏବଂ ଏହି ପରିକଳ୍ପନାଟିକୁ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରିବା ପାଇଁ ଯତ୍ନପରୋପାଦି ଉଦ୍ୟମ ଚାଲିଛି । ପୁଣି, ଆମ ଦେଶର ଘାଟି-ବା ପରମ୍ପରା ଓ ପରିବେଶ ପ୍ରତି ସଜାଗ ରହି ଯୁଗୋପଯୋଗୀ ଶିକ୍ଷା ବ୍ୟବସ୍ଥା ପ୍ରଣୟନ କରିବା ଦିଗରେ ସରକାର ସଚେତନ ହୋଇଛନ୍ତି । କାରଣ, ଲୋକେ ସାଧାରଣ ଶିକ୍ଷା ପାଇବା ପରେ ସମସ୍ୟାଗୁଡ଼ିକର ଗୁରୁତ୍ବ ଓ ତାହାର ପ୍ରତିକାର ସମ୍ବନ୍ଧରେ ମୌଳିକ ଶକ୍ତି କରି ପାରିବେ ଏବଂ ସରକାରୀ ବ୍ୟବସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକୁ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରିପାରିବେ ବେଳେ ସାହାଯ୍ୟ ଓ ସହଯୋଗ କରିବାକୁ ଅଗ୍ରସ୍ଥ ହେବେ ।

ପରିବାର ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ଯୋଜନାକୁ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରିବା ପାଇଁ ବହୁତେପ ବଞ୍ଚନସମ୍ମତ ପନ୍ଥାର ଆଶ୍ରୟ ନିଆଯାଇଛି । ଲୋକେ ଆଶ୍ରେ ଆଶ୍ରେ ଏହାର ଚାପୁର୍ଣ୍ଣ ଉପଲବ୍ଧ କଲେଣି । ଆମ ଦେଶର ସାହି-ବାସକ ଜୀବନ, ଚଳଣି ଓ କୁସଂସ୍କାର ଏହାର କାର୍ଯ୍ୟକାରୀତା ପଥରେ ଅନ୍ତସ୍ଥେ ପୃଷ୍ଠି କରୁଥିବାରୁ, ଏ ଦିଗରେ ଏଯାବତ୍ ଲକ୍ଷ୍ୟାତ୍ମକ ଅଗ୍ରଗତି ସାଧିତ ହୋଇନାହିଁ । ତଥାପି, ସରକାରଙ୍କ ତରଫରୁ ଏ ଦିଗରେ ଯେପରି ପ୍ରଚାର ଓ ପ୍ରସାର ଚାଲିଛି, ସ୍ବାସ୍ଥ୍ୟ ବିଭାଗ ଆନୁ-କୂଳରେ ଚିକିତ୍ସକମାନେ ଏ ଯୋଜନାର ସଫଳତା ପାଇଁ ପରିବାର ନିୟନ୍ତ୍ରଣ କେନ୍ଦ୍ରମାନଙ୍କରେ ଯେପରି କର୍ମପ୍ରବଣ ହୋଇଛନ୍ତି ଏବଂ ଲୋକେ ଯେପରି ନିମନ୍ତଃ ସମାଜ ସଚେତନ ହେଉଛନ୍ତି, ତାହାକୁ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରିବା ପରେ ଜଣା ପଡ଼ୁଛି ଯେ ପରିବାର ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ଯୋଜନା ନିଜେ ଭବିଷ୍ୟତରେ ଏ ଦେଶର ପ୍ରଗତି ପଥରେ ଆଶାନ୍ବୁରୁପ ଫଳ ଫଳାଇ ପାରିବ ।

ସ୍ବାଧୀନୋତ୍ତର ଭାରତରେ ଚିକିତ୍ସା କ୍ଷେତ୍ରରେ ପ୍ରଭୁତ ଅଗ୍ରଗତି ସାଧିତ ହୋଇଛି । ଏ ଦେଶର ପ୍ରତ୍ୟେକ ସ୍ଥଳରେ ଅନେକଗୁଡ଼ିଏ ମେଡ଼ିକାଲ୍ କଲେଜ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରାଯାଇଛି । ସହରାଞ୍ଚଳ ତଥା ଗାଁ

ଗହଳରେ ଅନେକଗୁଡ଼ିଏ ଚକିତ୍ରା କେନ୍ଦ୍ର ସ୍ଥାପନା କରାଯାଇଛି । ଜନ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟର ସୁରକ୍ଷା ପାଇଁ ଧରକାରଙ୍କ ଜନସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବିଭାଗ ବହୁ ପ୍ରଶଂସ-
ନୀୟ ପଦକ୍ଷେପ ଗ୍ରହଣ କରିଛନ୍ତି । ମ୍ୟାଲେରିଆ, ହଇଜା, ବସନ୍ତ ଓ
ରକ୍ତଯନ୍ତ୍ରା ପ୍ରଭୃତି ମହାମାରୀଗୁଡ଼ିକ ଯୋଗୁଁ ମାତ୍ର ୩୦/୪୦ ବର୍ଷ ପକେ
ଯେପରି ଶହ ଶହ ଲୋକ ମୃତ୍ୟୁ ବରଣ କରୁଥିଲେ, ଯନ୍ତ୍ରାର ପ୍ରକାପ
ଯେପରି ସମାଜ ଜୀବନକୁ ବିପର୍ଯ୍ୟସ୍ତ କରି ପକାଉଥିଲା, ତାର କରୁଣ
ଚିତ୍ର ଆଉ କେଉଁଠାରେ ଦେଖିବାକୁ ମିଳୁନାହିଁ । ପରିବେଶକୁ ନିର୍ମଳ
ରଖିବା ପାଇଁ ସରକାର ଯତ୍ନପରୋନ୍ମତ ଭବ୍ୟ ଚଳାଇଛନ୍ତି ।
ଏପରି ଭବ୍ୟମୟ ଫଳ ସ୍ୱରୂପ ଆମ ଦେଶର ହାରାହାରି ପରମାୟୁର
ମୂଲ୍ୟ ପ୍ରାୟ ୨୫ ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ଦ୍ୱିଗୁଣିତ ହୋଇଯାଇଛି । ଏ ଦେଶର
ପ୍ରଭୃତି ଭବନଗୁଡ଼ିକରେ ଆଧୁନିକ ଚକିତ୍ରା ପଦ୍ଧତି ଅବଲମ୍ବନରେ
ଚକିତ୍ରା କରାଯାଉଥିବାରୁ ସନ୍ତାନ ପ୍ରସବ କାଳରେ ଆଉ ପୁରୁଷ
ଜନସମାଜକୁ ଅକାଳ ମୃତ୍ୟୁ ବରଣ କରିବାକୁ ପଡ଼ୁନାହିଁ ଏବଂ ଶିଶୁ-
ମାନେ ମଧ୍ୟ ଅକାଳ ମୃତ୍ୟୁ ବରଣ କରିବାରୁ ବଞ୍ଚିତ ହେଉଛନ୍ତି ।
ଅତ୍ୟାଧୁନିକ ଶିଳ୍ପ ଚକିତ୍ରା ଅବଲମ୍ବନରେ ଏ ଦେଶର ପ୍ରବାସ
ଚକିତ୍ରକମାନେ ବହୁ ଜଟିଳ ବ୍ୟାଧିଗୁଡ଼ିକର ମୁକାବଲ କରି ପାରୁଛନ୍ତି ।

ପ୍ରତିରକ୍ଷା ଓ ପରିବନ୍ଧନ ଶିଳ୍ପର ସମୃଦ୍ଧି ସାଧନ କରାଯାଇଛି ।
ଆମ ଦେଶରେ ବନ୍ଧୁକ, ଟ୍ୟାଙ୍କ୍, ବୋମାସ୍ଥାନ ବିମାନ, ହେଲିକୋପ୍ଟର୍
ପ୍ରଭୃତିର ନିର୍ମାଣ କାର୍ଯ୍ୟ ଆଗେଇ ଚାଲିଛି । ରେଳଗାଡ଼ିର ଇଞ୍ଜିନ୍
ଓ ରେଳ ଡବା ତିଆରି କରିବା ଦିଗରେ ଆମ ଦେଶ ସ୍ୱାବଲମ୍ବୀ
ହୋଇଛି ଏବଂ ଏହାକୁ ବିଦେଶକୁ ରପ୍ତାନୀ କରି ବୈଦେଶିକ ମୁଦ୍ରା
ଅର୍ଜନ କରି ପାରିଛି । ସାଇକେଲ୍, ମଟରଗାଡ଼ି ଓ ଟ୍ରକ୍ ପ୍ରଭୃତି
ଯାନଗୁଡ଼ିକୁ ମଧ୍ୟ ଏ ଦେଶରେ ବହୁସଂଖ୍ୟାରେ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରାଗଲାଣି ।
ମୁଦ୍ରଣ ଶିଳ୍ପ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଏ ଦେଶ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଶିଳ୍ପୋଦ୍ଧତ ଦେଶଗୁଡ଼ି-

କରି ସମକକ୍ଷ ହୋଇ ପାରିବୁ । ଶାସାୟନିକ ପଦ୍ଧତି ଅବଲମ୍ବନରେ ଆମ ଦେଶରେ ବହୁଧ୍ୟ ଆବଶ୍ୟକୀୟ ଦ୍ରବ୍ୟଗୁଡ଼ିକୁ ଉତ୍ପନ୍ନ କରି ପାରିବୁ । ନାଇଲନ୍, ରେୟନ୍ ଓ ଟେରଲିନ୍ ଜାତୀୟ ପୁରୁଷ, ହାଲୁକା ତଥା ମଜବୁତ ବସ୍ତ୍ର ଏ ଦେଶରେ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହୋଇ ପାରୁଛି । ବହୁବିଧ ଅତ୍ୟାବଶ୍ୟକ ଔଷଧଗୁଡ଼ିକୁ ମଧ୍ୟ ଆମ ଦେଶର ରାସାୟନବିଜ୍ଞାନୀମାନେ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରି ପାରୁଛନ୍ତି । କେତେକ ଅତ୍ୟାଧୁନିକ ଔଷଧକୁ ବାତ୍ ଦେଲେ ଆନ୍ତିବାୟୋଟିକ୍ ଓ ସଲ୍‌ଫା ଶ୍ରେଣୀରୁ ଔଷଧ, ଇଟାମିନ୍ ବଟିକା ଓ ଟନିକ୍ ପ୍ରଭୃତି ପ୍ରସ୍ତୁତ ହେଉଛି । ଶାସାୟନିକ ଫାକ୍ଟୋରୀ ପଦ୍ଧତି ଅବଲମ୍ବନରେ ବହୁବିଧ ଅତ୍ୟାବଶ୍ୟକ ନିର୍ଦ୍ଦେଶାବଳୀ ସାମଗ୍ରୀ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରାଯାଉଛି । ପାରମାଣବିକ ପ୍ରତିଯୁକ୍ତଗୁଡ଼ିକ ସାହାଯ୍ୟରେ ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାର ଚେଜ୍‌ସ୍‌ସ୍‌ସ୍ ଆଇସୋଷ୍ଟୋପ୍‌ଗୁଡ଼ିକୁ ଉତ୍ପାଦନ କରାଯାଉଛି ଏବଂ ଏଗୁଡ଼ିକୁ କୃଷି, ଚିକିତ୍ସା ଓ ବୈଜ୍ଞାନିକ ଗବେଷଣା କ୍ଷେତ୍ରରେ ପ୍ରୟୋଗ କରାଯାଉଛି । ଏ ଦିଗରେ ଆମ ଦେଶ ପ୍ରାୟତଃ ସ୍ୱାବଲମ୍ବୀ ହୋଇପାରିଛି ଏବଂ ବିଦେଶକୁ ଚେଜ୍‌ସ୍‌ସ୍ ଆଇସୋଷ୍ଟୋପ୍ ରିପୋର୍ଟ କରି ବୈଦେଶିକ ମୁଦ୍ରା ଅର୍ଜନ କରି ପାରୁଛି ।

ଆମ ଦେଶରେ ଇଲେକ୍‌ଟ୍ରୋନିକ୍‌ସ୍ ଶିଳ୍ପର ଲକ୍ଷଣୀୟ ଅଗ୍ରଗତି ସାଧିତ ହୋଇଛି ଏବଂ ଏ ଦିଗରେ ଆମ ଦେଶ ପ୍ରାୟତଃ ସ୍ୱାବଲମ୍ବୀ ହୋଇଗଲାଣି । ସମସ୍ତ ପ୍ରକାର ରେଡ଼ିଓ ଭଲ୍‌ଭ୍, ଟିଣ୍ଡାଲ୍ ଟ୍ରାନ୍ସିଷ୍ଟର୍, ଆନୁସଙ୍ଗିକ ବୈଦ୍ୟୁତିକ ଉପକରଣ ପ୍ରଭୃତି ଏ ଦେଶରେ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହୋଇ ପାରୁଛି । ପାଣିପାଗ ବିଜ୍ଞାନର ସମୃଦ୍ଧି ପାଇଁ ତଥା ପ୍ରତିରକ୍ଷା କ୍ଷେତ୍ରରେ ବ୍ୟବହାର ପାଇଁ ଆମ ଦେଶରେ ଶକ୍ତିଶାଳୀ ରାଡ଼ିଓଗୁଡ଼ିକୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରାଗଲାଣି । ଏଇ ଅଳ୍ପ କେତେଦିନ ହେଲା ଆମ ଦେଶରେ ଯୁକ୍ତରାଷ୍ଟ୍ର ଆମେରିକାର ‘ନାସା’ ପ୍ରତିଷ୍ଠାନ ସହାୟ-

ତାରେ କୃତ୍ରିମ ଉପଗ୍ରହ ଜରିଆରେ ଟେଲିଭିଜନ୍ ଯୋଗାଯୋଗ
 ବ୍ୟବସ୍ଥା ଗୁଲୁ କରାଯିବାରୁ ଟେଲିଭିଜନ୍ ଶିଳ୍ପର ଦ୍ରୁତ ଅଭିବୃଦ୍ଧି
 ଲକ୍ଷ୍ୟ କରାଯାଉଛି । ଶିଳ୍ପୋନ୍ନତ ଦେଶମାନଙ୍କରେ ମନୋରଞ୍ଜନ ଓ
 ବ୍ୟବସାୟିକ ଶିଳ୍ପପନ ପାଇଁ ତଥା ଜନସାଧାରଣଙ୍କ ସାଧାରଣ
 ଜ୍ଞାନର ପରିସର ବଢ଼ାଇ ଦେବା ପାଇଁ ଯେପରି ଟେଲିଭିଜନକୁ
 ବହୁଲଭାବରେ ପ୍ରୟୋଗ କରାଯାଉଛି, ଆମ ଦେଶ ସମ୍ପ୍ରତି ଏ ଦିଗରେ
 ଅବଶ୍ୟ ସେତେ ଆଗେଇ ପାରନାହିଁ । ପ୍ରାଥମିକଶିକ୍ଷା, କୃଷି, ପରିବାର
 ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ଏବଂ ଆମ ଦେଶର ନିଜସ୍ବ ସମ୍ବୃଦ୍ଧ ଆଧାରତ ମନୋରଞ୍ଜନ
 କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ପ୍ରଭୃତି ବହୁବିଧ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମଗୁଡ଼ିକୁ ପ୍ରଚାର କରିବା ପାଇଁ
 ସରକାରୀ ସ୍ତରରେ କର୍ମଚାରୀପରତା ପରିଲକ୍ଷିତ ହେଉଛି । ଏଦେଶରେ
 ରେଡ଼ିଓ ଯେପରି ଅତ୍ୟନ୍ତ ଲୋକପ୍ରିୟ ହୋଇଛି, କାଳକ୍ରମେ ଟେଲି-
 ଭିଜନ୍ ସୁଲଭ୍ୟ ହୋଇଯିବା ପରେ ତାର ବୃଦ୍ଧିବା ଯଥେଷ୍ଟ ବଢ଼ିଯିବ
 ବୋଲି ଆଶା କରାଯାଉଛି ।

ଭାର ଶିଳ୍ପର ସମୃଦ୍ଧି ପାଇଁ ମଧ୍ୟ ବହୁ ବ୍ୟୟସାପେକ୍ଷ ଯୋଜନା-
 ଗୁଡ଼ିକୁ ବାସ୍ତବ ରୂପରେଖ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଉଛି । ଆବଶ୍ୟକ ସ୍ଥଳେ
 ବିଦେଶୀ ବିଶେଷଜ୍ଞମାନଙ୍କଠାରୁ ସାହାଯ୍ୟ ନିଆଯାଉଛି । ରତ୍ନରକେଲି,
 ଭଲଲ, ଦୁର୍ଗାପୁର ପ୍ରଭୃତି ସ୍ଥାନରେ ସ୍ଟିଲ୍ ଉତ୍ପାଦନ ପାଇଁ ବିପୁଳ
 ପୁଞ୍ଜି ବିନିଯୋଗରେ କାରଖାନାଗୁଡ଼ିକୁ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରାଗଲାଣି । ଶିଳ୍ପର
 ବିକାଶ ପାଇଁ ଅତ୍ୟବଶ୍ୟକ ଧାତୁଗୁଡ଼ିକର ସର୍ବେକ୍ଷଣ କାର୍ଯ୍ୟ
 ଅବ୍ୟାହତ ରହିଛି । ବହୁବିଧ ଉପଯୋଗୀ ଧାତୁଗୁଡ଼ିକର ଖନନ,
 ବିଶୋଧନ ଓ ଉପଯୋଗ ପାଇଁ ଆମ ଦେଶରେ ଅନେକଗୁଡ଼ିଏ
 ସୁଚକ୍ରିତ ଯୋଜନା କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରାଯାଉଛି । କୃଷି, ଚିକିତ୍ସା, ବିଜ୍ଞାନ
 ଶିକ୍ଷା ବୈଜ୍ଞାନିକ ଗବେଷଣାର ସମୃଦ୍ଧି ପାଇଁ ବହୁବିଧ କର୍ମନିୟୁତ ଯନ୍ତ୍ର-
 ଗୁଡ଼ିକୁ ଆମ ଦେଶରେ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରାଗଲାଣି । ମହାକାଶବିଜ୍ଞାନ,

ପାଣିପାଗବିଜ୍ଞାନ, ନୌବାଣିଜ୍ୟ ପ୍ରଭୃତି କ୍ଷେତ୍ରରେ ସମୃଦ୍ଧି ସାଧନ ପାଇଁ ବିଜ୍ଞାନର ଅତ୍ୟଧୁନିକ ଅବଦାନଗୁଡ଼ିକର ସାହାଯ୍ୟ ନେଇ ଆମ ଦେଶର ବୈଜ୍ଞାନିକ ଓ କାର୍ଯ୍ୟଗ୍ରମାଣେ ଭଲତା ଧରଣର ଯନ୍ତ୍ର ପ୍ରସ୍ତୁତ କରୁଛନ୍ତି ।

ନିମ୍ନବର୍ଣ୍ଣମାନ ଶକ୍ତି ରୁହାଁ ମେଣ୍ଟାଇବା ପାଇଁ ଜଳବିଦ୍ୟୁତ୍ ଯୋଜନା, ଅର୍ମାଲ୍ ସ୍ପ୍ରେସନ୍ ଓ ପାରମାଣବିକ ପ୍ରତିଯୁକ୍ତିଗୁଡ଼ିକୁ ଦେଶର ବିଭିନ୍ନ ସ୍ଥାନରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରାଯାଇଛି । ଏହିସବୁ ଜନହତକାରୀ ଯୋଜନାଗୁଡ଼ିକୁ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରିବା ପାଇଁ ଓ ସାମ୍ୟବାଦୀ ନ୍ୟାୟରେ ଦେଶର ପ୍ରତ୍ୟେକ ନାଗରିକଙ୍କୁ ଏହାର ସୁଫଳ ଭୋଗ କରିବାର ସୁବିଧା ଯୋଗାଇ ଦେବା ପାଇଁ ଶାସନଗତ ବ୍ୟବସ୍ଥାକୁ ଆନ୍ଦ୍ରେ ଆନ୍ଦ୍ରେ ଭଲତା କରାଯାଉଛି । ଯଥା ସମୟରେ ଶାସନ ସଂସ୍କାରୀୟ ଆଇନ୍-ଗୁଡ଼ିକର ସଂସ୍କାର କରାଯାଉଛି ଏବଂ ଯୁଗର ଆହ୍ୱାନ ଅନୁଯାୟୀ ନୂଆ ଆଇନ୍‌ଗୁଡ଼ିକୁ ପ୍ରଣୟନ କରାଯାଉଛି । ମିଶ୍ର-ଅର୍ଥନୀତି ବଳରେ ଏ ଦେଶର ସର୍ବାଙ୍ଗୀନ ବିକାଶ ପାଇଁ ଭଲ୍‌ଶିଟ ଯୋଜନାଗୁଡ଼ିକୁ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରାଯାଉଥିବା ବେଳେ ସରକାର ଅଭିଜ୍ଞତାରୁ ଶିକ୍ଷା ଲଭି କରୁ ଅନେକ ଯୁଗୋପଯୋଗୀ ପଦ୍ଧତି ଆଣ୍ଡ୍‌ସୁ ନେଉଛନ୍ତି । ଶଳମତ ଅସାମାଜିକ ବ୍ୟକ୍ତି ତଥା ମୁନାଫାଖୋର୍ ବ୍ୟବସାୟୀମାନେ ଜନହତକାରୀ ଯୋଜନାଗୁଡ଼ିକର ସୁଫଳ ଭୋଗ କରିବାରୁ ଜନସାଧାରଣଙ୍କୁ ବଞ୍ଚିତ କରୁଥିବାର ଲକ୍ଷ୍ୟ କରାଯାଉଥିବାରୁ ସେମାନଙ୍କ ବିରୋଧରେ ଦୃଢ଼ ଆଇନ୍‌ସମ୍ମତ କଟକଣା ଜାରି କରାଯାଉଛି । ଆବଶ୍ୟକ ସ୍ଥଳେ ସରକାର କେତେଗୁଡ଼ିଏ ଶିଳ୍ପର ଜାତୀୟକରଣ ପାଇଁ ସୁଚକ୍ରିତ ପଦକ୍ଷେପ ଗ୍ରହଣ କରୁଛନ୍ତି ।

ସ୍ୱାଧୀନୋତ୍ତର ଭାରତ ନିଜ ଦେଶକୁ ଶିଳ୍ପୋନ୍ନତ ତଥା ସ୍ୱାବଲମ୍ବୀ କରାଇବା ପାଇଁ ଯେଉଁ ପଦକ୍ଷେପ ଗ୍ରହଣ କରିଛି, ଭଲ୍‌ଶିଟ

ଆଲୋଚନାରୁ ତାର ଶ୍ରେଷ୍ଠ ଆଶ୍ରୟ ମିଳିପାରିବ । ଆମ ଦେଶ ଯେପରି ସମୃଦ୍ଧି ପଥରେ ଅଗ୍ରସର ହେଉଛି, ପ୍ରତ୍ୟେକ ଅନୁଲତ ତଥା ବିକାଶ-ଶୀଳ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ନିଜ ଦେଶର ବିକାଶ ପାଇଁ ତଦନୁରୂପ ପନ୍ଥାର ଆଶ୍ରୟ ନେଉଛନ୍ତି । କୁସଂସ୍କାର ଓ ଅନ୍ଧବଶ୍ଯାସ ସର୍ବୋପରି ଉଜ୍ଜଟ ଦାରିଦ୍ର୍ୟ ହିଁ ଏସବୁ ଦେଶର ପ୍ରଗତି ପଥରେ ଅନ୍ଧସଂସ୍ପୃଷ୍ଟ କରୁଛି । ବିକାଶ ପାଇଁ ଯୋଜନା ପ୍ରଣୟନ ଦିଗରେ ବୁଦ୍ଧିର ଅଭାବ ନାହିଁ; ମାତ୍ର ପୁଞ୍ଜି ମିଳିବ କେଉଁଠାରୁ ? ହଠାତ୍ ଆବଶ୍ୟକୀୟ ଦ୍ରବ୍ୟଗୁଡ଼ିକୁ ସ୍ୱଦେଶରେ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବା, କଞ୍ଚାମାଲ ସଂଗ୍ରହ କରିବା ଓ ବିଶେଷଜ୍ଞମାନଙ୍କ ଶୁଦ୍ଧିତା ପୂରଣ କରିବା ଯେପରି କଷ୍ଟକର ହୋଇ ପଡ଼ୁଛି, ବିଦେଶରୁ ମାଲ ଆମଦାନୀ କରିବା ତା'ଠାରୁ ଅଧିକ କଷ୍ଟକର ବୋଧ ହେଉଛି । ତଥାପି, ସମସ୍ତେ ନିଜ ଦେଶର ଜନସାଧାରଣଙ୍କ ଜୀବନ ଧାରଣର ମାନ ବଢ଼ାଇବା ପାଇଁ ଯତ୍ନପରୋନ୍ମତ ଉଦ୍ୟମ ଚଳାଇଛନ୍ତି ।

ଅନୁଲତ ତଥା ବିକାଶଶୀଳ ଶ୍ରେଷ୍ଠଗୁଡ଼ିକ ଏପରି କର୍ମୋଦ୍ୟମୀ ହେବାର ଫଳ ସ୍ୱରୂପ ଏବଂ ଜ୍ଞାନ ବିଜ୍ଞାନ ବଳରେ ସେମାନେ ପାଶ୍ଚାତ୍ୟ ବିଜ୍ଞାନୋନ୍ମତ ଶ୍ରେଷ୍ଠଗୁଡ଼ିକ ସହ ବୌଦ୍ଧିକ ସଂଗ୍ରାମ ଚଳାଇବାକୁ ଆଗ୍ରହୀ ହେବାର ପରିଣତି ସ୍ୱରୂପ ବର୍ତ୍ତମାନ ବିଶ୍ୱ ଗଜମାତରେ ବହୁବିଧ ଚଳକପ୍ରଦ ପରିବର୍ତ୍ତନ ଘଟୁଥିବାର ଲକ୍ଷ୍ୟ କରାଯାଉଛି । ପୃଥିବୀର ଥିଲାବାଲା ଦେଶର ମୁଣ୍ଡିମେୟ ଜନସାଧାରଣ ହୃଦୟଙ୍ଗମ କରିବାକୁ ଆରମ୍ଭ କଲେଣି ଯେ ଏଣିକି ଆଉ ପୃଥିବୀର ଅଧିକାଂଶ ଦେଶର ଶିଶୁଳ ଜନତାର ପାଟି ବନ୍ଦ କରିଦେବା ସମ୍ଭବ ନୁହେଁ । ପୃଥିବୀର ପ୍ରାକୃତିକ ସମ୍ପଦର ସୁଷମ ବ୍ୟବହାର ଜରିଆରେ ସବୁ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ଜନସାଧାରଣ ନିଜ ନିଜ ଅଧିକାରକୁ ସାବ୍ୟସ୍ତ କରାଇବା ପାଇଁ ଆଗ-ଭର ହେବାର ତାତ୍ପର୍ଯ୍ୟ ଉପଲବ୍ଧ କରିବା ପରେ ସେମାନଙ୍କ ମନେ ସବୁରେ ପରିବର୍ତ୍ତନ ଘଟୁଥିବାର ଲକ୍ଷ୍ୟ କରାଯାଉଛି ।

ମିଳିତ ଜାତିସଂଘ ପୃଥିବୀର ବିଭିନ୍ନ ବାସ୍ତବଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟରେ ଉତ୍ତମ ବୁଝାମଣା ସୃଷ୍ଟି କରିବା ପାଇଁ ଏକ ଅଳ୍ପ କେତେ ବର୍ଷ ହେଲା ଯେପରି ପ୍ରଶଂସନୀୟ ପଦକ୍ଷେପ ଗ୍ରହଣ କରୁଛି, ତାର ଧୂରନ୍ତା ପୁରୁଷ ଘୋଷାଇ ଦିଆଯାଇଛି । ସାମୁଦ୍ରିକ ଜଳସ୍ତରର ସୁଷମ ବର୍ତ୍ତନ, ମମୁଦ୍ରୁ ମଧ୍ୟ ଉତ୍ପାଦନ, ସମୁଦ୍ର ଶଯ୍ୟାରୁ ଆବଶ୍ୟକ ଧାତୁଗୁଡ଼ିକର ସଂଗ୍ରହ, ସମୁଦ୍ର ଶଯ୍ୟା ଖନନ କରି ଶଶିଜ ତିଳ ଉତ୍ପାଦନ ତଥା ସମୁଦ୍ରରୁ ଅତ୍ୟାଧୁନିକ ବଜ୍ଜନ ସମ୍ମତ ପ୍ରଣାଳୀ ଅବଲମ୍ବନରେ ଖାଦ୍ୟ ଶସ୍ୟ ଉତ୍ପାଦନ ଭଳି ଯୋଜନାଗୁଡ଼ିକୁ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରିବା ପାଇଁ ଆଇନ୍ ପ୍ରଣୟନ କରିବା ଦିଗରେ ଗୋଟିଏ ଆନ୍ତର୍ଜାତୀୟ ସମ୍ମିଳନ ଆଲୁଲୁରେ ଯେପରି ପ୍ରାଥମିକ ପଦକ୍ଷେପ ଗୃହୀତ ହୋଇଛି, ତାହାର ଉପାଦେୟତା ସମସ୍ତେ ଉପଲବ୍ଧ କଲେଣି । ସମୁଦ୍ରର ଜଳ ଓ ପୃଥିବୀର ବାୟୁମଣ୍ଡଳକୁ ଦୂଷିତ ନ କରିବା ପାଇଁ ମଧ୍ୟ ଆଇନ୍ ପ୍ରଣୟନ କରାଯିବା ଦିଗରେ ମିଳିତ ଜାତିସଂଘର କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ଉଦ୍ୟମ ଚଳାଇଛନ୍ତି । ପୃଥିବୀର ଖାଦ୍ୟ ସମସ୍ୟାର ସମାଧାନ କଲେ ବ୍ରେସ୍-ଠାରେ ୧୯୭୪ ମସିହାରେ ପ୍ରଥମ ଥର ପାଇଁ ଯେଉଁ ବିଶ୍ୱଖାଦ୍ୟ ସମ୍ମିଳନ ଅନୁଷ୍ଠିତ ହେଲା, ତାର ତାତ୍ପର୍ଯ୍ୟ ସମସ୍ତେ ଉପଲବ୍ଧ କଲେଣି । ବିଶ୍ୱଖାଦ୍ୟ ଭଣ୍ଡାରର ପ୍ରତିଷ୍ଠା ପାଇଁ ଯେଉଁ ସବ୍‌ବାଘ ସମ୍ମତ ସିଦ୍ଧାନ୍ତଟି ଏଠାରେ ଗୃହୀତ ହୋଇଛି, ତାର ସୁଦୂରପ୍ରସାସ ଉପଯୋଗ ସମ୍ପର୍କରେ ବିଶଦ ବିବରଣୀ ଘୋଷାଇ ଦେବା ଆବଶ୍ୟକ ବୋଧ ହେଉ ନାହିଁ । ମିଳିତ ଜାତିସଂଘର ପୃଷ୍ଠପୋଷକତାରେ 'ଓଫାର୍‌ଲୁଡ୍ ହେଲ୍ଥ ଅର୍ଗାନାଇଜେସନ୍' (WHO) ବା ବିଶ୍ୱ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସଂଗଠନର କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ଆର୍ଥିକ ଓ ଏସିଆର କୁସଂସ୍କାରଶ୍ରୁ ନିରକ୍ଷର ଜନସାଧାରଣଙ୍କ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟର ସୁରକ୍ଷା ପାଇଁ ଯେପରି ବହୁବିଧ ପ୍ରଚଳିତ ଯୋଜନାଗୁଡ଼ିକୁ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରୁଛନ୍ତି, ସେ ଦେଶଗୁଡ଼ିକର ରା

ଗହଳରେ ବେକମାନଙ୍କୁ ସ୍ବାସ୍ଥ୍ୟର ସୁରକ୍ଷା ପାଇଁ ଉପଦେଶ ଦେବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ମହାମାରୀରୁ ଉଦ୍ଧାରଣ ପାଇଁ ଯେପରି ଉଦ୍ୟମ ଚଳାଇଛନ୍ତି, ତାହାକୁ ଲକ୍ଷ୍ୟ କଲେ ଜଣାପଡ଼ୁଛି ଯେ ମନୁଷ୍ୟ ମାନ-ବିକଟାବୋଧର ବଶବର୍ତ୍ତୀ ହୋଇ ନିଜ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ସମ୍ପାଦନ କରି ପାରିଲେ ଧରଣୀ ବନ୍ଧରେ ରାମରାଜ୍ୟ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ହୋଇପାରିବ ।

ମାନବସ୍ତୁ ଇତିହାସର ଏହି କାନ୍ଥକାଣ୍ଡ ଯୁଗରେ ମନୁଷ୍ୟ ପୃଥିବୀରେ ଗୋଟିଏ ସୁଖର ସଂସାର ଗଠନ କରିବା ପାଇଁ ପ୍ରାଥମିକ ପଦକ୍ଷେପ ମାତ୍ର ଗ୍ରହଣ କରିବାକୁ ଉଦ୍ୟତ ହୋଇଛି । ପୃଥିବୀର ପ୍ରାକୃତିକ ସମ୍ପଦର ସୁସମବ୍ୟବହାର, ବିକାଶଶୀଳ ରାଷ୍ଟ୍ରଗୁଡ଼ିକ ରଫ୍ଟାମାନ ବାଣିଜ୍ୟ ଜରିଆରେ ଆତାପୁ କରୁଥିବା ଅର୍ଥରସ୍ଥିରତା ପାଇଁ ଅର୍ଥାତ୍ ମୁଦ୍ରାସ୍ଥିତିକୁ ରକ୍ଷାକରି ପାଇଁ ବ୍ୟସ୍ତ ବ୍ୟବସ୍ଥା, ବିକାଶଶୀଳ ରାଷ୍ଟ୍ରଗୁଡ଼ିକ ସୁଦେଶୀୟ ଶିଳ୍ପଜାତ ଦ୍ରବ୍ୟର ବ୍ୟବସ୍ଥା ପାଇଁ ଶିଳ୍ପସମୃଦ୍ଧ ଦେଶମାନଙ୍କରେ ସୁରକ୍ଷା ଧୃଷ୍ଟି କରିବାର ବୁଝାମଣା; ପ୍ରଥମ ପୃଥିବୀର ରାଷ୍ଟ୍ରଗୁଡ଼ିକ ସମ ତୃତୀୟ ପୃଥିବୀର ରାଷ୍ଟ୍ରଗୁଡ଼ିକ ମୁଖି ବିନିମୟ କରିବା ଦିଗରେ ପୁରୋପଯୋଗୀ ବ୍ୟବସ୍ଥା, ବିକାଶଶୀଳ ରାଷ୍ଟ୍ରଗୁଡ଼ିକରେ ଶିଳ୍ପର ସମୃଦ୍ଧି ପାଥନ ପାଇଁ ଶିଳ୍ପୋନ୍ନତ ରାଷ୍ଟ୍ରମାନଙ୍କରେ ନ୍ୟାୟ ସଙ୍ଗତ ସାହାଯ୍ୟ ଓ ସହଯୋଗ ସମ୍ପର୍କରେ ଉତ୍ତମ ବୁଝାମଣା ତଥା ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତବ୍ୟବସ୍ଥାକୁ ଦର ସ୍ଥିତିକରଣ ଦିଗରେ ପସିପାତିତା ଆଚରଣ ନ କରିବା ପାଇଁ ଆଇନ୍‌ସଙ୍ଗତ କଟକଣା ପ୍ରଭୃତି ବହୁବିଧ ବିବାଦୀୟ ସମସ୍ୟାଗୁଡ଼ିକ ସମ୍ପର୍କରେ ଆଲୋଚନା ଚଳାଇବା ପାଇଁ ମିଳିତ ଜାତିସଂଘ ଆନୁକୁଲ୍ୟରେ ଚଳିତ ବର୍ଷ ୧୫ ଦିନ ପାଇଁ ଯେଉଁ ସମ୍ମିଳନ ଅନୁଷ୍ଠିତ ହୋଇଥିଲା, ତାହା ମାନବ ଜାତିର ଭବିଷ୍ୟତ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ନୌରାଶ୍ୟବ୍ୟଞ୍ଜକ ମନୋରାଜର ଦୁଷ୍ଟକରଣ ପାଇଁ କେତେଜାଣିରେ ସହାୟକ ହୋଇଛି । ପୂର୍ବରୁ ଆଶଙ୍କା କରାଯାଉଥିଲା ଯେ ଏହି ସମ୍ମି-

ଜମାର ବାତାବରଣ ଅତି ସରଗରମ୍ ହୋଇଯିବ; ବାକ୍ସିଭଣ୍ଡା, ପାଟିଭୁଣ୍ଡ ଓ ପରସ୍ପର ପ୍ରତି ଦୋଷାବୋଧ ଭଲ ଏ ସମ୍ମିଳନରୁ କିଛି ଲାଭ ମିଳିବ ନାହିଁ । ମାତ୍ର ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟର କଥା ଯେ, ପରିବେଶରେ ଉତ୍ତେଜନାର ଆଶ୍ରୟ ସୁସ୍ଥ ହୋଇଥିଲେ ମଧ୍ୟ ‘ଥିଲାବାଲା’ ଓ ‘ନଥିଲାବାଲା’ ଦେଶର ପ୍ରତିନିଧିମାନେ ଯେଉଁ ସହକାରେ ଉଭୟ ପକ୍ଷର ମତ ଶୁଣିଥିଲେ । ‘ନଥିଲାବାଲା’ ଦେଶର ଅନ୍ୟତମ ପ୍ରତିନିଧି ରୂପେ ସୁଦାନ ଦେଶର ପରାସ୍ତ ବିକ୍ରାନ୍ତ ମନ୍ତ୍ରୀ ଜମଲ୍ ମହମ୍ମଦ୍ ଅହମ୍ମଦ୍ ପ୍ରସଙ୍ଗ ନିମ୍ନେ କହିଥିଲେ, “These are better times. We are talking to each other, not howling and barking at each other across the fences.” ସେହିପରି ‘ଥିଲାବାଲା’ ଦେଶ ପକ୍ଷରୁ ସୁକୁରାସ୍ତ ଆମେରିକାର ପ୍ରତିନିଧି ଦଲର ନେତା ଡାନିଏଲ୍ ମୋନହାନ ପ୍ରସଙ୍ଗ ନିମ୍ନେ କହିଥିଲେ, “We have shown that we can negotiate in good faith. Not least, we have shown that this can be done in the unique and indispensable sitting of the U.N. . This system works.”

ଆଶା କରାଯାଉଥିଲା ଯେ ଜନମତକୁ ବିଭ୍ରାନ୍ତ କରାଇ ପାରୁଥିବା ପାଶ୍ଚାତ୍ୟ ଦେଶର ସୁପ୍ରସିଦ୍ଧ ସମ୍ବାଦପତ୍ରଗୁଡ଼ିକ ‘ନଥିଲାବାଲା’ ଦେଶର ପ୍ରତିନିଧିମାନଙ୍କ ମନ୍ତବ୍ୟର କଠୋର ତାତ୍ପର୍ଯ୍ୟର ସମାଲୋଚନା ପ୍ରକାଶ କରି ସୂଥରାଇ ରାଜନୈତିକ ପରିବେଶକୁ ଆହୁରି ଦୁର୍ଘଟ କରି ପକାଇବେ । ମାତ୍ର ସେମାନେ ସ୍ୱଦେଶୀୟ ପାଠକ-ଶୋଣୀଙ୍କ ହୃଦୟଗ୍ରାସୀ ମନୋରଞ୍ଜନ ପାଇଁ ଏପରି ଅପତେୟା ଚଳାଇବାର ଦେଖାଯାଇନାହିଁ । ସୁପ୍ରସିଦ୍ଧ ‘ଟାଇମ୍’ ପତ୍ରିକାର କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ସେପ୍ଟେମ୍ବର ୨୯ ତାରିଖ (୧୯୭୫) ସଂଖ୍ୟାରେ ‘Conciliatory Tone’ ଶିର୍ଷୋକ୍ତିରେ ଯେଉଁ ସମ୍ବାଦ ପରିବେଶ

କରିଛନ୍ତି, ପ୍ରାସଙ୍ଗିକତା ଦୃଷ୍ଟିରୁ ତାର କୟଦଂଶ ଏଠାରେ ଉଦ୍ଧାର କରାଯାଇଛି :—

'conciliatory tone : The object of all the extraordinary fellowship and good cheer was the 16 page resolution produced by the red-eyed delegates at 3.50 am on the last day of the session. The ambitious document may well provide the guidelines for more than a decade of negotiations on the world's economic problems. Although it may be premature to expect the acrimony between the Third World and the West to disappear completely from the U.N forums, the tone and contents of the resolution are far more conciliatory than any one would have predicted even one month ago. The resolution, for example, contains more than two dozen references to the proposals made by U.S. at the start of the session, and it also draws heavily from the recommendations of the recent Third World conferences. Moreover, it omits most of the accusatory rhetoric that so often placed the blame on the west for the problems of the developing states. Among the documents main points are proposals to :

Stabilize the income that developing countries earn from their exports, obtain

preferential treatment in industrial lands for the manufactured goods sold by developing countries.

Improve the Third World's access to first world capital.

Foster increased industrialization in the developing nations.

Give those nations a greater voice in international organisations that deal with monetary and trade policy....."

ମାନବୀୟ ଇତିହାସର ଏହି ସନ୍ଧ୍ୟାରେ ପୃଥିବୀ ବ୍ୟାପୀ ବିଭିନ୍ନ ରାଜନୈତିକ ଆଦର୍ଶର ପ୍ରଚାର ଓ ପ୍ରସାର ଚାଲିଛି; ବହୁ ପ୍ରକାର ଉତ୍ସାମୀ, ଖୋସାମତି, ଧମକ, ଦୁର୍ଗତି ଓ ଅଭିସନ୍ମୁଳକ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନଗୁଡ଼ିକୁ ବାସ୍ତବ ରୂପାୟନ ଦିଆଯାଇଛି, ଏବଂ ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାରର ରାଜନୈତିକ ମତବାଦ ଓ ଅର୍ଥନୈତିକ ଚିନ୍ତାଧାରା ସମ୍ପର୍କରେ ସମାଜ-ବିଜ୍ଞାନମାନେ ପରୀକ୍ଷା ନିଶ୍ଚୟା ଚଳାଇଛନ୍ତି । ଏକାଧାରରେ ଏହି ନୀତିକ୍ରାନ୍ତ ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ମଧ୍ୟ ଚିନ୍ତାଶୀଳ ମେଧାବୀ ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଯୋଗୁଁ ଗୋଟିଏ ଉତ୍ତମ ବୁଝାମଣାର ପରିବେଶ ସୃଷ୍ଟି ହେବାରେ ଲାଗିଛି । ମନୁଷ୍ୟ ବେଗର ବନ୍ଦନା ଚାନ୍ କରବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ନିଜ ଚାରିପଟେ ବେଗଗାମୀ ପରିବେଶ ସୃଷ୍ଟି କରିବାକୁ ସମର୍ଥ ହୋଇଥିଲେ ମଧ୍ୟ ତାର ହୃଦୟକନ୍ଦରରେ ଯେଉଁ ସ୍ୱାର୍ଥସବୁ ବସ୍ତୁବାଣୀ ମନୋରାଜିବ ଜମାଟ ବାନ୍ଧି ପ୍ଲାଣ୍ଟ ଅବସ୍ଥାରେ ରହିଯାଇଥିଲା, ତାହା ଚରାଲିଯିବାର ପ୍ରାଥମିକ ଉପକ୍ରମ ହିଁ ସମାହିତ ହୋଇଛି । ଦୃଷ୍ଟି ପରିବେଶକୁ ନିର୍ମଳ କରିଦେବା ପାଇଁ ସଦିଆ ଓ ସହାନୁଭୂତି ପର୍ଯ୍ୟବେଶିତ ମନୁଷ୍ୟର କର୍ମଶକ୍ତି ବର୍ତ୍ତମାନ ପ୍ରାଥମିକ ଅବସ୍ଥାରେ ଶିୟାଶୀଳ ହୋଇଛି ।

ଯେପରି ଜଣାପଡୁଛି, ଏଗୁଡ଼ିକ ମାନବୀୟ ଇତିହାସରେ ଅମାନ୍ୟତା
 ଦେଖା ପ୍ରବାହ ଭଳି ଅନ୍ୟ କିଛି ନୁହେଁ । ବିବେକ ମନୁଷ୍ୟ ଏହିପରି
 ଶତ୍ରୁଗୋଳିଆ ପରିସ୍ଥିତି, ସଂଗ୍ରାମରତ ଜୀବନ, କଳ୍ପସିତ ପରିବେଶ,
 ଅଶାନ୍ତ ବାତାବରଣ ଓ ବହୁବିଧ ପ୍ରତିବନ୍ଧକଗୁଡ଼ିକୁ ଅତିକ୍ରମ କରିବା
 ପରେ ଇତିହାସରୁ ଯେଉଁ ଶିକ୍ଷା ଲାଭ କରିବ, ତାହା ହିଁ ତାର ଚେତ-
 ନାର ଯଥାର୍ଥ ଉତ୍ତରଣ ଦେଖାଇବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ମାନବଜାତିର
 ଭବିଷ୍ୟତକୁ ଉଜ୍ଜ୍ୱଳମୟ କରିବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ବିସ୍ମୃତ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ
 ଗ୍ରହଣ କରିବା ପାଇଁ ତାକୁ ହିକ୍‌ଦର୍ଶନ ଯୋଗାଇ ପାରିବ ।

ବାର

ଯଦି ଯାହା ଦୃଷ୍ଟିପାଉଛି ତାହା ନିୟତିର ବିଧାନ ସ୍ୱରୂପ
 ଇତିହାସର ଚକ୍ରକୁ ଘୁରାଇବାରେ ଲାଗିଛି, ତାହାହେଲେ ପୃଥିବୀର
 ଚେତନଶୀଳ ବୁଦ୍ଧିଜୀବୀମାନେ ମନୁଷ୍ୟର ସାମୁହିକ ଚେତନାର ଯଥାର୍ଥ
 ଉତ୍ତରଣ ଦେଖାଇବା ପାଇଁ ଏତେ ବ୍ୟସ୍ତ ହେଉଛନ୍ତି କାହିଁକି ? ପୂର୍ବରୁ
 କୁହାଯାଇଛି ଯେ ବଂଶଜାତୀର ଶେଷାର୍ଦ୍ଧରେ ବିଜ୍ଞାନ ଓ ବୈଷୟିକ
 ବିଦ୍ୟାର ଅଭୁତପୂର୍ବ ଭରଦ୍ୱିତ ସମୃଦ୍ଧି ସାଧନ କରିଯିବାର ପରିଣତି
 ସ୍ୱରୂପ ମୁଣ୍ଡିମେୟ ପୃଷ୍ଠିଶୀଳ ପ୍ରତିଘ୍ରାସମୟ ଚନ୍ଦ୍ରାନାୟକମାନଙ୍କ
 ଚେତନାର ଯଥାର୍ଥ ଉତ୍ତରଣ ଦୃଷ୍ଟି, ମାତ୍ର ଏ ରୂପ ଚେତନା
 ସମାଜର ସବୁ ପ୍ରସ୍ତରରେ ମଜ୍ଜିଯାଇ ନ ଥିବାରୁ ସେହି ମୁଣ୍ଡିମେୟ
 ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କର ମହମୟ ଅବଦାନକୁ ନ୍ୟସ୍ତସ୍ତାର୍ଥ ଗୋଷ୍ଠୀ କାରିଗର
 ଓ ଶ୍ରମିକମାନଙ୍କ ସହଯୋଗରେ ନିଜ ନିଜ ସ୍ୱାର୍ଥସାଧନ ପାଇଁ
 ବ୍ୟବହାର କରିବାକୁ ଚତୁର୍ପରି ହୋଇଛନ୍ତି । ଏ ରୂପ କର୍ମପ୍ରବଣତାର
 ପରିଣତି ସ୍ୱରୂପ ଆମ ସମ୍ମୁଖରେ ପୃଥିବୀର ସାମୁହିକ ସାଂସ୍କୃତିକ,
 ଅର୍ଥନୈତିକ ଓ ରାଜନୈତିକ ପରିବେଶ ଯେପରି ବାଉଁଶ ଓ କଦୂର୍ଯ୍ୟ

ଭାବରେ ଉଦ୍‌ବିଗ୍ନ ହୋଇଛି; ଚତୁର୍ଥମନ୍ତ୍ରୀୟ ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ସୂଚନା ମଧ୍ୟ ପ୍ରଦତ୍ତ ହୋଇଛି । ପୁଣି, ଏପରି ଦୁର୍ଦ୍ଦିନ ପରିବେଶକୁ ନିର୍ମଳ କରିବା ପାଇଁ ନିଜ ବ୍ୟବସାୟମାନଙ୍କର ଉତ୍କଳମୟ ଭବିଷ୍ୟତ ଧର୍ମକ୍ଷେତ୍ରରେ ଚନ୍ଦ୍ରା କରୁଥିବା ପଣ୍ଡିତମାନେ ଯେଉଁ ପ୍ରକାର କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନଗୁଡ଼ିକର ଅସୁମାରମ୍ଭ ହୋଇଛନ୍ତି, ଚତୁର୍ଥମନ୍ତ୍ରୀୟ ବିବରଣୀ ମଧ୍ୟ ପ୍ରଦତ୍ତ ହୋଇଛି । ଯଦି ଧରଣୀ ବସରେ ଭରସା ପ୍ରକାର ଫିୟାଶୀଲତା ଏକାଧାରରେ ସମଜାଲୀନଭାବରେ ସଂଘଟିତ ହେଉଛି ଏବଂ ଯଦି ସତ୍ୟ ଶିବ ଓ ସୁନ୍ଦର ପରିଶେଷରେ ଅସତ୍ୟ ଅନ୍ୟାୟ ଓ ବିଭ୍ରାନ୍ତର ମୁଲୋପାଟନ କରିବାର ସମ୍ଭାବନା ରହିଛି, ତାହାହେଲେ ଆଉ ଚନ୍ଦ୍ରା କ'ଣ ? ଅସଲ କଥା ହେଉଛି : ମାନବ ଯୌର୍ଦ୍ଧ୍ୟ ସତ୍ତ୍ୱକାରେ ଏପରି ସୁବର୍ଣ୍ଣ ଯୁଗର ଆଗମନ ପାଇଁ କ'ଣ ଅପେକ୍ଷା କରି ପାରିବ ? ମନୁଷ୍ୟ ଆଜି ପରମାତ୍ମା ଶକ୍ତି ବଳରେ ବଳୀୟାନ । ଗୋଟିଏ ବୋମା ଫୁଟାଇଦେଲେ ଗୋଟିଏ ରାଜ୍ୟ ଛୁରଖାର ହୋଇଯିବ । ପ୍ରତ୍ୟେକ ଶକ୍ତିଶାଳୀ ଦେଶର ପ୍ରତିରକ୍ଷା ବିଭିନ୍ନ ଶସ୍ତ୍ରରାଜ୍ୟ ଆଡ଼କୁ ପ୍ରଳୟଙ୍କର ସେପକ୍ଷାସ୍ତ୍ରଗୁଡ଼ିକୁ ମୁହଁଇ ରଖିଛନ୍ତି । କୌଣସି ରାଷ୍ଟ୍ର ଯଦି ଯୌର୍ଦ୍ଧ୍ୟ ହରାଇ ତରମ ଅସହନଶୀଳତା ଓ ଯୁଦ୍ଧଶୋର ମନୋ-ବୃତ୍ତିର ପରିବୃତ୍ତିକ ରୂପେ ଅଖିର ପଲକ ପଡ଼ିବା ମାତ୍ରେ ଗୋଟିଏ ଫୁଲର ଟିପିଦିଏ, ତାହାହେଲେ ନିମିତ୍ତକ ମଧ୍ୟରେ ଆଉ ଗୋଟିଏ ଦେଶରେ ଧୂସର ତାଣ୍ଡବ ଲଳା ସଂଘଟିତ ହୋଇଯିବ । ଏପରି ଗୋଟିଏ ଅପରିଶୀମଦର୍ଶୀ କାର୍ଯ୍ୟର ଫଳସ୍ୱରୂପ ଯଦି ଆଉ ଗୋଟିଏ ମହାସମର ଆରମ୍ଭ ହୋଇଯାଏ, ତାହାହେଲେ ତାର ଅନ୍ତମ ପରିଣତି ଯେ କ'ଣ ହେବ; ସେ ବିଷୟରେ କଳ୍ପନା କଲବେଳକୁ ଲୋମ ଟାଙ୍କୁରି ଉଠୁଛି । ଏହାଛଡ଼ା ମନୁଷ୍ୟ ହାତରେ ଅନ୍ୟର ଅନିଷ୍ଟ କରିବା ପାଇଁ ବହୁ ପ୍ରକାରର ବ୍ୟାୟାମିକ ବୋମା ରହିଛି । ସେ ଦିଗ୍‌ବାକ ମଧ୍ୟରେ ଗୋଟିଏ ଦେଶର ହଜାଡ଼ ହଜାଡ଼ ଏକର ପରିମିତ ଶ୍ୟାମ୍ବେଦର ଫସଲକୁ

ନଷ୍ଟ କରିଦେଇ ପାରିବ । ଅନିଷ୍ଟକାରୀ ବ୍ୟାକ୍ତେରୀ ଓ ଭାଇରସ୍-
ଗୁଡ଼ିକୁ ଶସ୍ତ୍ର ଦେଶରେ ଛାଡ଼ିଦେଇ ସେଠାକାର ପରିବେଶକୁ ଦୃଷ୍ଟି
କରିଦେବା ଦ୍ଵାରା ସେହି ଦେଶର ଜନସାଧାରଣ ମାରାତ୍ମକ କ୍ୟାନ୍ସର
ରୋଗଦ୍ଵାରା ଆକ୍ରାନ୍ତ ହୋଇପାରିବେ । ପୁଣି, ବିକାଶଶୀଳ ରାଷ୍ଟ୍ରଗୁଡ଼ିକ
ଯଦି ଇତିହାସରୁ କୌଣସି ଶିକ୍ଷା ଲାଭ ନ କରି କେବଳ ଶିଳ୍ପର
ଅଭ୍ୟୁଦ୍ଧାନ ଘଟାଇବା ପାଇଁ ପାଶ୍ଚାତ୍ୟ ରାଷ୍ଟ୍ରଗୁଡ଼ିକ ଅନୁରୂପ
ବେପାରବାସ୍ତୁ ତଥା ଅପରିଣାମଦର୍ଶୀ କର୍ମପ୍ରବଣତା ପ୍ରଦର୍ଶନ କରନ୍ତି
ଏବଂ ଯଦି ଏପରି ଉନ୍ନାଦଗ୍ରସ୍ତ କର୍ମପ୍ରବଣତାର ପରିଣତି ସ୍ଵରୂପ ସର୍ବ-
ସ୍ୱା ବସ୍ତୁମାରାର ପରିବେଶ ଏପରି ଦୃଷ୍ଟିତ ହୋଇଯାଏ ଯେ ସେ
ଆଉ ନିଜ ସନ୍ତାନମାନଙ୍କର ଲଳନ ପାଳନ ଭାର ଗ୍ରହଣ କରିବାକୁ
ଅସମର୍ଥ ହୁଏ, ତାହାହେଲେ ଲେଡ଼ିଗୁଡ଼ି କନ୍ଦୁଶୀକୁ ବୋହୂଯିବା ପରେ
ମନୁଷ୍ୟ ଯେତେ ପଶ୍ଚାତାପ କଲେ ମଧ୍ୟ ନିଜ ଭବିଷ୍ୟତ ବଂଶଧର-
ମାନଙ୍କ ଜୀବନର ସୁରକ୍ଷା ବଡ଼ କଷ୍ଟକର ହୋଇଯିବ ।

ପ୍ରତ୍ୟେକ ଆବିଷ୍କାରର ଦୁଇ ପ୍ରକାର ଉପଯୋଗ ଅଛି :
ଗୋଟିଏ ମନୁଷ୍ୟର ଉପକାର କରିପାରେ ଓ ଅନ୍ୟଟି ମନୁଷ୍ୟର
ଅନିଷ୍ଟ ସାଧନ କରିପାରେ । ଯେଉଁ ପରମାଣୁ ଶକ୍ତିର ଅନିୟନ୍ତ୍ରିତ
ଉଦ୍‌ଗୀରଣ ଧରଣୀବିକ୍ଷରେ ଧ୍ଵଂସର ଲାଳା ଘଟାଇପାରେ, ତାହାକୁ
ନିୟନ୍ତ୍ରିତ ମାର୍ଗରେ ବିଦ୍ୟୁତ୍ ଶକ୍ତିରେ ପରିଣତ କରିବା ଦ୍ଵାରା
ମନୁଷ୍ୟର ଅଶେଷ ଉପକାର ସାଧିତ ହୁଏ, ଯେଉଁ କୃଷିମ ଉପଗ୍ରହକୁ
ଟେଲିଭିଜନ, ବେତାର ଓ ଟେଲିଫୋନ୍ ଯୋଗାଯୋଗ ପାଇଁ
ବ୍ୟବହାର କରିବା ଦ୍ଵାରା ମାନବ ଜାତିର ଅଶେଷ କଲ୍ୟାଣ ସାଧିତ
ହୁଏ, ତାହାକୁ ଅନ୍ୟ ରାଷ୍ଟ୍ରର ଗୋପନୀୟ ତଥ୍ୟ ସଂଗ୍ରହ କରିବା ପାଇଁ
ବ୍ୟବହାର କରିବା ଦ୍ଵାରା ଉତ୍ତେଜନା ପୂର୍ଣ୍ଣ ରାଜନୈତିକ ପରିବେଶ
ପୃଷ୍ଠି ହୁଏ । କୌଣସି ଏକ ଆବିଷ୍କାର ସଂଘଟିତ ହେବା ପରେ ଯଦି

ତାର ଦାର୍ଶନିକ ଭବିଷ୍ୟ, ତାର ଚାପୁର୍ଣ୍ଣ, ଓ ତାର ହୃଦକାଞ୍ଚ ତଥା ଅହିତକାଞ୍ଚ ଉପଯୋଗ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ସ୍ପଷ୍ଟ ଆବିଷ୍କାର କାଳ କ୍ଷେପଣ ନ କରି ଯାବତ୍ଯାବତ୍ ତଥ୍ୟ ଲେକଲେଚନକୁ ଆଣିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରନ୍ତେ, ତାହାହେଲେ ଜନସମାଜ ଉପରେ ତାର ପ୍ରଭାବ ପଡ଼ିଲା ଏବଂ ସମାଜବିଜ୍ଞାନମାନେ ସେପରି ଆବିଷ୍କାରର ସଂସ୍ମରଣ ଅନିଷ୍ଟକାଞ୍ଚ ଉପଯୋଗକୁ କାର୍ଯ୍ୟରେ ପରିଣତ ନ କରିବାକୁ ପ୍ରବଳ ଜନମତ ସୃଷ୍ଟି କରି ପାରନ୍ତେ । ଜନମତର ନୈତିକ ଗୁପ୍ତ ପଲରେ ଆନ୍ତଃରାଷ୍ଟ୍ରୀୟ ବୁଝାମଣା ଅବଲମ୍ବନରେ ସେପରି କାର୍ଯ୍ୟରେ ଆତ୍ମନିୟୋଗ ନ କରିବା ପାଇଁ ସବୁ ଦେଶ ଉପରେ ଆଇନ୍‌ସ୍ପରତ କଟକଣା ଜାରି କରିବା ସମ୍ଭବ ହୁଅନ୍ତା । ବଂଶ ଶତାବ୍ଦୀର ଚତୁର୍ଥ ଦଶକରେ ପରମାଣୁ ଶକ୍ତି ଉତ୍ପାଦନ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଐତିହାସିକ ଆବିଷ୍କାରଟିକୁ ଗୋପନସ୍ୱରୂପ ବାର୍ତ୍ତାପରିଣତ ସ୍ୱରୂପ, ଆଜି ପୃଥିବୀର କୌଣସି ଦେଶର ଜଣେ ନାଗରିକ ଆଶଙ୍କା ବିହୀନ ଜୀବନ ଯାପନ କରିବାକୁ ସମର୍ଥ ହେଉ ନାହାନ୍ତି; ସମସ୍ତେ ସୁଖ ନିଦ୍ରାରୁ ବଞ୍ଚିତ ହୋଇଛନ୍ତି । ଏହିପରି ଆବିଷ୍କାର ପୃଥିବୀର ରାଜନୈତିକ ଓ ଅର୍ଥନୈତିକ ଚକ୍ଷୁରେ ବ୍ୟାପକ ପରିବର୍ତ୍ତନ ଦେଖାଇ ପାରିଛି । ଏହି ପୃସ୍ତକରେ ଅନ୍ୟ ଏ ବିଷୟରେ ସୂଚନା ଦିଆଯାଇଥିଲେ ମଧ୍ୟ ଏଠାରେ ପୁଣି ଏ ବିଷୟରେ ଉଲ୍ଲେଖ କରିବାର ଚାପୁର୍ଣ୍ଣ ହେଉଛି ଯେ ବଂଶ ଶତାବ୍ଦୀର ସପ୍ତଦଶକରେ ବିଜ୍ଞାନର ସମୃଦ୍ଧି ପ୍ରାପ୍ତପେକ୍ଷା ଯଥେଷ୍ଟ ଉତ୍ତରାଧିକାରୀ ବେଗରେ ସମାହିତ ହେଉଛି ଏବଂ ବିଜ୍ଞାନର ଅତ୍ୟାଧୁନିକ ଅବଦାନଗୁଡ଼ିକ ଉପରେ ଆଶ୍ରୟ କରି ଯଥାଶୀଘ୍ର ବ୍ୟବହାରିକ କ୍ଷେତ୍ରରେ ପ୍ରୟୋଗ କରିବା ପାଇଁ ଅଭିନବ କର୍ମନିୟମ ଯନ୍ତ୍ରଗୁଡ଼ିକୁ ବ୍ୟବହାର କରାଯାଉଛି । ଏପରି କାର୍ଯ୍ୟ ସମ୍ପାଦନ କରିବା ବେଳେ ଅପରିଣାମଦର୍ଶୀ ମନୁଷ୍ୟ ଅଧିକରୁ ଅଧିକ ଅର୍ଥୋପାର୍ଜନକୁ ତାର ଏକମାତ୍ର ଲକ୍ଷ୍ୟ ରୂପେ ବିଚାର

କରୁଛନ୍ତି; ମାତ୍ର ଏବେ ମାନବଜାତିର ହିତ କି ଅହିତ ସାଧନ ହେଉଛି, ସେ ବିଷୟରେ ଚିନ୍ତା କରିବାକୁ ତାର ଅବସର ନାହିଁ । ପରମାତ୍ମା ଶକ୍ତିର ଆବିଷ୍କାରଠାରୁ ଆହୁରି ତମକପ୍ରଦ ତଥା ଗୁରୁତ୍ବ-ପୂର୍ଣ୍ଣ ଆବିଷ୍କାରଗୁଡ଼ିକୁ ଏପରି ଭାବନାରେ ବେଗରେ ସମାହିତ କରା-ଯାଉଛି ଯେ ସେଗୁଡ଼ିକର ବ୍ୟବହାରିକ ଉପଯୋଗ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଆଇନ୍-ସମ୍ମତ କଟକଣା ତଥା ଆନ୍ତଃରାଷ୍ଟ୍ରୀୟ ବୁଝାମଣା ଜାରି କରା ନ ଗଲେ ମନୁଷ୍ୟଜାତିର ଅସୁରକ୍ଷିତ ସ୍ଥିତି ଦର୍ଶିବାର ତଥା ମନୁଷ୍ୟ ଜାତିର ବିଲୟ ଦର୍ଶିବାର ସମ୍ଭାବନା ମଧ୍ୟ ମନୁଷ୍ୟ ମନକୁ ବିଚଳିତ କରି ପକାଉଛି । ଏଠାରେ ଆଶଙ୍କିତ ଜୀବଜନ୍ତୁକୁ ଗୋଟିଏ ଜାତିର ମାନ ଦୃଷ୍ଟାନ୍ତ ରୂପେ ନିଆଯାଉ । ବିଜ୍ଞାନର ଏହି ଅତ୍ୟାଧୁନିକ ବିଭାଗଟି ଜନ୍ମଲଭ କରିଥିଲା ବଂଶ ଶତାବ୍ଦୀର ପଞ୍ଚଦଶକର ପ୍ରାରମ୍ଭରେ ଅତି ଅଳ୍ପ ସମୟ ମଧ୍ୟରେ । ଏ ବିଷୟରେ ଯେଉଁ ପ୍ରକାର ଉଚ୍ଚ-କୋର୍ଟର ତାତ୍ତ୍ୱିକ ତଥା ଅଭିଯୋଗୀ ଗବେଷଣା ପରିଗୁଳିତ ହୋଇଛି, ତାର ଫଳଗୁଡ଼ିକୁ ଘୋଷଣା କରାଯିବା ଦ୍ୱାରା ପୃଥିବୀର ଚିନ୍ତାଶୀଳ ବ୍ୟକ୍ତିମାନେ ଆନନ୍ଦିତ ହେବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ସେମାନଙ୍କ ମନରେ ଗଭୀର ଆଶଙ୍କା ଓ ଉଦ୍‌ବେଗ ଜାତ ହେଉଛି । ଏ ରୂପ ଗବେଷଣା ଯୋଗୁଁ ଚିକିତ୍ସା କ୍ଷେତ୍ରରେ ଯେପରି ପ୍ରଭୁତ ସମ୍ବଳ ସାଧନ ହେବାର ସମ୍ଭାବନା ରହିଛି, ମାତ୍ର ୨୦/୨୫ ବର୍ଷ ପୂର୍ବରୁ ବିଶେଷଜ୍ଞମାନେ ସେ ବିଷୟରେ କଳ୍ପନା ସୁଦ୍ଧା କରି ପାରି ନ ଥିଲେ । ଦାୟାଦିକ ସୂତ୍ରରେ ମନୁଷ୍ୟ ଯେଉଁ ବ୍ୟାଧିଗୁଡ଼ିକର ଶିକାର ହୋଇ-ଥାଏ, ତାହାକୁ ରୋକିଦେବା ଲାଗି, ଅଜ୍ଞାସ୍ତେପଣ ଭିତ୍ତିକ ଶଲ୍ଯ ଚିକିତ୍ସାକୁ ସଫଳ କରାଇବା ଲାଗି, ଆୟୁ ବଢ଼ିବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ମନୁଷ୍ୟର ଶାରୀରିକ ଅବସ୍ଥାରେ ଦୃଷ୍ଟିକୋଣ ପରିବର୍ତ୍ତନ ସମ୍ପର୍କରେ ତାତ୍ତ୍ୱିକ ଶିକ୍ଷାକରଣ ଯୋଗାଇ ଦେବା ଲାଗି, ବାର୍ଦ୍ଧକ୍ୟବସ୍ଥାରେ

ମନୁଷ୍ୟଠାରେ ପରିଲକ୍ଷିତ ଝଲ୍‌ସଗୁଡ଼ିକର ପରିପ୍ରକାଶ ନ
 ଘଟାଇବା ପାଇଁ, କ୍ୟାନ୍‌ସର ରୋଗର ଚିକିତ୍ସା ପାଇଁ ସମ୍ୟକ୍ ପଦ୍ଧା
 ଉଦ୍ଭାବନ କରିବା ଲାଗି, ଶରୀର ଅଭ୍ୟନ୍ତରରେ ବହୁବିଧ ହର୍ମୋନ୍,
 ଆଣ୍ଟିବଡ଼ି (ପ୍ରତିପିଣ୍ଡ) ଓ ଆଣ୍ଟିଜେନ୍‌ର ଡିପ୍ଲୋମାଟିକା ସମ୍ବନ୍ଧରେ
 ଫୁଲ୍‌ଲିକରଣ ଯୋଗାଇ ଦେବା ପାଇଁ ଏକ କୋଷର କର୍ମକୁଶଳତା
 ଆଧାରିତ ଗବେଷଣା ଜରିଆରେ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ବହୁବିଧ ଜଟିଳ ବ୍ୟାଧି
 କବଳରୁ ମନୁଷ୍ୟକୁ ରକ୍ଷା କରିବା ଲାଗି ବୈଜ୍ଞାନିକମାନଙ୍କ ନିରବଚ୍ଛିନ୍ନ
 ଉଦ୍ୟମ ଅବ୍ୟାହତ ରହିଛି । ସତ୍ୟଲିପ୍ତ ବୈଜ୍ଞାନିକ ଜୀବକୋଷର
 ଆଭ୍ୟନ୍ତରୀଣ ଗଠନ ଓ ଡିପ୍ଲୋମାଟିକା ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଯାବତୀୟ ତଥ୍ୟ
 ସଂଗ୍ରହ କରିବା ପାଇଁ ତଥା ବିଚିତ୍ରଯାଇଥିବା କୋଷଗୁଡ଼ିକୁ ପଜାଡ଼ି-
 ଦେବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଉପାୟ ଆବିଷ୍କାର କରିବା ପାଇଁ ଏପରି ଗବେ-
 ଷଣାରେ ଅବଶ୍ୟ ଆତ୍ମ ନିର୍ଯ୍ୟାଗ କରିଛି; ମାତ୍ର ସ୍ୱଳ୍ପବ୍ୟୟ ସମ୍ପାଦନ
 ପାଇଁ ଏକନିଷ୍ଠ ଉଦ୍ୟମ ଚଳାଇଥିବା ବେଳେ ନିଜ ଧୃଷ୍ଟିଶୀଳ ପ୍ରତିଭା
 ତଥା ବିଚକ୍ଷଣ ବୁଦ୍ଧି ବଳରେ ସେ ବହୁ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟଜନକ କାର୍ଯ୍ୟରେ
 ଆତ୍ମନିର୍ଯ୍ୟାଗ କରିବାକୁ ପ୍ରଲେଭିତ ହେଉଛନ୍ତି । ଇତ୍ୟାଦିରେ
 ଜୀବକୋଷ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଗବେଷଣାର ଏପରି ସମ୍ବନ୍ଧି ସାଧୁତ ହୋଇଛି
 ଯେ ବୈଜ୍ଞାନିକମାନେ ‘ପ୍ଲାଜ୍‌ମିଡ୍ ଇଞ୍ଜିନିଅରିଙ୍ଗ୍’ ପ୍ରକ୍ରିୟା ଅବଲମ୍ବ-
 ନରେ ଗୋଟିଏ ପ୍ରକାର ଜୀବକୋଷକୁ ନିଜ ଇଚ୍ଛା ଅନୁଯାୟୀ ଆଉ
 ଏକ ପ୍ରକାର ଜୀବକୋଷରେ ପରିଣତ କରିଦେବାକୁ ସମର୍ଥ ହେଲେଣି ।
 ଯୁଗର କଥା ଯେ ଏପରି ଐତିହାସିକ ଆବିଷ୍କାରର ସୁଦୂର ପ୍ରଧାତ୍ୱ
 ପ୍ରଭବ ସମ୍ପର୍କରେ ସଠିକ ଚିନ୍ତା ଅଜ୍ଞାନ କରିବା ସମ୍ଭବ ହୋଇ ନ
 ଥିବାରୁ ଏହିପରି ଗବେଷଣାକୁ ବନ୍ଦ ରଖିବା ପାଇଁ ବୈଜ୍ଞାନିକମାନେ
 ଗୋଟିଏ ଆନ୍ତଃରାଷ୍ଟ୍ରୀୟ ବୁଝାମଣାରେ ଉପନୀତ ହୋଇଛନ୍ତି । ଏ
 ବିଷୟରେ ପୂର୍ବରୁ ସୂଚନା ଦିଆଯାଇଥିବାରୁ ଏଠାରେ ଆଉ ତାର
 ପୁନରୁକ୍ତି କରାଯିବା ଆବଶ୍ୟକ ହେଉ ନାହିଁ ।

ଆଶଙ୍କ ଖବରଜ୍ଞାନ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଗବେଷଣାକୁ ଯଦି ଅବାର୍ତ୍ତ-
 ଭାବରେ ସମ୍ପାଦନ କରିବା ପାଇଁ ବୈଜ୍ଞାନିକମାନଙ୍କୁ ପୂର୍ଣ୍ଣ ସ୍ୱାଧୀନତା
 ଦିଆଯାଏ ଏବଂ ଗତାନୁଗତକ ଶ୍ରେଣୀରେ ଯଦି ନ୍ୟସ୍ତସ୍ୱାର୍ଥ ଗୋଷ୍ଠୀ ଏ
 ରୂପ ଗବେଷଣା ପ୍ରସ୍ତୁତ ଫଳକୁ ଯଥାରୀତି ବ୍ୟବହାରୀକ ଶେଷରେ
 ବିନିଯୋଗ କରିବାକୁ ଯତ୍ନଶୀଳ ହୁଅନ୍ତି, ତାହାହେଲେ ଧରଣୀ
 ବକ୍ଷରେ ଘୋର ସାମାଜିକ ବିଶୃଙ୍ଖଳା ଦେଖାଯିବ, ଏପରି ଗବେଷଣା
 ମନୁଷ୍ୟର ବିବର୍ତ୍ତନର ଧାରାକୁ ଏମିତି ବଦଳାଇ ପାରବ ଯେ ଧରଣୀ
 ବକ୍ଷରୁ ମନୁଷ୍ୟ ଜାତିର ବିଲୟ ଘଟିବାର ସମ୍ଭାବନାକୁ ମଧ୍ୟ ଅବାନ୍ତର
 ମନେ କରିବା ଅଯୌକ୍ତିକ ବୋଧ ହେଉ ନାହିଁ । ଉଦାହରଣ ସ୍ୱରୂପ
 ଏପରି ଗବେଷଣା ଯଦି ମନୁଷ୍ୟକୁ ଚିର ଯୌବନ ଉପଭୋଗ
 କରିବାର ଉପାୟ ବଢ଼ାଇପାରେ, ପରାଧୀନତା ଭିତରେ କୃତ୍ରିମ
 ପ୍ରଜନନର ସାମର୍ଥ୍ୟ ପାଇଁ ଏହା ଯଦି ଉପାୟ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରିପାରେ,
 ମନୁଷ୍ୟ ଯଦି ଇଚ୍ଛାନ୍ୱୟାୟୀ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ବୁଦ୍ଧି ବା କର୍ମକୁଶଳତା ସମ୍ପନ୍ନ
 (ଯଥା : ସୃଷ୍ଟିଶୀଳ ପ୍ରତିଭା ସମ୍ପନ୍ନ ବୈଜ୍ଞାନିକ, ସାହିତ୍ୟିକ ବା
 କଳାକାର, ବିରକ୍ଷଣ ରାଜମତ୍ତଜ୍ଞ, ଗୁଣ୍ଡା ବା ଅସାମାଜିକ କାର୍ଯ୍ୟ
 ଚଳାଇବାରେ ଦକ୍ଷତା ସମ୍ପନ୍ନ ବ୍ୟକ୍ତି, ବୁଦ୍ଧି ବିବେକହୀନ ଶ୍ରମିକ
 ପ୍ରଭୃତି) ସନ୍ତାନ କୃତ୍ରିମ ପ୍ରଜନନ ପ୍ରକ୍ରିୟା ଅବଲମ୍ବନରେ ଭୂମିଷ୍ଠ
 କରାଇବାର ସାମର୍ଥ୍ୟ ହାସଲ କରିପାରେ, ତାହାହେଲେ ଏହା ତାର
 ସାମାଜିକ ଜୀବନ ଉପରେ ଯେଉଁ ପ୍ରକାର ସୁଦୂର୍-ପ୍ରସାସ ପ୍ରଭାବ
 ବିସ୍ତାର କରିବ, ତତ୍ତ୍ୱସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଚିନ୍ତା କରିବା ମଧ୍ୟ ସ୍ୱାଭାବିକ ବୋଧ
 ହେଉ ନାହିଁ । ତଥାପି ଏ ରୂପ ଗବେଷଣାର ଫଳ ସ୍ୱରୂପ ଉଦ୍‌ଭବ-
 ତରେ ମନୁଷ୍ୟର ସାମାଜିକ ଜୀବନର ଚିନ୍ତା କପରିତାବଳରେ ବଦଳିଯିବ,
 ତତ୍ତ୍ୱସମ୍ବନ୍ଧୀୟ କାଳ୍ପନିକ ଚିନ୍ତା ପରିବେଷଣ କରିବାକୁ ଚିନ୍ତାଶୀଳ
 ବ୍ୟକ୍ତିମାନେ ବିଶେଷ ଆଗ୍ରହ ପ୍ରକାଶ କରୁଛନ୍ତି । ପାଶ୍ଚାତ୍ୟ ଦେଶର

ବିଜ୍ଞାନ ତଥ୍ୟାଗ୍ରଣୀ ସୁଖପାଠ୍ୟ ପରିକାଳାନଙ୍କରେ ଅନେକ ବୃତ୍ତିଷ୍ଟି ଲେଖକ ଏ ବିଷୟରେ ଚମକପ୍ରଦ ତଥ୍ୟ ପରିବେଷଣ କରି ପାଠକ-ମାନଙ୍କୁ ବିସ୍ମୟାନ୍ତର କରି ପକାଉଛନ୍ତି । ନିକଟ ଅତୀତରେ ଗୋଟିଏ ସୁପ୍ରସିଦ୍ଧ ପରିକାରେ ଏ ସମ୍ପର୍କରେ ଯେଉଁ ମନନଶୀଳ ତଥା ଚିନ୍ତାକର୍ମକ ପ୍ରବନ୍ଧଟି * ପ୍ରକାଶିତ ହୋଇଛି, ସେଥିରୁ କେତୋଟି ବାକ୍ୟ ଏଠାରେ ଉଦ୍ଧାର କରିବା ପ୍ରାସଙ୍ଗିକ ବୋଧ ହେଉଛି । ସେଥିରେ ଲେଖା ଅଛି :

“.....Screening people for genetic defects can eliminate hereditary disease and basic freedoms..... Soon you may apply for life insurance and your agent may insist on seeing your screening information. Your genetic make-up could end up fixing your policy rates. ... We may have to give up our personal freedom. We may no longer be able to eat what we want, live where we want, or marry the lover of our dream....”

ପାଠକମାନଙ୍କୁ କୌତୁକ ଯୋଗାଇଦେବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ସେହି ପ୍ରବନ୍ଧରେ ଗୋଟିଏ ମଜ୍ଜା କଥା କୁହାଯାଇଛି । ପ୍ରେମିକ ଚାର ପ୍ରେୟସୀକୁ ଶନିବାସରସ୍ୱ ସ୍ୱିଟିକୁ ଉପହେଳ କରିବା ପାଇଁ ଆହ୍ୱାନ

*** Genetic screening VS Personal Freedom**
by Tabitha M. Powledge : Science Digest,
Sept. 1975.

କରୁଥିବା ବେଳେ, ପ୍ରେମିକା ପ୍ରଥମେ ଜାଣିବାକୁ ଚାହୁଁଛି ଯେ ତା ପ୍ରେମିକ କେଉଁ ପ୍ରକାର ବ୍ୟାଧିଗୁଡ଼ିକ ଦ୍ଵାରା ଆକ୍ରାନ୍ତ ହୋଇଛି :

Scenario for a future saturday night :

He : "How about a flick ?"

She : "I don't know what diseases do you carry ?"

ଆଶାବଦ୍ଧ ଜୀବବିଜ୍ଞାନ କ୍ଷେତ୍ରରେ ସଂପ୍ରତି ଯେପରି ଉଚ୍ଚକୋଟୀର ତାତ୍ତ୍ଵିକ ତଥା ଅଭିଯୋଗାତ୍ମକ ଗବେଷଣା ପରିଚାଳିତ ହେଉଛି, ବିଜ୍ଞାନର ଅନ୍ୟ ସମସ୍ତ ବିଭାଗରେ ତଦନୁରୂପ ଅଙ୍ଗବ ଗୁରୁତ୍ଵପୂର୍ଣ୍ଣ ସମସ୍ୟା ଆଧାରିତ ଉଚ୍ଚକୋଟୀର ଗବେଷଣା ଚାଲିଛି । ବିବିଧାଭାବେ କର୍ମନିୟୁତ କମ୍ପ୍ୟୁଟରଗୁଡ଼ିକୁ ତାତ୍ତ୍ଵିକ ଗବେଷଣାରେ ନିୟୋଜିତ କରାଯାଉଥିବାରୁ ଓ ଦିନକୁ ଦିନ ଅଧିକରୁ ଅଧିକ କର୍ମକୁଶଳୀ କମ୍ପ୍ୟୁଟରଗୁଡ଼ିକୁ ନିର୍ମାଣ କରାଯିବା ସମ୍ଭବ ହେଉଥିବାରୁ, ତାତ୍ତ୍ଵିକ ଗବେଷଣାରେ ଭରଣୀର ମାତ୍ରା ଦିନକୁ ଦିନ ଆଗାଘାତଭାବରେ ବଢ଼ି ଚାଲିଛି । ଏପରିସ୍ଥଳେ ମନୁଷ୍ୟ ଯଦି ଭଲ ମନ୍ଦ ବିଚାର କରିବାକୁ ସମୟ ନ ଦେଇ ଗବେଷଣା ପ୍ରକ୍ରିୟା ଫଳଗୁଡ଼ିକୁ ବ୍ୟବହାରକ୍ଷେତ୍ରରେ ପ୍ରୟୋଗ କରିବା ପାଇଁ ଗତାନୁଗତକ ପଦ୍ଧତିଗୁଡ଼ିକର ଆଶ୍ରୟ ନିଏ, ତାହାହେଲେ ସେ ତାର ଦାୟାଦମାନଙ୍କ ଉଦ୍‌ବିଷ୍ଟ ପାଇଁ ଯେଉଁ ସୁଖ ସ୍ୱପ୍ନ ଦେଖୁଛି, ତାହା ଦିବା ସ୍ୱପ୍ନରେ ପରିଣତ ହୋଇଯିବ ନାହିଁକି ? ମନୁଷ୍ୟ ଜାତିର ଭାବ୍ୟ ଡୋର ସାମାନ୍ୟ ଅବହେଳା ଯୋଗୁଁ ଯେ କେତେବେଳେ ଛୁଡ଼ିଯିବ, ସେ କଥା କ'ଣ କହିବ ?

ତେଣୁ ବର୍ତ୍ତମାନ ପୃଥିବୀର ସବୁ ଦେଶର ଚିନ୍ତାଶୀଳ ବ୍ୟକ୍ତି-ମାନେ ଉପଲବ୍ଧ କଲେଖି ଯେ ବୈଜ୍ଞାନିକ ଗବେଷଣାର ସାଫଲ୍ୟ

ଜନିତ ବିଶେଷଜ୍ଞମାନେ ଯେଉଁ ପ୍ରକାର ଜ୍ଞାନ ଅର୍ଜନ କରୁଛନ୍ତି, ତାହାକୁ ଜନସାଧାରଣଙ୍କ ଅବଗତ ନିମନ୍ତେ ସୁବୋଧ ଭାଷାରେ ଘୋଷଣା କରାଯାଉ । ଜନସାଧାରଣ ବିଜ୍ଞାନର ଜଟିଳତା ଭିତରେ ପ୍ରବେଶ କରିବାକୁ ଚାହାନ୍ତି ନାହିଁ, ଏବଂ ଜ୍ଞାନ ବିଶେଷଜ୍ଞ, ଗବେଷକ ତଥା ବିଜ୍ଞାନର ଗ୍ରନ୍ଥମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ । ମାତ୍ର ଜନସାଧାରଣଙ୍କୁ କୌଣସି ଗୋଟିଏ ଗବେଷଣା ପ୍ରସ୍ତୁତ ଫଳର ତାତ୍ପର୍ଯ୍ୟ, ତାର ଦାର୍ଶନିକ ଭିତ୍ତିଭୂମି ଓ ତାର ସୁଦୂରପ୍ରସାର ଉପଯୋଗ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଯାବତ୍ସମ୍ଭବ ତଥ୍ୟ ଯୋଗାଇ ଦେବା ବିଧେୟ ମନେ ହେଉଛି । ଏବଂ ଏ ଗୁରୁ ଦାୟିତ୍ବ ସେହି ସୃଷ୍ଟିଶୀଳ ପ୍ରତିଭାସମ୍ପନ୍ନ ବୈଜ୍ଞାନିକମାନେ ବହନ କରିବା ବାଞ୍ଛନୀୟ ବୋଧ ହେଉଛି । କାରଣ ସମସ୍ତେ ଉପଲବ୍ଧ କଲେଣି ଯେ ମୁଷ୍ଟିମେୟ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କର ଚେତନାର ଉତ୍ତରଣ ଏବଂ ତତ୍ତ୍ୱନିତ ନ୍ୟସ୍ତସ୍ତାର୍ଥ ଗୋଷ୍ଠୀର କର୍ମପ୍ରବଣତା ଧରଣୀବିକ୍ଷରେ ମନୁଷ୍ୟର ଜୀବନକୁ ଅଗାଧ କରି ପକାଉଛି; ଏହା ଜନସାଧାରଣଙ୍କ ମାନସ ପଟରୁ ମାନବିକତା ବୋଧର ବିଲୟ ଘଟାଇବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ସେମାନଙ୍କୁ ଅର୍ଥଲୋଭୀ, ଯୁଦ୍ଧଶୋର, ଅସହନଶୀଳ ଓ ଦୁର୍ନୀତିପରାୟଣ କରି ପକାଇଛି । ତେଣୁ ମୁଷ୍ଟିମେୟ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କର ଚେତନାର ଉତ୍ତରଣ ପରିବର୍ତ୍ତେ ମନୁଷ୍ୟ ଜାତିର ସାମୁଦ୍ରିକ ଚେତନାର ଉତ୍ତରଣ ନ ଘଟିଲେ ବିଜ୍ଞାନ ବଳରେ ବଳୀୟାନ ମନୁଷ୍ୟ ବିଜ୍ଞାନର ସୁଫଳ ଭୋଗ କରିବାକୁ କଦାପି ସମର୍ଥ ହେବ ନାହିଁ । ଆଧୁନିକ ଯୁଗରେ ଯୋଗା-ଯୋଗ କ୍ଷେତ୍ରର ଯେପରି ସମୃଦ୍ଧି ସାଧନ କରାଯାଉଛି, ବୈଜ୍ଞାନିକମାନେ ତେଣୁ କଲେ ଏହି ଦାୟିତ୍ବଟିକୁ ସୁଗୁରୁରୂପେ ସମ୍ପାଦନ କରି ପାରନ୍ତେ ।

କୌଣସି ଗୋଟିଏ ଅଭିନବ ଆବିଷ୍କାର ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଘୋଷଣା ପ୍ରକାଶିତ ହୋଇଯିବା ପରେ ପୃଥିବୀର ପ୍ରତ୍ୟେକ ଦେଶର ବୁଦ୍ଧି-

ଜୀବନରେ ଚତୁର୍ଥମୁକ୍ତି ପ୍ରାପ୍ତି ପ୍ରକାଶ କରିବାର ସୁଯୋଗ ପାଇବେ । ଏ ବସ୍ତୁରେ ପୃଥ୍ବୀର ବସ୍ତୁ ଦେଶରେ ଜନମତ ସୃଷ୍ଟି ହେବ । କୌଣସି ଗୋଟିଏ ଦେଶର ସମାଜବିଜ୍ଞାନମାନେ ପ୍ରଥମେ ସ୍ଥିର କରିବେ ଯେ ଏପରି ଗବେଷଣାର ଉତ୍ତରୋତ୍ତର ସମୃଦ୍ଧି ସାଧନ କରିବା ଦ୍ଵାରା ଚତୁର୍ଥମୁକ୍ତି ପ୍ରାପ୍ତି ପ୍ରକାଶ କରିବା ପ୍ରକାର ବଶ୍ୟତା ସୃଷ୍ଟି ହେବାର ସମ୍ଭାବନା ଅଛି କି ନାହିଁ । ଯଦି ସେହି ଗବେଷଣା ମନୁଷ୍ୟର କୌଣସି ପ୍ରକାର ଅନିଷ୍ଟ ସାଧନ କରିବାର ସମ୍ଭାବନା ଥାଏ, ତାହାହେଲେ ଚତୁର୍ଥମୁକ୍ତି ଅନୁଶୀଳନକୁ ବନ୍ଦ ରଖିବା ପାଇଁ ସେମାନେ ଧରକାରଙ୍କ ଉପରେ ରୂପ ପକାଇବେ ଏବଂ ସମ୍ପୃକ୍ତ ଦେଶର ସରକାର ଆଇନ୍‌ସମ୍ମତ କଟକଣା ଜରିଆରେ ଏ ରୂପ ଗବେଷଣାର ପ୍ରଗତିକୁ ନିଜ ନିଜ ଦେଶରେ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ କରି ପାରିବେ । ପ୍ରତ୍ୟେକ ଦେଶ ଏପରି ଭାବରେ ଗୋଟିଏ ଗବେଷଣାର ଫଳ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ନିଜ ଦେଶର ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରତିଷ୍ଠା ପ୍ରକାଶ କରିବା ପରେ ଯଦି ତାହା ଅଙ୍ଗବ ଗୁରୁତ୍ଵପୂର୍ଣ୍ଣ ଉପଲବ୍ଧ ହୁଏ, ତାହାହେଲେ ମିଳିତ ଜାତିସଂଘର ପୃଷ୍ଠପୋଷକତାରେ ଚତୁର୍ଥମୁକ୍ତି ପୁଣ୍ୟାନ୍ତର ଆଲୋଚନା ଚଳାଇବା ପାଇଁ ଆନ୍ତର୍ଜାତୀୟ ସମ୍ମିଳନୀ ଆହୁତ ହେବ ଏବଂ ଏହି ସମ୍ମିଳନୀର ଫଳଗୁଡ଼ିକୁ ସର୍ବସାଧାରଣଙ୍କ ଅବଗତ ନିମନ୍ତେ ସମ୍ବାଦପତ୍ର, ରେଡ଼ିଓ ଓ ଟେଲିଭିଜନ୍ ମାଧ୍ୟମରେ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବ ।

ଏପରି ବ୍ୟବସ୍ଥା ପ୍ରଚଳନ କରିବା ଦ୍ଵାରା ବୈଜ୍ଞାନିକ ଗବେଷଣାର ସୁଫଳ ଭୋଗ କରିବା ପାଇଁ ଜନସାଧାରଣଙ୍କୁ ପୂର୍ବରୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବା ସମ୍ଭବ ହୋଇପାରିବ । ଯେତେବେଳେ ଜଣାଯିବ ବସ୍ତୁ ପ୍ରକାର ବାସ୍ତବିକ ପରିବର୍ତ୍ତନ ବା ଅର୍ଥନୈତିକ ପ୍ରଗତି ବଳରେ କୌଣସି ଗୋଟିଏ ଦେଶର ଜନସାଧାରଣ ବଞ୍ଚନର

କୌଣସି ଏକ ସୁଖକୁ ଉପଭୋଗ କରିବାର ମାନସିକ ପ୍ରସ୍ତୁତି ଅର୍ଜନ କରିପାରିଲେଣି, ସେତେବେଳେ ସେ ଦେଶରେ ସେହି ବୈଜ୍ଞାନିକ ଗବେଷଣାର ବ୍ୟବହାସକ ଉପଯୋଗ ପାଇଁ ବୈଜ୍ଞାନିକ ଓ କାର୍ଯ୍ୟୋତ୍ସାହୀ କର୍ମପ୍ରବଣ ହେବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ସମସ୍ତ ପ୍ରକାର ସୁବିଧା ଓ ସୁଯୋଗ ଯୋଗାଇ ଦିଆଯିବ । ପ୍ରତ୍ୟେକ ଦେଶ ଯଦି ନିଜ ଦେଶର ବିକାଶ ପାଇଁ ଯତ୍ନଶୀଳ ହୁଅନ୍ତି ଏବଂ ଯଦି ଆନ୍ତଃରାଷ୍ଟ୍ରୀୟ ବୁଝାମଣା ଓ ପାରସ୍ପରିକ ସହଯୋଗ ବଳରେ ବିଜ୍ଞାନର ଅବଦାନ-ଗୁଡ଼ିକୁ ଯଥାଶୀଘ୍ର ଯଥାସ୍ଥାନରେ ବ୍ୟବହାସକ କ୍ଷେତ୍ରରେ ପ୍ରୟୋଗ କରିବାର ସୁବିଧା ସୃଷ୍ଟି ହୁଏ, ତାହାହେଲେ ମନୁଷ୍ୟର ଭବିଷ୍ୟତ ଉଜ୍ଜ୍ୱଳମୟ ହେବା ସମ୍ଭବରେ ନୈରାଶ୍ୟବ୍ୟଞ୍ଜନ ମନୋଭାବ ପୋଷଣ କରିବାକୁ କିଏ ବା କାହିଁକି ଇଚ୍ଛା କରିବ ?

ପ୍ରତ୍ୟେକ ବ୍ୟକ୍ତି ନିଜ ସୁଖମୟ ଭବିଷ୍ୟତ ସମ୍ବନ୍ଧରେ କଳ୍ପନା କରନ୍ତି । ଭବିଷ୍ୟତରେ କେଉଁ ପ୍ରକାରେ ନିଜେ କର୍ମମୁଖର ଜୀବନ ବିତାଇବେ, ତାହାକୁ ସ୍ଥିର କରିବା ପରେ ସେ ନିଜକୁ ସେଥିପାଇଁ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରନ୍ତି । ଯେଉଁ ବ୍ୟକ୍ତି ନିଜ ଭବିଷ୍ୟତକୁ ଅନିଶ୍ଚିତ ମନେ କରନ୍ତି ଏବଂ ଭବିଷ୍ୟତ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଚିନ୍ତା କରିବା ବେଳକୁ ଯାନ୍ତାକ ମନରେ ଅନ୍ଦେତୁକ ଉଦ୍ବେଗ ଓ ଆଶଙ୍କା ପ୍ରକାଶ ପାଏ, ସେ ସ୍ୱାଧୀର ପଥରେ ନିଜକୁ ଅସହାୟ ମନେ କରନ୍ତି । ତାଙ୍କ ଜୀବନ ନିଷ୍ଠୁଳ-ଭାବରେ ବିତିଯାଏ ଏବଂ ଲକ୍ଷ୍ୟହୀନ ଭାବରେ କର୍ମପ୍ରବଣ ହେବାର ପରିଣତି ସ୍ୱରୂପ ସେ ସମାଜର ଅନିଷ୍ଟ ସାଧନ କରନ୍ତି । ମନୁଷ୍ୟରୂପେ ବଞ୍ଚିରହିବାର ଅଧିକାର ପାଇଥିଲେ ମଧ୍ୟ ସେ ପଶୁଭୁଲ୍ଲ ଜୀବନ ଯାପନ କରନ୍ତି । ବ୍ୟକ୍ତିତ୍ତ୍ୱଭାବରେ ମନୁଷ୍ୟ ପାଇଁ ଯାନ୍ତା ପ୍ରୟୁଜ୍ୟ, ସାମୁହିକ ସ୍ତରରେ ମନୁଷ୍ୟ ଜାତି ପ୍ରତି ମଧ୍ୟ ସେହିଭଳି ଚିନ୍ତାଧାରା ପ୍ରୟୁଜ୍ୟ ହେବା ଦିଗରେ କେହି ସନ୍ଦେହ କରିବାର ଅବକାଶ ନାହିଁ ।

ପୃଥିବୀର ସାମ୍ପ୍ରତିକ ରାଜନୈତିକ, ଅର୍ଥନୈତିକ ଓ ସାମାଜିକ ଅବସ୍ଥାକୁ ବିଚାରକୁ ନେଇ ବିଭିନ୍ନ ଦେଶର ଚିନ୍ତାଶୀଳ ବ୍ୟକ୍ତିମାନେ ମାନବସ୍ୱ ସ୍ୱାଧୀନତାର ଭବିଷ୍ୟତ ରୂପରେଖ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଚିନ୍ତା ଯୋଗାଇ ଦେବାପାଇଁ ଯତ୍ନଶୀଳ ହୋଇଛନ୍ତି । ଏହିପରି ଗବେଷଣାର ଫଳ ମନୁଷ୍ୟକୁ ଠିକଣା ସ୍ଥାନରେ କର୍ମପ୍ରବଣ ହେବା ପାଇଁ ଦିଗ୍‌ଦର୍ଶନ ଯୋଗାଇ ପାରିବାର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଘେନି ସେହି ବୁଦ୍ଧିଜୀବୀମାନେ ଗବେଷଣାରେ ଆତ୍ମନିୟୋଗ କରିଛନ୍ତି । ଏପରି ଗବେଷଣା ଜ୍ଞାନଜଗତରେ ଭବିଷ୍ୟତ—ବିଜ୍ଞାନ ବା ଫ୍ୟୁଚରୋଲଜି ଶୀର୍ଷକ ଗୋଟିଏ ନୂତନ ବିଭାଗର ଅନ୍ୱୟନରୂପେ ଘଟାଇଛି ।

ଭବିଷ୍ୟତବିଜ୍ଞାନୀମାନେ (Futurologists) ପୃଥିବୀର ବିଭିନ୍ନ ସ୍ଥାନରେ ଗୋଟିଏ ଗବେଷଣା ଚଳାଇବାର ଫଳ ସ୍ୱରୂପ ଯେଉଁ ସିଦ୍ଧାନ୍ତଗୁଡ଼ିକରେ ଉପନୀତ ହୋଇଛନ୍ତି, ସେଗୁଡ଼ିକୁ ସମ୍ଭାବନାସୂଚକ ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଯୋଗାଯୋଗ ପାଇଁ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ମାଧ୍ୟମଗୁଡ଼ିକ ଜରିଆରେ ପ୍ରଚାର କରାଯାଉଛି । ସାମ୍ପ୍ରତି ଏହିପରି ଗବେଷଣା ପୃଥିବୀର ବୁଦ୍ଧିଜୀବୀ ମହଲରେ ଏପରି ଆଦୃତ ହେଉଛି ଯେ ସେମାନଙ୍କ ଚିନ୍ତାପ୍ରସୂତ ତଥ୍ୟରୁ ‘ତଥ୍ୟ-ବିସ୍ଫୋରଣ’ (Information explosion) ଶୀର୍ଷକ ଗୋଟିଏ ଅଭିନବ ବୌଦ୍ଧିକ ଆଲୋଡ଼ନର ସୂଚକ ଘଟାଇଛି । ଏହି ଚିନ୍ତାଶୀଳ ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କ ଗବେଷଣାର ଫଳକୁ ‘ଜ୍ଞାନ-ବିସ୍ଫୋରଣ’ ନକହ ‘ତଥ୍ୟ-ବିସ୍ଫୋରଣ’ ରୂପେ ଅଭିହିତ କରାଯିବାର ତାତ୍ପର୍ଯ୍ୟ ହେଉଛି ଯେ ଏହିପରି ଗବେଷଣାର ଫଳ ସ୍ୱରୂପ ପରସ୍ପରର ବିରୋଧାତ୍ମକ ଚିନ୍ତାଧାରାକୁ ପରିବେଷିତ ହେଉଛି ଏବଂ ଏଗୁଡ଼ିକ ଜନମାନସକୁ ବିଭ୍ରାନ୍ତ ତଥା ବିଚଳିତ କରି ପକାଉଛି । ଏହା ମନୁଷ୍ୟକୁ ଭବିଷ୍ୟତର ମୁକାବିଲା କରିବା ପାଇଁ କୌଣସି ସୁନିର୍ଦ୍ଧିଷ୍ଟ ପଥ

ଦର୍ଶାଇ ପାରୁନାହିଁ । ତେଣୁ, ଏ ରୂପ ବିଦ୍ରାନ୍ତକର ତଥ୍ୟ ଜ୍ଞାନ ପ୍ରଭୁକୁ ଉନ୍ନୀତ ହୋଇ ପାରିନାହିଁ ।

ଗୋଟିଏ ଗୋଷ୍ଠୀ ମାନବ ଜୀବନର ଭବିଷ୍ୟତ ସମ୍ପର୍କରେ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ନୈରାଶ୍ୟବ୍ୟଞ୍ଜକ ଚନ୍ଦ୍ର ପରିବେଷଣ କରୁଥିବା ବେଳେ ଆଉ ଗୋଟିଏ ଗୋଷ୍ଠୀ ମନୁଷ୍ୟର ଉଜ୍ଜ୍ୱଳତ୍ୱ ଭବିଷ୍ୟତ ସମ୍ପର୍କରେ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ଆଶାବାଞ୍ଛା ଚନ୍ଦ୍ରାଧାରର ପରିପ୍ରକାଶ ଘଟାଉଛନ୍ତି । ଏରୂପ ଗବେଷଣା ଯୋଗୁଁ ପୃଥିବୀର ବୌଦ୍ଧିକ ପରିବେଶରେ ଯେଉଁ ଅତୁଟ-ପୂର୍ବ ଆଲୋଚନ ସୃଷ୍ଟି ହୋଇଛି, ତତ୍ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ସଂସ୍ତିତ ସୂଚନା ଯୋଗାଇଦେବା ଅପ୍ରାସଙ୍ଗିକ ବୋଧ ହେଉନାହିଁ ।

ଡେନିସ୍ ମେଡୋକ୍ ଜେ ଫରେଷ୍ଟର ପ୍ରମୁଖ ଏକଗତ ଚନ୍ଦ୍ରାଶୀଳ ବ୍ୟକ୍ତି ‘ଲୁର୍ ଅଫ୍ ଗ୍ରୋଥ୍’ ଶୀର୍ଷକ ଗୋଟିଏ ଗବେଷକ-ଗୋଷ୍ଠୀ ଗଠନ କରି ବୃଦ୍ଧିର ସୀମା ସୀମା (Limits to growth) ଆଧାରରେ ପୃଥିବୀର ଭବିଷ୍ୟତ ସମ୍ପର୍କରେ ଯେଉଁ ନୈରାଶ୍ୟବ୍ୟଞ୍ଜକ ଚନ୍ଦ୍ର ପରିବେଷଣ କରିଛନ୍ତି, ତାହା ବୌଦ୍ଧିକ କ୍ଷେତ୍ରରେ ସର୍ବାପେକ୍ଷା ଅଧିକ ଗୁଞ୍ଜଳ ସୃଷ୍ଟି କରିଛି । ପଶ୍ଚିମ ଯୁରୋପ, ଉତ୍ତର ଆମେରିକା, ଜାପାନ ଓ ତୃତୀୟ ପୃଥିବୀର ଚନ୍ଦ୍ରାଶୀଳ ବ୍ୟକ୍ତି ଓ ଶିଳ୍ପପତିମାନଙ୍କ ସଂସଦର ଉଦ୍ୟମର ଫଳ ସ୍ୱରୂପ ଜଣାପଡ଼ିଛି ଯେ ଅର୍ଥନୈତିକ ଅଭିବୃଦ୍ଧି ପାଇଁ ବର୍ତ୍ତମାନ ପୃଥିବୀରେ ଯେଉଁ ପ୍ରକାର ବ୍ୟାକୁଳତା ପ୍ରକାଶ ପାଉଛି ଓ ଯେଉଁ ପ୍ରକାର କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନଗୁଡ଼ିକୁ ଚରବରୀଭାବରେ ଗ୍ରହଣ କରାଯାଉଛି ଏବଂ ପୃଥିବୀର ଜନସଂଖ୍ୟାରେ ବୃଦ୍ଧି ଯେଉଁ ହାରରେ ସଂଘଟିତ ହେଉଛି, ତାକୁ ଯଦି ଅବ୍ୟାହତ ରଖାଯାଏ, ତାହାହେଲେ ଦୁର୍ଭିକ୍ଷ, ପ୍ରାକୃତିକ ସମ୍ପଦର ବିଲମ୍ବ ଓ ପରିବେଶର ଅତିକ୍ରମ ଦୁର୍ଭିକ୍ଷ-କରଣ ଯୋଗୁଁ ଆଉ ପ୍ରାୟ ୫୦ ବର୍ଷ ପରେ ଭୂପୃଷ୍ଠରେ କୋଟି କୋଟି ଆବାଳବୃଦ୍ଧବନିତା ପୋକମାଛି ପରି ମୃତ୍ୟୁ ବରଣ କରିବେ ।

ଭୂଂଷ୍ଟ ଗୋଟିଏ ଦୁର୍ଗନ୍ଧଭରା ଶୁଣାନଭୂମିରେ ପରିଣତ ହୋଇଯିବ । ଯେଉଁ କପାଳିଆ ଲୋକେ ଏରୂପ ଦୁର୍ବିପାକ କବଳରୁ କୌଣସି ମତେ ବଢ଼ିଯିବେ, ସେମାନେ ମଧ୍ୟ ବଞ୍ଚିରହିବାର ନ୍ୟୁନତମ ବୃତ୍ତିତାକୁ କୌଣସି ମତେ ପୂରଣ କରି ନ ପାରି ପଶୁଛନ୍ତି ଜୀବନ ଯାପନ କରିବେ । ସେମାନେ ଅନ୍ଧର ମଧ୍ୟ ସ୍ୱପ୍ନଛନ୍ତି ଯେ ଉତ୍ସାଦନ ଓ ଜନସଂଖ୍ୟାରେ ବୃଦ୍ଧିର ଦ୍ୱାରା ଯେତେ ଅଧିକ ହେବ, ଆସନ୍ତା ଦୁର୍ବିପାକର ଉତ୍ସାଦନତା ଚନ୍ଦ୍ରପାତରେ ବଢ଼ିଯିବ ଏବଂ ମାନବସ୍ୱାଭିଭାବର ଦୁର୍ବିପାକୋତ୍ତର ଇତିହାସ ମଧ୍ୟ ସେତିକି ଯନ୍ତ୍ରଣାଦାୟକ ହୋଇଯିବ । ଶକ୍ତିଶାଳୀ କମ୍ପ୍ୟୁଟରର ସ୍ମାରଣ-କେନ୍ଦ୍ରକୁ ପରିସଂଖ୍ୟାନ-ଭୂମିକା ତଥ୍ୟର ଗୁପ୍ତଗୁପ୍ତକ (Models) ସହ ପରିଚିତ କରାଇ ସେମାନେ ତାଠାରୁ ଏପରି ନୈରାଶ୍ୟବ୍ୟଞ୍ଜକ ଫଳ ଆଦାୟ କରି ପାରିଛନ୍ତି ।

ମେଡ଼ୋଜଙ୍କ ‘Limits To Growth’ ଶୀର୍ଷକ ଗବେଷଣାଗ୍ରନ୍ଥୀ ପୁସ୍ତକଟି ପ୍ରକାଶିତ ହୋଇଯିବା ପରେ ପୃଥିବୀର ଚେତନଶୀଳ ପାଠକଗୋଷ୍ଠୀ ଏହାକୁ ପାଠ କରିବା ପାଇଁ ତୁମ୍ଭେ ଆଗ୍ରହ ପ୍ରକାଶ କରିଥିଲେ । ଅତିରେ ଏହି ପୁସ୍ତକର ଅନୁବାଦ ୨୦ଟି ଭାଷାରେ ପ୍ରକାଶିତ ହେଲା ଏବଂ ଲକ୍ଷ ଲକ୍ଷ ପାଠକ ଏହାକୁ ପାଠ କରିବାର ସୁଯୋଗ ପାଇଲେ । ହଲଣ୍ଡ ଦେଶରେ ବିଦ୍ୟାଳୟର ଛାତ୍ରମାନଙ୍କ ପାଇଁ ମଧ୍ୟ ଉଚ୍ଚତାରେ ଏହାର ଗୋଟିଏ ଲଘୁ ସଂସ୍କରଣ ପ୍ରକାଶିତ ହୋଇଥିଲା । ଟେକ୍ସାସ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ସୋଭିଏଟ୍ ରୁସିଆର ତୁଙ୍ଗ ନେତାମାନଙ୍କ ନିକଟକୁ ଏ ପୁସ୍ତକ ପଠାଇ ଦେଇଥିଲେ । ମନୁଷ୍ୟର ଉପବ୍ୟବସ୍ଥାର ଏପରି ଉତ୍ସାଦନ ଚିନ୍ତା କରୁଣ ଅବସ୍ଥା ସମ୍ପର୍କରେ ଅବଗତ ହେବାକ୍ଷଣି ପୃଥିବୀର ବିଭିନ୍ନ ଦେଶର ଅନେକ ଶାନ୍ତନାମା ଅର୍ଥନୀତିଜ୍ଞ ଓ ସମାଜବିଜ୍ଞାନୀ ବୃଦ୍ଧିର ସବୋଇ ଦ୍ୱାରକୁ

ହେଉଥିବା ଲାଗି ସତର୍କବାଣୀ ଶୁଣାଇଥିଲେ । ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ
ଲେଖକଙ୍କ ବ୍ରାଉନ୍, ଗିନେ ଡୁବସ୍, ଜେମିସ୍ ଗାବର୍, ରବର୍ଟ
ଏଲ୍ : ହେଲ୍ ବ୍ରାଉନର ପ୍ରମୁଖଙ୍କ ନାମ ବିଶେଷ ଉଲ୍ଲେଖଯୋଗ୍ୟ ।
ପାଶ୍ଚାତ୍ୟ ଦେଶମାନଙ୍କରେ ବଣିଷ୍ଠ ଚିନ୍ତାଶୀଳ ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କ ଏ ରୂପ
ଚେତାବଳୀକୁ ସୁବୋଧ ଶ୍ରୀରେ ଜନସାଧାରଣଙ୍କ ନିକଟରେ ପହଞ୍ଚାଇ
ଦେବା ଲାଗି ଅନେକ ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ଲେଖକ ସୁଖପାଠ୍ୟ ପୁସ୍ତକରୂପକୁ
ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିଥିଲେ । ନିଉଅଙ୍ଗଲ୍ୟାଣ୍ଡର ଆନ୍ଦ୍ରୋନି ଲିଓର୍ଡ୍ ସମ୍ବାଦ-
ପତ୍ର ଜରିଆରେ ଏହି ଗବେଷଣାର ଫଳ ସମ୍ପର୍କରେ ଜନସାଧାରଣଙ୍କୁ
ମର୍ମସ୍ପର୍ଶୀ ଭାଷାରେ ବୁଝାଇ ପାରିଥିଲେ ।

ଅର୍ଥନୈତିକ ସମ୍ବନ୍ଧି ତଥା ବସ୍ତୁବାଦୀ ସଭ୍ୟତାର ବିକାଶ
ଘଟାଇବା ବିଷୟରେ ମତ ବ୍ୟକ୍ତ କରିବା ଅବଶ୍ୟ କିଛି ନୁହେଁ ।
ଅର୍ଥନୈତିକ ସମ୍ବନ୍ଧି ତଥା ଉତ୍ସାଦନର ଦ୍ଵାର ବଢ଼ାଇ
ଦେବା ପାଇଁ ମନୁଷ୍ୟ ଯେଉଁ କାଳରୁ କର୍ମପ୍ରବଣ ହୋଇଛି, ସେହି
ଦିନଠାରୁ ତା କର୍ମପ୍ରବଣତା ବିଷୟରେ ମନୁଷ୍ୟ ପ୍ରକାଶିତ ହେଲଣି ।
ସୁଦୂର ଅଜ୍ଞତରେ ଯେଉଁମାନେ ବସ୍ତୁବାଦୀ ଚିନ୍ତାଧାରା ପର୍ଯ୍ୟବେଶିତ
ଅର୍ଥନୈତିକ ସମ୍ବନ୍ଧି ବିଷୟରେ ମଧ୍ୟ ସ୍ଵ ଚିନ୍ତନା କରିଥିଲେ, ସେମାନଙ୍କ
ମଧ୍ୟରୁ ରେଭରେଣ୍ଡ ଟମାସ୍ ମାଲ୍‌ଥୁସ୍ ନାମ ସର୍ବାଦୌ ଉଲ୍ଲେଖ-
ଯୋଗ୍ୟ । ୧୭୯୮ ମସିହାରେ ସେ ‘ଏସେ ଅନ୍ ପପୁଲସନ୍’
(ଜନସଂଖ୍ୟା ସମ୍ପର୍କରେ ଗୋଟିଏ ପ୍ରବନ୍ଧ) ଶୀର୍ଷକ ଗୋଟିଏ ଚିନ୍ତା-
ଦ୍ୟୋତକ ପ୍ରବନ୍ଧରେ ପ୍ରସ୍ତୁତ ଥିଲେ ଯେ ମନୁଷ୍ୟର ବିଚକ୍ଷଣ କର୍ମ-
କୁଶଳତା ପରେ ଜନସଂଖ୍ୟାରେ ଯେପରି ବୃଦ୍ଧି ଘଟୁଛି, ତତ୍ତ୍ଵନିତ
ଭବିଷ୍ୟତରେ ଧୃତ୍ୟବଳ ଜନସାଧାରଣଙ୍କୁ ପେଟପୂର୍ଣ୍ଣ ଖାଦ୍ୟ ଯୋଗାଇ
ଦେବା କଦାପି ସମ୍ଭବ ହେବ ନାହିଁ । ଲୋକେ ଜୀବନ ଧାରଣା
କରିବାର ନ୍ୟୁନତମ ଗୁଣ୍ଡିଦାକୁ ପୂରଣ କରିବା ଦିଗରେ କଦାପି

ସମର୍ଥ ହେବେ ନାହିଁ । ମାଲ୍‌ଥସ୍‌ଙ୍କ ଚେତାବଳୀର ସତ୍ୟତା ସୁଦୂର ୧୫୦ ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ପ୍ରତିପାଦିତ ହୋଇ ପାରି ନ ଥିଲେ ମଧ୍ୟ ମେଡୋଲ୍ ହେଲ୍‌ବ୍ରୋନର ପ୍ରମୁଖ ଭବିଷ୍ୟତ ବିଜ୍ଞାନମାନେ ସେମାନଙ୍କ ଗବେଷଣାଗ୍ରସ୍ତ୍ରୀ ନିରାଶବାଦୀ ଫଳକୁ ‘ନବ-ମାଲ୍‌ଥସୀୟ ଚେତନା’ ନାମରେ ଅଭିହିତ କରିଛନ୍ତି ଏବଂ ନିଜ ନିଜ ଗବେଷଣାର ଫଳ ସହିତ ମାଲ୍‌ଥସ୍‌ଙ୍କ ନାମକୁ ସଫୁଲ୍ କରାଇ ଏହାର ଐତିହାସିକ ମୂଲ୍ୟବୋଧ ତଥା ଗୁଣାତ୍ମକ ମାନ ବଢାଇ ଦେବାକୁ ଚାହୁଁଛନ୍ତି ।

ସଂପ୍ରତି ନବମାଲ୍‌ଥସୀୟ ଚେତନାର ସମର୍ଥକମାନେ ମଧ୍ୟ ପରସ୍ପର ମଧ୍ୟରେ ତର୍କବିତର୍କ ଲଗାଇଛନ୍ତି । ଚଳନ୍ତି ‘ଘଟଣାପ୍ରବାହର କୁପ୍ରଭାବ ଯୋଗୁଁ ମନୁଷ୍ୟ ଯେଉଁ ଦୁର୍ବିପାକର ସମ୍ମୁଖୀନ ହେବ, ସମୟଚକ୍ରର ଘୂର୍ଣ୍ଣନାନୁସାରେ କେଉଁ କେଉଁ ସମସ୍ୟାଗୁଡ଼ିକ ତାର ଜୀବନକୁ ଦୁର୍ବିସଫଳ କରି ପକାଇବେ, ତାହାର ପଠିକ ପୂର୍ବାପରସଙ୍ଗତ ତାଲିକା ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବାରେ ସେମାନେ କୌଣସି ସବିବାଦସମ୍ମତ ରଜିନାମାରେ ଉପମତ ହୋଇ ପାରୁନାହାନ୍ତି । ମାତ୍ର ନବମାଲ୍‌ଥସୀୟ ଚେତନାର ସମର୍ଥକ ଗୋଟିଏ ସ୍ଥୂଳତଃ ମାନବୀୟ ଇତିହାସର ଭବିଷ୍ୟତ ରୂପରେଖ ସମ୍ପର୍କରେ ଯେଉଁ ଆଶ୍ୱସ ଯୋଗାଇ ଦେଇଛନ୍ତି, ତାହାକୁ ସଂକ୍ଷେପରେ ନିମ୍ନଲିଖିତ ମାର୍ଗରେ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇ ପାରିବ ।

* ବିଭିନ୍ନ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଉତ୍ପାଦନରେ ବୃଦ୍ଧି ତଥା ଜନସଂଖ୍ୟାରେ ବୃଦ୍ଧି ଯେପରି ଘାଟୀୟ (exponential) ନିମ୍ନରେ ସଂଘଟିତ ହେଉଛି, ଚଳନିତ ଭୂପୃଷ୍ଠର ଖାଦ୍ୟ, ଶକ୍ତି ଓ ଖଣିଜ ସମ୍ପଦର ଉତ୍ତରାବୃଦ୍ଧି ନିଃଶେଷ ହୋଇଯିବ ।

* ଦୁଧରୁ ଲୁହଣି ମାରିନେବା ପରେ ତାର ଅବଶିଷ୍ଟାଂଶ ଯେପରି ଶରୀର ପକ୍ଷରେ ଆଉ ପୁଷ୍ଟିକାରକ ହୁଏ ନାହିଁ, ଠିକ୍ ସେହି-

ପରି ଭୁବିଷ୍ଣୁର ସବାପେକ୍ଷା ଉଚ୍ଛ୍ଵାସ ଜମିକୁ ବ୍ୟବସାୟରେ ପରିଣତ କରାଯିବା ପରେ ଏବଂ ସମସ୍ତ ଉଚ୍ଛ୍ଵାସ ଶାନ୍ତିଗୁଡ଼ିକରୁ ଶାନ୍ତି ସମ୍ପଦ ସଂଗ୍ରହ କରିବା ପରେ ଆଉ ଯେଉଁ ନୂତନ ଜମିଗୁଡ଼ିକୁ ବୃଷୋପଯୋଗୀ କରାଯିବ ବା ଆଉ ଯେଉଁ ନୂତନ ସ୍ଥାନଗୁଡ଼ିକରେ ଶାନ୍ତି ସମ୍ପଦର ଉଦ୍ଧାର ପାଇଁ ଚେଷ୍ଟା କରାଯିବ, ସେଗୁଡ଼ିକ ବିଶେଷ ଫଳଦାୟକ ହେବ ନାହିଁ । ବିପ୍ଳବ ପୁଞ୍ଜି ଓ ଅଗାଧ ପରିଶ୍ରମ ବିନିମୟରେ ମନୁଷ୍ୟ ଯାହା ପାଇବ, ସେଥିରେ ତା ବୃଦ୍ଧି ପୂରଣ ହେବ ନାହିଁ ।

କ୍ରମୋନ୍ନତ ପ୍ରୟୁକ୍ତ ବିଦ୍ୟାର ବିନିଯୋଗ ଓ ଅଧିକରୁ ଅଧିକ ପୁଞ୍ଜି ଲଗାଣ ଯୋଗୁଁ ମନୁଷ୍ୟ ଅବଶ୍ୟ ଆଉ ଅଳ୍ପ କେତେ ବର୍ଷ ପାଇଁ ଚଳନ୍ତି ସଭ୍ୟତା ଓ ସଂସ୍କୃତିର ବିକାଶ ଘଟାଇବା ପାଇଁ ଯତ୍ନଶୀଳ ହେବ; ମାତ୍ର ତାର ଏ ରୂପ କର୍ମପ୍ରବଣତା ପୃଥିବୀର ‘ଇକୋସିଷ୍ଟମ୍’ ବା ପରିବେଶକୁ ଏପରି ଭାବରେ ବଦଳାଇ ଦେବ ଯେ ମନୁଷ୍ୟ ବହୁବିଧ ଶାସ୍ତ୍ରର ଓ ମାନସିକ ବ୍ୟାଧିର ଶିକାରଗ୍ରସ୍ତ ହେବ ।

* ଭୃତ୍ୟ ପୃଥିବୀର ଦେଶଗୁଡ଼ିକ ଯଦି ନିଜ ନିଜ ଦେଶକୁ ଶିଳ୍ପୋନ୍ନତ କରାଇବା ପାଇଁ ପାଶ୍ଚାତ୍ୟ ସଭ୍ୟତାର ଅନୁକରଣ କରିବାକୁ ଯତ୍ନଶୀଳ ହୁଅନ୍ତି, ତାହାହେଲେ ମନୁଷ୍ୟର ଦୁର୍ଦ୍ଦିନ ଆନ୍ତରିକ ପାଶେଇ ଆସିବ । ଶିଳ୍ପୋନ୍ନତ ସ୍ତ୍ରୋଗୁଡ଼ିକ ଯଥାଶୀଘ୍ର ବୃଦ୍ଧିର ହାରକୁ ବଢ଼ାଇବା ପରିବର୍ତ୍ତେ ତାହାକୁ ରୋକିବା ପାଇଁ ଚେଷ୍ଟା ନ କଲେ ଭବିଷ୍ୟତର ବ୍ୟବହାରମାନେ ମାନବୀୟ ଇତିହାସର ଅନ୍ଧକାରମୟ ଭବିଷ୍ୟତର ଆବାହକ ରୂପେ ସେମାନଙ୍କୁ ଦୋଷୀ ସାବ୍ୟସ୍ତ କରିବେ । ‘ଥୁଲ୍‌ବାଲ୍’ ଦେଶର ଲୋକେ ବର୍ତ୍ତମାନ ବୃଦ୍ଧିର ହାର ଆଉ ନ ବଢ଼ାଇ ‘ନ ଥୁଲ୍‌ବାଲ୍’ ଦେଶର ଲୋକମାନଙ୍କ ଜୀବନକୁ ସୁଖମୟ କରିବା ପାଇଁ ଯତ୍ନଶୀଳ ହେବା ବିଧେୟ । ସମ୍ପଦର ସୁଖମ ବ୍ୟୟନ ଜରିଆରେ

ସମସ୍ତେ ସୁଖାନ୍ତରେ ଚଳିବା ପାଇଁ ଚେଷ୍ଟା ନ କଲେ କୁକୁରମାନେ ଶୁଣିଲେ ହାତକୁ ଟଣା ଓଟର କଲେ ପରି ଭବିଷ୍ୟତରେ ସେମାନେ ନିଃଶେଷପ୍ରାୟ ସମ୍ପଦକୁ ଭ୍ରାତା ଭ୍ରାତା କରିବା ପାଇଁ ପରସ୍ପର ସହ ଯୁଦ୍ଧ ଲଗାଇବେ ।

* ଆନ୍ତଃରାଷ୍ଟ୍ରୀୟ ବାଣିଜ୍ୟ ଆଉ ଗତାନୁଗତିକ ଶକ୍ତିରେ ଭୁଲି ପାରିବ ନାହିଁ । ଆନ୍ତଃରାଷ୍ଟ୍ରୀୟ ବୁଝାମଣା ପର୍ଯ୍ୟବେଶିତ ଚିନ୍ତା ଆଇନ୍‌ସ୍‌ଥନ କଟକଣାଗୁଡ଼ିକୁ ବିଭିନ୍ନ ଦେଶର ସରକାର ନିଜ ଦେଶରେ ପ୍ରଚଳନ କରିବା ପାଇଁ ସୁଚିନ୍ତ ଶାସନଗତ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଜାରି କରିବାକୁ ବାଧ୍ୟ ହେବେ ।

ମାନବସ୍ୱ ସତ୍ୟତାର ଏ ରୂପ ନିର୍ଦ୍ଦେଶୀ ପରିଣତ ସଂପର୍କରେ ଗବେଷଣାଶ୍ରମୀ ଫଳ ଘୋଷିତ ହୋଇଯିବା ପରେ ଆଉ କେତେକ ଚିନ୍ତାଶୀଳ ବ୍ୟକ୍ତି ଏରୂପ ମତକୁ ଖଣ୍ଡନ କରିବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ବଳିଷ୍ଠ ଯୁକ୍ତି ଉପସ୍ଥାପନା କଲେଣି । ସେମାନେ ବିବେକ ମନୁଷ୍ୟର ମାନବିକତା ବୋଧ ଓ ଦାୟିତ୍ୱସମ୍ପନ୍ନ ମନୋଭାବ ଉପରେ ଭରସା ରଖିଛନ୍ତି ଏବଂ ସେମାନେ ବିଶ୍ୱାସ କରୁଛନ୍ତି ଯେ ମନୁଷ୍ୟ ନିଜ ଧୃଷ୍ଟିଶୀଳ ପ୍ରତିଭା ଚିନ୍ତା କର୍ମକୁଶଳତା ବିନିମୟରେ ଭବିଷ୍ୟତ ସହ ମୁକାବିଲା କରିବାକୁ ଯଥାର୍ଥ ହେବେ । ସେମାନଙ୍କ ଗବେଷଣାର ଫଳ ସ୍ପୁଲଟଃ ନିମ୍ନଲିଖିତ ଧିରାନ୍ତରୁଡ଼ିକର ପ୍ରସାର ଘଟାଇଛି :—

* ପୃଥିବୀ ବକ୍ଷରେ ଆନ୍ତରୀ ଅଧିକ ଲୋକ ଜୀବନ ଧାରଣା କରିପାରିବେ ଏବଂ ଉତ୍ପାଦନର ହାର ବର୍ଦ୍ଧିମାନ ଭୂମିନାରେ ଆନ୍ତରୀ ଅଧିକ ବତାଇ ଦିଆଯିବା ଦ୍ୱାରା ପୃଥିବୀ ମନୁଷ୍ୟର ବାସଯୋଗ୍ୟ ହୋଇ ନ ପାରିବାର ଆଶଙ୍କା ଏକାନ୍ତ ଭିତ୍ତିମାନ । ପୃଥିବୀର ଜନ-ସଂଖ୍ୟାରେ ବୃଦ୍ଧିର ହାର ବର୍ଦ୍ଧିମାନ କମୁଥିବାର ଲକ୍ଷ୍ୟ କରାଯାଉଛି । ଶକ୍ତି, ଅନାଟନ ସମସ୍ୟା ବର୍ଦ୍ଧିମାନ ପୃଥିବୀରେ ଯେଉଁ ପ୍ରକାର ଅଭୂତ-

ପୁରୀ ଆଲୋଡ଼ନର ସୁସ୍ଥପାତ୍ର ଘଟାଇଛି, ତାହା ଶକ୍ତିର ଉତ୍ସରୂପକ ନିଃଶେଷ ହୋଇଯିବାର ଆଶଙ୍କା ଯୋଗୁଁ ଉତ୍ସୁକ-ନାହିଁ, କେବଳ ରାଜନୈତିକ ଚିନ୍ତାନ୍ତ, ଆନ୍ତଃରାଷ୍ଟ୍ରୀୟ ବୁଝାମଣାର ଅଭାବ ଓ ବାଣିଜ୍ୟ କାରବାରରେ ଦୁର୍ନୀତି ଯୋଗୁଁ ଆମେ ଏପରି ମନୁଷ୍ୟକୃତ ଅସୁବିଧାର ସମ୍ମୁଖୀନ ହୋଇଛୁ ।

* ପରିବର୍ତ୍ତନ ଦୁଃସ୍ଥିତିରୁ ଉପରେ ଅଥବା ଅଧିକ ଗୁରୁତ୍ୱ ଆବରଣ କରାଯାଉଛି । ଏଇମାତ୍ର ଅଳ୍ପ କେତେ ଦିନ ହେଲେ ମନୁଷ୍ୟ ଏହି ସମସ୍ୟା ପ୍ରତି ସଚେତନ ହୋଇଛି । ସେ ସଦା ପ୍ରକୃତରେ ଏହାର ଦୁର୍ଘଟରୁ ପାଇଁ ଚେଷ୍ଟା କରେ, ତାହାହେଲେ ସେହି ବିଜ୍ଞାନ ଓ ପ୍ରଯୁକ୍ତିବିଦ୍ୟାର ସମୃଦ୍ଧି ବଳରେ ସେ ଅନେକରେ ଏହାର ସନ୍ତୋଷଜନକ ସମାଧାନ କରିପାରିବ ।

* ‘ତୃତୀୟ ପୃଥିବୀ’ର ବିଭିନ୍ନ ରାଷ୍ଟ୍ରର ଲୋକେ ପୁରୀ ଭଳି ଦୁଃଖ ଦାରିଦ୍ର୍ୟ ପ୍ରସାରିତ ଜୀବନ ଯାପନ କରନ୍ତୁ ବୋଲି ଯେଉଁମାନେ ଚିନ୍ତା କରୁଛନ୍ତି, ସେମାନେ ମାନବୀୟ ସଭ୍ୟତାର ବିକାଶ ପଥରେ ଜଣେ ଜଣେ ଅନ୍ତର୍ଦ୍ଧାତ୍ମା ଖଳନାୟକରୂପେ ହିଁ କ୍ରିୟାଶୀଳ ହେଉଛନ୍ତି । ସେମାନଙ୍କ ଅସାଧାରଣ ଅପରାଧ ଯୋଗୁଁ ସେମାନଙ୍କୁ ଶାସ୍ତି ଦିଆଯିବା ବିଧେୟ । ଧନୀ ଲୋକମାନେ ନିଜ ସମ୍ପତ୍ତିକୁ ଦରିଦ୍ରମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ସ୍ୱେଚ୍ଛାକୃତଭାବରେ ବିତରଣ କରିଦେଇ ପୃଥିବୀରେ ସାମ୍ୟବାଦର ପ୍ରସାର ଘଟାଇବେ ବୋଲି ଯେଉଁମାନେ ଆଶା କରୁଛନ୍ତି, ସେମାନେ କେବଳ ନିଜ ନିଜ ନିଷେଧାଧାର ପରିଚିତ ହିଁ ପ୍ରଦାନ କରୁଛନ୍ତି । ପୁଣି, ଯେଉଁମାନେ ଆଶଙ୍କା ପ୍ରକାଶ କରୁଛନ୍ତି ଯେ ସର୍ବସ୍ୱରା ଗୋଷ୍ଠୀ ନିଜ ନିଜକୁ ଶକ୍ତିଶାଳୀ କରାଇବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଧନୀ ଶ୍ରେଣୀର ଜନସାଧାରଣଙ୍କଠାରୁ ବଳ ପୁରୀ ସମ୍ପଦ ଛଡ଼ାଇ ନେବେ, ସେମାନଙ୍କଠାରୁ ନିଷେଧ ଆଉ କେହି ନାହିଁ । ଚେତନଶୀଳ ମନୁଷ୍ୟ

କହୁଁ ଛୁ ଯେ ପୃଥିବୀରେ ସର୍ବତ୍ର ସମସ୍ତେ ସୁଖଶାନ୍ତିରେ ଜୀବନ ବିତାଇବାକୁ ସମର୍ଥ ହୁଅନ୍ତୁ । ତାର ଏହିପରି ମହତ୍ତ୍ୱ କାମନାର ସଫଳ ରୂପାୟନ ପାଇଁ ସେ ଆନ୍ତଃସ୍ୱାମୀ ବୁଝାମଣା ବିଜୟରେ ତଥା ବିଜ୍ଞାନ ଓ ପ୍ରଯୁକ୍ତିବିଦ୍ୟାର ଧନ୍ୟବାଦରେ ଅର୍ଥନୈତିକ ଅଭିବୃଦ୍ଧି ପାଇଁ ଯତ୍ନଶୀଳ ହେବା ସର୍ବାଦୌ ବାଞ୍ଛନୀୟ । ତାର ରୂପ କର୍ମପ୍ରବଣତାର ପରିଣତି ସ୍ୱରୂପ ଏକବିଂଶ ଶତାବ୍ଦୀବେଳକୁ ଧରଣୀ ବସନ୍ତ ଦାରଦ୍ର୍ୟର ବିଲୟ ସଂଘଟିତ ହୋଇଥିବ ।

ଉଦ୍‌ବିଷ୍ଠାବିଜ୍ଞାନମାନେ ସ୍ଥୂଳତଃ ଏପରି ଦୁଇଟି ଗୋଷ୍ଠୀରେ ବିଭକ୍ତ ହୋଇ ପରିଚରର ବିରୋଧାତ୍ମକ ଚିନ୍ତାଧାରର ପ୍ରସାର ଘଟାଇଛନ୍ତି । ଏଥି ମଧ୍ୟରୁ କେଉଁଟି ଠିକ୍ ? ଉଭୟ ମତବାଦ ମଧ୍ୟରୁ କ'ଣ କୌଣସିଟି ଆଦୌ ଠିକ୍ ନୁହେଁ ? ଉଦ୍‌ବିଷ୍ଠାବିଜ୍ଞାନମାନଙ୍କ କର୍ମପ୍ରବଣତାର ପରିଣତି ପରିଣତି ସ୍ୱରୂପ ବର୍ତ୍ତମାନ ବୌଦ୍ଧିକ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଏହିପରି ଯେଉଁ ତଥ୍ୟ ବିଚ୍ଛୋରଣ ଘଟୁଛି, ତାହା ପୂର୍ବୋକ୍ତ ମନୁଷ୍ୟକୁ ଆନ୍ତରିକ ବିଭ୍ରାନ୍ତିକର ପରିସ୍ଥିତିର ସମ୍ମୁଖୀନ କରିଉଛି । ଉଦ୍‌ବିଷ୍ଠାବିଜ୍ଞାନରେ ଏପରି ଦ୍ୱିମତର ପରିପ୍ରକାଶ ଘଟୁଥିବାରୁ ମନୁଷ୍ୟ ନିଜ କର୍ମପ୍ରବଣତା ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବାକୁ ସମର୍ଥ ହେଉନାହିଁ । ଉଭୟ ମତବାଦ ସହ ସଂଯୁକ୍ତ ଘଟଣାପ୍ରବାହ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଆଲୋଚନା କରି ଚେତନଶୀଳ ମନୁଷ୍ୟର ମାନସପଟରୁ ; ସନ୍ଦେହର କାଳିନୀ ଅପସାରିତ କରିବାର ପ୍ରୟାସ ଏଠାରେ ଅପ୍ରାସଙ୍ଗିକ ବୋଧ ହେଉନାହିଁ ।

ଜନସଂଖ୍ୟାରେ ଘଟୁଥିବା ବୃଦ୍ଧି ହିଁ ନବମାଲ୍ୟୁସୀୟ ଚେତନାର ପ୍ରସାର ଘଟାଇଥିବା ଉଦ୍‌ବିଷ୍ଠାବିଜ୍ଞାନ ଆଶଙ୍କାର ପରିଣତାବଳୀରୁ ରୂପେ ପ୍ରତିଫଳିତ ହୋଇଛି । ମାତ୍ର ଏଠାରେ ସ୍ମରଣ କରାଯାଇ ପାରେ ଯେ ମିଳିତ ଜାତିସଂଘ ଆନୁକୁଲ୍ୟରେ ପରିବୃଦ୍ଧିତ ପରିସଂଖ୍ୟାନ-

ଭୂତ୍ରିକ ହିସାବରୁ ଟଙ୍କା ଜଣାପଡୁଛି ଯେ ଜନସଂଖ୍ୟାର ବୃଦ୍ଧିର ହାରରେ ହ୍ରାସ ଦେଖିବୁ । ପୁଣି, ବିଶେଷଜ୍ଞମାନଙ୍କ ଗବେଷଣାର ଫଳରୁ ଜଣାପଡୁଛି ଯେ ଯେଉଁ ଦେଶରେ ବଞ୍ଚନ ଓ ପ୍ରଯୁକ୍ତି ବିଦ୍ୟାର ସଦୃଶଯୋଗ କରାଯିବାର ପରିଣତି ସ୍ୱରୂପ ଜନସାଧାରଣ ସୁଖଶାନ୍ତିରେ ବଳାସମ୍ପନ୍ନ ଜୀବନ ଯାପନ କରିବାକୁ ସମର୍ଥ ହୋଇଛନ୍ତି, ସେ ଦେଶରେ ଜନସଂଖ୍ୟାର ବୃଦ୍ଧିର ହାର ନିୟମିତ ଭାବରେ କମିବାରେ ଲାଗିଛି । ସେ ଦେଶର ପିତାମାତା ନିଜ ସନ୍ତାନମାନଙ୍କୁ ସମସ୍ତ ପ୍ରକାର ସୁଖ୍ୟା ଓ ସୁଯୋଗ ଯୋଗାଇ ଦେବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ସୁଖମୟ ଜୀବନ ଯାପନ କରିବାକୁ ଏକ ଆକ୍ରମଣ ହେଉଛନ୍ତି । ସେ ସନ୍ତାନମାନଙ୍କ ସଂଖ୍ୟା ବଢ଼ାଇବାକୁ ସେମାନଙ୍କ ମନରେ ଚୁହା ଆସୁନାହିଁ । ସମୟ ବଢ଼ିବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଭୋଗ ବଳାସର କାମନା ଏପରି ଅସ୍ୱାଦ୍ୟ ସୃଷ୍ଟି କରୁଛି ଯେ ନିମର୍ବରୀୟ ରହିବା ମେଣ୍ଟାଇବା ପାଇଁ ସେମାନେ ବ୍ୟାକୁଳ ହେଉଛନ୍ତି । ତେଣୁ ଆସେ ଆସେ ସେମାନେ ପରିବାର ନିୟନ୍ତ୍ରଣ କରିବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ବଞ୍ଚନ ସମ୍ମତ ପଦ୍ଧତିକୁ ଅନୁସରଣ କରୁଛନ୍ତି । ତୃଣପୂ ଓ ଚତୁର୍ଥ ପୃଥ୍ବୀର ଶାସ୍ତ୍ରମାନଙ୍କରେ ଜନସାଧାରଣ ପରିବାର ନିୟନ୍ତ୍ରଣର ଗୁରୁତ୍ୱ ଏଯାବତ୍ ଉପଲବ୍ଧ କରିବାର ସୁଯୋଗ ପାଇନାହାନ୍ତି ବୋଲି କହିଲେ ଅତ୍ୟୁକ୍ତି ହେବ ନାହିଁ । କୃଷିସ୍ୱାର, ନିରକ୍ଷରତା ଓ ଉଚ୍ଚ ଡାକ୍ତରୀ ଏ ଦିଗରେ ଚନ୍ଦ୍ରା କରିବାକୁ ସେମାନଙ୍କୁ ଅନୁକୂଳ ପରିବେଶ ଯୋଗାଇ ପାରିନାହିଁ । ତେଣୁ ସେହି ଦେଶଗୁଡ଼ିକରେ ସରକାରୀ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ପ୍ରଥମେ ଉଚ୍ଚ ଶିକ୍ଷା ଅଭିବୃଦ୍ଧିର ଦୃଢ଼ୀକରଣ ପାଇଁ ପୁରାନ୍ତର ଯୋଜନାଗୁଡ଼ିକୁ କାର୍ଯ୍ୟରେ ପରିଣତ କରିବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ବିଧିବଦ୍ଧ ଉଦ୍ୟମ ଚଳାଇଛନ୍ତି ଏବଂ ଏହା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଅଧିକାଂଶ ଶାସ୍ତ୍ରମାନଙ୍କରେ ପରିବାର ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ଯୋଜନାକୁ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରିବା ପାଇଁ ତଥା ବଞ୍ଚନସମ୍ମତ ପଦ୍ଧତି

ଅବଲମ୍ବନରେ ଏହାକୁ ସାମ୍ବଲମଣ୍ଡିତ କରିବା ପାଇଁ ବିଭିନ୍ନ ଦେଶର
 ପରକାରୀ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ସହଶ୍ରାଳି ହେଲେଣି । ଆମ ଦେଶ ପର ଗୋଟିଏ
 ଜନବହୁଳ ସ୍ଥାନ କୋଣେ କୋଣେ ପରିବାର ନିୟନ୍ତ୍ରଣ କେନ୍ଦ୍ର-
 ଗୁଡ଼ିକୁ ସ୍ଥାପନା କରାଗଲାଣି ଏବଂ ଚିକିତ୍ସକମାନେ ଏଠାରେ ପ୍ରାୟ-
 ବସୁଷ୍ଟ ନରନାରୀମାନଙ୍କୁ ଜନ୍ମନିୟନ୍ତ୍ରଣ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ସାବଧାନତା
 କାର୍ଯ୍ୟରେ ସାହାଯ୍ୟ କରୁଛନ୍ତି । ପୁଣି, କୃତ୍ରିମ ଉପଗ୍ରହ ଜରିଆରେ
 ନିକଟ ଅତୀତରେ ଯେଉଁ ଟେଲିଭିଜନ୍ ଯୋଗାଯୋଗ ବ୍ୟବସ୍ଥା
 କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରାଯାଉଛି, ସେଥିରେ ପରିବାର ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଚିନ୍ତା-
 ସମ୍ବାଦ ପରିବେଷଣ ପ୍ରତି ଯଥେଷ୍ଟ ଗୁରୁତ୍ବ ଆବେଶ କରାଯାଇଛି ।
 ଜନବହୁଳ ଚୀନ ଦେଶରେ ମଧ୍ୟ ପରିବାର ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ଯୋଜନାକୁ
 କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରିବା ପାଇଁ ପଦକ୍ଷେପ ଗ୍ରହଣ କରାଗଲାଣି । କାଳହନେ
 ଫୁଟବଲ ସବୁ ସ୍ତରର ଲୋକେ ଯୁଖଗାନ୍ତରେ ରହିବାର ସୁବିଧା ପାଇ-
 ଯିବା ପରେ ତଥା ସେମାନଙ୍କ ମନରୁ ଅଜ୍ଞାନର କାଳିଆ ଅପସାରିତ
 ହୋଇଯିବା ପରେ ଏ ଯୋଜନା ନିଶ୍ଚୟ ଫଳବଞ୍ଚି ହେବ ।

ମାଲ୍‌ଥୁସୀୟ ଚିନ୍ତାଧାରା ପୃଥିବୀର ସ୍ୱାଭାବିକ ଖାଦ୍ୟ ଅନାଟନ
 ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଯେଉଁ ପ୍ରକାର ଆତଙ୍କଜନକ ଚିନ୍ତା ପରିବେଷଣ କରୁଛି,
 ତାହାକୁ ଖଣ୍ଡନ କରିବା ପାଇଁ ଅନେକ ବଣିଷ୍ଟ ଅର୍ଥମତ୍ତଜ୍ଞ ବଳିଷ୍ଠ
 ଯୁକ୍ତି ଉପସ୍ଥାପନା କରୁଛନ୍ତି । କୃତ୍ରିମାଧାରୀତ ଅର୍ଥମତ୍ତରେ ବିଶେଷ
 ଜ୍ଞାନ ଅର୍ଜନ କରିଥିବା ଏହି ବିଶେଷଜ୍ଞମାନେ ଅତି ସରଳ ଗଣନା
 ଅନୁସାରେ ଦର୍ଶାଇ ପାରିଛନ୍ତି ଯେ, ବର୍ତ୍ତମାନ ବିଜ୍ଞାନୋନ୍ନତ ଦେଶ-
 ମାନଙ୍କରେ ଗୃଷ୍ମ ପାଇଁ ଯେଉଁ ପ୍ରକାର ପଦ୍ଧତି ଅବଲମ୍ବନ କରା-
 ଯାଇଛି, ତଦନୁରୂପ ପଦ୍ଧତିର ସାହାଯ୍ୟ ନେଇ ସମସ୍ତ ଶୁଷ୍କପୋ-
 ଯୋଗୀ ଗନ୍ଧ୍ୟ କ୍ଷେତ୍ରଗୁଡ଼ିକୁ କର୍ଷଣ କରାଗଲେ ଆମ୍ଭର ୩୦୦୦ ନିୟୁତ
 ଲୋକଙ୍କୁ ସେତିକି ପରିମାଣରେ ଖାଦ୍ୟ ଯୋଗାଇ ଦିଆଯିବା ସମ୍ଭବ

ହେବ । ଖାଦ୍ୟ ଉତ୍ପାଦନ ଦିଗରେ ବଳକା ଦେଶଗୁଡ଼ିକ ଯଦି ସମ୍ବେଦନଶୀଳ ମନୋବୃତ୍ତି ପୋଷଣ କରନ୍ତି ଏବଂ ଯଦି ସେମାନେ ଆଧୁନିକ ପରିବହନ ଓ ବିତରଣ ବ୍ୟବସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକର ସାହାଯ୍ୟ ନେଇ ନିଆଁଆଁ ଦେଶଗୁଡ଼ିକୁ ଯଥା ସମୟରେ ଆବଶ୍ୟକ ପରିମାଣରେ ଖାଦ୍ୟ ଯୋଗାଇ ଦିଅନ୍ତି, ତାହାହେଲେ ପୃଥିବୀର କୌଣସି ଅଞ୍ଚଳରେ ଦୁର୍ଭିକ୍ଷ ଯୋଗୁଁ ଲୋକେ ପୋକ ମାଛ ପରି ମରିବାର ସମ୍ଭାବନା ରହିବ ନାହିଁ । ବିଜ୍ଞାନ ଓ ପ୍ରଯୁକ୍ତି ବିଦ୍ୟାର ସଦୁପଯୋଗ କରାଯାଇ ନଥିବା ଦେଶଗୁଡ଼ିକରେ ଉତ୍ପାଦିତ ଦ୍ରବ୍ୟର ବୃଦ୍ଧିର ହାରକୁ ବଢ଼ାଇବା ପାଇଁ ପୁରସ୍କା ଓ ସୁବିଧାଗ ସୃଷ୍ଟି କରାଗଲେ ମନୁଷ୍ୟ ଖାଦ୍ୟ ସମସ୍ୟାର ସମାଧାନ କରିପାରିବ ।

ଶିଳ୍ପର ଭବିଷ୍ୟତ ସମ୍ବନ୍ଧିତ ସାଧନ ପାଇଁ ମନୁଷ୍ୟ ଯେପରି ଭାବରେ ଉପଯୋଗୀ ଧାତୁଗୁଡ଼ିକୁ ପ୍ରାୟୋଗିକ କ୍ଷେତ୍ରରେ ବ୍ୟବହାର କରୁଛି, ତତ୍ତ୍ୱନିତ ଏହି ଅମୂଲ୍ୟ ସମ୍ପଦ ନିଃଶେଷ ହୋଇଯିବାର ଆଶଙ୍କା ନୈରାଶ୍ୟବ୍ୟଞ୍ଜକ ଚିନ୍ତାଧାରାର ପ୍ରସାରକମାନଙ୍କୁ ବିବ୍ରତ କରି ପକାଇଛି । ଏପରି ଚିନ୍ତାଧାରା ସମ୍ପର୍କରେ ଅବଗତ ହେବା ପରେ ଆମ ମନରେ ଗୋଟିଏ ପ୍ରଶ୍ନ ସ୍ୱତଃ ଜାଗ୍ରତ ହେଉଛି । ପୃଥିବୀର ପ୍ରାକୃତିକ ବିଭବ ସମ୍ପର୍କୀୟ ସମସ୍ତେ ବିଷ କ'ଣ ମନୁଷ୍ୟର ହସ୍ତଗତ ହେଲଣି ? ନିରାଶାବାଦୀ ବୁଦ୍ଧିଜୀବୀମାନେ ଏ ସମ୍ପର୍କୀୟ କେଉଁ ପ୍ରକାର ତଥ୍ୟ-ଶ୍ରଦ୍ଧା ଗୁଡ଼ିକ କମ୍ପ୍ୟୁଟରର ମସ୍ତିଷ୍କ କେନ୍ଦ୍ରରେ ଗଢ଼ିତ କରାଇ ଏପରି ଆତଙ୍କଜନକ ସିଦ୍ଧାନ୍ତରେ ଉପମତ ହୋଇଛନ୍ତି ?

ମାଲ୍‌ଥୂସୀୟ-ତେଡନାର ପୁନରୁଦ୍ଧାର ଘଟାଇଥିବା ଚିନ୍ତାଶୀଳ ବ୍ୟକ୍ତିମାନେ କେବଳ ଜୀବ ଶାରୀର ସମ୍ପଦର ଉତ୍ତରାଧିକାରୀ ବଂଶରକୁ ନେଇ ଦର୍ଶାଇ ପାରିଛନ୍ତି ଯେ ଯଦି ବ୍ୟବହାରିକ କ୍ଷେତ୍ରରେ ନି-

ବର୍ତ୍ତମାନ ଦ୍ଵାରରେ ପ୍ରୟୋଗ କରାଯିବା ପରିବର୍ତ୍ତେ ଉପଯୋଗୀ ଧାତୁ-
ଗୁଡ଼ିକର ବ୍ୟବହାରକୁ କମାଇ ଦେବା ପାଇଁ ଚେଷ୍ଟା କରା ନଯାଏ,
ତାହାହେଲେ ଆଉ ମାତ୍ର ଅଳ୍ପ କେତେ ବର୍ଷ ପରେ ଖଣିଗୁଡ଼ିକ
ଶାନ୍ତଚାର୍ତ୍ତା ହୋଇଯିବେ ଏବଂ ଏଥିପାଇଁ ବହୁବ୍ୟୟ ଶିଳ୍ପ ପ୍ରତିଷ୍ଠାନ-
ଗୁଡ଼ିକ ଅକାଳ ମୃତ୍ୟୁ ବରଣ କରବାକୁ ବାଧ୍ୟ ହେବେ । ମାତ୍ର
ସେମାନେ ଅନାବିଷ୍ଣୁର ସମ୍ଭାବ୍ୟ ଖଣିଜ ସମ୍ପଦର ଉତ୍ତରାଧିକାରୀ ବଦଳକୁ
ନେଇ ନାହାନ୍ତି । ଏଠାରେ ସ୍ଫୁରଣ କରାଇ ଦିଆଯିବା ଉଚିତ୍ ହେବ
ଯେ ପୃଥିବୀର ଅଧିକାଂଶ ବିକାଶଶୀଳ ରାଷ୍ଟ୍ରଗୁଡ଼ିକ ସାମ୍ରାଜ୍ୟବାଦୀ-
ମାନଙ୍କ ଶାସନ କବଳରୁ ମୁକ୍ତି ଲାଭ କରିବା ପରେ ଭୂତାତ୍ମିକ
ସର୍ବେକ୍ଷଣ ଅବଲମ୍ବନରେ ନିଜ ନିଜ ଦେଶର ପ୍ରାକୃତିକ ବିଭବ
ସମ୍ପର୍କରେ ତଥ୍ୟ ସଂଗ୍ରହ କରିବା ପାଇଁ ପ୍ରାଥମିକ ପଦକ୍ଷେପ ମାତ୍ର
ଗ୍ରହଣ କରିଛନ୍ତି । ଉଦାତ୍ତ ବିକାଶଶୀଳ ତଥା ବିଜ୍ଞାନୋନ୍ନତ ରାଷ୍ଟ୍ର-
ମାନଙ୍କରେ ମଧ୍ୟ କୃତ୍ରିମ ଉପଗ୍ରହଗୁଡ଼ିକରେ ଟେଲିଭିଜନ୍ କ୍ୟାମେରା
ସନ୍ଧିବେଶିତ କରାଯାଇ ତଥା ବହୁବ୍ୟୟ ବିଦ୍ୟୁତ୍-ରୁମ୍‌ଗୁଡ଼ିକ ରଖି
[ଯଥା : ଅତିନୀଳ ରଶ୍ମି (infrared rays), ପାର-ଲେଣେଟ
ରଶ୍ମି (ultraviolet ray) ପ୍ରଭୃତି] ଦ୍ଵାରା ଡିପ୍‌ଲୋମାଟିକ ବିଚକ୍ଷଣ
ଭାବେ କର୍ମନିୟୁଣ କ୍ୟାମେରାଗୁଡ଼ିକର ସାହାଯ୍ୟ ନିଆଯାଇ ବ୍ୟାପକ
ଭୂତାତ୍ମିକ ସର୍ବେକ୍ଷଣ କାର୍ଯ୍ୟ ପରିଚାଳିତ ହେଲାଣି । ଏତଦ୍ଵାରା ଭୂଗର୍ଭ-
ସମ୍ପଦ ପ୍ରାକୃତିକ ବିଭବର ସଠିକ ସନ୍ଧାନ ମିଳି ପାରୁଛି ଏବଂ ବହୁ
ନୂଆ ନୂଆ ଖଣିଗୁଡ଼ିକରେ ଖନନ କାର୍ଯ୍ୟ ଆରମ୍ଭ ହେଉଛି । ପୁଣି,
ମନୁଷ୍ୟ ବଂଶ ଶତାବ୍ଦୀରେ ଅତି ସୀମିତ ସମୟ ମଧ୍ୟରେ ମହାକାଶ-
ବିଜ୍ଞାନର ଅଗେଷ୍ଠ ସମୃଦ୍ଧି ସାଧନ କରିଥିଲେ ହେଁ ସାମୁଦ୍ରିକ ବିଜ୍ଞାନର
(Coceanography) ପ୍ରତି ବିଶେଷ ଆଗ୍ରହ ପ୍ରକାଶ କରି ନଥିଲା ।
କେବଳ ମହାସାଗର, ନୌବାଣିଜ୍ୟ, ପ୍ରତିରକ୍ଷା କ୍ଷେତ୍ରରେ ନୌ ସେନା

ପାଇଁ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ବହୁବିଧ ଯାନଗୁଡ଼ିକର ନିର୍ମାଣ ପଦ୍ଧତିରେ ହିମୋଲଡି ପ୍ରଭୃତି କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନଗୁଡ଼ିକ ପ୍ରତି ସେ ସମ୍ପଦ ନଜର ଦେଇଥିଲା । ଏକ ମାତ୍ର ଅଳ୍ପ କେତେ ବର୍ଷ ହେଲା ସେ ସମୁଦ୍ର ଶଯ୍ୟାକୁ ଖନନ କରି ଭୂଗର୍ଭସମ୍ପଦ ସମ୍ପଦ ଆହରଣ କରିବାକୁ ଯନ୍ତ୍ରଣା ହୋଇଛି । ତାର ଏ ରୂପ ଅଭିନବ କର୍ମପ୍ରବଣତାର ପରିଣତି ସ୍ବରୂପ ସେ ସମୁଦ୍ରର ସୁଗଞ୍ଜର ଜଳରାଶିକୁ ଅତିନିମ୍ନ କରିବାର ଚିନ୍ତା ତା ଶଯ୍ୟାରୁ ଅଥବା ତା ତଳକୁ ଥିବା ଭୂଗର୍ଭରୁ ଖଣିଜ ସମ୍ପଦ ଆହରଣ କରିବାର ଉପାୟ ଜାଣିଗଲାଣି । ସମୁଦ୍ର ବର୍ତ୍ତମାନ କଳପୟ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଉପଯୋଗୀ ଚିନ୍ତା ବିରଳ ଧାତୁଗୁଡ଼ିକର ଭଣ୍ଡାର ରୂପେ ବିବେଚିତ ହୋଇଛି । ବିଜ୍ଞାନୋଦୟ ଶସ୍ତ୍ରଗୁଡ଼ିକରେ ଗୋଟିପଡ଼ିମାନେ ନିଜ ନିଜ ଦେଶର ସରକାରଙ୍କ ଅନୁମତି ନେଇ ଏହି ସମ୍ପଦ ଆହରଣ କରିବାକୁ ପ୍ରଶଂସାପୟ ପଦକ୍ଷେପ ଗ୍ରହଣ କଲେଣି । ବିକାଶଶୀଳ ଶସ୍ତ୍ରଗୁଡ଼ିକ ଏ ଦିଗରେ ଧରେଚନ ହୋଇଥିଲେ ମଧ୍ୟ ପୃଥିବୀର ଅଗ୍ରବ ଯୋଗୁଁ କୌଣସି ଲକ୍ଷଣୀୟ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ଗ୍ରହଣ କରିବାକୁ ସମର୍ଥ ହୋଇ ନାହାନ୍ତି । ନବମାଲ୍‌ଥୁସୀୟ ଚେତନାର ସମର୍ଥକଗୋଷ୍ଠୀ ଖଣିଜ ସମ୍ପଦର ଏହି ଉତ୍ସଗୁଡ଼ିକୁ ସେମାନଙ୍କ ଗବେଷଣାର ପରିସରଭୁକ୍ତ କରି ନାହାନ୍ତି । ବୈଜ୍ଞାନିକମାନଙ୍କ ଗଣନାନୁଯାୟୀ ପୃଥିବୀର ମୋଟ ଆୟତନ ପ୍ରାୟ ୫୫୦୦୦ ନୟୁଟନ ଘନ ମାଇଲ ଏବଂ ତନ୍ମଧ୍ୟରୁ ପ୍ରାୟ ୫୦ ନୟୁଟନ ଘନ ମାଇଲ ଗଞ୍ଜରତା ମଧ୍ୟରେ ବହୁବିଧ ଖଣିଜ ସମ୍ପଦ ପ୍ରାପ୍ତ ରହିଛି । ଭୂତତ୍ତ୍ବବିତ୍‌ମାନେ ଏହି ବିପୁଳ ପରିମାଣର ଖଣିଜ ସମ୍ପଦର ପ୍ରକାରଭେଦ ସମ୍ପର୍କରେ ବହୁବିଧ ମତ ପୋଷଣ କରୁଛନ୍ତି । ସେମାନେ ଏ ଯାବତ୍ କୌଣସି ସର୍ବବାଦସମ୍ମତ ସିଦ୍ଧାନ୍ତରେ ଉପନତ ହୋଇ ପାରୁନାହାନ୍ତି ବା କୌଣସି ଗୋଟିଏ ଉପଯୋଗୀ ଧାତୁର ମୋଟ ପରିମାଣ ସମ୍ପର୍କରେ କୌଣସି ପ୍ରାୟତଃ ସଠିକ ଧାରଣା ଯୋଗାଇ ଦେବାକୁ ସମର୍ଥ ହୋଇ ନାହାନ୍ତି । ମୋଟ ପ୍ରାକୃତିକ ବିଭବ ସମ୍ପର୍କରେ

କୌଣସି ଧାରଣା ନ ଥିବାରୁ ଏବଂ ନବ ଆବିଷ୍କୃତ ଶିଶୁଗୁଡ଼ିକରେ ସଞ୍ଚିତ ପ୍ରାକୃତିକ ବିଭବକୁ ମଧ୍ୟ ହସାବକୁ ନେଇ ନ ଥିବାରୁ ନବନାଲ୍‌ଆସୁଷ୍ଟ ଚେତନା ଆଶାବାଞ୍ଛା ଚିନ୍ତାଧାରାର ସମ୍ପର୍କମାନଙ୍କର ଆଦୌ ହୃଦୟଗ୍ରାସୀ ହୋଇପାରୁ ନାହିଁ । ପୁଣି, ଏଠାରେ ପ୍ରୟୁକ୍ତ ବିଦ୍ୟାର ସମୃଦ୍ଧିକୁ ମଧ୍ୟ ହସାବକୁ ନେବାକୁ ହେବ । କାରଣ, ଯେଉଁଠାରେ କୌଣସି ଗୋଟିଏ କାର୍ଯ୍ୟ ଚଳାଇବା ପାଇଁ ଚନ୍ଦ୍ରାର ଅଭାବ ଦୃଷ୍ଟି, ମନୁଷ୍ୟ ବୈଷୟିକ ବୁଦ୍ଧି ପ୍ରୟୋଗ କରି ସେପରି ସ୍ଥାନରେ ଆଲୁମିନୟମ୍ ବା ଅନ୍ୟ କୌଣସି ମିଶ୍ର ଧାତୁର ସାହାଯ୍ୟ ଦେଇ ପାରୁଛି । କୌଣସି ଗୋଟିଏ ଧାତୁର ଅଭାବ ଯୋଗୁଁ ନିଷ୍ପର୍ଣ୍ଣ ହୋଇ ବସି ରହିବା ପରେବେଳେ ସେ ନୂଆ ନୂଆ କୌଣସି ଉଦ୍ଭାବନ କରି ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ କାର୍ଯ୍ୟଟିକୁ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଧାତୁ ସାହାଯ୍ୟରେ କରାଇ ଦେଉଛି । ତେଣୁ କୌଣସି ଗୋଟିଏ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଧାତୁର ଅଭାବ ଯୋଗୁଁ ସେ କୌଣସି ଶିଳ୍ପର ସମୃଦ୍ଧି ବ୍ୟାହତ ହୋଇଯିବ, ଏପରି ଚିନ୍ତା କରିବା ମଧ୍ୟ ଅମୂଳକ । ନିରାଶାବାଦର ସମ୍ପର୍କମାନେ ମନୁଷ୍ୟର ଏ ରୂପ କର୍ମକୁଶଳତା ତଥା ପ୍ରୟୁକ୍ତ ବିଦ୍ୟାର ସମୃଦ୍ଧିକୁ ମଧ୍ୟ ନିଜ ବିଚାରରେ ପରିସରଭୁକ୍ତ କରିନାହାନ୍ତି ।

ନବନାଲ୍‌ଆସୁଷ୍ଟ ଚେତନାର ସମ୍ପର୍କଗୋଷ୍ଠୀ ଶକ୍ତି ଅନାଟନ ସଫସ୍ୟା ଉପରେ ସର୍ବାପେକ୍ଷା ଅଧିକ ଗୁରୁତ୍ବ ଆଶ୍ରେଣ କରିଛନ୍ତି ଏବଂ ସେମାନଙ୍କ ଗବେଷଣାର ଫଳ ଉପରେ ନିର୍ଭର କରି କେତେକ ଉତ୍ତପନ୍ନୀ ମତାନ୍ତର ବ୍ୟକ୍ତି ବିଜ୍ଞାନ ଓ ପ୍ରୟୁକ୍ତ ବିଦ୍ୟା ବିଶେଷରେ ସେପରି ବିସ୍ମୟକର ପ୍ରସାବଗୁଡ଼ିକୁ ଜରୁରୀକାର୍ଯ୍ୟ ଭାବରେ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରିବାକୁ ଦୁହାଁ ଉପାଦେଇଛନ୍ତି, ତାହା ବୌଦ୍ଧିକ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଅତୁଳପ୍ରାପ୍ତ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ସୃଷ୍ଟି କରିଛି । ଏମାନଙ୍କ ମତାନୁଯାୟୀ ଅପରିଶୀମଦର୍ଶୀ ଲଭିଶୋର ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କ କର୍ମଚତୁର୍ପରତା ଯୋଗୁଁ ଶକ୍ତିଯୋଗାଣକାରୀ

ଭୂଗର୍ଭସୃଷ୍ଟି ଅମୂଲ୍ୟ ସମ୍ପଦଗୁଡ଼ିକ ଆଉ ଅଳ୍ପ କେତେ ବର୍ଷ ପରେ ନଷ୍ଟଗେଷ୍ଟ ହୋଇଯିବ ଏବଂ ଏହା ପରେ ଶିଳ୍ପାଣ୍ଡୟୀ ସଭ୍ୟତାର ପ୍ରଗତି-ଚନ୍ଦ୍ର ଘୁର୍ଣ୍ଣନ ହଠାତ୍ ବନ୍ଦ ହୋଇଯିବ । ତେଣୁ ସେମାନେ ପରାମର୍ଶ ଦେଉଛନ୍ତି ଯେ କୋଇଲି, ପେଟ୍ରୋଲିଅମ୍ ଗ୍ୟାସୋଲିନ୍ ପ୍ରଭୃତି ଅତ୍ୟାବଶ୍ୟକ ବସ୍ତୁଗୁଡ଼ିକୁ ଆଉ ପୂର୍ବଭଳି ଶକ୍ତି ଯୋଗାଣ କାର୍ଯ୍ୟରେ ବ୍ୟବହାର କରା ନଯାଉ । ଧାତବ ସମ୍ପଦ ସମ୍ପର୍କୀୟ ଆଲୋଚନାରେ ନିରୁଣାବାଦର ସମର୍ଥକଗୋଷ୍ଠୀଙ୍କ ମତ ବିରୋଧରେ ଆଶାବାଦୀ ଚିନ୍ତାଧାରାର ସମର୍ଥକମାନେ ଯେଉଁ ଯୁକ୍ତି ପରିବେଷଣ କରିଛନ୍ତି, ଏଠାରେ ମଧ୍ୟ ସେମାନେ ସେହି ଯୁକ୍ତି ବଳରେ ମନୁଷ୍ୟର ଭବିଷ୍ୟତ ଅଭିଭାବନା ନବୀକରଣ ସମ୍ପର୍କରେ ସ୍ପଷ୍ଟୀକରଣ ଯୋଗାଇ ଦେଉଛନ୍ତି । ପୁଣି, ସେମାନେ ସୂଚିଛନ୍ତି ଯେ ମଧ୍ୟପ୍ରାଚ୍ୟର ରାଷ୍ଟ୍ର-ଗୁଡ଼ିକର ରାଷ୍ଟ୍ରନାୟକମାନେ ଅଗୋଧୂତ ଭୈଳ ଓ ଗ୍ୟାସୋଲିନ୍ ର ପ୍ରାୟ ମୂଲ୍ୟକୁ ଯଥେଷ୍ଟ ଅଧିକ ପରିମାଣରେ ବଢ଼ାଇ ଦେବା ଯୋଗୁଁ ଶିଳ୍ପୋନ୍ନତ ରାଷ୍ଟ୍ରମାନଙ୍କରେ ଯେଉଁ ଅସ୍ତବ୍ଧ ସୃଷ୍ଟି ହୋଇଛି ଏବଂ ତନ୍ମଧ୍ୟ ସଫୁଲ୍ଲ ଶିଳ୍ପଗୁଡ଼ିକର ଅଗ୍ରଗତି ଯେପରି ବ୍ୟାଧିତ ହୋଇଛି, ତାହାହିଁ ଏମାନଙ୍କ ଅସୁସ୍ଥାର ପରମ କାରଣ । ଅର୍ଥନୈତିକ ତଥା ରାଜନୈତିକ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଭୁଲ୍ ବୁଝାମଣା ଯୋଗୁଁ ଏପରି ଅବସ୍ଥା ସୃଷ୍ଟି ହୋଇଥିବାରୁ ଏହାକୁ ଯଥାର୍ଥରେ ଶକ୍ତି ଅନାଟନ ସମସ୍ୟା ରୂପେ ଅଭିହିତ କରା ଯାଇପାରିବ ନାହିଁ । ଖଣିଜ ତିଳ ବା କୋଇଲି ହଠାତ୍ ନିଷ୍ପେଷ ହୋଇଯିବାର କୌଣସି ସମ୍ଭାବନା ନାହିଁ କିମ୍ବା ଏଗୁଡ଼ିକ ନିଷ୍ପେଷ ହୋଇଯିବା ପରେ ଶିଳ୍ପାଣ୍ଡୟୀ ସଭ୍ୟତାର ବିକାଶ ଦିଶାଇବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ କୌଣସି ବିକଳ ଶକ୍ତିର ସାହାଯ୍ୟ ନେବା-ସାଇଁ ମନୁଷ୍ୟ ଅସମର୍ଥ ହୋଇଥିବାର କୌଣସି ପ୍ରାମାଣିକ ତଥ୍ୟ ସଂଗୃହୀତ ହୋଇ ନାହିଁ । ଅପର ପକ୍ଷେ, ମନୁଷ୍ୟ ବର୍ତ୍ତମାନ ପରିମାଣ ଶକ୍ତିକୁ ବିଦ୍ୟୁତ୍ ଶକ୍ତିରେ ପରିଣତ କରି ଶକ୍ତି ରହିବା ନେତାଜବାକୁ

ସମର୍ଥ ହୋଇଛି । ଏବେରେ ମଧ୍ୟ ପୃଥିବୀର ୨୩୫୫ଟି ଆବଶ୍ୟକୀୟ ଲେନର ଅଣୁବ ଘଟିବାର ଆଶଙ୍କା ଉଠୁଛି, ମାତ୍ର କର୍ମଦେୟତା ମନୁଷ୍ୟ ନିଜ କର୍ମକୁଶଳତା ବିନିମୟରେ ଏପରି ଅଣୁବର ଦୁର୍ଘଟକରଣ ପାଇଁ ପ୍ରଜନନକ୍ଷମ ପ୍ରତିପୁକ (breeder reactor) ନିର୍ମାଣ କରି ପାରିବେ । ଏପରି କ୍ଷେତ୍ରରେ ଯେତେକ ଲେନ ବ୍ୟବହାର କରାଯିବ, ତଦପେକ୍ଷା ଏହା ଅଧିକ ପରିମାଣର ଲେନ ଯୋଗାଇ ପାରିବ । ଯୁକ୍ତରାଷ୍ଟ୍ର ଆମେରିକା ପରି ବିଜ୍ଞାନୋନ୍ମତ ରାଷ୍ଟ୍ରମାନଙ୍କରେ ତଥା ଆମ ଦେଶ ପରି ଗୋଟିଏ ବିଜ୍ଞାନଶୀଳ ରାଷ୍ଟ୍ରରେ ପ୍ରତିପୁକର ଉପଯୋଗ ସମ୍ପର୍କରେ ପ୍ରାମାଣିକ ତଥ୍ୟ ସଂଗୃହୀତ ହୋଇଛି ।

ଖଣିଜତୈଳ ବା ଗ୍ୟାସୋଲିନ୍ର ଅଣୁବ ଯୋଗୁଁ ଅତି ଅଳ୍ପ ସମୟ ମଧ୍ୟରେ ବା ବଂଶ ଶତାବ୍ଦୀ ଶେଷ ହେବା ପୂର୍ବରୁ ପୃଥିବୀର କୌଣସି ଶିଳ୍ପୋନ୍ମତ ଦେଶରେ ଯେ ଅତଳ ଅବସ୍ଥା ସୃଷ୍ଟି ହୋଇଯିବ, ଏପରି ଆଶଙ୍କା ମଧ୍ୟ ଅନୁକ ଜଣା ପଡୁଛି । ଯୁକ୍ତରାଷ୍ଟ୍ର ଆମେରିକା ପରି ଗୋଟିଏ ଶିଳ୍ପୋନ୍ମତ ରାଷ୍ଟ୍ରକୁ ଦୃଷ୍ଟାନ୍ତରୂପେ ନିଆଯାଉ । ଉତ୍ତମ ବୁଝାମଣା ବିନିମୟରେ ଏ ଦେଶ ମଧ୍ୟପ୍ରାଚ୍ୟ ଦେଶଗୁଡ଼ିକରୁ ପ୍ରଚୁର ପରିମାଣର ଅଣୋଧି ଖଣିଜତୈଳ ଆମଦାନୀ କରି ଶକ୍ତ ହେବା ମେଣ୍ଟାଇବାର ସମ୍ଭାବନାକୁ ଏଡ଼ିଦେଇ ହେବ ନାହିଁ । କାରଣ ସେଠାକାର ଖଣିଗୁଡ଼ିକରେ ବିପୁଳ ପରିମାଣର ଖଣିଜତୈଳ ପୁର ରହିଛି । ବିଜ୍ଞାନୋନ୍ମତ ଯୁକ୍ତରାଷ୍ଟ୍ର ଆମେରିକା ବର୍ତ୍ତମାନ ବିଚକ୍ଷଣ କୌଶଳଗୁଡ଼ିକର ସାହାଯ୍ୟ ନେଇ ବ୍ୟାପକ ସର୍ବେକ୍ଷଣ ଚଳାଇବା ପରେ ବହୁସ୍ଥାନରେ ଖଣିଜତୈଳର ସମ୍ଭାବନା ପାଇ ପାରିଛି । ବିଶେଷ କରି ଆଲ୍ୟୁମିନିୟମ ଉତ୍ପାଦନର ତାଲୁଅଞ୍ଚଳରେ ପ୍ରଚୁର ପରିମାଣର ଖଣିଜତୈଳ ରହିଥିବାର ସୁସମ୍ଭାବ୍ୟ ମାର୍କିନ୍ ନାଗରିକମାନଙ୍କ ମନରେ ନୂତନ ଆଶାର ସୂଚାର ଘଟାଇଛି । ଶେଷେ

ଅଞ୍ଚଳରୁ ତେଜ ସମ୍ପଦ ଉଦ୍ଧାର କରି ବ୍ୟବହାସନ ସେତେ
 ପ୍ରୟୋଗ କରିବା ପାଇଁ ସେମାନେ ପ୍ରାଥମିକ ପଦକ୍ଷେପ ମାତ୍ର ଗ୍ରହଣ
 କରୁଛନ୍ତି । ପୁଣି, ଯୁକ୍ତରାଷ୍ଟ୍ର ଆମେରିକାର ଯେଉଁ କୋଇଲା ଖଣି-
 ଗୁଡ଼ିକରୁ କୋଇଲା ସଂଗ୍ରହ କରାଯାଉଛି, ତାହାର ଏକତୃତୀୟାଂଶ ମାତ୍ର
 ଉଦ୍ଧାର କରାଯାଇଛି । ତେଣୁ ହଠାତ୍ କୋଇଲା ଅଭାବ ଯୋଗୁଁ
 ଲୌକିକ ଅତଳ ଅବସ୍ଥା ସୃଷ୍ଟି ହେବାର ସମ୍ଭାବନା ଦେଖାଯାଉନାହିଁ ।
 ପୁଣି, ସମୁଦ୍ର ଶଯ୍ୟାରୁ ଖଣିଜତେଜ ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଶକ୍ତିର ଉତ୍ସ-
 ଗୁଡ଼ିକର ସନ୍ଧାନ ନେବା ପାଇଁ ସେଠାରେ ବିପୁଳ ପୁଞ୍ଜି ବିନିଯୋଗରେ
 ଯେପରି ବ୍ୟାପକ ଅନୁସନ୍ଧାନ ଚାଲିଛି, ତାହା ଫଳବଦ୍ଧ ହେବାର
 ଆଶା ଦେଖାଗଲାଣି । ଯେହେତୁ, ପ୍ରାକୃତିକ ଗ୍ୟାସ୍ ପ୍ରଭୃତି ନିଃଶେଷ
 ହୋଇଯିବା ସମ୍ଭବରେ ଯେଉଁ ଆଶଙ୍କା ପ୍ରଜାଣ ପାଇଛି, ତାହା ନିକଟ
 ଭବିଷ୍ୟତରେ ଧୂଆଁରେ ମାନବମାନଙ୍କ ସଭ୍ୟତାର ବିକାଶ ପଥରେ
 ଅନ୍ତରାୟ ସୃଷ୍ଟି କରି ପାରିବ ନାହିଁ । ନବ-ମାଲ୍‌ଥୁସୀୟ ଚେତନାର
 ସଂପର୍କମାନେ ଶକ୍ତି ଅନାଟନ ସମସ୍ୟା ସହ ପରିବେଶର ଦୁଷ୍ପ୍ରତି-
 କରଣକୁ ସାମିଲ କରି ଦେଇଛନ୍ତି । ସେମାନେ ସୂଚାଇଛନ୍ତି ଯେ
 ଶକ୍ତିର ବିକଳ ଉତ୍ସ ରୂପେ ଯେଉଁ ପାରମାଣବିକ ପ୍ରତିଯୁକ୍ତଗୁଡ଼ିକୁ
 ସ୍ଥାପନା କରାଯିବାର ପରିକଳ୍ପନା ରହିଛି, ତତ୍ତ୍ୱନିତ ପରିବେଶ
 ଅନିଷ୍ଟକାରୀ ତେଜସ୍ବିୟ ରଖିଦ୍ୱାରା ଦୁଷ୍ପ୍ରତି ହୋଇଯିବ । କିନ୍ତୁ
 ବୈଜ୍ଞାନିକ ଓ କାରଗରମାନେ ତେଜସ୍ବିୟ ବସ୍ତୁଗୁଡ଼ିକର ଅନିଷ୍ଟ-
 କାରୀ ପ୍ରଭାବ କବଳରୁ ପରିବେଶକୁ ରକ୍ଷା କରିବା ଲାଗି ଯେଉଁ
 ପ୍ରକାର ଉଦ୍ୟମ ଚଳାଇଛନ୍ତି, ତତ୍ତ୍ୱନିତ ଏରୂପ ଆଶଙ୍କା ଅମୂଳକ
 ହୋଇଯିବାର ଜଣାପଡୁଛି । ପ୍ରଜନନସମ୍ପର୍କ ପ୍ରତିଯୁକ୍ତର ନିର୍ମାଣ ପଦ୍ଧତିକୁ
 ସମୁଦ୍ଧତ କରିବା ପାଇଁ ତଥା ଏହାକୁ ନିୟାମିତ କରିବା ପାଇଁ
 ସ୍ୱରୂପ ପରିବେଶ ଦୁଷ୍ପ୍ରତି ନ ହେବା ପାଇଁ ବର୍ତ୍ତମାନ ଯେଉଁ ପ୍ରକାର

ଗବେଷଣା ପରିଚାଳିତ ହେଉଛି; ତତ୍ତ୍ୱନିତ ବଂଶ ଶତାବ୍ଦୀର ଅଷ୍ଟ-
ଦଶକରେ ବା ନବଦଶକରେ ପୃଥିବୀର ବହୁ ଦେଶର ଶକ୍ତି ଗୁରୁତ୍ୱା
ମେଣ୍ଟାଇବା ପାଇଁ ଏପରି ପ୍ରତିଯୁକ୍ତିକୁ ନିଷ୍ପିନ୍ନତାରେ ସ୍ଥାପନା
କରିଥିବ ।

ଶିଳ୍ପର ଅଭିବୃଦ୍ଧି ଯୋଗୁଁ ପରିବେଶର ଦୃଷ୍ଟିକୋଣର ଘଟୁଥିବା
ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଉପପନ୍ନୀମାନେ ଯେତେ ଜୋରରେ ଚିନ୍ତାର କରୁଛନ୍ତି,
ନିଜ ମତକୁ ସମର୍ଥନ କଲେଇ ପ୍ରାମାଣିକ ତଥ୍ୟ ସେମାନଙ୍କର ହସ୍ତଗତ
ହୋଇନାହିଁ । ଏପରି ସମସ୍ୟା ଏଇ ଅଳ୍ପ କେତେ ବର୍ଷ ହେଲା
କେବଳ ଶିଳ୍ପସମୃଦ୍ଧ ରାଷ୍ଟ୍ରମାନଙ୍କରେ ମନୁଷ୍ୟର ସ୍ୱାଭାବିକ ଜୀବନ-
ଯାପନ କ୍ଷେତ୍ରରେ ପ୍ରତିବନ୍ଧକ ସୃଷ୍ଟି କରିଛି । କଳା କାରଖାନା ନିର୍ମାଣ
ଧୂମ ବା ବିସାକ୍ତ ଗ୍ୟାସ୍ ଯୋଗୁଁ ବାୟୁମଣ୍ଡଳର ଦୃଷ୍ଟିକୋଣର,
କଳାକାରଖାନାଗୁଡ଼ିକରେ ସୃଷ୍ଟି ହେଉଥିବା ଆବର୍ଜନା ନିଷ୍କାସନ
କରାଯାଉଥିବା ଯୋଗୁଁ ଜଳସ୍ରୋତର ଦୃଷ୍ଟିକୋଣର, କଳାକାରଖାନା-
ଗୁଡ଼ିକର ଘୋ ଘୋ ଶବ୍ଦ ଏବଂ ଦ୍ରୁତଗାମୀ ବିମାନ ଓ ଭାରି-
ଚୁକ୍‌ଗୁଡ଼ିକର ବୁକୁଫଟା ଚିତ୍କାର ଯୋଗୁଁ ମନୁଷ୍ୟର ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟକୁ
ଅବସ୍ଥାର ଅଧୋଗତି, ପୃଥିବୀର ପାଣିପାଗ ଉପରେ ଏରୂପ ଦୃଷ୍ଟିର
ପରିବେଶର କୁପ୍ରଭାବ ପ୍ରଭୃତି ଯାବତୀୟ ସମସ୍ୟାଗୁଡ଼ିକର ସମାଧାନ
କରି ନ ଗଲେ ସର୍ବସମ୍ମତ ବସୁନାତା ପୃଥିବୀମୟ ବିସାକ୍ତ ଆବରଣରେ
ପରିଣତ ହୋଇଯିବାର ଆଶଙ୍କା ନିରାଶାବାଦୀ ଚିନ୍ତାଧାରାର ସମର୍ଥକ-
ମାନଙ୍କୁ ବ୍ୟସ୍ତ ବିଗ୍ରହ କରିପକାଇଛି । ମାତ୍ର ଏରୂପ ସମସ୍ୟାଟିର
ସମାଧାନ ପାଇଁ ଚିନ୍ତା ନ କରି ଯେଉଁମାନେ ବିଜ୍ଞାନ ଓ ପ୍ରଯୁକ୍ତି ବିଦ୍ୟା
ଉପରେ ନିର୍ଭରଶୀଳ ପରିବହନ, କୃଷି ଓ ଶିଳ୍ପ, ଚିକିତ୍ସା ଓ
ବୈଜ୍ଞାନିକ ଗବେଷଣା ସମ୍ପର୍କିତ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନଗୁଡ଼ିକୁ ବନ୍ଦ କରି-
ଦେବାକୁ ଆହ୍ୱାନ କରୁଛନ୍ତି, ସେମାନଙ୍କ ନିଷ୍ଠୁଳ ପ୍ରୟାସ କଦାପି

ଜନସାଧାରଣଙ୍କ ହୃଦୟଗ୍ରାସୀ ହେବ ନାହିଁ । ଯେଉଁ ମନୁଷ୍ୟ ନିଜ ସୃଷ୍ଟି-
ଶୀଳ ପ୍ରତିଭା ବିନିମୟରେ ପ୍ରକୃତିର ନିୟମାବଳୀକୁ ଧମ୍ବନରେ ଜ୍ଞାନ
ଅର୍ଜନ କରିବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ନିଜ ବିଚକ୍ଷଣ କର୍ମକୁଶଳତାର ସଦୃଶ-
ଯୋଗ ବଳରେ ଶିଳ୍ପାଗ୍ରସୀ ସଭ୍ୟତାର ଅଭ୍ୟୁଦ୍ଧାନ ଘଟାଇଛି,
ତତ୍ସମ୍ଭୂତ ପରିବେଶରେ ଦୁର୍ଘଟକରଣକୁ ବୋକିବା ପାଇଁ ସେ କ'ଣ
କୌଶଳ ଉଦ୍ଭାବନ କରି ପାରିବ ନାହିଁ ? ଏପରି ପ୍ରଶ୍ନ ଚେତନଶୀଳ
ଜନସାଧାରଣଙ୍କ ମନରେ ଅବଶ୍ୟ ସୃଷ୍ଟି ହେଉଛି । ମାତ୍ର
ସୃଜନଶୀଳ ଆତମରକ୍ଷା ଓ ଜାପାନ ପ୍ରଭୃତି ଶିଳ୍ପୋନ୍ମତ ଶ୍ରେଷ୍ଠଗୁଡ଼ିକରେ
ମନୁଷ୍ୟ ଜାତିର ହିତାକାଞ୍ଚିଣୀ ସମାଜବିଜ୍ଞାନମାନେ ଆଇନଜ୍ଞମାନଙ୍କ
ସହଯୋଗ ବଳରେ ପରିବେଶର ଦୁର୍ଘଟକରଣକୁ ବୋକିବା ପାଇଁ
ଯେଉଁ ପ୍ରକାର କଟକଣାଗୁଡ଼ିକୁ ଜାରି କରିବାକୁ ବୁଝିଛନ୍ତି, ବୈଜ୍ଞାନିକ
ଓ କାର୍ଯ୍ୟଗରମାନେ ଭବିଷ୍ୟତ ବେଶରେ ଗବେଷଣା ଚଳାଇ
ତାର ମୁକାବଲ କରି ପାରୁଛନ୍ତି । ଜନବସତି ନିକଟରେ ଶିଳ୍ପାଞ୍ଚଳ
ବା ବା ପରିବହନ କେନ୍ଦ୍ର ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରା ନ ଯିବାର ଉପାଦେୟତା
ସମସ୍ତେ ଉପଲବ୍ଧ କଲେଣି । କେଉଁ ପ୍ରକାର ଆବର୍ଜନା ବା
ବିଷାକ୍ତ ଗ୍ୟାସ୍ ବା ତେଜସ୍କ୍ରିୟ ବସ୍ତୁ ପୃଥିବୀର ଜଳଭାଗ, ସ୍ଥଳଭାଗ
ଓ ବାୟୁମଣ୍ଡଳ ଉପରେ କେଉଁ ପ୍ରକାର ପ୍ରଭାବ ବିସ୍ତାର କରୁଛି,
ତତ୍ସମ୍ଭବୀୟ ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ ଗବେଷଣା ଚଳାଇବା କାର୍ଯ୍ୟ ଏଇ ମାତ୍ର ଅଳ୍ପ
କେତେ ବର୍ଷ ହେଲେ ଆରମ୍ଭ ହୋଇଛି । ‘ପରିବେଶ-ବିଜ୍ଞାନ’ ଶୀର୍ଷକ
ବିଜ୍ଞାନର ଏହି ନୂତନ ବିଭାଗଟିର ଅୟମାରମ୍ଭ ଘଟିବା କାଳଠାରୁ
ପୃଥିବୀର ସର୍ବସବ ବୈଜ୍ଞାନିକମାନେ ଏବିଗରେ ବହୁବିଧ ଗବେଷଣା
ଚଳାଇଛନ୍ତି । ଏପରି ଗବେଷଣାର ସୁଫଳ ମଧ୍ୟ ଲୋକେ ଅନୁଭବ
କଲେଣି । ଅଳ୍ପ ପେଟ୍ରୋଲ୍ ଟଙ୍କରେ ଅଧିକ ଲୋକଙ୍କୁ ସ୍ଥାନ ଯୋଗାଇ
ପାରୁଥିବା ଯାନଗୁଡ଼ିକୁ ନିର୍ମାଣ କରି କାର୍ଯ୍ୟଗରମାନେ ଶକ୍ତି ସମସ୍ୟାର

ସମାଧାନ କରିବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ, ଚନ୍ଦ୍ରନିଃସୂତ ବସାକ୍ତ ଗ୍ୟାସ୍‌କୁ
 ରସାୟନିକ ପଦ୍ଧତି ଅବଲମ୍ବନରେ ଅନିଷ୍ଟ ଘଟାଇ ପାରୁ ନ ଥିବା
 ଗ୍ୟାସ୍‌ରେ ପରିଣତ କରିଦେବାକୁ ସମର୍ଥ ହୋଇଛନ୍ତି । ସମୁଦ୍ରର ଜଳ
 ବହୁବିଧ ଆବର୍ଜନାଗୁଡ଼ିକ ଯୋଗୁଁ କପରିଭାବରେ ଦୂଷିତ ହୋଇ-
 ଯାଉଛି ଏବଂ କେଉଁପ୍ରକାର ରସାୟନିକ ବା ନୈତକ ପ୍ରତିସ୍ପାର
 ସାହାଯ୍ୟ ନେବା ଦ୍ଵାରା ଏହାର ସମାଧାନ ହୋଇପାରିବ, ଚନ୍ଦ୍ରସମ୍ବନ୍ଧୀୟ
 ଗବେଷଣାରେ ବୈଜ୍ଞାନିକମାନେ ଅପୂର୍ବ କର୍ମପ୍ରବଣତା ପ୍ରଦର୍ଶନ
 କଲେଣି । ଜୀବବିଜ୍ଞାନମାନେ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ଜୀବବିଜ୍ଞାନ ସହଯୋଗରେ
 ଏପରି ନୂତନ ଜୀବାଣୁ ବା କୀଟାଣୁଗୁଡ଼ିକୁ ସୃଷ୍ଟିକରିବାର ତଥା ସେମା-
 ନଙ୍କ ସଂଖ୍ୟା ବଢ଼ାଇବାର କୌଶଳ ଉଦ୍ଭାବନ କଲେଣି ଯେ
 ଏଗୁଡ଼ିକ ଅନିଷ୍ଟକାରୀ ବସ୍ତୁଗୁଡ଼ିକୁ ଭକ୍ଷଣ କରିବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ
 ସାମୁଦ୍ରିକ ଜୀବମାନଙ୍କର ଶାନ୍ତ୍ୟରୂପେ ନିୟୋଜିତ ହୋଇପାରୁଛି ।
 ଅଧିକ ଶସ୍ୟ ଉତ୍ପାଦନ କରିବା ପାଇଁ ବର୍ତ୍ତମାନ ଯେପରି କୃଷିମ ସାର
 ଓ କୀଟନାଶକ ଦ୍ରବ୍ୟଗୁଡ଼ିକୁ ଜମିରେ ବହୁଳଭାବରେ ପ୍ରୟୋଗ କର-
 ଯାଉଛି, ତାର ସୁଦୂର-ପ୍ରସାସ ପ୍ରଭାବ ଯୋଗୁଁ ଶ୍ଵେତଜମିଗୁଡ଼ିକ
 ଭବିଷ୍ୟତରେ ଉତ୍ପାଦିକା ଶକ୍ତି ହରାଇବାର ଆଶଙ୍କା ଜନନାନସକୁ
 ଯେପରି ବିଚଳିତ କରି ପକାଉଛି, ତାହାର ସମାଧାନ କରିବା ପାଇଁ
 ଜୀବବିଜ୍ଞାନମାନେ ବ୍ୟାକ୍ଟେରିଆ ଓ ଭାଇରସ୍ ଆଧାରିତ ଗବେ-
 ଷଣାରେ ମନୋନିବେଶ କରିଛନ୍ତି । ମୃତ୍ତିକା ଉପରେ ଏହିପ ବ୍ୟାକ୍ଟେ-
 ଷେରିଆ ଓ ଭାଇରସ୍‌ଗୁଡ଼ିକର ପ୍ରଭାବ ଯୋଗୁଁ ମୃତ୍ତିକାର ଉତ୍ପାଦିକା ଶକ୍ତି
 ବଢ଼ିଯିବା ସମ୍ପର୍କରେ ସେମାନେ ପ୍ରାମାଣିକ ତଥ୍ୟ ସଂଗ୍ରହ କଲେଣି ।
 ରସାୟନିକ ସମ୍ମେଷଣ ପଦ୍ଧତି ଅବଲମ୍ବନରେ ସେମାନେ ଜମିର
 ଅନିଷ୍ଟ ନ ଘଟାଇବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ତାର ଉତ୍ପାଦିକା ଶକ୍ତିକୁ
 ବଢ଼ାଇପାରୁ ନ ଥିବା ଅଭିନବ ଧରଣର ଜୈବିକ ବସ୍ତୁଗୁଡ଼ିକୁ

ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବା ପାଇଁ ଉଦ୍ୟମ ଚଳାଇଛନ୍ତି । ପାଣିପାଗ ଉପରେ ବାୟୁମଣ୍ଡଳର ଦୃଷ୍ଟିକୋଣରୁ କେଉଁ ପ୍ରକାର କୁପ୍ରଭାବ ବିସ୍ତାର କରୁଛି, ଚତୁର୍ଦ୍ଦିଗ୍ଵାୟ ପୃଷ୍ଠାନ୍ତରୁ ଅନୁସନ୍ଧାନ ଚଳାଇବା ପାଇଁ ମହାକାଶ ବିଜ୍ଞାନର ଦୁଇ ଅଭିଭୂତି ସାଧନ କରାଯାଉଛି । ବେଲୁନ୍ ଓ କୃଷିମ ଉପଗ୍ରହଗୁଡ଼ିକରେ କର୍ମନିୟୁତ ଯନ୍ତ୍ର ଓ କ୍ୟାମେରାଗୁଡ଼ିକୁ ଖଞ୍ଜାଯାଇ ଏଥିପାଇଁ ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ ପ୍ରାମାଣିକ ତଥ୍ୟ ସଂଗ୍ରହ କରାଯାଉଛି । ତେଜସ୍ବିୟ ରଶ୍ମି ଗୁଡ଼ିକର କୁପ୍ରଭାବ କବଳରୁ ଜୀବଜଗତକୁ ରକ୍ଷା କରିବା ପାଇଁ ସନ୍ତୋଷଜନକ ସନ୍ତର୍କଟାମୂଳକ ବ୍ୟବସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକୁ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରିବା ଦିଗରେ ଗବେଷଣା ଅବ୍ୟାହତ ରହିଛି । ଏପରି ଭାବରେ ପରିବେଶର ଦୃଷ୍ଟିକୋଣକୁ ଶେକିବା ପାଇଁ ଯେଉଁ ବ୍ୟାପକ ଅନୁସନ୍ଧାନ ତଥା ପ୍ରତିକାର ବ୍ୟବସ୍ଥାର ଅଧିକାରୀଙ୍କୁ ଘଟାଯାଇଛି, ତତ୍ତ୍ଵନିତ ମନୁଷ୍ୟ ଭବିଷ୍ୟତରେ ଉପଗତ ପରିସ୍ଥିତି ସହ ମୁକାବଲ କରି ପାରିବାର ଆଶାବାଦୀ ମନୋଭାବକୁ ଅବାନ୍ତର ମନେ କରିବା ସମିଚୀନ ବୋଧ ହେଉ ନାହିଁ ।

ମନୁଷ୍ୟର ଭବିଷ୍ୟତ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଚିନ୍ତାପରିବେଷଣ କରି ତାର ଲକ୍ଷ୍ୟକୁ ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବା ଦିଗରେ ଭବିଷ୍ୟତ-ବିଜ୍ଞାନମାନଙ୍କ ପ୍ରାରମ୍ଭିକ ଉଦ୍ୟମ ଅବଶ୍ୟ ପ୍ରଶଂସନୀୟ । ମାତ୍ର ଶିଳ୍ପସମୃଦ୍ଧ ନିର୍ବାସରେ ଆରମ୍ଭଦାୟକ ଜୀବନ ଯାପନ କରି ତଥା ସୀମିତ ତଥ୍ୟ ଉପରେ ନିର୍ଭର କରି କମ୍ପ୍ୟୁଟର ଆଶ୍ରୟୀ ଗବେଷଣାର ଫଳକୁ (ଆଶାବାଦୀ ହେଉ ବା ନିରାଶାବାଦୀ ହେଉ) ଘୋଷଣା କରିବା ଦ୍ଵାରା ସେ କେବଳ ‘ତଥ୍ୟ ବିସ୍ଫୋରଣ’ ପ୍ରକ୍ରିୟାରେ ସନ୍ଦିଗ୍ଧ ଭୂମିକା ଗ୍ରହଣ କରିବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ମନୁଷ୍ୟର ମନକୁ ଅସଥା ବିଭ୍ରାନ୍ତ ଓ ବିଚଳିତ କରି ପକାଉଛି । ମାତ୍ର, ଏରୂପ କର୍ମପ୍ରବଣତା ‘ଜ୍ଞାନ-ବିସ୍ଫୋରଣ, ମଥରେ ସହାୟକ ହେଉ ନାହିଁ । ସମଗ୍ର ପୃଥିବୀର ମୋଟ ପ୍ରାକୃତିକ ବିଭବ ଓ

ପୃଥ୍ବୀର ପ୍ରାକୃତିକ ଦେଶର ଜନସାଧାରଣଙ୍କ ସାମାଜିକ ଅବସ୍ଥା ସମ୍ପର୍କୀୟ ପର୍ଯ୍ୟାୟ ତଥ୍ୟ ସଂଗ୍ରହ ନ କରି ମନୁଷ୍ୟ ଜାତିର ଉଦ୍‌ବିଷ୍ଠତ ରୂପରେଖ ସ୍ଥିର କରିବାର ଉଦ୍ୟମ କ'ଣ କେବେଝଲେ ସାର୍ଥକ-
ଭାବରେ ଫଳପ୍ରସୂ ହୋଇ ପାରିବ ? ଦେଶ ଦେଶ ମଧ୍ୟରେ ସୁସମ୍ପର୍କ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ହୋଇଯିବା ପରେ ତଥା ଆନ୍ତଃରାଷ୍ଟ୍ରୀୟ ବୁଝାମଣା ବିନ-
ମୟରେ ସମ୍ପଦର ସୁସମ ବ୍ୟବହାର ସମ୍ଭବ ହେବା ପରେ, ମନୁଷ୍ୟ ସ୍ୱ-
ଜାତିର ଉଦ୍‌ବିଷ୍ଠତ ସମ୍ପର୍କରେ ସାମ୍ବାଦ୍ୟ ସୂଚନା ଯୋଗାଇ ଦେବାକୁ ସମର୍ଥ ହେବ । ଏପରି ଶୁଭକାଳର ଆଗମନ ପାଇଁ ଅପେକ୍ଷା କରିବା ପରିବର୍ତ୍ତେ ବର୍ତ୍ତମାନ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଚିନ୍ତାଶୀଳ ବ୍ୟକ୍ତି ନିଜ ଦେଶର ଜନସାଧାରଣଙ୍କ ଚେତନାର ଉତ୍ତରଣ ଘଟାଇବା ପାଇଁ ତଥା ବିଜ୍ଞାନ ଓ ପ୍ରଯୁକ୍ତି ବିଦ୍ୟାର ଅବଦାନଗୁଡ଼ିକୁ ନିଜ ନିଜ ଦେଶରେ ବ୍ୟବ-
ହାରୀକ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଠିକଣା ମାର୍ଗରେ ବ୍ୟବହାର କରିବା ପାଇଁ ଚିନ୍ତା-
ଶୀଳ ହେବା ଉପେୟ ।

ଚଉଦ

ଯେଉଁ ପ୍ରକାର ଅଧ୍ୟୟନ ଓ ଅନୁଶୀଳନର ଫଳ ସ୍ୱରୂପ ମନୁଷ୍ୟ ପ୍ରକୃତିର ଗୁଡ଼ିରହଧ୍ୟ ଭେଦ କରିବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ନିଜ ଜୀବନକୁ ସୁଖମୟ କରିବା ପାଇଁ ପ୍ରକୃତିକୁ ନିଜ ସ୍ୱାର୍ଥ ସାଧନରେ ନିୟୋଜିତ କରିବାର ସାମର୍ଥ୍ୟ ଅର୍ଜନ କରିଛି, ତାହାକୁ ହିଁ ଆମେ ବିଜ୍ଞାନ ନାମରେ ଅଭିହିତ କରୁଛୁ । ‘ବିଜ୍ଞାନ’ ଶବ୍ଦଟି ଆମ ମନରେ ଯେପରି ଭାବା-
ବେଶ ସୃଷ୍ଟି କରୁଛି, ତାର ଅସ୍ପଷ୍ଟତା ଦୃଷ୍ଟିରେ ପୋଲଣ୍ଡ ଦେଶର ମହାମତ ଚିନ୍ତାନାୟକ କୋପେରନିକସ୍‌ଙ୍କ କର୍ମପ୍ରବଣତା ଯୋଗୁଁ, ଭୂକେନ୍ଦ୍ରିକ ମତବାଦକୁ ଖଣ୍ଡନ କରି ସେ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ରତାରେ ଦର୍ଶାଇ ପାରିଥିଲେ ସେ ପୃଥ୍ବୀ ସୂର୍ଯ୍ୟ ଚତୁର୍ଦିଗରେ ଘୂର୍ଣ୍ଣନକରି ଅନ୍ୟତମ ଗ୍ରହ । ତାଙ୍କ ଐତିହାସିକ ଆବିଷ୍କାର ଚତୁର୍ଦ୍ଦିଗୀୟ ପାର୍ଶ୍ୱାତ୍ୟ ସତ୍ୟତାର ଝଙ୍କାଣ ପଥରେ ଅନ୍ତରାୟ ସୃଷ୍ଟି କରିଥିଲା । କାରଣ,

ଅଜ୍ଞତାର ବଶବର୍ତ୍ତୀ ହୋଇ ଚତୁର୍ଦ୍ଦଳୀନ ପରିସ୍ଥିତିରେ ମନୁଷ୍ୟ ବିଚାରୁଥିଲା ଯେ ସେ ହେଉଛି ପୃଷ୍ଠିକର୍ତ୍ତା ପରମେଶ୍ଵରଙ୍କର ଅନବଦ୍ୟ ଶ୍ରେଷ୍ଠ କୃତ ଏବଂ ମନୁଷ୍ୟର ଜୀବନକୁ ସୁଖମୟ କରିବା ପାଇଁ ସର୍ବ-କଳ୍ପମାନ ପୃଷ୍ଠିକର୍ତ୍ତା ବିଚିତ୍ରବର୍ଣ୍ଣା ପ୍ରକୃତିରେ ଅଶେଷ ଶୋଭା ସମ୍ଭାର ଭରି ଦେଇଛନ୍ତି । ଆତ୍ମବିତ୍ତା ବିଶେଷ ମନୁଷ୍ୟ ବିଚାରୁଥିଲା ଯେ ତା ବାସସ୍ଥଳୀ ପୃଥିବୀ ହିଁ ହେଉଛି ଏ ବିଶ୍ଵର କେନ୍ଦ୍ରସ୍ଥଳୀ ଏବଂ ଅନନ୍ତ ପରିବ୍ୟାପ୍ତ ବିଶ୍ଵର ସମସ୍ତ ବସ୍ତୁପିଣ୍ଡ ଏହି ପୃଥିବୀ ଚତୁର୍ଦ୍ଦିଗରେ ହିଁ ଘୁଞ୍ଚିତ ହେଉଛନ୍ତି । ଏରୂପ ମନବାଦର ପ୍ରସାର ଘଟାଇ, ପୃଷ୍ଠିକର୍ତ୍ତା ପରମେଶ୍ଵରଙ୍କ ପୂଜା ଅର୍ଚ୍ଚନା ପାଇଁ ବହୁବିଧ ମାତନୟୁମଗୁଡ଼ିକୁ ମାନିବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ କଠୋର ସାମାଜିକ କଟକଣାଗୁଡ଼ିକୁ ପ୍ରଚଳନ କରାଇ, ଧର୍ମାନୁସ୍ଥାନଗୁଡ଼ିକର କର୍ତ୍ତୃତ୍ଵାଧୀନରେ ବିପୁଳ ସ୍ଥାବର ଚଥା ଅସ୍ଥାବର ସମ୍ପତ୍ତି ମୂଳ କରାଇ ଚତୁର୍ଦ୍ଦଳୀନ ପରିସ୍ଥିତିରେ କେତେକ ବ୍ୟକ୍ତି ଧର୍ମାଧୀନ ପଦରେ ଆସୀନ ହୋଇ ନିଶ୍ଚିନ୍ତ ଜନସାଧାରଣଙ୍କ ଉପରେ ଅତ୍ୟାଚାର ଚଳାଇଥିଲେ । ଧର୍ମ ଜଗତର ଏହି ବଡ଼ ପଣ୍ଡା-ମାନଙ୍କ ଯୁକ୍ତି ବିରୋଧରେ ସ୍ଵର ଉଠାଇଲେ କରବାକୁ କେହି ସାହସ କରି ନ ଥିଲେ । କୋପେରନିକସ୍ଙ୍କ ମହାମୟ ଆବିଷ୍କାର ମନୁଷ୍ୟର ଦୃଷ୍ଟିଭଙ୍ଗୀକୁ ବଦଳାଇ ଦେବା ଦିଗରେ ପଥପ୍ରଦର୍ଶକ ରୂପେ ଡିପ୍ଲୋମାଟିକ ହୋଇଥିଲା ଏବଂ ମହାମତି ଗାଲିଲିଓଙ୍କ ତାତ୍ତ୍ଵିକ ଚଥା ଅଭିବ୍ୟାସକ ଗବେଷଣା, ଦୂରବୀକ୍ଷଣ ଯନ୍ତ୍ର ସାହାଯ୍ୟରେ ଜ୍ୟୋତିଷ୍ଠ-ମାନଙ୍କ ସମ୍ମୁଖରେ ପ୍ରାମାଣିକ ଚଥା ଫଗ୍ରନ ପ୍ରକୃତି ଅସୟ କର୍ତ୍ତି-ଗୁଡ଼ିକ ମନୁଷ୍ୟର ଦୃଷ୍ଟିଭଙ୍ଗୀକୁ ବ୍ୟାପକ କରି ପକାଇଲା । ସେ ଏଣିକି ଗ୍ରୀକ୍ ସଭ୍ୟତାପ୍ରସିଦ୍ଧ ଆରିଷ୍ଟୋଟଲ୍ଙ୍କ ପଦାଙ୍କ ଅନୁସରଣ କରିବା ପୂର୍ବକ କେବଳ ମଣ୍ଡିଷ୍ଟ ରୂପନା କରି ‘ବର୍ଣ୍ଣନାତ୍ମକ’ ଶୈଳିରେ (Descriptive Method) ପ୍ରକୃତିର ଡିପ୍ଲୋମାଟିକା ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ

ତଥ୍ୟ ଆବିଷ୍କାର କରିବାକୁ ସ୍ମୃତିଶୀଳ ମନେ କଲୁ ନାହିଁ । ସେ ଜାଣିଗଲା ଯେ ସୃଷ୍ଟିଶୀଳ ପ୍ରତିଭା ବିନିମୟରେ ଚାହୁଁ କି ଗବେଷଣା ଚଳାଇବା ଦ୍ଵାରା ଯେଉଁ ଫଳ ମିଳୁଛି, ଅଭିବ୍ୟକ୍ତୀତ ଗବେଷଣା ଦ୍ଵାରା ତାର ସତ୍ୟତା ପ୍ରତିପାଦନ କରାଯାଇଲେ, ସେହି ଚିନ୍ତାକୁ ଠିକ୍ ରୂପେ ଗ୍ରହଣ କରିବା ସମୀଚୀନ ହେବ ନାହିଁ । ଏପରିକ୍ଷେତ୍ରରେ ସତ୍ୟ ରୂପେ ପ୍ରତିପାଦିତ ଗୋଟିଏ ଚିନ୍ତାର ବ୍ୟାବହାରିକ ଉପଯୋଗ କରାଯିବା ଦ୍ଵାରା ତାର ସମ୍ଭାବ୍ୟତା ଉପଲବ୍ଧ ହୁଏ । ଯେଉଁ ମୌଳିକ ଚିନ୍ତା ଉପରେ ନିର୍ଭର କରି ବ୍ୟାବହାରିକ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଉପଯୋଗ କରିବା ପାଇଁ ଯେତେ ଅଧିକ ଯତ୍ନ କୌଶଳ ନିର୍ମାଣ କରିବା ସମ୍ଭବ ହୁଏ, ତାର ଉଦ୍ଭାବକ ତଥା ସେହି ଚିନ୍ତାଟି ମାନସିକ ଇତିହାସର ପ୍ରଗତି ପଥରେ ସେତକ ଗୁରୁତ୍ଵପୂର୍ଣ୍ଣ ଭୂମିକା ଗ୍ରହଣ କରେ । ସେହି କାଳଠାରୁ ମନୁଷ୍ୟ ସୃଷ୍ଟିଶୀଳ ପ୍ରତିଭାର ସଦୁପଯୋଗ କରି ଉଲ୍ଲିଖିତ ମାର୍ଗରେ ଗବେଷଣା ଚଳାଇବା ଦ୍ଵାରା ଯେଉଁ ପ୍ରକାର ଜ୍ଞାନ ଅର୍ଜନ କରି ନିଜ ଚେତନାର ଉତ୍ତରଣ ଘଟାଇବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ବ୍ୟାବହାରିକ କ୍ଷେତ୍ରରେ ପ୍ରୟୋଗ କରିବା ପାଇଁ ବହୁବିଧ କର୍ମନିୟୁତ ଯନ୍ତ୍ର ଆବିଷ୍କାର କରି ପାରିଛି, ତାହାହିଁ ବଂଶ ଶତାବ୍ଦୀର ଶେଷାର୍ଦ୍ଧରେ ଏରୂପ ବିଜ୍ଞାନ-ଶ୍ରମୀ ସଭ୍ୟତାର ଅଭ୍ୟୁଦ୍ଧାନ ଘଟାଇଛି ।

କୋପେରନିକସ୍, ଗାଲିଲିଓ ଓ ସେମାନଙ୍କ ଅନୁଗାମୀଗଣ ବିଜ୍ଞାନର ସମୃଦ୍ଧି ସାଧନ ପାଇଁ ଯେଉଁ ପଦ୍ଧତି ଅନୁସରଣ କରିଥିଲେ, ତତ୍ତ୍ଵନିତ୍ୟ ପାଶ୍ଚାତ୍ୟ ଜଗତରେ ଶିଳ୍ପ ବିପ୍ଳବ ସଂଘଟିତ ହେଲା । ବିଜ୍ଞାନ ଓ ପ୍ରଯୁକ୍ତି ବିଦ୍ୟା ବିନିମୟରେ ଶିଳ୍ପର ଅଭ୍ୟୁଦ୍ଧାନ ଘଟାଇବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଉତ୍ପାଦନର ହାର ବଢ଼ାଇ ଅଧିକରୁ ଅଧିକ ଅର୍ଥ ଉତ୍ପାଦନ କରିବା, ପ୍ରତିରକ୍ଷା କ୍ଷେତ୍ରରେ ନିଜ ରାଷ୍ଟ୍ରକୁ ଶକ୍ତିଶାଳୀ କରିବା, ଅନ୍ୟ ଦେଶ ଉପରେ ନିଜ ଦେଶର ପ୍ରତିପତ୍ତି ବିସ୍ତାର କରି

ନିଜ ସ୍ୱାର୍ଥ ସଫଳତା କରିବା ପ୍ରଭୃତି ପାବନୀୟ ବସ୍ତୁସବୁ କାର୍ଯ୍ୟରେ ଆତ୍ମନିୟୋଗ କରି ମନୁଷ୍ୟ ବଂଶ ଶତାବ୍ଦୀର ଶେଷାର୍ଦ୍ଧରେ ଯେପରି ଅବସ୍ଥାରେ ଉପନୀତ ହୋଇଛି, ତାହା ଏବେ ଆମେ ଉପଲବ୍ଧ କରିପାରୁଛୁ । ଶିଳ୍ପର ଅଭ୍ୟୁଦୟ ଘଟିବା ବେଳେ ପୁରାତନ ଲୁପ୍ତହୀନ ଗୁପ୍ତାବଳୀ କବଳରୁ ସେ କିପରି ନିଜକୁ ରକ୍ଷା କରି ପାରିଲା, ଧର୍ମର ମହତ୍ତ୍ୱ କିପରି ଆସ୍ତେ ଆସ୍ତେ ମଉଳିଗଲା, ଶିଶୁରବିଶ୍ୱାସୀ ମନୁଷ୍ୟ କିପରି ଲଭାଶୋର ସ୍ୱାର୍ଥସବୁ ବଣିକ ରୂପେ ନିଜର ପ୍ରତିପତ୍ତି ବିହୀନ କରିବାକୁ ପ୍ରୟତ୍ନଶୀଳ ମନେକଲା, ସାମାଜିକ ବିଶିଷ୍ଟତା ତଥା ନୈତିକ ଅଧ୍ୟାପନା କବଳରୁ ଜନସାଧାରଣଙ୍କୁ ରକ୍ଷା କରିବା ପାଇଁ ପୃଥିବୀର ବିଭିନ୍ନ ଦେଶମାନଙ୍କରେ ଚିନ୍ତାମାୟକମାନେ କିପରି ବହୁବିଧ ଦାର୍ଶନିକ ମତବାଦ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କଲେ, ବିଭିନ୍ନ ରାଷ୍ଟ୍ରର ରାଜନୀତିର ସ୍ୱରୂପ କିପରି ବଦଳିଗଲା, କେଉଁ ପ୍ରକାର ପରିସ୍ଥିତି ଯୋଗୁଁ ବିଭିନ୍ନ ରାଷ୍ଟ୍ରାଧିକରେ କିପରି ରାଜତନ୍ତ୍ର, ସାମନ୍ତବାଦ, କମ୍ୟୁନିଜ୍ମ, ପୂର୍ଣ୍ଣ ବାଦ, ସାମ୍ୟବାଦ ଗଣତନ୍ତ୍ର ପ୍ରଭୃତି ବହୁବିଧ ଶାସନ ପଦ୍ଧତି ପ୍ରଚଳିତ ହେଲା, ଚତୁର୍ଥମନ୍ତ୍ରୀୟ ପର୍ଯ୍ୟାୟ ତଥ୍ୟ ମାନବୀୟ ଇତିହାସରେ ଲିପିବଦ୍ଧ ହୋଇଛି ।

ଏଠାରେ ଇତିହାସର ଘୁନରୁକ୍ତି କରିବାର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ହେଉଛି ଯେ ମାନବ ଜାତିର ସଭ୍ୟତା ଓ ସ୍ୱାଧୀନତା ବିକାଶ ପଥରେ ବିଜ୍ଞାନ ଓ ପ୍ରଯୁକ୍ତି ବିଦ୍ୟା ଏତେ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଭୂମିକା ଗ୍ରହଣ କରିଥିଲେ ମଧ୍ୟ ମନୁଷ୍ୟ ତାର ଆଦମ କୌତୁହଳର ଅବସାନ ଘଟାଇ ପାରିନାହିଁ । ଅନେକେ କହୁଛନ୍ତି ଯେ ବିଜ୍ଞାନ ସମୃଦ୍ଧିର ଚରମ ସୋପାନରେ ଅବତୀର୍ଣ୍ଣ ହୋଇଛି । ମାତ୍ର ପ୍ରଥମରୁ ଚିନ୍ତାଶୀଳ ମନୁଷ୍ୟର ମନରେ ଯେଉଁ କେତୋଟି ପ୍ରଶ୍ନ ଉଦ୍ଭାସିତ ହୋଇଥିଲା, ସେ ଏ ଯାବତ୍ ସେ-ଗୁଡ଼ିକର ସନ୍ତୋଷଜନକ ଉତ୍ତର ପାଇ ନାହିଁ । ବିଶ୍ୱ ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡର

ଉତ୍ପତ୍ତି କପରି ଘଟିଛି, ତାର ଗଠନ କେଉଁ ନିୟମ ଉପରେ ପର୍ଯ୍ୟ-
ବେସିତ ହୋଇଛି, ସମୟାନୁକ୍ରମେ ତାର ରୂପ କେଉଁ ଆକାର ଧାରଣ
କରିବ, ଏପରି କୌତୂହଳୀ ପ୍ରଶ୍ନଗୁଡ଼ିକର ସନ୍ତୋଷଜନକ ଉତ୍ତର
ଏ ଯାବତ୍ ତାର ହସ୍ତଗତ ହୋଇନାହିଁ । ପୁଣି, ବସ୍ତୁର ଗଠନ
ସମ୍ପର୍କୀୟ କୌତୂହଳର ଅବସାନ ଘଟାଇବା ମଧ୍ୟ ସମ୍ଭବ ହୋଇ-
ନାହିଁ । ଅଣୁ ପରମାଣୁମାନଙ୍କ ସମାହାରରେ ଗଠିତ, ପରମାଣୁ ନିଉ-
କ୍ଲିଅସ୍ ଓ ଇଲେକ୍ଟ୍ରନ୍ମାନଙ୍କ ସମାହାରରେ ଗଠିତ, ନିଉକ୍ଲିଅସ୍
ପ୍ରୋଟନ୍ ଓ ନିଉଟ୍ରନ୍ମାନଙ୍କ ସମାହାରରେ ଗଠିତ—ଏପରି ଚିନ୍ତା-
ଧାରାର ଅନୁଗାମୀ ହୋଇ ଗବେଷଣା ଚଳାଇବା ପରେ ସେ ବର୍ତ୍ତମାନ
ମୌଳିକ ବସ୍ତୁକଣିକା ରୂପେ ‘କ୍ୱାର୍କ’ ଶୀର୍ଷକ କଣିକାଗୁଡ଼ିକୁ ତାତ୍ତ୍ୱିକ
ଭାବରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରିପାରିଛନ୍ତି, ମାତ୍ର ଏଇ କ୍ୱାର୍କ ଓ ଆଣ୍ଟିକ୍ୱାର୍କ୍
ଆଧାରିତ ଗବେଷଣାର ସତ୍ୟତା ଏ ଯାବତ୍ ପ୍ରତିପାଦିତ ହୋଇ-
ନାହିଁ । ପୁଣି, ଏହି କ୍ୱାର୍କ ଯେ ଅବିଭାଜ୍ୟ ନୁହେଁ, ଏକଥା ମଧ୍ୟ ନିଶ୍ଚିତ
ଭାବରେ ଘୋଷଣା କରିବାକୁ କେହି ସମର୍ଥ ହୋଇନାହାନ୍ତି ।

ବିଶ୍ୱବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡର ଗଠନ ଓ ଉତ୍ପତ୍ତି ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଗବେଷଣାର ମାନ
ଯେପରି ଉଚ୍ଚକୋଟୀର ହୋଇଛି, ତାହା ଭବିଷ୍ୟତରେ ମନୁଷ୍ୟକୁ
ଅନେକ ଜ୍ଞାନବ୍ୟାପୀ ତଥ୍ୟ ଯୋଗାଇଦେବାର ସମ୍ଭାବନା ରହିଛି ।
କ୍ୱେଜର୍, ପଲ୍ଆର, ନିଉଟ୍ରନ୍ ତାରକା, ରଞ୍ଜିତ ରଶ୍ମି, ବିକିରଣାତ୍ମକ
ଖ୍ୟାଳକ୍ଷ୍ମି, କୃଷ୍ଣଗର୍ତ୍ତ (Black Hole), ପୃଷ୍ଠଭୂମି ବିକିରଣ
(background radiation) ପ୍ରଭୃତି ବୃକ୍ଷଲିଖିତ ଆବିଷ୍କାର
ତଥା ଉଚ୍ଚକୋଟୀର ଗବେଷଣାଗୁଡ଼ିକ ମନୁଷ୍ୟକୁ ଜ୍ୟୋତିଷପଦାର୍ଥ
ବିଜ୍ଞାନର ସମୃଦ୍ଧି ସାଧନ ପାଇଁ ଉତ୍ସାହିତ କରିଛି । ଏପରି ଗବେଷଣା
ଯଦି ତାକୁ ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡୋତ୍ପତ୍ତି, ପୃଥିବୀର ଗଠନ ଓ ତାର ଅନ୍ତର ପରିଣତ
ସମ୍ପର୍କରେ ସଠିକ ଜ୍ଞାନ ଯୋଗାଇପାରେ, ତାହାହେଲେ କୋପେର୍-

ନିୟତ ଅବଦାନଠାରୁ ଏରୂପ ଆବିଷ୍କାର ମନୁଷ୍ୟର ଶ୍ରବଣ୍ୟ ଉପରେ ଅଧିକ ପ୍ରଭାବ ବିସ୍ତାର କରିବ ଏବଂ ସେ ମାନବ ଜାତିର ଭବିଷ୍ୟତକୁ ନିରୂପଣ କରିବା ପାଇଁ ଯେଉଁ ପ୍ରକାରେ କର୍ମପ୍ରବଣ ହେବ, ତତ୍ତ୍ୱନିତ୍ୟ ଫୁଲୁଗର ରାଜନୈତିକ, ଅର୍ଥନୈତିକ ଓ ସାମାଜିକ ଚନ୍ଦ୍ର ଯେ ସ୍ୱପ୍ନରୁ ରୂପେ ବଦଳିଯିବ, ଏପରି ଚନ୍ଦ୍ର କରିବା ଆଦୌ ଇତିହାସ ନୁହେଁ ।

ପାରମାଣବିକ ପଦାର୍ଥବିଜ୍ଞାନ, କଣିକାପଦାର୍ଥବିଜ୍ଞାନ ଓ ନିଉ-କ୍ଲାସିକାଲ ପଦାର୍ଥ ବିଜ୍ଞାନର ସମୃଦ୍ଧ ସାଧନ ପାଇଁ କ୍ୱାଣ୍ଟମ୍ ତତ୍ତ୍ୱ ଓ ଆପେକ୍ଷିକ ତତ୍ତ୍ୱ ଯେପରି ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଭୂମିକା ଗ୍ରହଣ କରିଛି, ତତ୍ତ୍ୱ-ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ସୂଚନା ପୂର୍ବରୁ ପ୍ରଦତ୍ତ ହୋଇଛି । ଏପରି ଗବେଷଣାର ଫଳ ଅଭିବୃଦ୍ଧି ବର୍ତ୍ତମାନ ମନୁଷ୍ୟର ଚନ୍ଦ୍ରାବଳୀରେ ବ୍ୟାପକ ପରିବର୍ତ୍ତନ ଘଟାଇ ଗୋଟିଏ ଅଭିନବ ଧାରଣାର ସମ୍ଭାବନା କରିଛି । ଗଣନା-ଗତିକ ପାରମ୍ପରିକ ନିରୂପଣାତ୍ମକ (Deterministic) ଶକ୍ତିକୁ ପରିହାର କରି ସେ ବର୍ତ୍ତମାନ ସମ୍ଭାବ୍ୟତା (probabilistic) ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ବଳରେ କ୍ୱାଣ୍ଟମ୍ ତତ୍ତ୍ୱାବଳୀ ପରିସଂଖ୍ୟାନ ଉଦ୍ଭିଦ ତାତ୍ତ୍ୱିକ ଗବେଷଣା ଚଳାଇବାକୁ ସ୍ଥିର କଲଣି । ପରମାଣୁର ଗଠନ ବା ବିଦ୍ୟୁତ୍‌ଶୀଳତା ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ କୌଣସି ଗୋଟିଏ ଘଟଣାକୁ ସେ ସଂଖ୍ୟାତ୍ମକ ଶ୍ରବଣେ ସୁନିର୍ଦ୍ଧିଷ୍ଟ ତଥା ନିଶ୍ଚିତଶ୍ରବଣେ ପ୍ରକାଶ କରିବାକୁ ସମର୍ଥ ହେଉନାହିଁ । ଘଟଣାର ସମ୍ଭାବ୍ୟତାର ଚନ୍ଦ୍ର ଅଜ୍ଞାନ କରିବାକୁ ହେଁ ସେ ଆଶାୟୀ ହୋଇଛି । ଏପରି ଗବେଷଣା ଚଳାଇବା ପାଇଁ ସେ ବର୍ତ୍ତମାନ ପ୍ରକୃତିର ସମମିତି (symmetry of nature) ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଜ୍ଞାନ ଅର୍ଜନ କଲଣି । ଚନ୍ଦ୍ରାଧାରରେ ଏପରି ବ୍ୟାପକ ପରିବର୍ତ୍ତନ ଘଟାଇ ଗବେଷଣା ଚଳାଇବା ଦ୍ୱାରା ବସ୍ତୁର ଗଠନ ସମ୍ପର୍କୀୟ ସମସ୍ୟାର ସମାଧାନ ହୋଇପାରିବ କି ନାହିଁ, ସେ କଥା ଆଗରୁ କେହି କହି ପାରିବା ସମ୍ଭବ ନୁହେଁ । ସୁନାମଧର୍ମ ମାନିନ୍ଦ୍ ବିଜ୍ଞାନିକ ଓଡ୍‌ୱାର୍ଡ୍‌ ହାଇଜେନ୍‌ବର୍ଗ ପଦାର୍ଥରେ ପ୍ରସଙ୍ଗହୀନ କହିଛନ୍ତି :

*“Just as Copernicus and Galileo abandoned in their method the descriptive science of Aristotle and turned to the structural science of Plato, so we are probably being forced in our concepts to abandon the atomic materialism of Democritus and to turn to the ideas of symmetry in the philosophy of Plato. Once again we would be returning to the very old tradition. But, as I said earlier, such changes are extremely difficult. Even with the change many complicated details will have to be worked out, both experimentally and theoretically, the elementary particle physics. But I do not believe that there will be any spectacular break-through, apart from the change in the concepts.....”

ବିଜ୍ଞାନର ବହୁବିଧ ପର୍ଯ୍ୟାୟର ଉନ୍ନତି ଘଟାଇବାବେଳେ ମନୁଷ୍ୟ ନିଜକୁ ନିଜେ ଚିହ୍ନି ପାରୁଥିବା କୌଣସି ଜାଣିବାକୁ ଆଗ୍ରହ ହୋଇ ନଥିବାରୁ ସାପେକ୍ଷ ବହୁବିଧ ଅସୁବିଧାର ସମ୍ମୁଖୀନ ହେଉଛି । ଏବେ ଅତ୍ୟନ୍ତ ସ୍ପଷ୍ଟ ଅନୁଭୂତି (Extrasensory perception) ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଗବେଷଣା ଜନମାନସରେ ଚମତ୍କାର ସୃଷ୍ଟି କରୁଛି ।

* The Great Tradition : End of an Epoch. By Werner Heisenberg : Encounter, March 1975

ଏହି ଗବେଷଣାକୁ ଯେପରି ସମୃଦ୍ଧ କରାଯାଉଛି, ତତ୍ତ୍ୱନିତ 'ଚେତନ-
ବଳ'କୁ (Psychic force) ବଳର ଅନ୍ୟତମ ରୂପ ଭାବରେ
ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରାଯିବା ଅବାନ୍ତର ବୋଧ ହେଉନାହିଁ । ପଦାର୍ଥବିଜ୍ଞାନମାନେ
ବଳର ଚତୁର୍ବିଧ ରୂପ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଆମକୁ ଅବଗତ କରାଇ ପାରିଛନ୍ତି ।
ଯଦି ମନୁଷ୍ୟର ଚେତନ ଶକ୍ତିକୁ ବଳର ପଞ୍ଚମ ରୂପଭାବରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠା
କରାଯିବା ସମ୍ଭବ ହୁଏ ଏବଂ ଏହି ବଳ ଅନ୍ୟ ବସ୍ତୁ ଉପରେ କେଉଁ
ପ୍ରକାର ପ୍ରଭାବ ବିସ୍ତାର କରୁଛି, ତତ୍ତ୍ୱସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଶିକ୍ଷାକରଣ ଆମର
ହସ୍ତଗତ ହୋଇଯାଏ, ତାହାହେଲେ ତାର ସୁଦୂରପ୍ରସାର ପ୍ରଭାବ
ସମ୍ପର୍କରେ ଆମେ ବର୍ତ୍ତମାନ କଲ୍ପନା କରି ପାରିବା କି ?

ମନୁଷ୍ୟ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଅଧ୍ୟୟନ ଓ ଅନୁଶୀଳନ କ୍ଷେତ୍ରରେ ବ୍ୟାପକ
ଅଭିବୃଦ୍ଧି ସଂଘଟିତ ହୋଇଛି । ଏ ସମ୍ପର୍କୀୟ ଗବେଷଣାର
ଉତ୍ତରୋତ୍ତର ସମୃଦ୍ଧି ଫାଳ୍ଗ ହେବାଦ୍ୱାରା ବ୍ୟବହାରିକ କ୍ଷେତ୍ରରେ
ମାନସିକ ବିକୃତିର ଶିକ୍ଷା ପାଇଁ ଅଭିନବ ଉପାୟ ଆବିଷ୍କୃତ
ହୋଇଛି । ଶିକ୍ଷାଦାନ ପଦ୍ଧତି, ଶାସନଗତ ବ୍ୟବସ୍ଥା, ବିଜ୍ଞାନ
ମାଧ୍ୟମରେ ବ୍ୟବସାୟର ଅନ୍ତରାଳ ପ୍ରଭୃତି ବହୁବିଧ କ୍ଷେତ୍ରରେ ମନ-
ସ୍ତାତ୍ତ୍ୱିକ ଗବେଷଣା ପ୍ରସ୍ତୁତ ଫଳଗୁଡ଼ିକୁ ବିବିଧ ଭାବରେ ପ୍ରୟୋଗ
କରାଯାଉଥିବାରୁ ଏବଂ କ୍ଷେତ୍ରରେ ପୂର୍ବାପେକ୍ଷା ଅଧିକ ସୁଫଳ ମିଳୁଛି ।
ଶିଳ୍ପସମୃଦ୍ଧ ଶାସ୍ତ୍ରଗୁଡ଼ିକରେ ମନୁଷ୍ୟର ଅର୍ଥଲେଖ ପ୍ରମୋଦୁତ୍ତୀ ତାକୁ
ଯେପରି କର୍ମପ୍ରବଣ କରାଇବାର ପରିଣତି ହରୁପ ବହୁବିଧ ସାମାଜିକ
ବିଶୃଙ୍ଖଳା ଦେଖାଯାଉଛି, ଅନ୍ତରାତ୍ମ ସନ୍ତୁଷ୍ଟ କର୍ମପ୍ରବଣ ମନୁଷ୍ୟ
ବିଶ୍ରାମକାଳୀନ ମୁହୂର୍ତ୍ତଗୁଡ଼ିକୁ ଅର୍ଥବଳରେ ଯେପରି ବିଭିନ୍ନଭାବରେ
ବିତାଉଛି, ସୁବ୍ୟବସ୍ଥାୟ ନିଜ ନିଜର ପୈରୂପ ଓ ଆତ୍ମବୃଦ୍ଧିକୁ
ବିଜ୍ଞାପିତ କରାଇବା ପାଇଁ ବହୁବିଧ ସାମାଜିକ କାର୍ଯ୍ୟରେ ଆତ୍ମନିୟୋଗ
କରିବାକୁ ଯେପରି ଆଗ୍ରହ ହେଉଛନ୍ତି, ଜନସାଧାରଣ ଜାଲ୍, ଜୁଆ-

ଶ୍ରେଷ୍ଠ, ଧର୍ମଶାସ୍ତ୍ର ପ୍ରଭୃତି ଅଧ୍ୟାତ୍ମିକ କାର୍ଯ୍ୟଗୁଡ଼ିକର ପ୍ରସାର ଯୋଗୁଁ ଯେପରି ବିପର୍ଯ୍ୟୟ ଜୀବନ ଯାପନ କରୁଛନ୍ତି, ସେହି ସମସ୍ତ ଜଟିଳ ସମସ୍ୟାଗୁଡ଼ିକର ମନସ୍ତାତ୍ତ୍ୱିକ ବିଶ୍ଳେଷଣ କରାଯାଉଛି । ସମାଜ ବିଜ୍ଞାନ-ମାନଙ୍କ ବିଶ୍ଳେଷଣର ଫଳସ୍ୱରୂପ ଯେଉଁ ତଥ୍ୟ ପ୍ରକାଶିତ ହୋଇଛି, ତାହା ସମାଜର ବଡ଼ପଣ୍ଡାମାନଙ୍କୁ ଓ ଶାସକବର୍ଗଙ୍କୁ ସେସବୁର ବିସ୍ମୃତ ପ୍ରତିକାରମୂଳକ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଗ୍ରହଣ କରିବାକୁ ବାଟ ବଢାଇ ଦେଉଛି । ଉଦାହରଣ ସ୍ୱରୂପ, ଗୋଟିଏ ମାସ ମଧ୍ୟରେ ଯୁକ୍ତରାଷ୍ଟ୍ର ଆମେରିକାର ରାଷ୍ଟ୍ରପତି ଜେନରାଲ୍ ଫୋର୍ଡ୍‌ଙ୍କୁ ଦୁଇଜଣ ନାରୀ ଗୋଟିଏ ମାସ ମଧ୍ୟରେ ବନ୍ଦୁକ ଗୁଳିରେ ହତ୍ୟା କରିବାକୁ ଉଦ୍ୟମ କରୁଛନ୍ତି ; ସୌଭାଗ୍ୟବଶତଃ ସେ ଅବଶ୍ୟ ଏହି ଦୁର୍ଘଟଣା କବଳରୁ ନିଜକୁ ରକ୍ଷା କରିପାରିଛନ୍ତି । ସମ୍ବାଦପତ୍ରମାନଙ୍କରେ ଏପରି ଅମାନୁଷ୍ଟିକ କାଣ୍ଡ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଯାବତ୍ତତ୍ତ୍ୱ ତଥ୍ୟ ପ୍ରକାଶିତ ହୋଇଛି । ଏଗୁଡ଼ିକୁ ପାଠ କରିବା ପରେ ଜଣାପଡୁଛି ଯେ ଯୁକ୍ତରାଷ୍ଟ୍ର ଆମେରିକାରେ ବହୁ ଯୁବକ ଯୁବତୀ ସମାଜଠାରୁ ଦୂରେଇ ରହିବାକୁ ଏକ ଗୋଇନା ସଂସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକୁ ଗଠନ କରି ନିଜ ଇଚ୍ଛାମୁତାବକ ସମାଜର ଅନ୍ୟ ସାଧନ କରିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କଲାଇଛନ୍ତି । ଏହିସବୁ ଘଟଣାକୁ ଉପଲକ୍ଷ କରି ନିଉହାମ୍ପ୍-ସାୟାର୍ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟର ସମାଜ ବିଜ୍ଞାନ ବିଭାଗର ମୁଖ୍ୟ ଅଧ୍ୟାପକ ଯଥାର୍ଥରେ ନିମ୍ନଲିଖିତ ମନ୍ତବ୍ୟ ପ୍ରକାଶ କରୁଛନ୍ତି । ସେ କହିଛନ୍ତି, 7

“ The competitive, increasingly computerized and mechanized nature of U. S. society is creating more and more lost and purposeless people. To a degree those conditions exist in industrialised nations. But in U. S. they are

specially intense and combined with particularly human elements that have become clichés : the loosening of many moral and social restraints and all kinds of behaviour in an increasingly lax society; the decline of tradition and the breakdown of the family; the mobility of American life that so often turns into rootlessness; the U. S. frontier culture of violence and its still lingering love affair with guns—the litany can go on and on. But finally the problem of why the U. S. has so many kooks, and the lack of any final answer, may come down to a dilemma inherent in freedom. The Bill of Rights and the U. S. promise of 'liberty for all', habeas corpus and the presumption of innocence until proven guilty, all mean freedom for the sick as well as the hale, until a criminal fantasy is acted upon or a mental illness unmistakably manifest".

ଏହି ମନବ୍ୟବସ୍ଥା ଆମେ ଧୃଷ୍ଟାନ୍ତବରେ ଜାଣିପାରୁଛୁ ଯେ କ୍ଷମ-ସମୃଦ୍ଧିସହ ତାଳ ମିଳାଇ ସମାଜ ବିଜ୍ଞାନର ସମୃଦ୍ଧି ସାଧନ ହୋଇ ନଥିବାରୁ ମୁକ୍ତସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଆନ୍ଦୋଳନର ସାମାଜିକ ଜୀବନରେ ନୈତିକ ଅଧଃପତନ ପରିଲକ୍ଷିତ ହେଉଛି । ବିଳମ୍ବରେ ଅବଶ୍ୟ ସେ ଦେଶର ସମାଜ ବିଜ୍ଞାନମାନେ ଏହାର ପ୍ରତିକାର ପାଇଁ ଚେଷ୍ଟା ଚଳାଇଲେଣି । ମନସ୍ତାତ୍ତ୍ୱିକ ବିଶ୍ଳେଷଣ ଓ ଚିତ୍ତପର୍ଯ୍ୟବେକ୍ଷଣ ପ୍ରତିକାରମୁଳକ ବ୍ୟବସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକୁ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରିବାକୁ ସେ ଦେଶର ବିଜ୍ଞ ଜନସମାଜ

ଓ ସରଳାସ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ବଶେଷ ଆଗ୍ରହ ହେଲେଣି । ଏ ଦିଗରେ ଅଧିକ ପ୍ରଯତ୍ନ କରାଗଲେ ସମାଜର ସବୁ ଶ୍ରେଣୀର ଲୋକମାନଙ୍କ ଚେତନାର ଉନ୍ନତ ଘଟିବାର ଫଳସ୍ୱରୂପ ଜନସାଧାରଣ ନିଜ ସାମାଜିକ ଚଳଣୀର ମାର୍ଗକୁ ବଦଳାଇ ଦେଇ ସମାଜରୁ ସରୁପ୍ରକାର ବିଶୁଦ୍ଧିଲା ଦୂର କରିପାରିବେ । ଏହି ଦୃଷ୍ଟାନ୍ତଟି ଆମକୁ ଶୁଷ୍କଭାବରେ ଦର୍ଶାଇ ପାରୁଛି ଯେ ବିଜ୍ଞାନ ଓ ବୈଦ୍ୟୁତିକ ଖବର ଅଗ୍ରଗତି ସହ ତାଳ ମିଳାଇ ସମାଜ ବିଜ୍ଞାନମାନଙ୍କ ନିରବଚ୍ଛିନ୍ନ ଗବେଷଣାର ଅବଦାନ-ଗୁଡ଼ିକୁ ସାମାଜିକ କ୍ଷେତ୍ରରେ ବ୍ୟବହାର କରିବା ପାଇଁ ନିଶ୍ଚିତ, ଭବିଷ୍ୟତରେ ଆଉ ଏପରି ଅବାଞ୍ଛିତ ପରିସ୍ଥିତି ସୃଷ୍ଟି ହେବାର ଅବକାଶ ରହିବ ନାହିଁ । ଚିକାଗୋର ଶୁଷ୍କଗୁଡ଼ିକ ପ୍ରଥମରୁ ଏପରି କର୍ମପଦ୍ଧତି ଅନୁସରଣ କରିବା ପାଇଁ ଏ ରୂପ ଦୃଷ୍ଟାନ୍ତରୁ ଯଥେଷ୍ଟ ଶିକ୍ଷା ମିଳୁଛି ।

ଆମର ଜୀବ ବିଜ୍ଞାନର ସମୃଦ୍ଧି ସାଧନ ପାଇଁ 'ପଦାର୍ଥବିଜ୍ଞାନ, ରସାୟନବିଦ୍ୟା, ଜୀବବିଜ୍ଞାନ ଓ ଚିକିତ୍ସକମାନେ ଯେଉଁ ପ୍ରକାର ସଫଳତା ଉଦ୍ୟମ ଚଳାଇଛନ୍ତି, ତାର ଆଦର୍ଶ ବହୁପୁରୁଷ ପ୍ରଦତ୍ତ ହୋଇଛି । ଏ ରୂପ ଗବେଷଣାର ଫଳସ୍ୱରୂପ ମନୁଷ୍ୟ ଚିକିତ୍ସା ବିଜ୍ଞାନର ସମୃଦ୍ଧି ସାଧନ ପାଇଁ ଯେପରି ପଦକ୍ଷେପ ଗ୍ରହଣ କରିଛି, ଚିକିତ୍ସକ ତାର ପରମାୟୁ ଯଥେଷ୍ଟ ଅଧିକ ବଢ଼ିଯିବ । ପୁଣି ବହୁଧା ବଢ଼ିବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ମନୁଷ୍ୟର କର୍ମପ୍ରବଣତା ଓ ତାର ବାହ୍ୟ ରୂପ ଯେପରି ଅକ୍ଷୁନ୍ନ ରହିବ, ସେଥିପାଇଁ ମଧ୍ୟ ଗବେଷଣା ପରିଶ୍ରମିତ ହେଲେଣି । ଶରୀରର ଆଭ୍ୟନ୍ତରୀଣ ଜୈବିକ ପ୍ରକ୍ରିୟାର ରହସ୍ୟ ଭେଦ କରିବାକୁ ସେ କାଳ-କ୍ରମେ ସମର୍ଥ ହୋଇଛି । ଦାୟାଦଳ ସ୍ତରରେ ଶରୀରରେ ଦେଖାଯାଉଥିବା ବହୁବିଧ ବ୍ୟାଧି କିପରି ନିଜକୁ ରକ୍ଷା କରିବା ପାଇଁ, ଅଙ୍ଗାଙ୍ଗୁଳ ପରି ଶଲ୍ୟ ଚିକିତ୍ସାକୁ ସଫଳ କରିବା ପାଇଁ, ବହୁବିଧ ମାନସିକ ବିକୃତିକୁ

ଆରୋଗ୍ୟ କରିବା ପାଇଁ, କୃତ୍ରିମ ପ୍ରଜନନ ପ୍ରକ୍ରିୟାକୁ ସଫଳ କରିବା ପାଇଁ ତଥା ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ବହୁବିଧ ଜଟିଳ ସମସ୍ୟାର ସମାଧାନ ପାଇଁ ବର୍ତ୍ତମାନ ବହୁମୁଖୀ ଗବେଷଣା ଚାଲିଛି । କ୍ୟାନ୍ସର ବା କର୍କଟରୋଗ ଭଳି ଗୋଟିଏ ବ୍ୟାଧି ବର୍ତ୍ତମାନ ଜନମାନସରେ ଯେପରି ଆତଙ୍କ ସୃଷ୍ଟି କରିଛି, ତାହାର ନିରାକରଣ ତଥା ଉପଶମ ପାଇଁ ବର୍ତ୍ତମାନ ଭାରତୀୟ ଆଧାରତ ଗବେଷଣାରେ ଉଲ୍ଲେଖନୀୟ ଅଗ୍ରଗତି ସାଧିତ ହେଲାଣି । ବହୁବିଧ ଅଭିନବ ଧରଣର ବ୍ୟାକ୍ଟେରିଆ ଓ ଭାଇରସ୍ ସୃଷ୍ଟି କରି ପରିବେଶକୁ ନିର୍ମଳ ରଖିବା ପାଇଁ ଯେଉଁ ଗବେଷଣା ଚାଲିଛି, ସେଥିରେ ମଧ୍ୟ ବୈଜ୍ଞାନିକମାନେ ଆଶିକ ସଫଳତା ହାସଲ କଲେଣି । ଏପରି ବହୁମୁଖୀ ଗବେଷଣାର ସାଫଲ୍ୟ ଭବିଷ୍ୟତରେ ଜନସମାଜ ଉପରେ କେଉଁ ପ୍ରକାର ସୁଦୂରପ୍ରସାଂସ୍ ପ୍ରଭାବ ବିସ୍ତାର କରିବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ତାର ସାମାଜିକ ତଳଣିର ମାର୍ଗକୁ ବଦଳାଇ ପାରିବ, ତତ୍ସମ୍ଭାବିୟ ସୂଚନା ଆଜିକୁ ଯୋଗାଇଦେବା ସମ୍ଭବ ନୁହେଁ ।

ଜୈବିକ ବସ୍ତୁଗୁଡ଼ିକର ଅଭାବ ଦୂର କରିବା ପାଇଁ ମନୁଷ୍ୟ ବର୍ତ୍ତମାନ ରାସାୟନିକ ସଂଶ୍ଳେଷଣ ପଦ୍ଧତି ଅବଲମ୍ବନରେ କୃତ୍ରିମ ବସ୍ତୁଗୁଡ଼ିକୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରୁଛି । ଯେଉଁ ଅତ୍ୟାବଶ୍ୟକ ବସ୍ତୁଗୁଡ଼ିକ ଦୁଷ୍ପ୍ରାପ୍ୟ ହୋଇଯିବାର ଲକ୍ଷ୍ୟ କରାଯାଉଛି, ସେଗୁଡ଼ିକର ରୂପାନ୍ତ ପୂରଣ ପାଇଁ ସେ ପରୀକ୍ଷାଗାରରେ ଚନ୍ଦ୍ରନୂରୁପ କୃତ୍ରିମ ବସ୍ତୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିପାରୁଛି । ପ୍ରକୃତିଲବ୍ଧ ଜଟିଳ ବସ୍ତୁଗୁଡ଼ିକର ଆଗବିକ ଗଠନ ସମ୍ପର୍କରେ ସଠିକ ତଥ୍ୟ ମୁଗ୍ଧ କରିବା ପାଇଁ ସେ ବିଚକ୍ଷଣ କୌଶଳଗୁଡ଼ିକର ସାହାଯ୍ୟ ନେଉଛି । ହଜାର ହଜାର ପରମାଣୁର ସମ୍ମିଳନ ଫଳରେ ଗଠିତ ଜଟିଳ ପ୍ରୋଟିନ୍ ଅଣୁଗୁଡ଼ିକର ଗଠନ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ସେ ବର୍ତ୍ତମାନ ସଠିକ ତଥ୍ୟ ସଂଗ୍ରହ କରିପାରୁଛି । ଏପରି ତଥ୍ୟ ଆଦାୟ କରିବା ପରେ ସେ ପରୀକ୍ଷାଗାରରେ ଏଗୁଡ଼ିକୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିପାରୁଛି ।

ଏହି ଗବେଷଣା ବର୍ତ୍ତମାନ ଯେଉଁଠି ଲ୍ଘୁନିତ ବେଗରେ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ହେଉଛି, ତତ୍ତ୍ଵନିତ ଭବିଷ୍ୟତରେ ମନୁଷ୍ୟ ରହିବା ଅନୁଯାୟୀ ସମସ୍ତ ପ୍ରକାର ଜୈବିକ ବସ୍ତୁଗୁଡ଼ିକୁ ଗବେଷଣାଗାରରେ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିପାରିବ ବୋଲି ଆଶା କରାଯାଉଛି ।

ଶକ୍ତି ସମସ୍ୟା ନିକଟ ଭବିଷ୍ୟତରେ, ଅର୍ଥାତ୍ ବର୍ଷ ଶତାବ୍ଦୀ ଶେଷ ହେବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପ୍ରଚଳିତ ସଭ୍ୟତାର ପ୍ରଗତି ପଥରେ ସେ ଅନ୍ତରାୟ ସୃଷ୍ଟି କରିବ ନାହିଁ, ତତ୍ତ୍ଵମୁକ୍ତି ବର୍ଣ୍ଣନା ପୂର୍ବରୁ ପ୍ରଦତ୍ତ ହୋଇଛି । ଇତ୍ୟାଦିରେ ଯଦି ହାଲୁକା ପରମାଣୁର ସଂଯୋଜନ ଯୋଗୁଁ ନିୟନ୍ତ୍ରିତ ପରମାଣୁ ଶକ୍ତି ଉତ୍ପାଦନ, ଭୂମାପୀୟ ଶକ୍ତି (geothermal energy), ପରିତ୍ୟକ୍ତ ବସ୍ତୁଗୁଡ଼ିକରୁ ସୁଲଭ ଭାବରେ ରସାୟନିକ ଶକ୍ତି ଆଦାୟ କରିବାର ଉଦ୍ୟମ, ଯୌର-ଶକ୍ତି ଓ ଜୁଆର-ଶକ୍ତି ପ୍ରଭୃତି ଯୋଜନାଗୁଡ଼ିକୁ ବ୍ୟବସାୟିକ ଭିତ୍ତିରେ କାର୍ଯ୍ୟରେ ପରିଣତ କରିବା ସମ୍ଭବ ହୁଏ, ତାହାହେଲେ ଏକବର୍ଷ ଶତାବ୍ଦୀର ମଧ୍ୟଭାଗ ବେଳକୁ ଶକ୍ତି ଅନାଟନ ସମସ୍ୟା ସମ୍ଭବତଃ ଆଉ ମନୁଷ୍ୟକୁ ଉଦ୍‌ବିଗ୍ନ କରି ପକାଇବ ନାହିଁ । ସେ ଉଲ୍ଲିଖିତ ଗବେଷଣାଗୁଡ଼ିକର ସାଫଲ୍ୟ ଯୋଗୁଁ ବ୍ୟବହାରିକ କ୍ଷେତ୍ରରେ ପ୍ରୟୋଗ କରିବା ପାଇଁ ଯେଉଁ ନୂତନ କୌଶଳଗୁଡ଼ିକୁ ଆବିଷ୍କାର କରିଥିବ, ସେଗୁଡ଼ିକର ବାସ୍ତବ ରୂପାୟନ ପାଇଁ ଶକ୍ତିର ଅନ୍ତର ଘଟିବ ନାହିଁ ।

ଭବିଷ୍ୟତ ବଂଶଧରମାନଙ୍କର ଶୁଭ ମନାସୁଥିବା ମନୁଷ୍ୟ ଏପରି ପ୍ରଶଂସନୀୟ କାର୍ଯ୍ୟଗୁଡ଼ିକରେ ଆତ୍ମନିୟୋଗ କରିଥିବା ବେଳେ ଆମେ ଭବିଷ୍ୟତକୁ ଅନିଶ୍ଚିତ ମନେ କରି କାହିଁକି ଏତେ ଉଦ୍‌ବିଗ୍ନ ହୋଇ ପଡ଼ୁଛୁ ? ଏ ପ୍ରଶ୍ନର ଉତ୍ତର ଅବଶ୍ୟ ପୂର୍ବରୁ ପ୍ରଦତ୍ତ ହୋଇଛି । ଏଠାରେ ଏ ବିଷୟରେ ଆଉ ଧରେ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯିବାର କାରଣ ହେଉଛି ଯେ ମନୁଷ୍ୟ ନିଜର ଭବିଷ୍ୟତକୁ ସୁଖମୟ କରିବା ପାଇଁ

ଦାୟିତ୍ବସମ୍ପନ୍ନ ଛାତ୍ରପ୍ରଜା ବ୍ୟକ୍ତିଗଣରେ ଏବେ ସମୟ ଯୈର୍ବଧର ଅପେକ୍ଷା କରପାରବ କି ? ତା ହାତରେ ବର୍ତ୍ତମାନ ଯେଉଁ ଧ୍ୟ-
 ଘଟାଇବାର ମାରଣାସ୍ତ୍ରଗୁଡ଼ିକ ରହିଛି, ସେଗୁଡ଼ିକୁ ଯଦି ସେ
 କୌଣସି ପ୍ରକାର ପରିସ୍ଥିତିର ଚାଡ଼ିନାରେ ବ୍ୟବହାର କରେ,
 ତାହାହେଲେ ଏପରି କର୍ମପ୍ରବଣତାର ସାର୍ଥକତା କେଉଁଠି ? ପୃଥିବୀର
 ସାମଗ୍ରିକ ସାମାଜିକ ଚିନ୍ତା ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଜ୍ଞାନ ଅର୍ଜନ ନ କର ପ୍ରତ୍ୟେକ
 ରାଷ୍ଟ୍ରର ଜନସାଧାରଣ କେବଳ ଆତ୍ମକେନ୍ଦ୍ରିକ ମନୋଭାବର ବଶବର୍ତ୍ତୀ
 ହେବାଦ୍ୱାରା ‘ଥୁଲ୍‌ବାଲ୍’ ଦେଶମାନଙ୍କରେ ଯେଉଁ ପ୍ରକାର ଉଚ୍ଛ୍ୱାସଜଳତା
 ଦେଖାଯାଉଛି ଏବଂ ‘ନଥୁଲ୍‌ବାଲ୍’ ଦେଶଗୁଡ଼ିକ ଯେପରି ଉଚ୍ଛ୍ୱାସ
 ଦାଉଦ୍ୱାରା ଯୋଗୁଁ ନିଷ୍ପେଷିତ ହୋଇଯାଉଛନ୍ତି, ତତ୍ତ୍ୱନିତ ଉତ୍ତୁଳିତ୍ୱବା
 ଅଶାନ୍ତି ଓ ବିଦ୍ରୋହ ସମ୍ପର୍କୀୟ ଚିନ୍ତା ପ୍ରବୃତ୍ତି ପରିବେଷିତ ହୋଇଛି ।
 ବିଜ୍ଞାନ ଓ ବୈଷୟିକ ବିଦ୍ୟାର ଭବନମୃତ ଅଭିବୃଦ୍ଧି, ମୁଷ୍ଟିମୟ
 ବିଭବଶାଳୀ ରାଷ୍ଟ୍ରଗୁଡ଼ିକରେ ଏଗୁଡ଼ିକର ଉପଯୋଗ ହେତୁ ଉତ୍ତୁଳିତ୍ୱବା
 ସାମାଜିକ ବିଶ୍ୱାସନା ତଥା ସ୍ୱାର୍ଥକେନ୍ଦ୍ରିକ କର୍ମପ୍ରବଣତା, ଅଧିକାଂଶ
 ରାଷ୍ଟ୍ରଗୁଡ଼ିକରେ ପୂର୍ଣ୍ଣିର ଅଭାବ ଯୋଗୁଁ ଦେଖାଯାଉଥିବା ଉଚ୍ଛ୍ୱାସ
 ଦାଉଦ୍ୱାରା, ପ୍ରଳୟଙ୍କଣ ମାରଣାସ୍ତ୍ରଗୁଡ଼ିକର ବିଶ୍ୱସିକା; ପୁଣି ବିଜ୍ଞାନ
 ଓ ବୈଷୟିକ ବିଦ୍ୟା ବିନିମୟରେ ମନୁଷ୍ୟ ଜାତିର ସାମୁହିକ କଲ୍ୟାଣ
 ପାଇଁ ଆବଶ୍ୟକ କରାଯାଉଥିବା କୌଶଳ — ଏହି ସମସ୍ତ ପରସ୍ପରର
 ବିରୋଧାତ୍ମକ ଘଟଣା ମନୁଷ୍ୟକୁ ବିଭ୍ରାନ୍ତ ତଥା ବିଚଳିତ କରି
 ପକାଉଛି । ମାନବୀୟ ଇତିହାସର ଏହି ସନ୍ଦିଗ୍ଧରେ ପୃଥିବୀରେ
 ସବୁଠାରୁ ଚିନ୍ତାଶୀଳ ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ କ’ଣ ? ଏପରି ପ୍ରଶ୍ନର
 ଉତ୍ତର ଏହି ପୁସ୍ତକରେ ପ୍ରବୃତ୍ତି ଯେପରିଭାବରେ ଦର୍ଶାଇ ଦିଆ-
 ଯାଇଛି, ତାର ସାର୍ଥକତା ବର୍ତ୍ତମାନ ଉପଲବ୍ଧ ହେଉନାହିଁ କି ?

ପଦର

ପୃଥିବୀର କେତେକ ଦେଶରେ ଏପରି ଲୋକ ଅଛନ୍ତି, ଯେଉଁମାନେ ଶିକ୍ଷିତ ହୋଇଥିଲେ ମଧ୍ୟ ପଲ୍ଲବଗ୍ରାସ୍ତବାର ବଶବର୍ତ୍ତୀ ହୋଇ ବହୁ ଉତ୍କଟ ଚନ୍ଦ୍ରାଧାରର ପ୍ରସାର ଘଟାନ୍ତି । ଏପରି ମନୋଭାବ ଅବଶ୍ୟ ସେମାନଙ୍କୁ ଆତ୍ମ ସନ୍ତୋଷ ଯୋଗାଇଥାଏ; ମାତ୍ର ଏତଦ୍ୱାରା ଜନମତ ଅଘାତା ବିଭ୍ରାନ୍ତ ଓ କୁପଥଗାମୀ ହୋଇଯାଏ । ଏ ଘଟଣାଟି ଏଠାରେ ଉଲ୍ଲେଖ କରିବାର ତାତ୍ପର୍ଯ୍ୟ ହେଉଛି ଯେ ବର୍ତ୍ତମାନ କେତେକ ପଲ୍ଲବଗ୍ରାସୀ ବ୍ୟକ୍ତି ମହାକାଶବିଜ୍ଞାନର ଅଭିବୃଦ୍ଧିକୁ ମାନବଜାତିର ଶାଣକର୍ତ୍ତା ରୂପେ ବିବରୁଛନ୍ତି । ସେମାନେ ପ୍ରବୃତ୍ତ ଚଳାଇଛନ୍ତି ଯେ ଯଦି ପୃଥିବୀରେ ଖାଦ୍ୟାଭାବ ଓ ଶକ୍ତିଅନାଟନ ସମସ୍ୟା ଉତ୍କଟ ଆକାର ଧାରଣ କରେ ଏବଂ ଜନସଂଖ୍ୟାରେ ବୃଦ୍ଧି ଯୋଗୁଁ ପୃଥିବୀରେ ସ୍ଥାନାନ୍ତର ଘଟେ, ତାହାହେଲେ ପୃଥିବୀର ଅଧିବାସୀମାନଙ୍କୁ ଚନ୍ଦ୍ରପୃଷ୍ଠକୁ ବା ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଗ୍ରହପୃଷ୍ଠକୁ ନିଆଯାଇ ପାରିବ । ଅବଶ୍ୟ, ବର୍ତ୍ତମାନ ଅପେକ୍ଷାକୃତ ଅଳ୍ପ ଖର୍ଚ୍ଚରେ ମହାକାଶ ପର୍ଯ୍ୟଟନ ପାଇଁ ସୁବିଧା ସୃଷ୍ଟି କରିବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ସହୁ ଯାନ ଓ ମହାକାଶ ଷ୍ଟେସନ୍‌ଗୁଡ଼ିକୁ ନିର୍ମାଣ କରାଯାଉଛି । ସମ୍ଭବତଃ ଅତି କମ୍‌ରେ ଆଉ ପରୁଷ ବର୍ଷ ପରେ ମନୁଷ୍ୟ ବିମାନରେ ବସି ଦେଶାନ୍ତର ଯାତ୍ରା କଲଭଳି ମହାକାଶ ଯାନରେ ବସି ଚନ୍ଦ୍ରପୃଷ୍ଠକୁ ଚାଲିଯାଇ ପାରିବ । ଅନ୍ୟ ଗ୍ରହରେ ପଦାର୍ପଣ କରିବାର ଆଶାକୁ ବାସ୍ତବ ରୂପାୟନ ଦେବାଲାଗି ମଧ୍ୟ ସେ ପ୍ରଶଂସନୀୟ ପଦକ୍ଷେପ ଗ୍ରହଣ କଲୁଣି । ବର୍ତ୍ତମାନ ଯାହା ଜଣା ପଡୁଛି, ସେ ଚନ୍ଦ୍ରପୃଷ୍ଠକୁ ମୁଣ୍ଡିମେସ୍ ବିଶେଷଜ୍ଞ ଓ କାରିଗରମାନଙ୍କ ବାସଯୋଗ୍ୟ କରାଇ ସେଠାରେ ଉଲ୍ଲତଧରଣର ବୈଜ୍ଞାନିକ ଗବେଷଣା ଚଳାଇବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରିବ କିମ୍ବା ସେଠାରେ ଥିବା ପ୍ରାକୃତିକ ବିଭବକୁ ଅଣିବା ପାଇଁ ଯନ୍ତ୍ରଣାଳ ହେବ । ଚନ୍ଦ୍ରପୃଷ୍ଠକୁ

ବାସଯୋଗ୍ୟ କରିବା ପାଇଁ ଓ ପରିବହନ ଦାୟିତ୍ବକୁ ସୁଲଭ କରିଦେଇ ପରିଗଣନା କରିବା ପାଇଁ ଯେତିକି ସମୟ ଲାଗିବ ଏବଂ ଏହିଗରେ ଯେତିକି ପୁଞ୍ଜି ବ୍ୟୟ କରିବାକୁ ହେବ ତଥା ଏପରି ବ୍ୟାପାରରେ ସଫଳତା ହାସଲ କରିବା ପାଇଁ ବୈଜ୍ଞାନିକ ଗବେଷଣା ଅବଲମ୍ବନରେ ତାକୁ ଯେପରି ପ୍ରସ୍ତୁତ ହେବାକୁ ପଡ଼ିବ, ସେକଥା ଚିନ୍ତାକଲ୍ ବେଳକୁ ପଲ୍ଲବପ୍ରାୟ ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କର ଉପରଠାଉଥିଲା ଅଭିମତ ହାସ୍ୟାନ୍ତର ବୋଧ ହେଉଛି । ଯଦି ଆମେ ଧରଣୀ ବକ୍ଷରେ ସୁସ୍ପଷ୍ଟ ଜନସମାଜ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରିବା ପାଇଁ ସମର୍ଥ ହେଉ ଏବଂ ସମସ୍ତେ ସୁଖ ଶାନ୍ତିରେ ଅନୁ୍ୟନ ଏକତ୍ର ବର୍ଷ ଚଳିବାର ସୁବିଧା ପାଆନ୍ତି, ତାହାହେଲେ ଆମ ବଂଧୁରମାନେ ଏପରି କାର୍ଯ୍ୟରେ ଆତ୍ମ-ନିୟୋଗ କରିବାକୁ ଯତ୍ନଶୀଳ ହେବେ; ଏପରିକି ସୁଦୂର ଭବିଷ୍ୟତରେ ଯଦି ଭୂତାତ୍ମିକ କାରଣ ଯୋଗୁଁ ପୃଥିବୀ ମନୁଷ୍ୟର ବାସଯୋଗ୍ୟ ନ ହୁଏ, ତାହାହେଲେ ମନୁଷ୍ୟ ସେତେବେଳକୁ ନିଜ ବାସସ୍ଥଳୀ ପରିଚାଳନା କରି ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଗ୍ରହକୁ ନିଜର ବାସସ୍ଥଳୀ ରୂପେ ଆଦାନ ନେଇଥିବ ।

ସଂପ୍ରତି ପ୍ରତ୍ୟେକ ସମାଜ ଯତେତନ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ହେଉଛି ମାନବ ଜାତିର ସାମୁହିକ ଚେତନାର ଉତ୍ତରଣ ଘଟାଇବା ପାଇଁ ଯତ୍ନଶୀଳ ହେବା । ଏହିଗରେ ସୃଷ୍ଟିଶୀଳ ପ୍ରତିଭାସମ୍ପନ୍ନ ବୈଜ୍ଞାନିକମାନଙ୍କର ଗୁରୁ ଦାୟିତ୍ବ ରହିଛି । ସେମାନେ ଯଦି ସ୍ୱୋଭାବିତ ଚିନ୍ତାଗୁଡ଼ିକର ତାତ୍ପର୍ଯ୍ୟ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଜାତବ୍ୟ ତଥ୍ୟରୁ ପରିବେଷଣ କରନ୍ତି, ତାହାହେଲେ ଏ ରୂପ ଜ୍ଞାନର ବହୁଳ ପ୍ରସାର ଘଟାଇବା ପାଇଁ ଯୋଗାଯୋଗ ମାଧ୍ୟମର ଅଭାବ ଘଟିବ ନାହିଁ । ପୃଥିବୀର ସର୍ବସମସ୍ତେ ବିଜ୍ଞାନର ଅବଦାନଗୁଡ଼ିକ ସମ୍ପର୍କରେ ଜ୍ଞାନ ଅର୍ଜନ କରିବା ଦ୍ୱାରା ତନ୍ମଧ୍ୟରୁ କେଉଁଗୁଡ଼ିକୁ, କେଉଁଠାରେ କେତେ-

ବେଳେ ବ୍ୟାବହାରିକ କ୍ଷେତ୍ରରେ ପ୍ରୟୋଗ କରାଯିବ, ଚତୁଷମୂର୍ତ୍ତିୟ ଚିନ୍ତା କରିବାକୁ ଚିନ୍ତାଶୀଳ ବ୍ୟକ୍ତିମାନେ ସୁବିଧା ପାଇପାରିବେ । ବିଜ୍ଞାନ ଓ ବୈଷୟିକ ଜ୍ଞାନର ଅଗ୍ରଗତି ସହ ତାଳ ମିଳାଇ ସମାଜ ବିଜ୍ଞାନର ଅଗ୍ରଗତି ସାଧନ କରାଯିବା ଦ୍ଵାରା ପ୍ରତ୍ୟେକ ରାଷ୍ଟ୍ରର ସୁସମ୍ପଦ ବିକାଶ ସାଧିତ ହେବ । ଯେଉଁ ଅବଦାନଗୁଡ଼ିକୁ ବ୍ୟାବହାରିକ କ୍ଷେତ୍ରରେ ପ୍ରୟୋଗ କରିବା ଦ୍ଵାରା କୌଣସି ଦେଶର ଅନିଷ୍ଟ ଦୂରୀକାର ଆଜ୍ଞା ଉତ୍ପତ୍ତି ବା ଯାହାକୁ ବ୍ୟାବହାରିକ କ୍ଷେତ୍ରରେ ପ୍ରୟୋଗ କରିବା ପାଇଁ କୌଣସି ଦେଶର ନାଗରିକମାନେ ମାନସିକ ପ୍ରସ୍ତୁତି ଅର୍ଜନ କରି ନ ଥିବାର ଉପଲବ୍ଧ ହେବ ସେ ଦେଶରେ ସେପରି ଅବଦାନର ଅନୁଶୀଳନ ତଥା ବ୍ୟାବହାରିକ ଉପଯୋଗ ନ ଘଟାଇବା ପାଇଁ ଆଇନ୍‌ସ୍ଥଳ କଟକଣାଗୁଡ଼ିକୁ ଦୃଢ଼ ହସ୍ତରେ ଜାରି କରାଯିବ ।

ବୈଜ୍ଞାନିକ ଗବେଷଣାର ଫଳଗୁଡ଼ିକ ସମ୍ପର୍କରେ ଅବଗତ ହେବାଦ୍ଵାରା ଅନୁନ୍ନତ ତଥା ଅବହେଳିତ ରାଷ୍ଟ୍ରଗୁଡ଼ିକ ନିଜ ଦେଶର ବିକାଶ ସାଧନ ପାଇଁ ଯେପରି ଯତ୍ନଶୀଳ ହୋଇପାରିବେ, ଶିଳ୍ପୋନ୍ନତ ରାଷ୍ଟ୍ରଗୁଡ଼ିକର ଜନସାଧାରଣ ବିଜ୍ଞାନ ଓ ପ୍ରଯୁକ୍ତି ବିଦ୍ୟାର ଅବଦାନ-ଗୁଡ଼ିକୁ ଯଥାର୍ଥଭାବରେ ବିନିଯୋଗ କରି ପରିବେଶର ଦୁର୍ଘଟକରଣ କବଳରୁ ନିଜ ଦେଶକୁ ରକ୍ଷା କରିପାରିବେ । ଆମ ଦେଶ ପରି ଗୋଟିଏ ବିକାଶଶୀଳ ରାଷ୍ଟ୍ରର ସୁସମ୍ପଦ ବିକାଶ ପାଇଁ ବର୍ତ୍ତମାନ ଯେପରି ଉଦ୍ୟମ କରାଯାଉଛି, ଚତୁଷମୂର୍ତ୍ତିୟ ଯେଉଁ ବିବରଣୀ ଏହି ପୁସ୍ତକରେ ଅନ୍ୟ ପରିବେଷିତ ହୋଇଛି, ତାହା ଏହି ଉକ୍ତିର ଯଥାର୍ଥତା ପ୍ରତିପାଦନ କରୁନାହିଁ କି? ବର୍ତ୍ତମାନ ଶିଳ୍ପୋନ୍ନତ ରାଷ୍ଟ୍ର-ଗୁଡ଼ିକରେ ପରିବେଶର ଦୁର୍ଘଟକରଣକୁ ରୋକିବା ବିରୋଧରେ ଯେଉଁ ପ୍ରକାର ଉଦ୍ୟମ କରାଯାଉଛି ଏବଂ ସେ ଦେଶର ରାଷ୍ଟ୍ରନାୟକମାନେ ଏପରି ସମସ୍ୟାର ଗୁରୁତ୍ଵ ଯେପରି ଉପଲବ୍ଧ କଲେଣି, ତାର

ନମୁନା ଦର୍ଶାଇ ଦେବାଲାଗି ଏହିଆ ମହାଦେରେ ସବାପେକ୍ଷା
 ଶିଳ୍ପୋଦ୍ଭାବନା ଜାପାନ ଦେଶକୁ ଭଦ୍ରାଦୃଶୀ ରୂପେ ନିଆଯାଉ । ପ୍ରୟୁକ୍ତି
 ବିଦ୍ୟାର ବିବିଧତା ଉପଯୋଗ ବଳରେ କ୍ଷୁଦ୍ରାକୃତି ଜାପାନ ଦେଶ
 ଅନ୍ତର୍ଦ୍ଧୂୟ ବାଣିଜ୍ୟ କାରବାରରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ଅର୍ଜନ କରିଛି । ମାନ
 ବକାଶଶୀଳ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ରତା ସ୍ୱାଧୀନତା ପ୍ରାପ୍ତି ପରେ ନିଜ ନିଜ ଦେଶର
 ବକାଶ ପାଇଁ ସ୍ୱଜାତ ଭବ୍ୟତା ଚଳାଇବା ବେଳେ ଯେଉଁ ପ୍ରକାର
 ‘ଅର୍ଥନୈତିକ ଜାତୀୟତା’ (Economic Nationalism)
 ପ୍ରଦର୍ଶନ କରୁଛନ୍ତି, ତଳନିତ ସେ ଦେଶର ବାଣିଜ୍ୟ କାରବାର
 ଉପରେ ଅନ୍ତସ୍ତୟ ସୃଷ୍ଟି ହୋଇଛି । ସୁଣି, ଏକିବେଳକୁ ପରବେଶର
 ଦୁର୍ଘଟକରଣୀ ସେ ଦେଶର ଜନଜୀବନକୁ ବିପର୍ଯ୍ୟସ୍ତ କରିପକାଇଛି ।
 ତେଣୁ ଜାପାନ ଗନ୍ତାନ୍ତାୟକମାନେ ପ୍ରବନ୍ଧ ପାଶ୍ଚାତ୍ୟ ସଭ୍ୟତାକୁ
 ଅନୁକରଣ କରି କୌଣସିମନ୍ତ ଶିଳ୍ପକ୍ଷେତ୍ରର ଉତ୍ତମ ଅଭିବୃଦ୍ଧି
 ଘଟାଇବାକୁ ଆଉ ଭବିଷ୍ୟ ମଣୁନାହାନ୍ତି । ନିଜ ଦେଶର ପରମ୍ପରାକୁ
 ଉଦ୍ଧରି କରି ଜାପାନ ଦେଶର ଏପରି ସୁସଂସ୍କୃତ ଶିଳ୍ପୀ ଘଟାଇବାକୁ
 ସେମାନେ ଚାହୁଁଛନ୍ତି ଯେ ସେ ଦେଶର ପ୍ରତ୍ୟେକ ବ୍ୟକ୍ତି ଶିଳ୍ପନାୟକ
 ସଭ୍ୟତାର ସୁଫଳ ଭୋଗ କରିବାର ସୁବିଧା ପାଇପାରିବେ; ସାମ୍ୟବାଦୀ
 ନ୍ୟାୟର ପ୍ରଚଳନ ଘଟାଇ ତଥା ପରବେଶର ଦୁର୍ଘଟକରଣକୁ
 ରୋକିବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରତିକାରମୂଳକ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଗ୍ରହଣ କରି
 ସେମାନେ ଗୋଟିଏ ସୁସ୍ଥ ସୁସଂସ୍କୃତ ଜନସମାଜ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରିବେ ।
 ନିଜଟି ଅନ୍ତତରେ ଜାପାନ ଦେଶର ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ଟାକେଏମିକି ସୁବ୍ରତୀ
 ନିଉଜ୍‌ଜିଉକ୍ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟାର ପ୍ରତିନିଧି ବର୍ଣ୍ଣାତ୍ ବିଧିକୁ ଗୋଟିଏ
 ସାକ୍ଷାତକାରରେ ପ୍ରସଙ୍ଗମେ କହିଛନ୍ତି : ୪

“First of all, the days when Japan could purchase inexpensive natural resources in whatever quantities it wished from any place in the world are gone; they vanished in the tide of economic nationalism. At the same time the Japanese have become more sensitive to the adverse effects of economic growth on the environment. And we are also now experiencing a labour shortage, one that could not sustain more than 10% annual G. N. P. growth. To put it figuratively, Japan has been going 100 miles an hour and now must slow down to 60. The kind of society I envisage as our target is more stabilized one based on social equality and justice. Untill now, we have been somewhat abnormal economically. Some people have been left behind to suffer the consequences.....Now, since we cannot initiate schemes, developed under different socio-cultural conditions, we must come up with a long range welfare scheme founded on conditions in Japan.....We are not limiting how high one can go; we just want to ensure that every citizen has an equal minimum level of security.”

ବହୁବିଧ ମନୁଷ୍ୟର ଭବିଷ୍ୟତ ସମ୍ପର୍କରେ ସଠିକ ଚିନ୍ତା ଯୋଗାଇ ଦେବା କଦାପି ସମ୍ଭବ ନୁହେଁ । ସେ ପରିସ୍ଥିତି ସହ ଖାପ

ଖୁଆଇ ତାର ଚଳଣିକୁ କପଟଭାବରେ ବଦଳାଇ ପାରିବ, ତତ୍ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଚିନ୍ତା ଅଙ୍କନ କରିବା କ'ଣ ସମ୍ଭବ ? ଇତିହାସରୁ ଆମେ ଏପରି ଶିକ୍ଷା ପାଇନାହୁଁ । ଚେତନାର ଉତ୍ତରଣ ଘଟିବା ବଳରେ ଦୃଶ୍ୟର ବାହ୍ୟ ଦେଶରେ ବୁଦ୍ଧିଜୀବୀମାନେ ସାମାଜିକ ପରିବେଷ୍ଟନକୁ ବିଚାରକୁ ନେଇ ଅଭିନବ ଚିନ୍ତାଧାରା ପରିବେଷଣ କରି ପାରିବେ ଏବଂ ଏପରି ଚିନ୍ତାଧାରା ଗୋଟିଏ ଦେଶର ଶାସନପଦ୍ଧତିକୁ ଯଥାସମ୍ଭବରେ ଯୁଗୋପଯୋଗୀ ଭାବରେ ବଦଳାଇ ଦେବାକୁ ସମର୍ଥ ହେବ ।

ଚେତନାର ଉତ୍ତରଣ ଘଟାଇବା ଗୋଟିଏ ସମୟପାପେକ୍ଷ ବ୍ୟାପାର । ତେଣୁ ଯେଉଁ ସମ୍ଭାବନାରେ ପରିସ୍ଥିତିର ଗୁରୁତ୍ତ୍ୱ ଉପଲବ୍ଧ କରି ପାରେ ସବୁ ସଦା ନିଜ ନିଜ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ସମ୍ପାଦନ କରନ୍ତି, ତାହାହେଲେ ମାନବ ଜାତିର ସାମୁହିକ ଚେତନାର ଉତ୍ତରଣ ଘଟିବାର ଫଳ ସ୍ୱରୂପ ଗୋଟିଏ ‘ଦୃଶ୍ୟ ସରକାର’ ଗଠିତ ହୋଇ ପାରିବ । ମିଳିତ ଜାତିସାଥ ପରି ଗୋଟିଏ ଅନୁଷ୍ଠାନ ଏପରି ସରକାରଙ୍କ ସ୍ଥାପିତ ଦାୟିତ୍ୱ ତୁଲାଇବାକୁ ସମର୍ଥ ହୋଇ ପାରିବ । ଏହି ଅନୁଷ୍ଠାନର ପୃଷ୍ଠପୋଷକତାରେ ଆନ୍ତଃରାଷ୍ଟ୍ରୀୟ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଉତ୍ତୁକୁଥିବା ସମସ୍ୟାଗୁଡ଼ିକର ସନ୍ତୋଷଜନକ ସମାଧାନ କରାଯିବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଧରଣୀ ବକ୍ଷରେ ସବୁ ସମ୍ପଦର ସୁସମ ବ୍ୟବହାର ପାଇଁ ଆନ୍ତଃରାଷ୍ଟ୍ରୀୟ ବୁଝାମଣା ସଫଳିତ ହୋଇ ପାରିବ । ଏତଦ୍ୱାରା ପ୍ରତ୍ୟେକ ରାଷ୍ଟ୍ର ସ୍ୱାବଲମ୍ବୀ ହେବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଅନ୍ୟ ଦେଶଗୁଡ଼ିକ ସହ ସୁସମ୍ପର୍କ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରି ନିଜ ନିଜ ଦେଶର ସୁସ୍ୱାଦତ ବିକାଶ ଘଟାଇବାକୁ ସମର୍ଥ ହେବ । ଏପରି କର୍ମପ୍ରବଣତାର ସୁଫଳ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରିବା ଦ୍ୱାରା ଆମେ ଆଉ ମାନବ-ଜାତିର ଅନିର୍ଣ୍ଣିତ ଭବିଷ୍ୟତ ସମ୍ପର୍କରେ ବିଶେଷ ଉଦ୍ବିଗ୍ନ ବା ବିଚଳିତ ହେବା ନାହିଁ, ଭବିଷ୍ୟତ ଉପରେ ଭରସା ରଖି ଆମେ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ପଥରେ ଆଗେଇ ପାରିବା ।

ସୋହଳ

ମନୁଷ୍ୟ ବିପଦରେ ପଡ଼ିଲେ ଭଗବାନଙ୍କ ଆଶ୍ରୟ ଲେଖେ । ପ୍ରତ୍ୟେକ ଯୁଗରେ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଦେଶର ଜନସମାଜରେ ଈଶ୍ଵରଙ୍କ ମହତ୍ତ୍ଵା କର୍ତ୍ତିତ ହୋଇଛି । ଧର୍ମଧାରଣାରେ ଅସହାୟ ମନୁଷ୍ୟର ମନୋବଳକୁ ଅକ୍ଷୁଣ୍ଣ ରଖିବା ପାଇଁ ଈଶ୍ଵରଙ୍କ ଅପାର କରୁଣା ତଥା ତାଙ୍କ ଧର୍ମ-ଶକ୍ତିସମ୍ପନ୍ନ କର୍ମପ୍ରବଣତା ସମ୍ପର୍କରେ ବହୁବିଧ ବ୍ୟାଖ୍ୟା ପ୍ରଦାନ କରୁଛନ୍ତି । ବିଭିନ୍ନ ଦେଶରେ ପ୍ରଚଳିତ ଧର୍ମଗ୍ରନ୍ଥମାନଙ୍କରେ ଈଶ୍ଵରଙ୍କ ସ୍ଵରୂପ, ତାଙ୍କ ଅବତାର ଗ୍ରହଣ ତଥା ତାଙ୍କ କର୍ମକୁଶଳତା ସମ୍ପର୍କରେ ବହୁବିଧ ତଥ୍ୟ ଶୁଦ୍ଧମଧୁର ତଥା ହୃଦୟଗ୍ରାସୀ କାହାଣୀ ଆକାରରେ ମର୍ମସ୍ପର୍ଶୀ ଭାଷାରେ ପରିବେଷିତ ହୋଇଛି ଏବଂ ଈଶ୍ଵରଙ୍କୁ ସନ୍ତୁଷ୍ଟ କରିବା ପାଇଁ ବହୁବିଧ ପୂଜା ପଦ୍ଧତି ସମ୍ପର୍କରେ ସବିଶେଷ ବିବରଣୀ ପ୍ରଦତ୍ତ ହୋଇଛି । ମନୁଷ୍ୟ କେଉଁ ପ୍ରକାର ନୈତିକ ଜୀବନ ଯାପନ କରିବା ଦ୍ଵାରା ଈଶ୍ଵରଙ୍କୁ ସନ୍ତୁଷ୍ଟ କରି ପାରିବ ଏବଂ ତାଙ୍କ ଅପାର କରୁଣା ବଳରେ ତା ଆତ୍ମା ପରିତ୍ରାଣ ଲାଭ କରିବ, ତତ୍ତ୍ଵସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ବିବରଣୀ ମଧ୍ୟ ଧର୍ମଗ୍ରନ୍ଥମାନଙ୍କରେ ସନ୍ଧିବେଶିତ ହୋଇଛି । ପୁର-କାଳର ଲୋକେ ଏହି ନିୟମଗୁଡ଼ିକୁ କଠୋରଭାବରେ ପାଳନ କରିବାକୁ ଯତ୍ନଶୀଳ ହୋଇଥିଲେ । ଏପରି ନିୟମଗୁଡ଼ିକୁ ଲଙ୍ଘନ କରୁଥିବା ଲୋକମାନଙ୍କୁ ଧର୍ମଧାରଣାମାନଙ୍କ ଅଧ୍ୟକ୍ଷତାରେ ଗଠିତ ନ୍ୟାୟାଳୟର ସମ୍ମୁଖୀନ ହେବାକୁ ପଡ଼ୁଥିଲା ଏବଂ ସେମାନଙ୍କୁ ସମାଜରୁ ବାସନ୍ଦ କରାଯାଉଥିଲା । ତେଣୁ ଧର୍ମପରାୟଣ ଲୋକେ ନୈତିକ ତଥା ଶୁଦ୍ଧଜୀବନ ଜୀବନ ଯାପନ କରୁଥିଲେ ।

ବିଜ୍ଞାନ ଓ ପ୍ରଯୁକ୍ତି ବିଦ୍ୟାର ସମୃଦ୍ଧି ବଳରେ ସଭ୍ୟତା ଓ ସଂସ୍କୃତିର ରୂପରେଖ ବଦଳିଯିବା ପରେ ଦେଖାଯାଉଛି ଯେ ପ୍ରାଚୀନ

ଧର୍ମାନୁଷ୍ଠାନ ଓ ଦେବାଳୟଗୁଡ଼ିକ ରହିଛି; ମାତ୍ର ଲୋକମାନଙ୍କ ମନରୁ ଈଶ୍ଵର-ବିଶ୍ଵାସ ତୁଟିଯାଇଛି ଏବଂ ବୈଷୟିକ ଜ୍ଞାନ ବା ଟେକ୍ନୋଲୋଜି ହିଁ ଈଶ୍ଵରଙ୍କ ସ୍ଥାନ ଅଧିକାର କରିଛି । ପାଶ୍ଚାତ୍ୟ ଦେଶଗୁଡ଼ିକରେ ଜନସାଧାରଣ ଟେକ୍ନୋଲୋଜିର (ବିଜ୍ଞାନର ନୁହେଁ !) ବଦଳା ଗାନ କରିବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ନିଜ ନିଜ ଦେଶର ଭବିଷ୍ୟତ ଅର୍ଥନୈତିକ ସମ୍ବନ୍ଧି ସାଧନ କରିବାରୁ ଟେକ୍ନୋଲୋଜିର ମହତ୍ତ୍ଵ ନିଶା ଦିକାଶିଣୀଳ ବସ୍ତୁର ଜନସାଧାରଣଙ୍କୁ ମଧ୍ୟ ମତୁଆଲ୍ କରି ଦେଇଛି । ତେଣୁ ଆଗ-ପଛ ବିଚାର ନ କରି ସେମାନେ ଟେକ୍ନୋଲୋଜିର ବଦଳା ଗାନ କରନ୍ତି । ଟେକ୍ନୋଲୋଜି ହିଁ ହୋଇଛି ସମସ୍ତଙ୍କ ମନ-ମନ୍ଦିରର ଅଧିଷ୍ଠାତ୍ରୀ ଦେବୀ । ପ୍ରାର୍ଥନା ପରମ୍ପରାକୁ ବଜାୟ ରଖିବା ପାଇଁ ଯେଉଁ-ଠାରେ ଧର୍ମଭିତ୍ତିକ ପଦ୍ଧତିଗୁଡ଼ିକୁ ପାଳନ କରାଯାଉଛି, ସେଠାରେ ଦେଖାଯାଉଛି ଯେ ଲୋକେ ଈଶ୍ଵରଙ୍କ ପୂଜା ଅର୍ଚ୍ଚନା ପ୍ରତି ବିଶେଷ ଗୁରୁତ୍ଵ ନ ଦେଇ ମଉଜ ମଜଲିସ୍ ବା ଆଡ଼ମ୍ବର ସହକାରେ ପଦ୍ଧତି-ଗୁଡ଼ିକୁ ବିଚାରବାକୁ ଆଗ୍ରହ ହେଉନାହିଁ । ଶେଷଶୀର ଶୂନ୍ୟତା, ନୃତ୍ୟ ସଙ୍ଗୀତର ଆସର, ମାଦକଦ୍ରବ୍ୟ ସେବନ ଓ ଛୁପ୍ତୁକର ସେକ୍ସନ ହିଁ ହୋଇଛି ପଦ୍ଧତିଗୁଡ଼ିକର ମାଦ୍ରାମ୍ୟ । ସାମାଜିକ ଉତ୍ସବମାନଙ୍କରେ ସମସ୍ତେ ନିଜ ନିଜର ବଡ଼ପଣିଆ ଅନ୍ୟ ଆଗରେ ଦେଖାଇ ହେବାକୁ ଚତୁର୍ପର ହେଉଛନ୍ତି । ବହୁମୁଖ ପୋଷାକ ପରିଧାନ କରି, ଦାମିକା ମୋଟର ଗାଡ଼ିରେ ବସି, ଉତ୍କୃଷ୍ଟ ଦାମିକା ମଦ୍ୟ ପାନ କରି, ବାଉସ୍ତ୍ର ଯୌନ ପ୍ରତିଯୁଗରେ ଆତ୍ମନିୟୋଗ କରି ଯେ ଯେତେ ବେଶି ନିଜର ବଡ଼ଲୋକ ବିଜ୍ଞପିତ କରାଇ ପାରୁଛି, ସମାଜରେ ତା ସ୍ଥାନ ସେତେ ଉଚ୍ଚକୁ ଉନ୍ନୀତ ହେଉଛି । ତେଣୁ ସମ୍ପଦ ବଢ଼ିବା ସଙ୍ଗେ ତାଳ ମିଳାଇ ଲୋକଙ୍କ ମନରୁ ଆସ୍ତେ ଆସ୍ତେ ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକତାବ ତୁଟି ଯାଉଛି ଏବଂ ସେମାନଙ୍କର ନୈତିକ ଅଧର୍ଯ୍ୟତା ଦୃଷ୍ଟି । ଏହା କ'ଣ ପ୍ରାରୂପର ଅଭିଶାପ !

‘Affluence breeds corruption !’

ପୃଷ୍ଠିଶୀଳ ପ୍ରତିଭାସମ୍ପନ୍ନ ବିଦ୍ବାନ ବ୍ୟକ୍ତିମାନେ ମନୁଷ୍ୟର ଚେତନାର ଉତ୍ତରଣ ପାଇଁ ଯତ୍ନଶୀଳ ହେବାର ପରିଣତି ସ୍ୱରୂପ ଯଦି ସେ ପ୍ରକୃତ ଜ୍ଞାନର ଅଧିକାରୀ ହେବା ସମ୍ଭବ ହୁଏ, ତାହାହେଲେ କାଳକ୍ରମେ ସମାଜବିକଳମାନେ ‘ଚେକ୍‌ନୋଲ୍‌ଜି’ ପ୍ରତି ତା ମନରେ ଜାତ ହୋଇଥିବା ଆସକ୍ତି, ଶ୍ରଦ୍ଧା ଓ ସମ୍ମାନକୁ ଅପସାରିତ କରି ଦେବା ପାଇଁ ସମର୍ଥ ହୋଇପାରିବେ । ବିଜ୍ଞାନ ଓ ପ୍ରଯୁକ୍ତି ବିଦ୍ୟା ବା ଚେକ୍‌ନୋଲ୍‌ଜିର ଅଭିବୃଦ୍ଧି ସହ ତାଳ ମିଳାଇ ମାନବ ଜାତିର ସାମୂହିକ ଚେତନାର ଉତ୍ତରଣ ଘଟିପାରିଲେ ମନୁଷ୍ୟକୁ ସୁଖଶାନ୍ତରେ ଚଳାଇ ନେବା ପାଇଁ ଅଭିନବ ଉପାୟ ନିଶ୍ଚୟ ଆବିଷ୍କାର କରିପାରିବେ । ଅଜ୍ଞତରେ ଯୋଗଜନ୍ମା ଚନ୍ଦ୍ରାନାୟକମାନେ ସାମାଜିକ ପରିବେଶକୁ ବିଚାରକୁ ନେଇ ବହୁବିଧ ଦାର୍ଶନିକ ଚନ୍ଦ୍ରାଧାରର ପ୍ରସାର ଘଟାଇବା ଦ୍ୱାରା ପୃଥିବୀରେ ଅନେକ ବିପ୍ଳବ ସଂଘଟିତ ହୋଇଛି ଏବଂ ଚିନ୍ତନର ପୃଥିବୀର ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ, ରାଜନୈତିକ ତଥା ଅର୍ଥନୈତିକ ଚକ୍ରର ରୂପ ବଦଳିଛି । ତେଣୁ, ପୃଥିବୀର ରାଜନୈତିକ ତଥା ଅର୍ଥନୈତିକ ବାତାବରଣକୁ ସୁଖଶାନ୍ତ ପ୍ରଦାୟକ କରିବା ପାଇଁ ଯଦି ଆଜିନ୍ତୁ ଉଦ୍ୟମ କରିପାରିବ, ତାହାହେଲେ ଯୋଗଜନ୍ମା ଚନ୍ଦ୍ରାନାୟକମାନେ ଭବିଷ୍ୟତର ମନୁଷ୍ୟ ପାଇଁ ଯୁଗୋପଯୋଗୀ ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ଚନ୍ଦ୍ରାଧାର ପରିବେଷଣ କରିପାରିବେ । ଏହିପରି ଯୁଗୋପଯୋଗୀ ଦାର୍ଶନିକ ମତବାଦଗୁଡ଼ିକ ମନୁଷ୍ୟ ପାଇଁ ନିଜର ଦେବଦେବୀମାନଙ୍କର ସର୍ଜନା କରିପାରିବେ । ଏତିକ୍ତାକୁ ମାନବକତାବୋଧସମ୍ପନ୍ନ ମନୁଷ୍ୟ ଆନ୍ତଃ-ରାଷ୍ଟ୍ରୀୟ ବୁଝାମଣା ଓ ଆନ୍ତରିକ ସହଯୋଗ ବଳରେ ସୁଖଶାନ୍ତରେ ଜୀବନ ବିତାଇବାକୁ ସମର୍ଥ ହେବ ।

ସଂପ୍ରତି ପୃଥିବୀର ବିଭିନ୍ନ ଦେଶମାନଙ୍କରେ ଜନସାଧାରଣଙ୍କ ମାନସପତ୍ତରେ ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ଚେତନାର ପୁନରୁଦ୍ଧାପନ ଘଟାଇବା ପାଇଁ ଦେଉଁ ପ୍ରକାର ଉଦ୍ୟମ ଚାଲିଛି, ତତ୍ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ସକ୍ରିୟ ପ୍ରୟୋଗ ଯୋଗାଇଦେବା ଅପ୍ରାସଙ୍ଗିକ ବୋଧ ହେଉନାହିଁ ।

ସତର

ପାଶ୍ଚାତ୍ୟ ଦେଶଗୁଡ଼ିକରେ କର୍ମପାତ୍ରଙ୍କ ନାଗରିକତାମାନେ ଅଧିକରୁ ଅଧିକ ଅର୍ଥୋପାର୍ଜନ କରିବା ସକାଶେ ଯେପରି ନିଜ ନିଜ ମଧ୍ୟରେ ଛୁମୁକ ପ୍ରତିଯୋଗିତା ଚଳାଇଛନ୍ତି ; ସେ ଦେଶର ମଣିଷ ଯନ୍ତ୍ରର ବନ୍ଦନା ଗାନ କରିବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଯନ୍ତ୍ର ପାଖରେ ଯେପରି ଢଗା ଢଗା ଧରି କର୍ମରତ ରହିବା ପରେ ମାନସିକ କ୍ଳାନ୍ତି ଅନୁଭବ କରୁଛି; ନିଜ ଆର୍ଥିକ ଅବସ୍ଥାର ନିରାଶରତା ଘଟାଇବା ପାଇଁ ସେ ଯେପରି ଅନ୍ତୋରାତ୍ମ ବହୁବିଧ ଧନ୍ୟାଗୁଡ଼ିକ ସମ୍ପର୍କରେ ମନ୍ତ୍ରଣା ଚାଲିଛି, ତତ୍ତ୍ୱନିତ ସାମାଜିକ କାର୍ଯ୍ୟ କଳାପରେ ଯୋଗ ଦେବା ପାଇଁ ଦେବାଳୟରେ ଶିଶୁରକୁ ପ୍ରାର୍ଥନା କରିବା ପାଇଁ, ଶାନ୍ତ ପରିବେଶରେ ନିଜର ତଥା ସନ୍ତାନସନ୍ତତିମାନଙ୍କ ଭବିଷ୍ୟତ ସମ୍ପର୍କରେ ଚିନ୍ତା କରିବା ପାଇଁ ମଧ୍ୟ ସେ ସମୟ ପାଉ ନାହିଁ । କେନ୍ଦ୍ର କାହାପ୍ରତି କଟାକ୍ଷପାତ କରିବାକୁ ସମୟ ନାହିଁ, ସମସ୍ତେ କର୍ମ ଚଞ୍ଚଳ; ପଇସାର ମୋହ ଓ ଯାନ୍ତ୍ରିକ ସତ୍ୟତାର ଅଭିବୃଦ୍ଧି ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଯେପରି ନୋହାବିଷ୍ଣୁ କରି ପକାଇଛି । ପ୍ରତ୍ୟେକ କର୍ମଚଞ୍ଚଳ ସ୍ୱାର୍ଥସବସ୍ତୁ ବ୍ୟକ୍ତି ଯେତେବେଳେ କୌଣସି କାରଣ ଯୋଗୁଁ ଅସୁବିଧାରେ ପଡ଼ି ଯାଉଛି, ସେତେବେଳେ ସେ ନିଜକୁ ଏକାନ୍ତ ଅସନ୍ନାୟ ମନେ କରୁଛି । ସେ ତ ନିଜେ କାହାର ସୁଖ ଦୁଃଖରେ ଭାଗ ନେବାକୁ ଚାହୁଁ ନ ଥିଲା, ବର୍ତ୍ତମାନ ତା ଅସୁବିଧା ବେଳେ ତା ପ୍ରତି ସମବେଦନା ବା ସଂପ୍ରତି ଦେଖାଇବା ପାଇଁ କିଏ ବା କାହିଁକି ଗୋଡ଼ାଇ ଆସିବ ? ଯଦି ତାର

ବ୍ୟବସାୟ ଉଜୁଡ଼ି ଯାଉଛି ବା ପ୍ରତିଯୋଗିତାରେ ସେ ହଟିଯାଉଛି,
 ତାହାହେଲେ ଏଣିକି ସେ ସମାଜଠାରୁ ଦୂରେଇ ପିବାକୁ ବାଧ୍ୟ
 ହେଉଛି । କାରଣ, ସେ ଜାଣି ପାରୁଛି ଯେ ତା ହାତରେ ଅର୍ଥ ନ
 ଥିବାରୁ ସମାଜରେ କେହି ତାକୁ ଆଡ଼ ଆଖିରେ ବୁଲୁଁବେ ନାହିଁ;
 ସେ ଗୋଷ୍ଠୀଛଡ଼ା; ସମାଜଠାରୁ ବିଚ୍ୟୁତ ହୋଇଯିବା ପରେ ସେ
 ଅନନ୍ୟୋପାୟ ହୋଇ ଅସାମାଜିକ କାର୍ଯ୍ୟରେ ଆତ୍ମନିୟୋଗ କରୁଛି ।
 କୌଣସି ଗୁପ୍ତ ସଂସ୍ଥାର ସଭ୍ୟ ହୋଇ ସମାଜ ଉପରେ ପ୍ରତିଶୋଧ
 ନେବା ପାଇଁ ସେ ଆଗ୍ରହୀ ହେଉଛି । ଜାଲ, ଜୁଆରେସ୍, ବ୍ୟାଙ୍କ୍
 ଡକାୟତି, ନାରାଧର୍ମୀ, ଗରିବବାହନର ସଭ୍ୟରୂପେ ରାଜନୈତିକ
 ନେତାମାନଙ୍କୁ ହତ୍ୟା କରିବା ପ୍ରଭୃତି ବହୁବିଧ କାର୍ଯ୍ୟ ମଧ୍ୟରୁ ଗୋଟିକୁ
 ବାଛି ନେବାକୁ ତାକୁ ବେଶି ବେଳ ଲାଗୁ ନାହିଁ । ସାମାଜିକ ଆଇନ
 ବା କଟକଣାଗୁଡ଼ିକର ବିରୁଦ୍ଧାଚରଣ କରିବା ପାଇଁ ତା ମନରେ
 ପ୍ରବଳ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଜାତ ହେଉଛି । ଏଣିକି ସେ ଲୁଚି ଛପି ରହି ସମ-
 ଗୋଷ୍ଠୀ ବନ୍ଧୁମାନଙ୍କ ଗହଣରେ ବିଭାସ୍ତ ପଶୁକୁଳ ଜୀବନ ଯାପନ
 କରୁଛି । ପୁଣି ଏହି ଶିଳ୍ପସମୂହ ଦେଶର ଯୁବ ସମ୍ପ୍ରଦାୟ ମଧ୍ୟ ପିତା-
 ମାତାଙ୍କ ଯନ୍ତ୍ର ଅଭାବରୁ ଅସ୍ତ୍ରାଭାବକ ଭାବରେ ବଢ଼ୁଛନ୍ତି । ପିତାମାତାଙ୍କ
 ହାତରେ ସନ୍ତାନର ଲଳନ ପାଳନ କରିବା ପାଇଁ ସମୟ ନାହିଁ ।
 ତେଣୁ, ସେମାନେ ଶିଶୁର ହେପାଜତ କରିବା ପାଇଁ ଚିକିତ୍ସକମାନଙ୍କୁ
 ନିଯୁକ୍ତ କରୁଛନ୍ତି । ଶିଶୁ ବଡ଼ ହୋଇଯିବା ପରେ ଆବାଧୀ ବିଦ୍ୟା-
 ଲୟରେ ତା ନାମ ଲେଖାଇ ଦେଉଛନ୍ତି । ଶିଶୁର ଲଳନ ପାଳନ
 ପାଇଁ ଯେତିକି ଅର୍ଥ ଆବଶ୍ୟକ, ସେତିକି ଅର୍ଥ ଅକୁଣ୍ଠିତଭାବରେ
 ଯୋଗାଇ ଦେବା ପରେ ସେମାନେ ତା ପ୍ରତି ନିଜର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ଶେଷ
 ହୋଇଗଲା ବୋଲି ବିଚାରୁଛନ୍ତି । ମାତ୍ରକେ ଧରେ ସେମାନେ ନିଜ
 ପିଲାମାନଙ୍କୁ ମୁହଁ ଦେଖାଇବାକୁ ମଧ୍ୟ ସେମାନଙ୍କୁ ସମୟ ଅଣୁ ନାହିଁ ।
 ଯେଉଁ ପିଲାମାନେ ବାସ୍ତବ ସ୍ନେହରୁ ଏପରିଭାବରେ ବଞ୍ଚିତ ହେଉଛନ୍ତି,

ବୟସରେ ବୃଦ୍ଧି ଘଟିବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ସେମାନଙ୍କ ମାନସିକ ଅଭିବୃଦ୍ଧି ସ୍ୱାଭାବିକ ହେଉନାହିଁ । କିଶୋରବୟସ୍କରେ ପଦାର୍ପଣ କରିବା ବେଳକୁ ସେମାନେ ମନେ କରୁଛନ୍ତି ଯେ ସେମାନେ ଯେପରି ସମାଜର ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ଅବହେଳିତ ଜାତି । ସେମାନଙ୍କ ବକ୍ତବ୍ୟ ଶୁଣିବାକୁ ଅଭିଭାବକ-ମାନଙ୍କର ସମୟ ନାହିଁ । ଯୁବକଯୁବତ୍ର ଉଦ୍ଦାମ ଶକ୍ତି ଓ କର୍ମପ୍ରବଣତା ବିନିମୟରେ ବହୁବିଧ ସାମାଜିକ କାର୍ଯ୍ୟରେ ଆତ୍ମନିୟୋଗ କରିବାକୁ ସେମାନେ ଉତ୍ସାହୀ ହେଉଥିଲେ ମଧ୍ୟ ସେମାନଙ୍କୁ ଠିକ୍ ମାର୍ଗରେ ଚଳନା କରିବାକୁ କାହାକୁ ବେଳ ଅଣୁନାହିଁ । ଅଭିଭାବକମାନଙ୍କର ଏପରି ଅବହେଳିତ ଚିନ୍ତା ହେତୁ ମନୋଭାବ ଯୁବମାନସରେ ତୁମୁଳ ପ୍ରତିଫିୟା ସୃଷ୍ଟି କରୁଛି ଏବଂ ସେ ‘ଜେନେରେସନ୍-ଗ୍ୟାପ୍’ ଭଳି ବିଦ୍ରୋହୀ ଶକ୍ତିଧାରୀ ବର୍ଗବର୍ତ୍ତୀ ହୋଇ ନିଜ ମନଇଚ୍ଛା ଜୀବନ ଉପ-ଭୋଗ କରିବାକୁ ଚ୍ୟୁତଶୀଳ ମନେ କରୁଛି । ସମାଜଠାରୁ ଦୂରେଇ ଯିବାକୁ କିମ୍ବା ସମାଜ ବିରୋଧରେ ବିଦ୍ରୋହ କରିବାକୁ ସେ ଶ୍ରେୟସ୍କର ମଣୁଛି । ଅଭିଭାବକମାନଙ୍କ ସ୍ୱାର୍ଥସଂସ୍ପର୍ଶ ଅର୍ଥଲେଲୁପୀ ମନୋଭାବ ତା ମନରେ ପାରିପାର୍ଶ୍ବିକ ପରିବେଶ ପ୍ରତି ପ୍ରବଳ ବିରୂପା ଜାତ କରୁଛି । ଏପରି ମନୋଭାବର ବର୍ଗବର୍ତ୍ତୀ ହୋଇ ପାଶ୍ଚାତ୍ୟ ଦେଶର ଯୁବସମାଜ ବହୁବିଧ ଜୀବନାଦର୍ଶର ପ୍ରସାର ଘଟାଇବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ‘ପ୍ରତି-ସଂସ୍କୃତି’ (Counter-Culture) ଗୋଟିଏ ଗଠନ କରୁଛନ୍ତି । ସେମାନେ ନିଜ ଅଭିଭାବକମାନଙ୍କ ଜୀବନାଦର୍ଶକୁ ତୁଳ୍ଲ ମଣୁଛନ୍ତି । ସେମାନଙ୍କ ପ୍ରତି ସମ୍ମାନ ପ୍ରଦର୍ଶନ କରିବାକୁ ବା ସାମାଜିକ କଟକଣା-ଗୁଡ଼ିକୁ ମାନି ଚଳିବାକୁ ସେମାନେ ଆଦୌ ପସନ୍ଦ କରୁନାହାନ୍ତି । ଆଉ କେତେକ ଯୁବକ ସମାଜଠାରୁ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣଭାବେ ଦୂରେଇ ଯାଉଛନ୍ତି । ନିଜ ଦେଶର ସାମାଜିକ ଚଳଣି ଏବଂ ସାଂସାରିକ ଜୀବନର ଗତି ଓ ପ୍ରତ୍ୟୁତ୍ତି ସେମାନଙ୍କ ମନରେ ଏପରି ବିରୂପା ଜାତ କରୁଛି ଯେ ସେମାନେ ପଳାୟନପନ୍ଥା ହୋଇଯିବାକୁ ବାଧ୍ୟ ହେଉଛନ୍ତି ।

ଶେଷୋକ୍ତ ଗୋଷ୍ଠୀର ଯୁବକଯୁବତୀମାନେ ‘ହୃଦୟ’ ସଂସ୍କୃତିର ଅଭ୍ୟୁଦୟ ଘଟାଇଛନ୍ତି । ସମସ୍ତ ସାଂସାରିକ ବସ୍ତୁରୁ ମୁକ୍ତ ହୋଇ ସେମାନେ ସୁଖଲଭ୍ୟ ଆଶାରେ ପୃଥୁସଂସାର ଘରକୁ ଚାଲିଲେ । ବଞ୍ଚିରହିବାର ନ୍ୟୁନତମ ଶୁଦ୍ଧତା ପୂରଣ କରିବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ସେମାନେ ବେବଳ ବେଳେ ଶ୍ରେଷ୍ଠ କାରବାରରେ ଆତ୍ମନିୟୋଗ କରୁଛନ୍ତି । ନିଶାଦ୍ରବ୍ୟ ସେବନ ଓ ବାଉଁଶ ଯୌନଜୀବନ ସେମାନଙ୍କୁ ଅଜ୍ଞାନ ବାର୍ତ୍ତାଙ୍କ ଆଡ଼କୁ ଟାଣି ନେଉଛି । ପାଶ୍ଚାତ୍ୟ ଶିଳ୍ପ ସମୃଦ୍ଧ ସତ୍ୟତାର ନୈତିକ ଅଧ୍ୟାପନ ବର୍ତ୍ତମାନ ଏପରି ଭୁଲ୍ଲ ଆକାର ଧାରଣ କରିଛି ଯେ ସେ ଦେଶର ଚିନ୍ତାଶୀଳ ବ୍ୟକ୍ତିମାନେ ଏ ଶତ୍ରୁରେ ଚିନ୍ତା କରିବାକୁ ବାଧ୍ୟ ହୋଇଛନ୍ତି । ବିଳମ୍ବରେ ହେଲେ ମଧ୍ୟ ସେମାନଙ୍କର ଚୈତନ୍ୟୋଦୟ ଘଟିଛି ।

ସେ ଦେଶର ସମାଜବିଜ୍ଞାନୀମାନେ ଓ ଚିନ୍ତାଶୀଳ ବ୍ୟକ୍ତିମାନେ ବର୍ତ୍ତମାନ ଘୋଷଣା କରୁଛନ୍ତି ଯେ ସାମାଜିକ ଚଳଣିର ଉଚ୍ଚ ବଦଳାଳା ଦିଆ ନ ଗଲେ ଏବଂ ଯନ୍ତ୍ରବତ୍ କର୍ମଚତୁର୍ପର ମନୁଷ୍ୟକୁ ସମାଜ ସଚେତନ କରି ନ ଗଲେ ଏଣିକି ସାମାଜିକ ଜୀବନରେ ଏପରି ବିଶିଷ୍ଟତା ଦେଖାଯିବ ଯେ ତାକୁ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ କରିବା କଷ୍ଟସାଧ୍ୟ ହୋଇ ପଡ଼ିବ, କାହାର ଧନଜୀବନ ନିଶ୍ଚୟ ଉତ୍ତର ନାହିଁ । ଜନସାଧାରଣଙ୍କ ମନରେ ମାନବିକତା ବୋଧସମ୍ପନ୍ନ ଚେତନା ଜାଗ୍ରତ କରାଇବା ପାଇଁ ସେ ଦେଶର ବୁଦ୍ଧିଜୀବୀମାନେ ବର୍ତ୍ତମାନ ପ୍ରାଚ୍ୟ ରହସ୍ୟବାଦୀ ଦର୍ଶନ-ଗୁଡ଼ିକର ଅଧ୍ୟୟନ ଓ ଅନୁଶୀଳନରେ ଆତ୍ମନିୟୋଗ କରୁଛନ୍ତି । ଧ୍ୟାନ ଓ ଯୋଗ ବଳରେ ମାନସିକ ଶାନ୍ତି ଉପସ୍ଥାପନ କରିବା ପାଇଁ ସେମାନେ ଲୁଲାୟିତ ହେବାର ଲକ୍ଷ୍ୟ କରାଯାଉଛି । ବିଶେଷ କରି ହିନ୍ଦୁ ଓ ବୌଦ୍ଧ ଧର୍ମ ସମ୍ପର୍କରେ ଚର୍ଚ୍ଚା କରିବା ପାଇଁ ଓ ସେଥିରୁ ଶିକ୍ଷା ଲାଭ କରିବା ପାଇଁ ସେମାନଙ୍କ ମନରେ ପ୍ରବଳ ଆଗ୍ରହ ଜାତ

ହୋଇଛି । ପ୍ରାଚ୍ୟ ଦର୍ଶନର ସମର୍ଥକମାନେ ସେ ଦେଶରେ ସମ୍ମାନିତ ହେଉଛନ୍ତି । ଅବଶ୍ୟ ସେ କୌଣସି କ୍ଷେତ୍ରରେ କୌଣସି ପ୍ରକାର ପରିବର୍ତ୍ତନ ଘଟାଇ ନୁଆ ନୁଆ ଘଟଣା ସୃଷ୍ଟି କରିବାକୁ ସେମାନେ ସୁଶ୍ରବତ ମଣନ୍ତି; ଏପରି ଭାବ୍ୟ ସେମାନଙ୍କୁ ସେମାନଙ୍କର ଅନୁଭୂତି ଯୋଗାଇ ଦିଏ । ତେଣୁ ପ୍ରାଚ୍ୟ ଦେଶଗୁଡ଼ିକର ଧର୍ମ ପ୍ରଚାରକ ଓ ଯୋଗୀମାନେ ସେ ଦେଶର ନାଗରିକମାନଙ୍କୁ ନୂତନ ଜୀବନାଦର୍ଶ ସମ୍ପର୍କରେ ଯେଉଁ ଶିକ୍ଷା ଦେଉଛନ୍ତି, ସେଗୁଡ଼ିକର ଅନୁଗାମୀ ହେବାକୁ ସେମାନଙ୍କ ମନରେ ପ୍ରବଳ ଉତ୍ସାହ ଜାତ ହେଉଛି ।

ବିଭବଶାଳୀ ଦେଶର ନାଗରିକମାନେ ପ୍ରାଚ୍ୟ ଦର୍ଶନର ଅନୁଗାମୀ ହୋଇ ମାନସିକ ଶାନ୍ତି ଉପଭୋଗ କରିବାର ଉପାୟ ଅନେକ-କ୍ଷଣ କରୁଥିବାର ଲକ୍ଷ୍ୟ କରି ପ୍ରାଚ୍ୟ ଦେଶଗୁଡ଼ିକର ବହୁ ଭଣ୍ଡ ଚପସ୍ତ୍ରୀ ଓ ଯୋଗୀ ଅର୍ଥୋପାର୍ଜନ କରିବା ଆଶାରେ ସେହି ଦେଶଗୁଡ଼ିକରେ ମଠ ଓ ଦେବାଳୟ ଆଦି ସ୍ଥାପନା କଲେଣି । କୃଷ୍ଣ-ଚେତନା, ଅଲୌକିକଧ୍ୟାନ (Transcendental meditation) ପ୍ରଭୃତି ବହୁବିଧ କୌଶଳ ପ୍ରୟୋଗ କରି ସେମାନେ ପାଶ୍ଚାତ୍ୟ ଦେଶର ନାଗରିକମାନଙ୍କୁ ନିଜ ନିଜ ଭକ୍ତ କରୁଛନ୍ତି ଏବଂ ଏତଦ୍ୱାରା ପ୍ରଚାର ଅର୍ଥ ରେଜିଗାର କରୁଛନ୍ତି । ପ୍ରାଚ୍ୟ ଦର୍ଶନର ପ୍ରସାର ଘଟାଇଥିବା ମନ୍ତ୍ର, ମନ୍ତ୍ରଣୀ ଓ ଯୋଗୀମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ କିଏ ଭଲ ଓ କିଏ ଭେଲ, ଚତୁର୍ଥମୂର୍ତ୍ତି ସଠିକ ତଥ୍ୟ ସଂଗ୍ରହ କରିବା ଗୋଟିଏ କଷ୍ଟକର ବ୍ୟାପାର ହୋଇଛି । କିନ୍ତୁ ଏରୂପ ସାଂସ୍କୃତିକ ଚେତନା ସେ ସେ ଦେଶରେ ଗତାନୁଗତକ ସାମାଜିକ ଜୀବନର ଆଭିମୁଖ୍ୟକୁ ବଦଳାଇ ଦେବା ପାଇଁ ସାମାନ୍ୟ ଆଲୋଚନା ସୃଷ୍ଟି କରିଛି, ଏଥିରେ ସନ୍ଦେହର ଅବକାଶ ନାହିଁ । ବୋଧଗମ୍ୟତା ଦୃଷ୍ଟିକୋଣରୁ ଏଠାରେ ଅଲୌକିକ ଧ୍ୟାନ (ଏହାକୁ ସାମେପରେ 'TM' କୁହାଯାଏ) ସମ୍ପର୍କ ସଂସ୍ପର୍ଶ

ଆଶ୍ରୟ ଯୋଗାଇ ଦେବା ଆପ୍ରାପ୍ତିକ ବୋଧ ହେଉନାହିଁ । ଏଇ ଗୋଟିକ ଉଦାହରଣରୁ ବୁଝିହେବ ଯେ କେବଳ ପଇସା ରେଜିଗାର କରିବା ଆଶାରେ କର୍ମଚତୁର୍ପର ହୋଇଥିବା ମନୁଷ୍ୟ କପରି ପଇସା ରେଜିଗାର କରିବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଟିକିଏ ମାନସିକ ଶାନ୍ତି ପାଇବାକୁ ବ୍ୟାକୁଳ ହେଉଛି ।

ମହର୍ଷୀ ମହେଶ ଯୋଗୀ ନାମକ ଜନୈକ ଭାରତୀୟ ନାଗରିକ TMର ଆବାହକ । ୧୯୪୦ ମସିହାରେ ପଦାର୍ଥ ବିଜ୍ଞାନରେ ଆଲ୍ଲାହାବାଦ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟରୁ ସ୍ନାତକ ଉପାଧି ଲାଭ କରିବା ପରେ ସେ ବେଦ ବେଦାନ୍ତ ଅଧ୍ୟୟନ ଓ ଯୋଗାଭ୍ୟାସ ପ୍ରତି ଆକୃଷ୍ଟ ହୋଇଥିଲେ । ୧୩ ବର୍ଷ କାଳ ଜନୈକ ସନ୍ନ୍ୟାସୀଙ୍କୁ ଗୁରୁଦେବ ରୂପେ ବରଣ କରି ସେ ତାଙ୍କଠାରୁ ଯୋଗ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଶିକ୍ଷା ପାଇଥିଲେ । ୧୯୫୩ ମସିହାଠାରୁ ଦୁଇବର୍ଷ କାଳ ସେ ହିମାଳୟ ପର୍ବତମାଳାର କୌଣସି ଏକ ପ୍ରାକୃତିକ ଦୃଶ୍ୟବସ୍ତୁ ମନୋରମ ପରିବେଶରେ ଧ୍ୟାନମଗ୍ନ ରହିଥିଲେ । ୧୯୫୬ ମସିହାଠାରୁ ସେ ନିଜ ଗୁରୁଦେବଙ୍କ ପରମର୍ଶ ଅନୁଯାୟୀ ପୃଥିବୀରେ ଶାନ୍ତି ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରିବାକୁ ଉଦ୍ୟମ ଚଳାଇଛନ୍ତି । ସେହି କାଳଠାରୁ ସେ ନିଜକୁ ମହର୍ଷୀ ମହେଶ ଯୋଗୀ ନାମରେ ଅଭିହିତ କରୁଛନ୍ତି ।

ତାଙ୍କଦ୍ୱାରା ପ୍ରସ୍ତୁତ କୌଶଳଟିକୁ ପାଳନ କରିବା ଅତି ସହଜ । କର୍ମ ଚକ୍ଷୁ ପାଶ୍ଚାତ୍ୟ ଦେଶର ନାଗରିକମାନେ ଏହି ସହଜ ଉପାୟ ଅବଲମ୍ବନରେ ମାନସିକ ଶାନ୍ତି ଉପସ୍ଥେଗ କରିବାକୁ ବ୍ୟକ୍ତ ହେଉଛନ୍ତି । ତାଙ୍କ ସଂପ୍ରଦାୟର ଭକ୍ତ ହେବା ପାଇଁ ଯୁକ୍ତବୟସ୍କ ଆମେରିକାର ଜଣେ ନାଗରିକଙ୍କୁ ୧୨୫ ଡଲର ପ୍ରବେଶିକା ଭଣ୍ଡ ଦେବାକୁ ପଡ଼େ । ଅବଶ୍ୟ, ଝୁଲି ବା କଲେଜର ଶ୍ରବମାନଙ୍କ ପାଇଁ

ଅଳ୍ପ ଭଣ୍ଡ ଦେବାର ବ୍ୟବସ୍ଥା କରାଯାଇଛି । ସେ କେହି ଭକ୍ତ ହେବାକୁ ଚାହୁଁଲେ ମହର୍ଷୀଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ନିୟୁକ୍ତ ଜଣେ ଗୁରୁଙ୍କଠାରୁ ଘଣ୍ଟା ପାଇ ପାରିବେ । ଆବଶ୍ୟକ ଭଣ୍ଡ ଦେଇ ଦେବା ପରେ ସେ ଗୁରୁଙ୍କ ନିକଟକୁ କିଛି ସୁସ୍ୱାଦୁ ଫଳ, ପୁଷ୍ପ ଓ ଗୋଟିଏ ଧଳା ରୁମାଲ ନେଇ ଯାଆନ୍ତି । ପୁଷ୍ପ, ଫଳ ଓ ଧଳା ରୁମାଲ ଯଥାକ୍ରମେ ‘ଜୀବନ-ପୁଷ୍ପ’, ‘ଜୀବନ ଫଳ’ (seed of life) ଓ ‘ଆତ୍ମାର ଶୋଧନ’ ପାଇଁ ପ୍ରତୀକ ରୂପେ ବ୍ୟବହୃତ ହୁଏ । ଗୁରୁ ତାଙ୍କ ଗୋଟିଏ କୋଠରୀ ଭିତରକୁ ନେଇ ଯାଆନ୍ତି । ସେହି କୋଠରୀରେ ମହର୍ଷୀଙ୍କ ଗୁରୁଦେବଙ୍କ ଫଟୋ ସମ୍ମୁଖରେ ଶିଷ୍ୟକୁ ବସିବାକୁ କୁହାଯାଏ । ଫଟୋ ସମ୍ମୁଖରେ ଥିବା ଗୋଟିଏ ଗ୍ରେଟ ବେଢା ଉପରେ ଶିଷ୍ୟଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ଅର୍ପିତ ନୈବେଦ୍ୟଗୁଡ଼ିକୁ ରଖାଯାଏ । ଏହାପରେ ଗୁରୁଦେବ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଭାଷାରେ ମନ୍ତ୍ର ଉଚ୍ଚାରଣ କରନ୍ତି ଏବଂ ଶିଷ୍ୟଙ୍କ କାନ ପାଖରେ ଗୋଟିଏ ମନ୍ତ୍ର ଉଚ୍ଚାରଣ କରନ୍ତି । ସେ ଶିଷ୍ୟକୁ ଚେତାଇ ଦିଅନ୍ତି ଯେ କୁହାଯାଇଥିବା ମନ୍ତ୍ରଟିକୁ ସେ ଯେପରି ଗୋପନୀୟ ରଖିବେ । ଏପରିକି ନିଜ ପିତାମାତା ଓ ସ୍ତ୍ରୀଙ୍କୁ ମଧ୍ୟ ଏ ବିଷୟରେ କହିବାକୁ ବାରଣ କରାଯାଏ । ଏଣିକି ଶିଷ୍ୟଜଣକ ଏହି ସପ୍ତଦାୟର ଭକ୍ତ ହୋଇଯାଆନ୍ତି ।

ପ୍ରତ୍ୟେକ ଭକ୍ତ ଦିନକୁ ଦୁଇଥର ନିୟମିତଭାବରେ ଧ୍ୟାନମଗ୍ନ ହେବା ପାଇଁ ଉପଦେଶ ଦିଆଯାଏ । ଧ୍ୟାନ କରୁଥିବା ବେଳେ କୁହାଯାଇଥିବା ମନ୍ତ୍ରଟିକୁ ମନେ ମନେ ଉଚ୍ଚାରଣ କରିବାକୁ ପଡ଼େ । ପ୍ରତ୍ୟେକ ଥର ୨୦ ମିନିଟ୍ ବା ୧୫ ମିନିଟ୍ ପାଇଁ ଏପରି ଧ୍ୟାନ କରିବାକୁ କୁହାଯାଏ । ଜନେକ ଭକ୍ତଙ୍କର ବୟସ, ବ୍ୟବସାୟ ଓ ମାନସିକ ଅବସ୍ଥାକୁ ବିଚାରକୁ ନିଆଯାଇ ତାଙ୍କ ପାଇଁ ଧ୍ୟାନର ସମୟ ନିରୂପଣ କରାଯାଏ । ଦିନକୁ କେବଳ ୪୦ ମିନିଟ ବା ୩୦ ମିନିଟ

ଧ୍ୟାନ କରିବା ଦ୍ଵାରା ମାନସିକୁ ଶାନ୍ତ, ତଥା ନିରୋଗ ସୁସ୍ଥ ସବଳ ଜୀବନ ଉପଭୋଗ କରିବାର ଏହି ସହଜ ଉପାୟ ଅବଲମ୍ବନ କରିବାକୁ କିଏ ବା କାହିଁକି ପଛଦୁଆ ଡେଇଁବ ? ଏପରି ଏକ ସଫଳତାପୂର୍ବ ଭକ୍ତ ହେବା ଦ୍ଵାରା ଦୈନନ୍ଦିନ କର୍ମମୟ ଜୀବନରେ କୌଣସି ବାଧା ଉତ୍ପତ୍ତି ନାହିଁ, କେବଳ କୌଣସି ମତେ ନିଜ କର୍ମ ଜଞ୍ଜାଳରୁ ୩୦।୪୦ ମିନିଟ୍ ଏଥିପାଇଁ କାଟି ରଖିବାକୁ ହୁଏ । କିପରି ଭାବରେ ବର୍ତ୍ତମାନ ଧ୍ୟାନ ଚଳାଇବାକୁ ହେବ ଏହି ଧ୍ୟାନମଗ୍ନ ହେବାର ପ୍ରକୃଷ୍ଟ ସମୟ ପ୍ରଭୃତି ଯାବତ୍ପୟ-ଜ୍ଞାତବ୍ୟ ବିଷୟେ ଭକ୍ତମାନଙ୍କୁ ଜଣାଇ ଦେବା ପାଇଁ ଅନେକଗୁଡ଼ିଏ ଯୋଗଶିକ୍ଷା କେନ୍ଦ୍ର ଓ ବିଶ୍ଵବିଦ୍ୟାଳୟ ଛାପିତ ହୋଇଛି । ପ୍ରସିଦ୍ଧିକା ମାଧ୍ୟମରେ ଏ ସଫଳତାପୂର୍ବ ତଥ୍ୟ ମଧ୍ୟ ବିଜ୍ଞାପିତ ହେଉଛି । ଏହାଛଡ଼ା କେତେକ ପାଶ୍ଚାତ୍ୟ ପଣ୍ଡିତ TM ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ପୁସ୍ତକ ରଚନା କଲେଣି । ଏପରି ପୁସ୍ତକଗୁଡ଼ିକର ୨ ଲେକ୍ଚିପ୍ରୟୋଗ ଆଗାଡ଼ତତ୍ତ୍ଵରେ ବଢ଼ି ଚାଲିଛି । କେବଳ ଯୁକ୍ତରାଷ୍ଟ୍ର ଆମେରିକାର କାଲିଫର୍ଣ୍ଣିଆ ରାଜ୍ୟରେ ୧୨୩୦୦୦ ନାଗରିକ TM ସଭ୍ୟ

୨. TM ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଲେକ୍ଚିପ୍ରୟୋଗ ଗ୍ରନ୍ଥମାଳା : —

(i) TM: Discovering Inner Energy and Overcoming Stress by Harold Bloomfield, Michael Peter and Dennis T. Jaffe (Delacorte)

(ii) The TM Book by Denise Denniston and Peter McWilliams (Price/Stern/Sloan)

(iii) Powers of Mind by Adam Smith (Random House)

ପାଲିକାରେ ନାମ ଲେଖାଇଛନ୍ତି । ଅନ୍ୟ ପାଣ୍ଡାଠ୍ୟ ଶୁଷ୍କମାନଙ୍କେ
ଧାୟୁ ଓ ନି ଲକ୍ଷ ବ୍ୟକ୍ତି ଏହାର ଭକ୍ତ ହୋଇଛନ୍ତି ଏବଂ ସେମାନଙ୍କୁ
ଦେଖା ପ୍ରଦାନ କରିବା ଲାଗି ୨୦୦୦ ଶିକ୍ଷକ ନିଯୁକ୍ତ ହୋଇଛନ୍ତି ।
ତନ୍ମଧ୍ୟରୁ କାନାଡା ଓ ପଶ୍ଚିମ ଜର୍ମାନୀରେ ଭକ୍ତସଂଖ୍ୟା ଯଥାକ୍ରମେ
୯୦୦୦୦ ଓ ୫୪୦୦୦ ହୋଇଛି ।

ଏହି ସଂପ୍ରଦାୟ ଅଧିକରୁ ଅଧିକ ଲୋକଙ୍କୁ ନିଜ ଶ୍ରେଣୀଭୁକ୍ତ
ଭକ୍ତରେ ପରିଣତ କରିବା ପାଇଁ ଉପାଜିତ ଅର୍ଥର କୟଦଂଶ ପ୍ରଭୃତି
କାର୍ଯ୍ୟରେ ଲାଗାଇଛନ୍ତି । ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ, ଯୋଗକେନ୍ଦ୍ର, ପବିତ୍ର
ପ୍ରକାଶନ, ଟେଲିଭିଜନ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ, ଚିତ୍ରକର୍ମକ ବିଜ୍ଞାନ ଓ ବହୁବିଧ
କୌଶଳ ଅବଲମ୍ବନ କରି ସେମାନେ ଦିନକୁ ଦିନ ଭକ୍ତସଂଖ୍ୟା
ବଢ଼ାଇବାରେ ଲାଗିଛନ୍ତି ।

ପେସନାପୁରୀ ପାଣ୍ଡାଠ୍ୟ ନାଗରିକମାନେ ଏପରି ଭାବରେ
ପ୍ରାର୍ଥ୍ୟ ଦର୍ଶନ ଭୂତିକ ଧ୍ୟାନ ବଳରେ ମାନସିକ ଶାନ୍ତି ପାଇବା ପାଇଁ
ବ୍ୟାକୁଳ ହେଉଥିବା ବେଳେ ଯେ ଦେଶର କେତେକ ଚିନ୍ତାଶୀଳ
ପଣ୍ଡିତ ଏହାକୁ ଉପାଦେୟତା ସମ୍ପର୍କରେ ସଠିକ୍ ତଥ୍ୟ ସଂଗ୍ରହ
କରିବା ପାଇଁ ଗବେଷଣା ଚଳାଇଛନ୍ତି । ସେମାନଙ୍କ ଗବେଷଣାର
ଫଳରୁ ଏଯାବତ୍ ନିମ୍ନଲିଖିତ ତଥ୍ୟ ସଂଗୃହୀତ ହୋଇଛି :

* TM ରକ୍ତପ୍ରସର ମାତ୍ରା କମାଇ ଦିଏ । ୨୨ ଜଣ
ହାଇପରଟେନସନ ବ୍ୟାଧିଗ୍ରସ୍ତ ଭକ୍ତଙ୍କ ଉପରେ ୭୩ ସପ୍ତାହ
ବ୍ୟାପୀ ଗବେଷଣା ଚଳାଇବା ପରେ ମହର୍ଷୀ ଇଣ୍ଡୁନାଥନାଥ
ସୁନାଭରାୟଙ୍କର ଚିକିତ୍ସାକ୍ରମେ ଏ ରୂପ ସିଦ୍ଧାନ୍ତରେ ଉପନୀତ
ହୋଇଛନ୍ତି ।

* ଜୈବିକ ପ୍ରତିଯୁ୍ତା ସମ୍ପାଦନ କରିବା ପାଇଁ ଶରୀର ଦତ୍ତ-
କାର କରୁଥିବା ଅମ୍ଳଜାନର ପରିମାଣକୁ TM ପ୍ରାୟ ଶତକଡ଼ା ୧୮
ଭାଗ କମାଇ ଦିଏ । ଉଚ୍ଛିଷ୍ଟର ବର୍ଣ୍ଣାବଦ୍ୟାକୟର ଗବେଷକମାନେ
ଧୁରୁକ୍ଷକ୍ତି ଯେ TM ଶରୀରର ବିପାତନ ପ୍ରତିଯୁ୍ତାକୁ ମନ୍ଥର କରି-
ଦେଉଥିବାରୁ ଅମ୍ଳଜାନର ବୃଦ୍ଧି କମିଯାଏ ।

* ଗବେଷଣା ପ୍ରସିଦ୍ଧ ନିର୍ଭରଯୋଗ୍ୟ ଫଳରୁ ଚୈତ୍ତନିକମାନେ
ଜାଣନ୍ତି ଯେ ମସ୍ତିଷ୍କର ବୈଦ୍ୟୁତିକ କ୍ରିୟାଶୀଳତାର ପରିଣତି ସ୍ବରୂପ
ଅଧିକ ପରିମାଣର ଆଲ୍ଫା ତରଙ୍ଗ ଉତ୍ପନ୍ନ ହୁଏ । ବୋଷ୍ଟନସ୍ଥିତ
ମାସାରୁସେଟ୍ସ୍ ଜେନେରାଲ୍ ହସପିଟାଲ୍ ଓ ହାଟଫୋର୍ଡ୍ ଇନଷ୍ଟିଚ୍ୟୁଟ୍
ଅମ୍ଲଭିକ୍ତର ବିଶେଷଜ୍ଞମାନେ ଗବେଷଣା ବଳରେ ଜାଣି ପାରୁଛନ୍ତି
ଯେ TM ତନାଉଥିବା ସମୟରେ ମନୁଷ୍ୟର ମସ୍ତିଷ୍କରେ ଅସ୍ବାଭାବିକ
ଭାବରେ ଅଧିକ ପରିମାଣର ଆଲ୍ଫା ତରଙ୍ଗ ଜାତ ହୁଏ । ତେଣୁ
ତାର ମାନସିକ କ୍ଳାନ୍ତି ବା ଅବସନ୍ନତା ଦୂର ହୋଇଯାଏ ।

* ଧ୍ୟାନଶକ୍ତିମାନେ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରୁଛନ୍ତି ଯେ TM ର ଆଶ୍ରୟ
ନେବା ଦ୍ବାରା ଲୋକେ ଧୂମପାନ, ମଦ୍ୟପାନ, ମାରିଜୁଆନା, ବା ଏଲ୍.
ଏସ୍. ଡି. ପରି ନିଶାଦ୍ରବ୍ୟ ସେବନ ପ୍ରଭୃତି ଶରୀରର ଅନିଷ୍ଟକାରୀ
ଅଭ୍ୟାସଗୁଡ଼ିକୁ ପରିହାର କରି ପାରୁଛନ୍ତି । ଏଗୁଡ଼ିକୁ ସେବନ କରି-
ବାକୁ ଆଉ ସେମାନେ ପୂର୍ବରୁ ଲଳସୀ ହେଉନାହାନ୍ତି ।

ଯୁକ୍ତରାଷ୍ଟ୍ର ଆମେରିକାର କେତେକ ବଡ଼ ବଡ଼ କର୍ମସାରେସନ
ନିଜ ନିଜ କର୍ତ୍ତୃତ୍ବାଧୀନରେ ଥିବା ଶ୍ରମିକ, କାରିଗର ଓ ଶ୍ରମିକମାନଙ୍କୁ
TM ର ଭକ୍ତ କରାଇବା ପାଇଁ ଆଗ୍ରହୀ ହୋଇଛନ୍ତି । ସେମାନଙ୍କ
ହୃଦୟୋପ ହୋଇଛି ଯେ ଏତଦ୍ବାରା କର୍ମଚାରୀମାନଙ୍କର କାର୍ଯ୍ୟଦକ୍ଷତା
ବୃଦ୍ଧି ଲାଭ କରିବ । AT & T, ଜେନେରାଲ୍ ଫୁର୍ଡ଼ସ୍, କନେକ୍ଟି-

କର ଜେନେରାଲ୍ ଲାଇଫ ଇନସୁରନ୍ସ କମ୍ପାନୀ, କୋଗୋର ବୁଲ୍-
ସ୍ଟ୍ରାଟ୍ସ ସିଲ୍ଡ କମ୍ପାନୀ, ସାନ୍‌ସ୍ଟାନ୍‌ସିସକୋର ନକର ନାସନାଲ
ବ୍ୟାଙ୍କ ଏବଂରେ ସଫିସ୍ ହୋଇଛନ୍ତି ।

TMର ସଫଳତା ସମ୍ପର୍କୀୟ ଯାବନ୍ତସ୍ଥ ସଠିକ ତଥ୍ୟ ଅବଶ୍ୟ
ଏଯାବତ୍ ସଫଳତା ହୋଇନାହିଁ । ଗବେଷକମାନେ ଏହାର ସମ୍ପର୍କିତ
ପ୍ରତିପାଦନ କରିବା ପାଇଁ ଏଇ ମାତ୍ର ଅଳ୍ପ କେତେ ଦିନ ହେଲା
ଗବେଷଣା ଚଳାଇଛନ୍ତି । କେତେକ ସମ୍ପାଲେଚକ ଏହାକୁ ମଧ୍ୟ ଶ୍ରୀଷ୍ଟି-
ଧର୍ମର ଶସ୍ତ୍ର ରୂପେ ବିବରୁଛନ୍ତି । ସେମାନେ ଘୋଷଣା କରିଛନ୍ତି ଯେ
ହିନ୍ଦୁଧର୍ମାବଲମ୍ବୀମାନେ ପ୍ରାଣ୍ଡାତ୍ୟ ଦେଶର ନୈତିକ ଅଧ୍ୟୟନ ଓ
ସେ ଦେଶର ନାଗରିକମାନଙ୍କ ଅସହାୟତାର ସୁଯୋଗ ନେଇ ହିନ୍ଦୁ-
ଧର୍ମର ପ୍ରସାର ଘଟାଇବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଏପରି ଗୋଟିଏ ଉନ୍ନତ କାର୍ଯ୍ୟ-
କାର ଚଳାଇଛନ୍ତି ।

TM ଓ ଆନ୍ତର ଅନେକ ପ୍ରକାର ଯୋଗାଯୋଗ ଓ ପତ୍ନୀ
ପଦ୍ମତର ପ୍ରଚଳନ ଘଟାଇ ପ୍ରାଚ୍ୟ ଦେଶଗୁଡ଼ିକର ଧର୍ମଗୁରୁ, ପଣ୍ଡିତ,
ଯୋଗୀ ଓ ମହର୍ଷୀଗଣ ପ୍ରାଣ୍ଡାତ୍ୟ ଦେଶମାନଙ୍କରେ ଯେଉଁ ଅଭିନବ
ଚେତନାର ସୁସ୍ଥପାତ ଘଟାଇଛନ୍ତି, ତାର ସୁଦୂରପ୍ରସାର ପ୍ରସାର
ପରିଣତି ସ୍ୱରୂପ ସେ ଦେଶର ସାମାଜିକ ଜୀବନ ଯାପନ ପଦ୍ମତର ମାର୍ଗ
କପରି ଭାବରେ ବଦଳିଯିବ, ଗର୍ଭସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ସୁତନା ଯୋଗାଇ ଦେବା
କଷ୍ଟକର; ମାତ୍ର ଏପରି ଉଦ୍ୟମର ସଫଳତା ଆମକୁ ଶ୍ରେଷ୍ଠଭାବରେ
ଦର୍ଶାଇ ଦେଉଛି ଯେ ଦୈନନ୍ଦିନ ଜୀବନର ଗୁରୁତ୍ୱର କୌଣସି ମନେ
ଲାଗବ କରିବା ପାଇଁ ସେ ଦେଶର ନାଗରିକମାନେ ବ୍ୟାକୁଳ
ହେଲେଣି । ନିଜ ବୃତ୍ତିକୁ ପରିହାର ନ କରି କୌଣସି ମତେ ମାନ-
ସିକ କ୍ଲାନ୍ତି ଓ ଅବସନ୍ନତାର ଦୁର୍ଦ୍ଦଶା ଘଟାଇବା ପାଇଁ ସେମାନେ

ବ୍ୟାକୁଳ ହେଲେଣି । ତେଣୁ TM ବା ଅନ୍ୟ ଯେ କୌଣସି ସହଜ ଉପାୟର ଆଶ୍ରୟ ନେବାକୁ ସେମାନେ ପଛଦୁଆ ଦେବେ କାହିଁକି ? ଯୁକ୍ତରାଷ୍ଟ୍ର ଆମେରିକାର ଗୋଟିଏ ପୁରୁଷଙ୍କ ସାମ୍ରାଜ୍ୟ ପଦ୍ଧତିର ସମ୍ପାଦକମଣ୍ଡଳୀ TM ର ଉପାଦେୟତା ସମ୍ପର୍କରେ ସମୀକ୍ଷାକରି ମୂଳକ ମନ୍ତବ୍ୟ ଦେବାକୁ ଯାଇ ଯଥାର୍ଥରେ ଲେଖିଛନ୍ତି :

10 "It is the most visible manifestation of the industrialized nations looking for relief from the pressures of modern life in Eastern spiritual or quasi-spiritual movements. The ideal combining western technological society with Eastern spiritual serenity has long appeared to many American and European victims as what they regard as the tensions of the 20 th century. Japan is sometimes cited as having achieved that ideal, with tycoons coming home from the shipyard or computer plant and slipping into their Kimonos and into the serenity of the past. This is possible in Japan because it has preserved the framework of old traditions and values. Without those, TM or any similar movement in the west can be at best palliative. "

ଶିଳ୍ପୋନ୍ନତ ବସ୍ତୁମାନଙ୍କରେ ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ଚେତନାର ପୁନରୁତ୍ଥାନ ପାଇଁ ଏପରି ଆଲୋଚନା ସୃଷ୍ଟି ହେଉଥିବା ବେଳେ ପୃଥିବୀର

ବିକାଶଶୀଳ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟମାନଙ୍କରେ ଠିକ୍ ଏହାର ବପସ୍ତ ପରିସ୍ଥିତି ସୃଷ୍ଟି ହୋଇଛି । ଏହିଦେଶଗୁଡ଼ିକ କୁହାଯାଉ ଓ. ନିରକ୍ଷରତାର ବିଲମ୍ବ ଘଟାଇ ବିଜ୍ଞାନସମ୍ମତ ପଦ୍ଧତି ଅବଲମ୍ବନରେ ନିଜ ନିଜ ଦେଶକୁ ସ୍ୱାବଲମ୍ବୀ କରାଇବା ପାଇଁ ଆପ୍ରାଣ ଉଦ୍ୟମ ଚଳାଇଛନ୍ତି । ବିକାଶ-ଶୀଳ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟଗୁଡ଼ିକରେ ଦିନକୁ ଦିନ କୃଷି, ଶିଳ୍ପ ଓ ଶିକ୍ଷା କ୍ଷେତ୍ରର ସମୃଦ୍ଧି ପାଇଁ ନୂଆ ନୂଆ ଶିକ୍ଷାନୁଷ୍ଠାନ, ତାଲିମ୍ କେନ୍ଦ୍ର ଓ କଳକାର-ଖାନାଗୁଡ଼ିକୁ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରାଯାଉଛି । ଏ ଦେଶମାନଙ୍କରେ ଯେଉଁ ମୁଣ୍ଡି-ମେୟ କପାଳିଆ ଲୋକେ ଜମିଦାର, ଜାଗିର୍ଦାର, ରାଜା ବା ମହାରାଜା ଓ ସେମାନଙ୍କ ଅନୁଗତ ଭୃତ୍ୟ ରୂପେ ବିପୁଳ ସ୍ଥାବର ଓ ଅସ୍ଥାବର ସମ୍ପତ୍ତିର ଅଧିକାରୀ ହୋଇଥିଲେ, ସେମାନେ ନିଜ ନିଜ ପୁଞ୍ଜି ବଳରେ ଶିଳ୍ପର ଅଭିବୃଦ୍ଧି ଘଟାଇବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ମୁନାଫା-ଖୋର ସୁଗ୍ରବର ବଶିବର୍ତ୍ତୀ ହୋଇ ନିଶ୍ଚୟ ଜନସାଧାରଣଙ୍କଠାରୁ ଅର୍ଥ ଗୋଷଣା କରୁଛନ୍ତି । କ୍ଷମତା ଓ ଅର୍ଥର ଲୋଭ ସମ୍ବରଣ କରି ନ ପାରି ସମୟାନୁକ୍ରମେ ମଧ୍ୟବିତ୍ତ ଓ ନିମ୍ନମଧ୍ୟବିତ୍ତ ଶ୍ରେଣୀର ଲୋକମାନେ ବହୁବିଧ ଖଳପଦ୍ଧାର ଆଶ୍ରୟ ନେଉଛନ୍ତି । ଜାଲ, ଜୁଆରେସ, କଳା ବଜାର, ଗସ୍ତା ରାଜମାତି ପ୍ରଭୃତି ବହୁବିଧ ଅସାମାଜିକ କାର୍ଯ୍ୟରେ ଆତ୍ମ-ନିୟୋଗ କରି ଅତ୍ୟନ୍ତ ସମୟ ମଧ୍ୟରେ ସମ୍ପତ୍ତି ଠୁଳ କରିବାକୁ ଲୋକେ ଆଗ୍ରହୀ ହେଉଛନ୍ତି । ଯେଉଁ ପ୍ରକାର କର୍ମପ୍ରବଣତାର ଅନୁ-ଗାମୀ ହେବା ଦ୍ୱାରା ପାଶ୍ଚାତ୍ୟ ଦେଶଗୁଡ଼ିକରେ ନୈତିକ ଅଧଃପତନ ଆଜି ଅସମ୍ଭାବ ଅବସ୍ଥାରେ ଉପମତ ହୋଇଛି, ଠିକ୍ ସେହିପରି ପଦ୍ଧତି ଅନୁସରଣ କରିବାକୁ ବିକାଶଶୀଳ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟମାନଙ୍କରେ ପ୍ରାରମ୍ଭିକ ଉଦ୍ୟମ କରାଯାଉଛି । ତେଣୁ ବର୍ତ୍ତମାନ ଦେଶାପାଉଛି ଯେ ସେ ଦେଶଗୁଡ଼ିକରେ ଲୋକମାନଙ୍କ ମନରୁ କ୍ଷମଣୀ ଶରୀର ବିଶ୍ୱାସ ଭୂଷିତାଉଛି; ଲୋକେ ନିଃସଙ୍କୋଚରେ ଦୁର୍ନୀତିର ଆଶ୍ରୟ ନେଉଛନ୍ତି; ଅର୍ଥ ବଳରେ

ଲୋକେ ସମାଜରେ ପ୍ରତିପତ୍ତି ବିସ୍ତାର କରୁଛନ୍ତି । ଏହି ସବୁ ବିଲକ୍ଷଣ-
ଗୁଡ଼ିକୁ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରିବା ପରେ କେତେକ ବିକାଶଶୀଳ ରାଷ୍ଟ୍ରମାନଙ୍କରେ
ଚିନ୍ତାଶୀଳ ବ୍ୟକ୍ତିମାନେ ଏହାର ପ୍ରତିକାର କରିବା ପାଇଁ ଆନ୍ତର୍ଜାତୀୟ
ଚେଷ୍ଟା ଚଳାଇଲେଣି । ସେମାନେ ପାଶ୍ଚାତ୍ୟ ସଭ୍ୟତାର ନିମନ୍ତକାଶର
ଇତିହାସରୁ ଶିକ୍ଷା ଲାଭ କରିବା ପାଇଁ ଲୋକମାନଙ୍କୁ ପରାମର୍ଶ ଦେଉ-
ଛନ୍ତି । ଆର୍ଥିକ ଅବସ୍ଥାର ଉନ୍ନତି ଦେବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଜନସାଧାରଣ
ଙ୍କର ଯେପରି ନୈତିକ ଅଧ୍ୟୟନ ଦେବା ନାହିଁ, ସୁଶୀଳ ଜୀବନ
ଉପଶେଷ କରିବା ପାଇଁ ଅଧିକରୁ ଅଧିକ ସୁବିଧା ପାଇବା ସଙ୍ଗେ
ସଙ୍ଗେ ସେମାନେ ଯେପରି ବ୍ୟବହାରଗ୍ରସ୍ତ ଜୀବନ ବିଚାରିବାକୁ ବାଧ୍ୟ
ହେବେ ନାହିଁ, ତତ୍ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଚେତନାର ଜାଗରଣ ଦେଖାଇବା ପାଇଁ
ପ୍ରାରମ୍ଭିକ ଉଦ୍ୟମ କରାଗଲାଣି । ଆମ ଦେଶରେ ସ୍ୱାଧୀନତା ଲାଭ
ପରେ କେତେକ ନ୍ୟସ୍ତସ୍ୱାର୍ଥ ଗୋଷ୍ଠୀକୁପନ୍ନାଗୁଡ଼ିକର ଆଶ୍ରୟନେଇ
ସାମ୍ପ୍ରତିକ ସମାଜ ଓ ବାଣିଜ୍ୟ କରିବାକୁ ଯେପରି ନିଜ ନିଜ ଅକ୍ତି-
ଆରରେ ରହିବା ପାଇଁ ଚିନ୍ତା ଚଳାଇଥିଲେ, କଳାବଜାର ଓ ଜାଲ
ଜୁଆରେ ବଳରେ କେତେକ ଲୋକେ ଯେପରି ରାତିଅଧିଆ ଧନ
ହୋଇଯାଉଥିଲେ, ସାମାଜିକ ଜୀବନର ପ୍ରତ୍ୟେକ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଦୁର୍ନୀତି
ଯେପରି ବ୍ୟାପକଭାବରେ ପ୍ରବେଶ କରୁଥିଲା, ସେଗୁଡ଼ିକୁ ଅବଶ୍ୟ
ଏବେ ଦୃଢ଼ ଶାସନ ବ୍ୟବସ୍ଥା ବଳରେ ଦମନ କରାଯାଉଛି । ମାନ
ଜନସମାଜ ଯେପରି ଭବିଷ୍ୟତରେ ଯୁଗ ପୁରୁଷର ସମ୍ମୁଖୀନ ନ
ହେବ, ମାନବିକତା ବୋଧ ସମ୍ପନ୍ନ ଗୁଣ ବଳରେ ପ୍ରତ୍ୟେକ ବ୍ୟକ୍ତି
ଯେପରି ସମାଜର ମଙ୍ଗଳ ପାଇଁ ସ୍ୱେଚ୍ଛାକୃତ ଭାବରେ କର୍ମପ୍ରବଣ
ହେବେ, ତତ୍ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଶିକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରିବା ଲାଗି ଶିକ୍ଷାଦାନ ପଦ୍ଧତି
ତଥା ସାଧାରଣ ଶିକ୍ଷା ପାଠ୍ୟକ୍ରମରେ ପରିବର୍ତ୍ତନ ଦେଖାଯାଉଛି, ଆମ
ଦେଶର ଗୁଣୀ ପଣ୍ଡିତ ଓ ଦାର୍ଶନିକମାନେ ଧର୍ମଗ୍ରନ୍ଥ ଓ ମଢିଶାସ୍ତ୍ରଗୁଡ଼ିକୁ

ଯୁଗୋସଲୋବୀୟା ତଙ୍ଗରେ ବ୍ୟାଖ୍ୟା କର ଜନସାଧାରଣଙ୍କୁ ମାତିଶିଷା ଦେବାକୁ ଚେଷ୍ଟା ଚଳାଇଛନ୍ତି, ଆଉ କେତେକ ଚିନ୍ତାଶୀଳ ବ୍ୟକ୍ତି ଜନସାଧାରଣଙ୍କୁ କର୍ମାଭିମୁଖୀ ଅଭିନବ ଜୀବନାଦର୍ଶ ସ୍ୱପ୍ନରେ ଶିଷା ଦେବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ସେମାନଙ୍କ ସାମାଜିକ ତଳଶିକୁ ସୁଶୃଙ୍ଖଳିତ କରିବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ସେମାନଙ୍କୁ ଗୋଟିଏ ସଂପ୍ରଦାୟର ଭକ୍ତ ରୂପେ ଗ୍ରହଣ କରୁଛନ୍ତି । ଉଦାହରଣ ସ୍ୱରୂପ, ଆମ ଦେଶରେ ସ୍ୱାମୀ ଅରବିନ୍ଦଙ୍କ ଜୀବନାଦର୍ଶର ବର୍ତ୍ତମାନ ବହୁଳ ପ୍ରଚାର ଓ ପ୍ରସାର ଘଟାଯାଉଛି, ମାତୃମନ୍ଦିରଗୁଡ଼ିକୁ ଦେଶର ବିଭିନ୍ନ ସ୍ଥାନରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରାଯାଇ ଜନସାଧାରଣଙ୍କୁ ସୁସ୍ଥ, ସ୍ୱଚ୍ଛ, ନିରୋଗ ଜୀବନ ଯାପନ କରିବାର ଉପାୟ ବତାଇ ଦିଆଯାଉଛି । ଯୋଗାଭ୍ୟାସ ଓ ଧ୍ୟାନ ବଳରେ ମାନସିକ ଶାନ୍ତି ଲାଭ କରିବାର ଉପାୟ ଜନସାଧାରଣଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ବିଶେଷଭାବରେ ଆଦୃତ ହେବାର ଲକ୍ଷ୍ୟ କରାଯାଉଛି । ଏତଦ୍ୱାରା ଲୋକେ କର୍ମାଭିମୁଖୀ ହୋଇ ଦେଶର ବିକାଶ ପଥରେ ସହାୟକ ହେବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ଚେତନାର ଫଳ ସ୍ୱରୂପ ସେମାନଙ୍କ ନୈତିକ ଜୀବନ ଅତ୍ୟନ୍ତ ରହିବାର ଆଶା କରାଯାଉଛି ।

ନୂତନ ଅର୍ଥନୈତିକ ଶୃଙ୍ଖଳା (New Economic Order) ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରିବା ପାଇଁ ମିଳିତ ଜାତିସଂଘ ଆନୁକୂଲରେ ଯେପରି ଉଦ୍ୟମ ଚାଲୁଛି, ତତ୍ତଦନୁ ଶିଳ୍ପୋନ୍ନତ ତଥା ବିକାଶଶୀଳ ରାଷ୍ଟ୍ରଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟରେ ଉତ୍ତମ ବୁଝାମଣା ସୃଷ୍ଟି ହେବା ଦ୍ୱାରା ସମ୍ପଦର ସୁସମ ବଣ୍ଟନ ଘଟିବ ବୋଲି ଆଶା କରାଯାଉଛି । ଏପରି ଉଦ୍ୟମ ବଳରେ ପୃଥିବୀର ସବୁ ରାଷ୍ଟ୍ରଗୁଡ଼ିକ ପାରସ୍ପରିକ ସାହାଯ୍ୟ ଓ ସହଯୋଗ ବଳରେ ଧରଣୀବିକ୍ଷରୁ ଦାରଦ୍ର୍ୟର ବିଲୟ ଘଟାଇବା ପାଇଁ ଯତ୍ନଶୀଳ ହେବେ ବୋଲି ଆଶା କରିବା ମଧ୍ୟ ଅଯୌକ୍ତିକ ଜଣାପଡୁନାହିଁ । ରାଜନୈତିକ ତଥା ଅର୍ଥନୈତିକ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଏପରି

ଜନହତକାରୀ ଉଦ୍ୟମ ଚାଲୁଥିବା ବେଳେ ଉଭୟ ପ୍ରାଚ୍ୟ ଓ ପାଶ୍ଚାତ୍ୟ
 ଦେଶମାନଙ୍କରେ ଜନସାଧାରଣଙ୍କ ନୈତିକ ଜୀବନର ମାନକୁ ଅତ୍ୟନ୍ତ
 ରଖିବା ପାଇଁ ଯଦି ପାରସ୍ପରିକ ଭାବ ବିନିମୟ ବଳରେ ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ
 ଚେତନାର ପ୍ରସାର ଘଟାଯାଏ, ତାହାହେଲେ ଦୁର୍ଯ୍ୟାସବଳରେ ଦାଗ-
 ଦ୍ୟୁର ବିଲୟ ଘଟାଯିବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଗୋଟିଏ ସୁସ୍ଥ ଜନସମାଜର
 ପ୍ରତିଷ୍ଠା ସମ୍ଭବ ହୋଇପାରିବ । ଏତଦ୍ୱାରା ଅର୍ଥନୈତିକ ଅଭିବୃଦ୍ଧି
 ବଳରେ ସର୍ବତ୍ର ଜନସାଧାରଣ ସୁଖମୟ ଜୀବନ ଯାପନ କରିବା
 ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ସେମାନଙ୍କ ପାମାଜିକ ଜୀବନର ନିରାପଣ ବିପନ୍ନ
 ହେବାର ଅବକାଶ ରହିବ ନାହିଁ ।
